

מבשר עלוני השבת

דברים	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	6:54	8:07	8:24	8:46
בני ברק	7:09	8:10	8:21	8:43
חיפה	7:01	8:11	8:24	8:46
אשדוד	7:09	8:10	8:21	8:43
בית שמש	6:53	8:08	8:23	8:45
קרית גת	7:10	8:09	8:22	8:44

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	6:54	8:07	8:45	תל אביב	7:09	8:10	8:43
אשדוד	7:09	8:10	8:43	אנטוורפן	8:58	10:12	10:27
מנשסטרא	8:36	9:52	10:01	וינה	8:04	9:11	9:30
מונטריאול	7:56	9:00	9:22	טורונטו	8:15	9:17	9:41
לייקוואד	7:47	8:45	9:13	בלטימור	7:55	8:52	9:21
לוס אנג'לס	7:31	8:26	8:58	סאן פאולו	5:30	6:23	7:00

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

דברים-הזון	הנץ	סו"ש	סו"י	הצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
ירושלים	5:55:52	9:20	10:28	12:44:32	1:19	4:43	6:08	7:32:45
תל אביב	6:01:45	9:23	10:31	12:46:21	1:20	4:42	6:07	7:30:30
חיפה	5:59:37	9:22	10:30	12:45:28	1:20	4:42	6:07	7:30:51
אנטוורפן	6:20:15	10:03	11:18	1:47:44	2:25	1:47:44	7:42	9:14:10
לונדון	5:37:21	9:21	10:36	1:05:58	1:43	1:05:58	7:01	8:33:32
מנשסטרא	5:39:10	9:26	10:42	1:14:29	1:52	1:14:29	7:14	8:48:37
וינה	5:41:31	9:20	10:33	1:00:06	1:37	1:00:06	6:47	8:17:46
ציריך	6:15:03	9:52	11:05	1:31:18	2:08	1:31:18	7:16	8:46:40
מונטריאול	5:48:34	9:23	10:35	12:59:40	1:36	12:59:40	6:41	8:09:57
טורונטו	6:16:16	8:59	10:26	1:22:54	1:59	1:22:54	7:00	8:28:47
ניו יארק	6:01:14	9:31	10:41	1:01:28	1:37	1:01:28	6:34	8:01:02
לייקוואד	6:03:19	9:32	10:42	1:02:16	1:37	1:02:16	6:34	8:00:34
בלטימור	6:14:34	9:43	10:52	1:11:52	1:47	1:11:52	6:42	8:08:32
שיקאגו	5:53:15	9:24	10:34	12:55:54	1:31	12:55:54	6:30	7:57:51
לוס אנג'לס	6:10:49	9:34	10:42	12:58:22	1:33	12:58:22	6:21	7:45:25
סאן פאולו	6:36:01	9:24	10:20	12:11:52	10:20	12:11:52	4:38	5:47:59
מלבורן	7:11:41	9:48	10:41	12:25:36	10:41	12:25:36	4:35	5:39:56

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי	דף היומי ירושלמי	משנה יומית פרק, משנה עבודה זרה	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	ט אב	כב	יא	ד,י-יא	תקנא,יא-יג	חלק ג' קמו.	טומאת אוכלין י"ד
א'	י אב	כג	יב	ד,ה-יב-א	תקנא,יד-טז	חלק ג' קמו.	טומאת אוכלין ט"ו
ב'	יא אב	כד	יג	ה,ב-ג	תקנא,יז-יט	חלק ג' קמו.	טומאת אוכלין ט"ז
ג'	יב אב	כה	יד	ה,ד-ה	תקנב,כ-ד	חלק ג' קמו.	כלים א'
ד'	יג אב	כו	טו	ה,ו-ז	תקנב,ה-ז	חלק ג' קמח.	כלים ב'
ה'	יד אב	כז	טז	ה,ח-ט	תקנב,ח-י	חלק ג' קמח.	כלים ג'
ו'	טז אב	כח	טז	ה,י-יא	תקנב,יג-יא	חלק ג' קמט.	כלים ד'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

י"א אב	ר' זאב בן לאוניד לויט
י"א אב	ר' חיים זאב ב"ר ידידי' יעקב יוסף
י"א אב	ר' יוסף ב"ר משה יצחק אייזנברג
י"א אב	הג"ר אברהם משה בהג"ר מנחם מנדל כאב"ד
י"א אב	הג"ר יהושע הילל בהג"ר שלמה זלמן פרידמן
י"א אב	ר' ניסים פאראד ב"ר יצחק
י"א אב	ר' צבי אלימלך ב"ר משה כ"ץ
י"א אב	ר' צבי ב"ר גבריאל
י"א אב	מרת פערל געלא בהרה"ג אברהם שלמה לב
י"א אב	הב"ר אברהם אביש ב"ר משה שמואל כהן
י"א אב	הב"ר דניאל שלום בן ברוך ריי
י"ב אב	ר' משה ב"ר מרדכי
י"ב אב	הב"ר שמואל דוד ב"ר אשר אנשיל קרויז
י"ג אב	רבי יעקב דוד ב"ר מנחם מענדל מוויניצא האגר
י"ד אב	ר' יוסף נפתלי ב"ר אשר אנשיל שטרן
י"ד אב	ר' ירמיה ב"ר יצחק דוב גולדרייך
ט"ו אב	מרת גאלדא ב"ר דוב צימרמן
ט"ו אב	מרת מלכה ב"ר יצחק ווייס
ט"ו אב	הב"ר אלכסנדר ב"ר משה מנחם הרשטיק

הודעה משמחת

גבאי בתי מדרשים ישיבות וכוללים, יכולים לקבל במייל,

את כל הגלימות של חסד ואמת לשנת תשע"ט!

במייל: shtfila@gmail.com

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

שבוע הספר בחניות הספרים המבחרות

סדרת "שבת טיש" בהמשה פרכים במחיר מיוחד!

גיליון מס' 363
שנה 6

פרשת דברים-חזון, ט' במנחם-אב תשע"ט

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

הואיל משה באר את התורה (א, ה) - ראשי התבות גימטריה אליהו, וכן כתב רבנו שמשון הואיל אותיות אליהו, כי עתיד אליהו לבאר התורה במשה לעתיד לבוא. (פרח שושנה)

הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטכם ואנשים בראשיתם (א, יג) - פרש רש"י: אבל נבונים לא מצאתי, זו אחת משבע מדות שאמר יתרו למשה (צדיקים, חכמים, נבונים, ידעים, אנשי אמת, שנאי בצע, יראי אלקים), ולא מצא אלא שלשה - צדיקים, חכמים וידעים. נותרו אפוא ארבעה שראשי התבות שלהם נשיא - נבנים, שנאי בצע, יראי אלקים, אנשי אמת, ולכן לא נקראים השירים בשם נשיאים, על אף שהיו פנשיאי ישראל, כי חסרו להם המעלות של נשי"א. (מגדנות)

עם גדול ורם (א, כח) - ראשי תבות עוז, כי המרגלים בקשו להטיל מורא בעם, ואמרו שיושבי הארץ ענקים בעוז. (תפארת עוזר)

וזלתי כלב בריפנה הוא יראנה (א, לו) - רמז יש כאן שכלב קבל את חבריו, כי תבת יראנה היא בגימטריה חבריו. (אור החמה)

ויבאתי אתכם בשערי עדי-הקומה (א, מד) - בדת זקנים מפרש, שהפנה למלחמה שנאמר בה "וישמע הפנעני", שבה נאמר "וישב ממונו שבי" ופרש רש"י אינה אלא שפחה אחת. ורמז לזה, שהתבות ויבאתי אתכם בגימטריה דאינה אלא שפחה אחת. (מגדנות)

אליה ירא אתו כי בידך נתתי אתו (ב, ג) - אמרו רבותינו, שהשם יב"ק שיוצא מראשי התבות יענינו ביום-קראנו, מסגל לנצח במלחמה, ורמזו גם בראשי תבות אצבעות היד: גודל, אצבע, אמה, קמיצה, זרת שעולים למספר קי"ב כמנין יב"ק, ולכן אמר לו אליה ירא אתו כי בידך, דהיינו בראשי התבות של אצבעות ידך נתתי אתו. (להניח ברכה)

ואת יהושע צוית... לא תיראום (ג, כא-כב) - יהושע מלא וא"ו, כי התמנה על וא"ו מאות אלה רגלי, ותבת ל"א מרמזת על ל"א מלכים שהרג יהושע, ולכן לא תיראום. (מגדנות)

ספורים בפרשה

אלה הדברים אשר דבר משה אל-כל-ישראל (א, א) - דברי תוכחות (רש"י) רבה של אופולע, רבי עמרם בלום, נודע כמוכח חריף שלא חשד שבטו מבני קהלתו והיה מוסרם על מעשיהם ודורש מהם להיטיב את דרכיהם. התרעמו עליו כמה מבני הקהלה וביחוד העשירים שבהם, ונטרו לו שנאה. לוימים, פנה הרב אל ראשי הקהלה ודרש תוספת על שכרו, אך הלכו דחו את בקשתו. "עקשו", אמר רבי עמרם, "נגלה אבן מעל לבי. שכן כל מי הייתי מצטער על כך שאין שום השפעה לדרשותי, והרי כלל יש לנו שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב, ואם אין דברי נכנסים ללבכם, כנראה שהם לא יוצאים מלבי. אולם עקשו שבאתי לבקש מכם תוספת על שכרי ובקשתי זו ודאי יצאה מלבי, ולמרות זאת היא לא השפיעה עליכם, נחה דעתי, כי עקשו רואה אני שלא בי הפגם ולא בי האשמה, אלא בכם..."

והצרת ודי זהב (שם)

חסיד אחד הגיע פעם אל ה"תפארת שלמה" מרדומסק, וספר לו כי בתו הגיעה לפרקה ואין ידו משגת להוצאות נשואיה. בשראה הרבי שהיא שכתב שהוא עני, קרא מיד: "עני? צא מיד מביתי, שכן עני חשוב כמת ואני הרי כהן הנני". נבהל האיש והחל לצאת, אולם הרבי קראו מיד ואמר בצחוק: "הרי בגדר 'מת מצוה' אתה, ומתו לכהן להטמא לו", ומיד אמר: "רואה אני שאתה דואג לנשואי בתך, אך שאלה יש לי לשאל, האם לחם לאכל יש לך?" נבוך האיש ואמר בגמגום: "לאמתו של דבר, גם לחם אין לי". שאלו הרבי: "מון הסתם מברך אתה 'המוציא' בכל יום, ומאין לך לחם לברך עליו?" השיב האיש: "עקר פרנסת ביתנו בא לנו מעקרת הבית שעוסקת קצת במסחר ומביאה הביתה מעט מרוחיה". נענה הצדיק ואמר לסובבים: "נו, עסק יפה הוא לאדם שאשתו מפרנסתו. והרי כך ארע עם אדם הראשון שאכל ממה שהביאה לו אשתו ונקשל". לאחר מכן פנה אל האיש ושאל: "ובאיזה אופן מרויחה אשתך?" ספר האיש, כי רעיתו מוכרת פרות וירקות שונים בחצרות האדונים והפריצים שבאזור מגורם. אמר לו הצדיק: "אם פן אפוא. הרי פתוב בפרשת דברים 'והצרת ודי זהב', ואם הולכת היא לחצרות' אברך אתכם שתזכו גם לדי זהב". נסע האיש לביתו, ולאחר ימים מספר מצאה האשה תבילה עטופה בתוך בץ, סמוך לאחת החצרות של הפריצים. כשחזרה לביתה, מצאה בפנים סכום גדול של שלש מאות זהובים, שהספיק להוצאות החתונה ביד רחבה, ובנותר החל האיש לסדר ועשה חיל בעסקיו. לאחר פטירתו של ה"תפארת שלמה", בא אותו אדם לבנו שמלא את מקום אביו וספר לו את דבר המעשה. נענה הרבי ואמר: "אבי ז"ל, היה איש פלא, ואת פח ראיתו ומעשי הנפלאות שעשה, הלביש בפתגמים ודברי חדושים, כדי שלא יבחינו כלל במופת".

לא תגורו מפני-איש כי המשפט לאלקים הוא (א, יז)

אחד מתלמידיו החשובים של רבי ישראל סלנטר בא פעם אליו והתאונן על מצב פרנסתו הקשה. יעץ לו רבו לקבל על עצמו משרה רבנית, אך התלמיד אמר שהוא חושש מלפסק שאלות ודיני תורה, כי האחריות גדולה. השיבו רבי ישראל: "וכי מי יהיה לרב? מי שאינו חושש?"

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 6.54 צאת השבת 8.07 רבנו תם 8.46

לכלבת הגיליון והנחיות
057777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכור הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ גמילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן גמילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אנייה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: החבור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כאפי שיחי ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי - בתושח"י

היה היה

הבו לכם אנשים חכמים ונבונים... ואשימם בראשיכם

בדברי ימי עם ישראל, ארעו מקרים רבים בהם עמדו מלכי אמות העולם ויועציהם במבוכה ולא ידעו למצא עצה מן הסבך בעניינים שעמדו על הפרק, ומחסר בררה פנו אל חכמי היהודים שבדורם והלכו פתרו על נקלה את הקשי עד שהיה העקב למישור ושם שמים התפרסם בריבים, כפי שנאמר: "כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כלי-החקים האלה ואמרו רק עם-חכם ונבון הגוי הגדול הזה". אחד המקרים הללו ארע בקיבוץ של רבי רפאל אהרן בן-שמעון, בנו של ה'דב"ש' רבי דוד בן-שמעון מראשי העדה המערבית בירושלים ומקימה של השכונה השנייה שנבנתה מחוץ לחומות ירושלים, שכונת 'מחנה ישראל'. רבי רפאל אהרן היה מחשובי פוסקי ההלכה בדורו ובמשך שלשה עשורים שמש ברבה הראשי של קהיר שבמצרים, ובזכות קשריו האיתנים עם הממשל המצרי, פעל רבות למען יהודי מצרים ולהגנתם מפני מבקשי רעתם.

באחד הימים, יצא המלך פואד הראשון, מלכה הראשי של מצרים במשך כעשרים שנה, לטיול בגנת הביתן הגדולה הסמוכה לארמון המלוכה. גנת הארמון היתה ידועה כאחת משכיבות החקמה של מצרים, והיא השתרעה על פני שטח של מאות דונמים. במרכז הגנה עבר פלג מים מהנילוס, והצמחיה המלכלכת שמסביב שותה למקום מעין גן עדן קסום. המלכה התלוצחה אף היא למלך, ועמם שרים רבים ובני משפחותיהם, שיצאו כלם לטיול בגנה כחם היום. בעודם עוברים בסמוך לפלג המים שבגנה, התאזנה המלכה לשמות מים זכים וקרירים משפך המים, כדי לצנן במעט את החם וההיבל, אך בפספסה למלך את רצונה, מנע זאת ממנה בטענה כי אין זה נאה למלכה פה נבכדה לשמות מים מהנהר פאחת השפחות. מעשה שטן ארע, והמלכה המשיכה להתעקש על שאלה, עד שהפעם החל לפעפע בלבו של המלך. פעסן היה בטבעו, ומגז האויר החם הוסיף נפך לרגזו, וכשראה את התעקשותה של המלכה, קרא אליה ברתחה: "אם תעברי על דברי ותשתי את המים הללו, הריני מזרים אותך מיד ותהיי מגרשת ממני לעולם!" למרבה זעמו של המלך, לא שענה המלכה לדבריו ועברה על ציווי בשתיית המים הקרירים מהנילוס. שרי המלך שהיו עדים לזכות, נאלצו להודיע למלכה כי על פי חקי האסלאם עליה להפריד מארמון המלוכה ויותר לא תוכל לראות את פני המלך לעולם. אחר הדברים האלה, בשך חמת המלך פואד, זכר את המלכה ואת אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה. החל המלך להתחרט על מעשהו הנמהר ולבו החל נוקפו, אולם את הנעשה אין להשיב. הדברים יצאו מפיו ואין להשיבם, אלא אם כן ימצאו פתח חרטה על פי חקי המסלמים ודתם. מהר המלך וזמן לפניו את חכמיו ויועציו, ובקש מהם למצא 'פתוא' - 'פסק הלכה' מסלמי באמצעות תחבולה גאונית שתתיר את החזרת המלכה לארמון, אולם הללו פקרו את ידיהם בצער והודיעו למלך כי אין עצה ואין תבונה נגד נימוסי דתם ואין ביכולתם למצא פתרון פלשהו להסבכת הקשה. נקל לשער את זעמו של המלך, ואת כל חצי כעסו הפנה אל יועציו וחרטמיו הפסילים על כך שאינם מוצאים מוצא של פבד מן הסבך. לפתע פנה אחד היועצים אל המלך ואמר: "אולי ננסה לפנות אל רבה הראשי של היהודים, הרב בן-שמעון, כי אין חכם ונבון ממנו, ואולי הוא ימצא תחבולה ותכסיס שנוכל באמצעותם להתיר את שוב המלכה לארמון".

לשמע ההצעה, אורו פניו של המלך והוא מהר לזמן לפניו את רבה של הקהלה היהודית בקהיר. עם בזוא, ספר לו המלך את הספור פהותו והטיל עליו למצא עלי-אתר מוצא מן הסבך, ואם לא - תסבל הקהלה היהודית בלה מנחת זרועו. התפלא הרב: "אדוני המלך, מדוע הוא מפנה את פעסו עלי? והלא אם פהני דתך לא מצאו התר לזה, איך אני היהודי אמצא תחבולה לכך בזמן שאיני בקי במנהגי המסלמים?" אך המלך התעקש על שלו ודרש פתרון מיד. נסה הרב לבקש ארבה של חדש ימים, אולם סבלנותו של המלך פקעה זה זמן ובקשי רב הספים להמתין שעות מספר. שב הרב לביתו, ולא ידע לשית עצה בנפשו. בקש להוציא ספר תהלים מארון הספרים, כדי להתפלל מעט ולבקש מהקב"ה שיאיר את עיניו להצלת כל יהודי מצרים, אך לפליאתו גלה כי בטעות הוציא מהארון מסכת ברכות מהתלמוד הירושלמי. החזיר הרב את הספר, אך בטעות הוציא שוב את המסכת, וכשראה פן הבין כי מאת ה' היה הדבר. פתח הרב את המסכת, והגיע לסגיה בדרך מ"ג. שדנה בענין אדם שברך על פרי ולאחר ברכתו נפל הפרי מידו ונטל אחר, אם צריך לברך שוב, והגמרא דנה מה בינו לבין המברך על מים זורמים באמת המים, שבשעה שברך היו מים אחרים לפניו, ובשכא לשמות המשיכו המים לזרם ומים אחרים באו תחתם. קרא הרב את השורות ומד אורו עיניו והוא שב אל המלך במהירות. "המלכה יכולה לשוב לארמון!" קרא הרב בשמחה והסביר: "הרי המלך השביע את המלכה ואמר לה שאם היא תשמה את המים הללו, תאסר לשוב לביתה, אולם המלכה לא שתתה את המים שהמלך אסר, כי המים המשיכו לזרם במורד פלג הנהר, והיא שתתה מים אחרים במקומם, והרי הללו לא נאסרו על ידי המלך. יוצא אפוא שהמלכה לא עברה על דברי המלך ומתרת היא לשוב אליו בלי שום פקפוק". הנוכחים נדהמו לשמע התשובה המפליגת והמלמדת של הרב היהודי, ובשספר כי את הרעיון לתחבולה הנפלאה מצא בתורה, נמנו המלך ושריו ונמרו כי אין חכמה כותרת ה' ואין חכמים ונבונים כפני ישראל.

מאורות

רבי הקדוש רבי יעקב יצחק החוזה' מלבליו י"ד ליום ההולא ט' במנחם-אב תקע"ה

נולד בשנת תק"ה לאביו רבי אברהם אליעזר מיופוא, שהיה צאצא בראחרינו לשל"ה הקדוש מגזע משפחת הלויס הורביץ המיוחסת אל שמואל הנביא. אמו היתה בתו של רבי יעקב קופל מליקובה. למד בישיבתו של הרבי ר' שמלקא מניקלשבורג, ונחשב כאחד מתלמידי המגיד מפזריטש, ולאחר פטירתו נעשה תלמידו הקרוב של הרבי ר' אלימלך מליז'נסק, עוד בחי רבו החל להנהיג עדה ונחשב לגדול מנהיגי החסידות בדורו בגליציה ופולין. שנים רבות שמר על עינוי בכסוי שהניח עליו, ובעקבות זאת זכה לראיה זכה ורוחנית ועל שמה התכנה 'החוזה' מלבליו. רבי ברוך ממוז'יבו' פנהו בתאר "חוזה נאמן", ורבי אורי מסטרליסק אמר שבית מדרשו משול לבית המדרש וחדרו לקדש הקדשים, ושכינה מדרגת מתוך רגונו. המגיד מקו'ניץ אמר עליו שהוא האוריס והתמים של הדור, וה'אוהב ישראל' מאפטא אמר עליו שמקומו לא הגביה ריסי עינוי בלי וחדו שמו ותברך, וכל שכן דבור ומעשה. פעם נסע לאחד מחסידיו והלה הזמין מטה חדשה בעבורו, אלא שהרבי התאונן שהוא חש דקירות בשכיבתו על המטה. התברר, כי הנגר הכין את המטה בימי בין המצרים, ובהיותו ירא שמים היה שרוי בעצבות והרבי חש זאת בקדשותו. העיד תלמידו הגדול 'היהודי הקדוש' מפשיספא. שבשעה שאמר רבו גליל הסדר 'ובמרא גדל - זו גלוי שכינה', "התחילו שני נושרות מחמת הפחד". תלמידיו אמרו, שבפטרותו פסקה רוח הקדש.

יוסיף דעת

במסכת חולין אמר רב אמי: דיברה תורה לשון הבאי, דיברו נביאים לשון הבאי, דיברו חכמים לשון הבאי. והוא מביא שם כדוגמה מן התורה את הפסוק שבפרשתנו: "ערים גדלת בצורת פשעים", בעמים סלקא דעתך? אלא גזומה, ועל דברי נביאים הביא את הפסוק 'ותקע הארץ בקולם'. גם במדרש תנאים נאמר על פסוק זה מפרשתנו, רשב"ג אומר דיברו כתובים לשון הבאי, שנאמר שמע ישראל אתה עובר יהוה אחד את הירדן, אבל מה שאמר הקב"ה לאברהם והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ושמותי את זרעך כעפר הארץ, אינו דברי הבאי. גם בלשון חז"ל יש פעמים רבות לשונות של גזומות, כמו שאמרו במסכת תמיד שבתפוח שבמזבח החיצון היה לפעמים כשלוש מאות כור אפר, ואמר רבא בגמרא שזו גזומה. וכן אמר על המשנה שם שהיו משקים את קרבן התמיד בכוס של זהב, שגם זו גזומה, והוסיף על כך רבי יצחק בן נחמני בשם שמואל: בשלושה מקומות דיברו חכמים לשון הוואי, תפוח, גפן ופרוכת. התפוח עם האפר כזכור לעיל, הגפן היא גפן של זהב שהיתה עומדת על פתח ההיכל ועליה אמר רבי אליעזר ברבי צדוק, מעשה ונמנו עליה שלוש מאות כהנים לפנותה, ועל הפרוכת אמר רשב"ג שלוש מאות כהנים היו מטבילים אותה. אין הבדל בלשון חכמים בין הגזומים גזומה והבאי ולשניהם משמעות של אי דיוק והפרזה מעבר למידה הנכונה. הגר"א מוילנא מביא שלא לחינם נקטו חז"ל את המספר שלוש מאות כהנים מטבילים אותה, שכן הפרוכת היתה באורך 20 אמה וברוחב 20, מהצד היפה 120 אמה, ומכיוון שהכלים היו באמה בת חמישה טפחים, יוצא שהיו בה שש מאות טפחים בהיקפה, ואם שלוש מאות כהנים היו אוזרים כל אחד בשתי ידיים שהם שני טפחים, הרי לנו יחד 600 טפחים, ומכאן שגם בגזומה של חז"ל יש מן האמת. רש"י בשבת כתב, שכל תליטר בשש"ס לשון גזומה הוא, וכן כתב הרשב"ם בפסחים, שכל לשון שלוש מאות שמובה פעמים רבות בשש"ס. הוא לשון גזומה.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

גשמי התאפה ה' בגללכם וגו' - קשה, והלא לא מצינו שהתאפה ה' על משה בעון המרגלים, ורמב"ן פרש ואמר, ועוד הוספתם להרע פעם אחרת עד שגמרתם להתאפה בי, עד כאן. ואין דבריו נראים, כי ראוי שעדין הוא מדבר בענין המרגלים שכן אמר הכתוב אחר זה וטפכם אשר אמרתם וגו' עד סוף הפסוק והוא מדבר בענין המרגלים, ולמה הפסיק בתוך הענין בשאל בענין? ומה שהלוי הרב שרצה להזכיר יחד הנמנעים מעבר הארץ שהם היו גרמא לזה, לא ידעתי מה הנאה יש בזה, והנכון הוא על פי דבריכם ז"ל שאמרו בפסוק ויכבו העם בפלוגה וגו' קבעו בקיה לדורות, כי ליל השעה באב היתה שבו נחרב הבית, ואמרו עוד שאם היה נכנס משה לארץ והיה בונה בית המקדש לא היה הבית נחרב, שאין אמה ולשון נוגעת בו, ואמרו עוד בפסוק ומזור לאסף אלהים באו גוים וגו' וזה לשונם קינה מבני לה, אלא על שהשליך חמתו על עצים ואבנים. מעתה, אם היה נכנס משה לארץ והיה בונה בית המקדש, ולתשליך חמתו עליו לא אפשר פנזו, ויחר אף ה' בשונאי ישראל ויהיה פליונם במקום חרבו הבית, לזה נזר ה' בגזרת המרגלים גם על משה שימותו במדבר, והוא אמרו גשמי התאפה ה' בגללכם, פרוש בגלגול דברים שלכם, כי אם לא היה עון המרגלים והיו נכנסים, אפשר שהיה נכנס משה עמהם, והגם שיבנה בית המקדש אין מחוש, כי לא נתגבר בחינת הרע והיו עומדים בצדקם בארץ, אלא מאמצעות עון מרגלים... שאם משה היה מקדש שמו יתברך היו ישראל חוזרים לטהרתם שהיו בו קדם חטא המרגלים באמצעות קדושת ה' הגדול והיה ה' מתיר שבעת משה והיה נכנס לארץ ובונה בית המקדש מכוון לשבתו עולמים:

דברי הימים

ב' באב, נשרף רובו של היכל בביהמ"ק הראשון והשני, כי האש הוצתה בידי האויבים בט' באב לעת ערב ונשרף עד שקיעת החמה של עשירי. מנהג כשר שלא לאכול בשר בליל עשירי וביומו עד חצות היום.

ב' באב שנת ב'קצ"ז, נולד יששכר בן יעקב וחי קכ"ב שנה, ונקאל בזכות התורה שלמדו בני שבט יששכר.

ביום זה בשנת ה'ס"ו, גורשו יהודי צרפת בידי המלך פיליפ הרביעי, וביום זה בשנת רנ"ח הלכה יהודה גולה אחר גולה ויהודי פורטוגל שגורשו קודם לכן מספרד, גורשו גם ממנה והלכו שוב בגולה.

ביום זה בשנת תל"ה, נחנך בית הכנסת הפורטוגזי באמסטרדם, לצאצאי גולי ספרד ופורטוגל.

בי"א באב ת"ל, גורש היהודי האחרון מווינא.

י"א באב תצ"ג הוא יום 'פורים בגדד', לאחר שהצבא הפרסי נסוג מהעיר לאחר כיבוש התורכים, והיהודים ניצלו משלטונו הערץ של מלך פרס.

בי"ב באב ה'כ"ג, נערך הוויכוח בין הרמב"ן לבין המומר פאבלוס, והרמב"ן הכהו שוק על ירך.

לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים. ביום זה התורה השבטים לבוא זה בזה, והותר שבט בנימין לבוא בקהל אחר מעשה פילגש בגבעה, ביום זה כלו מתי מדבר בשנת ב'תפ"ח, ביום זה ביטל הושע בן אלה את השומרים שהעמיד ירבעם בן נבט שלא יעלו ישראל לירושלים, ביום זה ניתנו הרוגי ביתר לקבורה, ויום זה נקרא 'יום תרב מגל' כי באותו יום פסקו מלכרות עצים למערכה מפני שתשש שחל כהו של חמה.

ונבחה עדי-בלתי השאיר-לו שריד

במאתים שנה הם ימיו של הישוב האשכנזי המתחדש בירושלים, החל משנת תקע"ו ואילך. כאשר תלמידי הגר"א חידשו את הישוב בעיר, אחר עליות החסידים שהגיעו עשרות שנים קודם לכן והתישבו בעקר בקרי הגליל. קשים ומלאי יסורים היו ראשית ימי הישוב, והלאות רבות אפפו את המתישבים הראשונים שנאחזו באדמת הקדש במסירות נפש של ממש. אחת הנעיות הקשות ממנה סבלו התושבים בעיר, היתה אולת ידו של השלטון הרפ"י המסאב כלפי נפניות השוודים והמרצחים ששרצו אז בארץ והטילו את חתתם על התושבים. הגיעו ראשי הישוב למסקנה, כי אין מנוס מהקמת ארגון להגנה עצמית של צעירים בעלי כח וחדורי אמונה ואמץ, שיצידו בכלי נשק וימגרו בכחם את תאות הרצח והשד של הבריונים ופראי המדבר המלסטים את הבריות. כך קמה ה"גורדיה הירושלמית" הנודעת, שבראשה עמדו ראשי הישוב, ורבים מהם אף השתתפו בפעל בשמירה ובפעולות הצלה. באחת המערכות של ה"גורדיה", בעת התנפלות של שוודים ערבים על היהודים, נהרג רבי יוסף שיק מלאדי, ורבי נתן נטע בנו של רבי מנחם מנדל משקלוב תלמיד הגר"א ומאבות הישוב, נפצע קשה והתעורר בעיניו בתוצאה מדקירה של פניון 'שבריה' שבידי אחד המתנפלים. לתוספת חזוק על נשקם הקר, שקבל ספינים ואלות ושאר כלי הגנה, זכו חברי ה"גורדיה" גם לנשק חם בדמות אקדחים אישיים אותם רכשו בעבורם הנגידים ר' שמר'ל לוריא וגיסו ר' שמר'ל צוקרמן, ומאז פנו יהודי ירושלים את האקדחים בשם החבה 'שמר'ל'...

באחד הימים של שנת תק"פ, בשנותיו הראשונות של הישוב, הופיע בדיו רוכב על סוס מהיר בשער ביתו של רבי הלל ריבלין ראש העדה האשכנזית. לשבידו האחת חרב חדה ונוצצת ובשניה מקתב על גליון ניר. היה זה עם שחר, פששמי ירושלים האזרי לאטם ורבי הלל היה בדרכו לתפלת השחר. תחלה בקש לדחות את הערבי שלפניו, אך פשהביט בו ראה את עיניו מזרות האימה והבין כי סכנה יש בדבר. נטל רבי הלל את המקתב מידי הרוכב ונדהם לקרא בו פך: "אל ראשי העדה האשכנזית שבירושלים, רחמו נא עלינו והצילו את נפשותינו! באנו בשירה לארצנו הקדושה, ובדדתנו לחופה של יפו נתפסנו בידי שוודים שלקחנונו בשבי, ועתה דורשים הם כפר נפש בסך אלקף לירות. מתחננים אנו על נפשותינו, אנא לכו עם ערבי זה אשר יראה לכם את הדרך אל ראש השוודים, ופדונוי ה' ישבון ובאו ציון ברנה". על הגליון היו חתומים שנים מראשי שירת העולים, ורבי הלל הבין מיז כי הפנה גדולה ויש למהר לפדות את השבויים ולחלצם מהשבי המר.

חברי ועד העדה הזקנו מיז לביתו של רבי הלל, וכששמעו את הדרישה הגבוהה של חברי נפיות השוודים, נעצבו האנשים אל לבם והחלו לטפס עצה מנין יקחו סכום כה גדול, אך מאדך ידעו כי השעה דחוקה ואחיהם היהודים נתונים בצרה ובשביה ואין להם מושיע. הערבי השווד אף איס 'פספס או מות', והוא דחק בהם וגלה חסר סבלנות ותאות רצח. מחסר בררה החלו החברים באסוף הסכום הגדול, ובינתיים עמד רבי הלל בתפלה יחידו שמות הקדש הידועים לו על פי חקמת הנסתר שקבל מרבו הגדול הגר"א מוילנא. בסיומו את תפלתו, פנס רבי הלל את חברי ה"גורדיה", שהיו מצידים פלם בסתר בנשק, ומתוכם נבחרו שני גבורים אמיצי לב שהספיקו ללכת בראש בלוי הערבי ובידם דמי הכפר. במרחק מה מהם, פסעו חברי ה"גורדיה" בצעדים תרישיים, ועקבו אחרי הערבי בדרכו אל שירת השבויים. דרך ארפה הלכו שני החברים עם השווד, עלו הרים וירדו בקעות, עד שהגיעו לחולות עליהם עומדת פיוס העיר בני-ברק, כל אותה עת שמרו חברי ה"גורדיה" על קשר-עין עמם ופסעו בעקבותיהם, כשפתותיהם ממלמלות פסוקי תפלה ותחנון להצלת אחיהם מרדת שחת. לפתע הופיע מאי-שם בדיו גבוה וחסון, חגור רוכה ושרשרת פדורים, ומסביבו שלשה שוודים עזי פנים ובידיהם חרבות מלטשות. בעינים מזרות אימה, קרא ראש השוודים אל השנים: "הבאתם את הכסף?" וכשהלכו אשרו זאת, דרש הלה בתקף: "תנו את הכסף מיז!" אך השנים הרגיעו את רוחו ואמרו: "מוכנים אנו לשלם את הסכום כלו כפי דרישתך, אולם ראשית עליך לשחרר את השבויים ולהראות לנו כי פלם בריאים ושלמים". ראש השוודים פרש לרגע הצדה, התניעץ עם חבריו וחזר. "הצדק עמכם", אמר והוביל את השנים אל מאחורי גבעה קטנה, שם ראו את העולים השבויים, כשהם מקפים בגדר חבלים עבים מההדקים לעמודי ברזל, וידיהם קשורות אל העמודים. מסרו השנים את צורו הכסף לידי ראש השוודים, והלה אותה לשומרים לשחרר את השבויים עד האחרון שבהם. שני חברי ה"גורדיה" לחצו בהם את ידי השבויים ומהרו לסמן להם להתרחק במהירות מן המקום.

אך התרחקו בני השירה, ולפתע פתאום זנקו בהפתעה חברי ה"גורדיה" שהקיפו את האזור כלו, ותחת מטח יריות הסתערו על השוודים בקריאות "ה' הושיעה, המלך יעננו ביום-קראנו". חברי הפגפיה היו המזומים ומפתעים והם הזכסו שוק על ירך בידי חברי ה"גורדיה" שעשו בהם שמות והפו אותם עד האחרון שבהם. חפוש קל באמתתו של ראש השוודים, הניב את צורו דמי הכפר, והחברים יחד עם העולים, הגיעו לירושלים במצעד נצחון. אימתם של חברי ה"גורדיה" נפלה על זושבי הארץ ומאז עמדו החברים נכונים להגנת בני הישוב ובטחונם.

משבח

מפרסם היה רבי מרדכי מיזל מפרג בלבו הרחום ובמדת הצדקה שלו לכל פונה. בן דורו, רבי דוד גנז בעל "צמח דוד" כתב עליו, שהיה מעמודי התווך של קהלת יהודי פרג, נדיב לאביזנים, דורש טוב לעמו ורצוי לרב אהיו. מספר עליו, שפעם פגשו עני אחד וספר לו שאין ידו משגת להשיא את בתו. פשפש רבי מרדכי בכיסו, אך לא מצא מעות מזמנים בידו. כיון שקף, הסיר מעליו שרשרת זהב גדולה שקבל במתנה מהקיסר של פרג ובקש להעניקה לעני, אלא שהלה סרב לקחת את מתנת המלך ואמר, שמוכן הוא להמתין ולבוא בערב לביתו כדי לקבל ממנו נדבת כסף. הפציר בו רבי מרדכי שיקח ממנו את שלשלת הזהב ואמר: "הן כל הזני ורבושי מתנה הוא מאת מלך מלכי המלכים, ואם מתר לי לתת לעניים את מתנתו של מלך עליון, על אחת כמה וכמה וקמה שרשאי אני לתת לעניים מתנת מלך בשר ודם..."

צאצא למשפחת מיזל הענפה, היה רבה הנודע של לודז', רבי אליהו חיים מיזל, שנודע בצדקת פרונו וספורים נפלאים רבים מספרים על מדת טובו וחסדו שעשה עם ישראל. גם אליו הגיע פעם עני וספר שאין ידו משגת להעמיד לחתנו את הנדניה שהבטיח לבתו בסך שלש מאות רבליים, ונשואיהם עומדים חליה להתבטל. מבלי דבר דבר, נכנס הרב אל החדר הפנימי והביא משם לעני מעטפה סגורה. כשפא האיש לביתו, גלה בפנים את סכום הנדניה בלו, ולקיים התברר כי הרב העניק לאותו עני את כל משכורתו שקבל באותו יום מראשי הקהלה על תקופה ממשכת. פעם הגיעה אליו אשה עניה וספרה לו בככי, כי בתה הפלה עומדת להנשא, אלא שבינתים מת עליה בעלה ואין בידה מאומה לצרכי נשואיה. הביא הרב את מנורות הכסף שלו שבהן הדליקה הרבנית את נרות השבת, ובקש מהאשה למשכן אותן בבית המשכון בתמורה לסכום גדול, והוא כבר ידאג לפדות את המנורות. בערב שבת, בקשה הרבנית להדליק את נרות השבת ולא מצאה את המנורות. חשבה הרבנית שהן נגנבו, אך הרב הרגיע אותה ואמר: "אל תחשדי בכשרים, המנורות שלנו מקומות היום מצוה גדולה של הכנסת פלה", ולשאלת הרבנית כמה תלוי, אמר: "הרי אפשר לתחב את הנרות בתפוחי אדמה פשוטים..."

החסיד רבי צבי יזול, היה נוהג לחלק לצבור הנאקפים שבאו לחסות בצל גפניו של ה"אמרי חיים" מויז'ניץ, שתייה קרה בקיץ ושתייה חמה בחורף, ואת דרכו זו לא נטש גם בשנותיו האחרונות, באשר בריאותו היתה לקויה והיה הולך שחוח. פעם בעת שישב הרבי ליל שבת קודש בשלחנו, ויצא לרגע קטן לחדרו, הבחין בקבוצת אנשים העומדת סביב חסידו זה בספה הסמוכה לבית המדרש. נגש הרבי אליו ושאלו: "הרשיל, האם נכון הוא שמים מכבים אש"? הנהן החסיד בראשו בהסכמה, והרבי אמר: "את אש הגיהנום, אי אפשר לכבות במים. אבל במים פאלו שמגישים ליהודים בחסד, המים הללו מכבים גם את האש של הגיהנום".

עולם חסד יבנה היה עולמו של החסיד הנודע רבי מנדל גפנר מירושלים, וכל ימיו אגר ואסף מעשי חסד ומצות למכביר, עד שהצליח לחולל גפנו פעלות חסד וחובקות עולם, ללא צות מסיעים וללא תקציב גדול רק עם רצון טוב וזאת ישראל ללא גבול. בימי מלחמת העולם השנייה, עמד פעם בבית הכנסת עטור בטליתו והתפליו, ולפתע נגש אליו יהודי זר אותו לא ראה מעולם, והלה פנה אליו בתביעה: "ר' מנדל! מדוע אינך מסיע לאחינו בני ישראל?" הביט בו ר' מנדל בהשתאות והלה המשיך: "יהודים נאנחים ונאנקים בגלות הקרה ואתה שותק? דע לך שאם תעזר לילדיו של הקב"ה, הוא יתברך ישלח עזרו לילדיו שלך". סים האיש ונעלם. ר' מנדל ראה בקד שליחות מן השמים, ועוד באותו יום בלכתו לבית מילה בשוכנתו מאה שערים, שמע קול למוד מאחת הישיבות וראה בה בחור יושב בבגדים קרועים העשויים משגרי שקים של תפוחי

אדמה. המה לבו של ר' מנדל ואץ אל ראש הישיבה בדרישה לדעת מדוע לבוש הבחור בבגדים בה נחותים, אך הלה הצטדק וטען שהבחור הוא יתום ללא אב וללא אם, ואין בידו פרוטה להוצאות מלבושיו. כשחזר ר' מנדל לביתו, פנה לרעייתו הצדקנית והציע לה להתמסר יחד למען נצולי השואה הנתונים לתרפת רעב ושוכנים הם בשטיבלך של מאה שערים מחסר מקום לינה. הספיקה הרעייה הצדקנית, אך התנתה עמו שיתחלק עמה בשכר המיעד לכך בגן עדן, לאחר מלאת ימיהם בטוב ובנעימים, ור' מנדל הסכים לבקשתה. מיד באותו יום, פנתה הצדקנית ורכשה בדים מן המבחר לתפירת חליפות לבני ישיבות שאין ידם משגת לכך, ויחד עם בעלה הקימה מפעל עזרה להלבשה והנעלה ורבים מבני ירושלים רכשו אצלם בגדים ונעלים בדרך של כבוד בתשלום סמלי בלבד, באשר ר' מנדל ורעייתו נושאים לבדם פעל ההוצאות הרבות. אחד הפחורים שרכש אצלם חליפה נאה במחיר זעום התבטא בבדיחות הדעת, כי מספק הוא אם יכול לברך על הבגד החדש גם ברכת מלביש ערמים וגם מתור אסורים, שכן זכה לשיניהם יחד...

מטעים

אלה הדברים (8)

בטעמי מנה רביעי, לרמו לדברי חז"ל שחוב אדם ללמוד את תלמידיו ארבע פעמים, כמו שעשה משה שהיה מלמד לאהרן, לבניו, לזקנים ולכל ישראל, ולכן מטעמות התבות אלה הדברים בטעמי מנה רביעי, כדי לרמו ששדבר אל בני ישראל היתה התורה מנחת ארבע פעמים. (שמן ראש)

רמו יש כאן לדברי רש"י: "ומפני ארבעה דברים אין מוכיחין את האדם אלא סמוך למותו", ולכן מטעמות התבות אלה הדברים בטעמי מנה רביעי, שמנחים כאן ארבעה פעמים. (וירא משה)

רמו יש כאן לנאמר באבות "לא מצאתי לנוף טוב משתיקה", וכתב הרמב"ם שיש חמשה חלקים בדבור, ומעשה בחסיד אחד שהיה מדבר מעט ואמר שהוא מדבר חלק אחד ומותיר לאחרים את ארבעת החלקים, ולכן התבות אלה הדברים מטעמות מנה רביעי, שהרצף לדבר יניח ארבעה חלקים וידבר מעט. (תורה נבוא)

רמו יש כאן בדברי משה לאריכות גלותנו שהיא הגלות הרביעית, ותבא אליה ראשי תבות למה אריכות גלות, ומטעמות בטעמי מנה רביעי, ומה עלינו לתקן כדי לצאת מהגלות הרביעית? על ידי מהפך פשוט שבתבות דבר משה, צריכים אנו להפך עצמנו ולהתנהג בפשטות וענוה. (שם אליעזר)

מדגש

האבן עזרא כתב פעם: "אין בין החיים למתים אלא נקודה, החיים עומדים והמתים שוכבים", ורמו בין השאר לנאמר בפרשתנו: "ונחרם את כל-עיר מתם", ופרש המקרא מתם הם אנשים חיים, לעמת מתים שהם אנשים שאינם בחיים, והסמן להגדיל ביניהם שמות המוקד בשוא שהן נקודות עומדות משמעותם אנשים חיים שעומדים על רגליהם, ומתים בצירי שהן נקודות ששוכבות זו ליד זו, הם אנשים מתים השוכבים, ועל פי זה באר בספר "אמרות ה'", את דברי חז"ל במסכת תמיד: "הרצפה שיהיה ימית את עצמו", שהכונה לפי דברי התנא באבות "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם", ומי שרוצה לחיות ימית את עצמו, דהינו יעמד בשוה עם חבריו כמו מתים ששוכבים זה אצל זה, ולא כמו מתים שהם אנשים חיים שאחד עומד על חברו ומקנא בו.

ממלכה

שאלו פעם את רבי איזיל חרין מסלונים, שהתפרסם בלשונו החרפה ובתשובותיו השנונות: "מהו חלק החכמים שבגישוראל?" והשיב על אתר: "לא פחות מעשרה חלקים מעם ישראל הם אנשים חכמים, שכן משה רבנו מצא אנשים חכמים וידועים ועשה אותם שרי עשרות, והיו בהם ששים אלה מבני ישראל. ושוב שאלוהו: "וכמה הוא חלק השוטים והטפשים בגישוראל?" והשיב: "גם השוטים אינם פחותים מחלק אחד מעשרה בגישוראל, שהרי לכל עשרה יהודים מגישוראל עומד חזן אחד, והרי מקבלים אנו שהחזנים שוטים וטפשים הם..."

הסדרה המושלמת עכשיו במחיר מבצע

חדש סדרה

ספר מלא וגדוש בספרים, עובדות, פרפראות ומגנים מחולק לפי משימות השבוע והמגעים לשנת רחמי, חיוני ומלכד. חדש! ניתן להשיג בכל תנוחת הספרים ברחבי הארץ

"אלה הדברים אשר דבר משה אל-כל-ישראל". הדבר הראשון שאמר משה לבני ישראל, היה "אל-כל-ישראל" הוא דרש מהם ראשית לכל, שיהיו מאהדים ותשרר בהם האהדות לעולם. (הגאון מוילנא)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת דברים - הזון תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ספר דברים

להסתפק בהכרחי והוא מה שרמז באומרו "ודי זהב" שיאמר לזהב די: או ירצה על זה הדרך שכל מה שיהיה לו יהיה בעיניו דבר מספיק כאילו יש לו כל זהב, והוא על דרך אומרם (אבות פ"ד מ"א) איזהו עשיר השמח בחלקו, ובוזה יטה לבבו לעבודה העליונה היא עבודת ה' אלקים חיים. הרי לנו ללמוד ששייך לכולנו שלא ללכת אחר תאוות הלב, רק לומר לזהב די. ולהיות שמח בחלקו.

מסופר על הרה"ק מרוז'ין זי"ע שפעם אחת עמדו לפניו שורה אנשים שבקשו להתברך ממנו. אחד מהעומדים לא היה חסיד רוז'ינאי אלא שבדרכו עבר מרוז'ין ונכנס דרך אגב לבקש ברכה. האיש עמד וראה אחד החסידים מניח קוויטל לפני הרבי, והרבי מברך אותו "יהיה לך ממון רב ומעט יראת שמים". האיש שמח אולי גם הוא יקבל ברכה כזאת, שיהיה לו הרבה כסף ולא יהיה מצומצם מחמת יראת השם, ויחיה משוחרר וכו'. הוא העיז פניו לפני הרבי, וביקש שגם הוא רוצה ברכה כמו שברך לאיש הקודם... הרה"ק מרוז'ין חיך ואמר האיש הזה הוא היימשיער והוא מבין מה שהתכוונתי. כסף יהיה לך הרבה, היינו ענייני פרנסה, כל מה שיש לך, יהיה בעיניך כהרבה מאד. שלא כעושר שתמיד הוא בוכה, יש לו ארבעים מליון רוצה שמונים מליון נוספים, תמיד העשירים אין להם לתת, הוא צודק, כי באמת אין לו רק בקושי שליש ממה שהוא רוצה. לכן ברכתי אותו שיהיה לו הרבה כסף, שתמיד כמה שיהיה לו, יהיה לו הרבה. רבי חנינא בן דוסא די לו בקב חרובין, היה אומר די על קב חרובין, יש לו המון. ומעט יראת שמים היינו שכמה שיהיה לו יראת שמים, יבין שזה עדיין מעט, שלא כדרך האנשים שנדמה להם שכבר יש לו יראה.

הרוז'ינער סיים ואמר לאיש: 'האם אתם גם רוצים ברכה כזאת?...'

(הגרמ"י רייזמן)

עד הנהר הגדל נהר פרת (א, ז)

כתב רש"י "מפני שנזכר עם א"י קוראו גדול משל הדיוט אומר עבד מלך מלך וכו'".

מסופר שפעם נסע אחד מחסידי הרה"ק מלעכוביץ אל רבו, אותו חסיד דר בארץ ישראל ונסע ללעכוביץ, וכביכורים לרבו הביא אתו חלה מארץ ישראל, כמובן שבמהלך הנסיעה הארוכה הצטמקה החלה ונתקטנה, וכשהביא את החלה לרבו, הסתפק הרה"ק מלעכוביץ על מה לבצוע בברכת המוציא, שכן היה לו חלה אחת גדולה שנאפתה שם וההלכה היא לבצוע על הגדולה ומאידך החלה מארץ ישראל אמנם קטנה, אבל יש בה חשיבות מיוחדת שהיא מארץ ישראל.

עד שהכריע לבצוע על החלה מארץ ישראל עפ"י דברי רש"י אלו בפרשתן, שכתב רש"י שלכן נקרא הנהר הגדול מפני שנזכר עם אר"י, רואים מכאן שמה ששייך לארץ ישראל נקרא "גדול", א"כ אף החלה הקטנה היות שמקורה טהור מארץ ישראל ודאי נקראת "גדולה". (ציוני תורה)

איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" (א, יב)

כתב הערוגות הבושם בדרך צחות, על הפסוק 'איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם', וידועים דברי המדרש ג' נביאים אמרו 'איכה', משה רבינו ראה אותה בשלוותה ואמר איכה אשא לבדי, ישעיה ראה אותה בניוולה ואמר איכה היתה לזונה קריה נאמנה, וירמיה ראה אותה בחורבנה ואמר איכה ישבה בדד.

והנה משה רבינו התעסק עם בני ישראל שהיו טרחנים, כמ"ש רש"י, היה קשה להנהיג את הדיני תורה, כי אם נכנסים לדין שני אנשים פשוטים, אין לדיין עבודה קשה, כי פוסק מה שכתוב בשו"ע ודי בזה. אך אם בעלי הדין הם תלמידי חכמים ובקיאים בחושן משפט, אזי רחמנות גדולה על הדיינים, כי בעלי הדין מזכירים בכל פעם עוד מיגו, עוד קים לי, ולא רק 'שלי שלי', אלא ע"פ מיגו 'שלך שלי' וכו'.

כתב הגר"א בקול אליהו שכמו שיש בין כל שני מדרגות ממוצע, כמו בין מדבר לחי, בין חי לצומח, בין צומח לדומם, כך יש ממוצע בין תורה שבכתב לתורה שבע"פ שהוא חומש דברים, כי כל מה שאביי ורבי אומרים דברים מפי עצמן, הוא מה שהקב"ה נתן להם כח לעשות משמרת למשמורת, גדרים וסייגים בתורה שבע"פ להיות גדר לתורה שבכתב. והנה יש דברים בתורה שבע"פ שאינו מפי החכמים, כגון מה שהאתרוג הוא הפרי עץ הדר שכתוב בתורה, זה לא 'מפי עצמן', אלא הלכה למשה מסיני הוא, אך יש חלק בתורה שבע"פ שהוא מפי עצמן, כי הקב"ה אמר שבשר בהמה אסור בחלב, ורבינא ורבי אשי אמרו מפי עצמו שגם בשר עוף בחלב אסור.

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (א, א)

אל"ה ר"ת אבק לשון הרע, הגמרא (בבא בתרא קסה, א) אומרת שמיעוטן של ישראל נכשלים בעריות רובן בגזל וכולם באבק לשה"ר, לפי"ז מפרש רבי אברהם פלאגי "אל"ה" – אבק לשה"ר "הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" שהרי כולם נכשלים בזה.

בדרך הלצה אומרים, שלכן ברמב"ם מופיע הלכות לשה"ר ואילו בשלח ערוך אין הלכות לשה"ר כי הרמב"ם מביא גם את ההלכות שלא נוגעות בזמן הזה ואילו השו"ע לא מביא הלכות שאינן נוהגות בזה"ז... (הר"א דיסקין)

ובעניין הזה של "רובן בגזל" מספר הרב שלמה לוינשטיין שפעם בא רבי ישראל מסלנט אל איזה נדיב, וישבו שניהם ע"י השולחן, ועל השולחן היה מונח סכום גדול של כסף, והנה כשהם יושבים באו לקרא לעשיר למשהו חשוב שלא סבל דיחוי, אמר הנדיב לרבי ישראל, תמתין כמה דקות כאן, אני מיד חוזר, והנדיב יצא מן החדר, איך שהוא יוצא רואה את רבי ישראל יוצא אחרי, שואל אותו הנדיב למה יצאת? אמרתי לך שתמתין ע"י השולחן, אמר לו רבי ישראל, לא רציתי להישאר לבד עם הכסף כיוון שהגמרא אומרת ש"מיעוטן בעריות רובן בגזל", ואם לגבי עריות שרק מיעוטן נכשלים בזה גזרו חז"ל על יחוד, גזל שרובם נכשלים בזה, וודאי שיש בזה איסור יחוד...

וחצרות ודי זהב (א, א)

חצרות זה מחלוקת קרח ועדתו, ודי זהב זה מעשה העגל. שואלים המפרשים למה הפך את הסדר, הרי קודם היה מעשה העגל ולמה נשנה כאן אחרי מחלוקת קרח?

ואפשר לתרץ עפ"י הגמ' שבת (ק"ט) שלא חרבה ירושלים אלא בשביל שביוז בה תלמידי חכמים, ומה הטעם שדוקא בגלל זה? אלא מצינו אצל אברהם אבינו כשביקש על סדום שאל אולי יש שם צדיקים שיגנו על העיר, רואים מכאן שאע"פ שיש עבירות גדול כח הצדיק להגן על אנשי דורו, והנה בירושלים אף שעשו עבירות כדאיתא שנחרב על ג' העבירות החמורות, מ"מ היו צדיקים שהיה בכחם להגן על הדור שלא יחרב ביהמ"ק, אמנם, כשביוז בה תלמידי חכמים, הרי כבר לא מחשיבים אותם וא"כ אין בכחם להגן, וזה כוונת הגמ' שלא חרבה אלא עבור שביוז בה תלמידי חכמים וממילא לא יכלו להגן על הדור.

והנה כאן אחרי מעשה העגל בא משה רבנו ובקש והתחנן עבור כלל ישראל והקב"ה קיבל בקשתו וסלח, אבל כשבאו עדת קרח וביוז את משה אי"כ שוב לא יכלו כוחו להגן עליהם לכן כתב הפסוק קודם "וחצרות" היינו מעשה קרח ורק לאחמ"כ "ודי זהב" שהקטרוג נתעורר רק אחרי מחלוקת קרח. (תפוחי חיים בשם מעגלי צדק)

ודי זהב (א, א)

כתב האור החיים הק' בתחילת פ' דברים ט' לימודים בפסוק הראשון, ונזכיר התשיעי: 'ט', שלא יהיה להוט אחר דברים הנדמים לאהוב הון עולם הזה, שכל ההולך אחר תאות לבו בטל הוא מעבודת ה', וצריך האדם

ה'ירושלמי' בשבת (פ"ט ה"ג) אומר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו זה בית ראשון אם יאדימו כתולע כצמר יהיו זה בית שני", יש להבין למה מרמז השני על בית ראשון והתולע על בית שני?

יש לומר, שהנה ה"שני" זה חוט שצבוע מבחוץ בצבע אדום, משא"כ ה"תולע" שזה תולעת אדומה מחמת הדם שלה. הגמרא אומרת שביית ראשון נחרב בעבור ג' העבירות החמורות של ג"ע שפ"ד וע"ז, ואילו בית שני נחרב בעבור שנת חטאים. והנה, ג' העבירות החמורות הם עוונות ששייכות לחיצוניות, שהלך האדם ועבד ע"ז או שרצח ר"ל וכו', לכן מדמה הירושלמי את חטאים ל"שני" שרק צבוע באדום מבחוץ. אבל "שנת חטאים" שייך למידות של האדם שזה בפנימיותו לכן מדמה את חטאים ל"תולע" שזה אדום מבפנים.

והנה בהלכות מראות נגעים מצאנו שהשלג יותר לבן מהצמר, אומר לנו הנביא אם זה עבירות שהם רק בחיצוניות "כשנים" אזי אפשר להלבין ולמחוק את זה לגמרי שילבין כמו השלג, אבל אם זה עבירה בפנימיות "כתולע" זה כבר יותר חמור, וזה אפשר להלבין רק כמו הצמר שהוא פחות לבן. לפי זה אפשר לבאר את דברי הגמ' "ראשוניים שנתגלו עוונם נתגלה קיצם אחרונים שלא נתגלה עוונם לא נתגלה קיצם", שביית ראשון "נתגלה חטאים" דהיינו שהיה חטא רק בגלוי ובחיצוניות, אבל לא בעצם, זה יותר קל ולכן "נתגלה קיצם" אבל בבית שני ש"לא נתגלה חטאים" דהיינו שחטאו בפנימיות "לא נתגלה קיצם" כי זה כבר יותר חמור.

(משך חכמה)

"רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח" (ד, ט)

אזהרה מיוחדת הזהירו הקב"ה מפני שכחת מעמד הר סיני, הברקים, הקולות והדברים שנאמרו שם, והורה לנו שהדברים צריכים להיות חקוקים היטב על לוח לבנו.

כל אחד ואחד חייב לעשות את מרב המאמצים לשם כך, אולם מידת הצלחתו שלא לשכוח, תלויה כבר בידי שמים, בכשורים בהם ניחן מאת הבורא יתברך.

מושג כלשהו ב"לא תשכח" של גאונים הדורות, נוכל לקבל מן הספור הבא, המובא בספר "שמוש חכמים":

באחד הימים פגש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל את הרוגצ'ובר זצ"ל.

שאל אותו הרוגצ'ובר: "מה כבודו עושה?"

"לומד עם ילדים", ענה לו רבי אלחנן.

"היכן?"

"בישיבת ברנוביץ".

"ומה חדשתם?"

בתשובה נענה רבי אלחנן ואמר לו חדוש מסוים שחידש.

"בארבעים שנה לא חדשתם כלום?", התפלא הרוגצ'ובר.

נסה רבי אלחנן להבין את כוונתו, עד שנזכר, כי, אכן, כארבעים שנה (!) קודם לכן פגש בו ואמר לו בדיוק את אותו חידוש...

(לאור הנה)

מאוצרות המגידים

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן, במדבר, בערבה, מול סוף, בין פארן ובין תופל ולבן, וחצרת, ודי זהב" "חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלים... ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

אילו אתם הייתם יודעים מה שאני חושב, כולכם הייתם צוחקים? אבל יש נס שאינכם יודעים מחשבות.

אבל אני רואה שאתם רוצים לדעת, אז אומר לכם.

בזוהר הקדוש כתוב כי יש רקיע אחד שהוא מצלם את כל מעשי בני אדם, ולא רק מעשים אלא גם את המחשבות. וכאשר האדם יבוא לדין, יראה כמו סרט איך שאנחנו עתה יושבים, אני שותה וגם חלק מהציבור שותים תה, וככה אומרים שמוע"ס - - - (ר' שלום שתה מחמת יובש הפה שסבל ממנו). חשבתי על כך ולכן חייכתי: איך זה היה נראה שם בסרט של הרקיע. ובזה יצאנו ידי מילתא דבדיחותא, לא ליצנות חס ושלוש, אבל מילתא דבדיחותא לפקח את הלב. טוב.

רש"י מבאר כי בתחילת הפרשה מנה משה רבינו את כל המקומות שהכעיסו לפני המקום "לפניך סתם את הדברים ברמז, מפני כבודן של ישראל".

הרבי שלי הביא מדרש בו נאמר - מדוע משה רבינו אמר את תוכחתו ברמזים: "בעבר הירדן, בערבה, מול סוף וגו'"? משיב המדרש, כי אם היה

וכיון שמשה רבינו לימד אותם כל הלכות התורה, כל דברי הש"ך והסמ"ע קצות ונתיבות, כשלחן הערוך ממש, אך בזמנו של ישעיה הנביא כבר למדו פחות, ולא היו טרחנים כ"כ.

[כמו המשל שאמר הישמח משה, פעם אחת היה סוחר של יין שהחביות היו במרתף למטה, ובתחילה הצליח מאד במסחר היין, והיה מתלונן מאד שכל היום הוא צריך לרדת למרתף להביא עוד יין מהחביות. לאחר תקופה נחלשה הצלחתו, ולא באו אנשים לקנות, החל להתלונן שאין לו כ"כ רווחים, ובסוף נסגרה החנות לגמרי, אזי התחיל לבכות ביותר.

משה רבינו בכה שקשה לדון דיני תורה עם תלמידי חכמים, ישעיה בוכה 'האיך נקח כאן את האנחה של משה רבינו' איכה היתה לזונה קריה נאמנה, מלאתי משפט ועתה מרצחים, אין מי שילמד חושן משפט, הלוואי שיהיה את הבכיה של משה רבינו, כ"ש בבכיה של ירמיה הנביא שכבר ישבה [בדד].

והישב משה רבינו מה יעשה עם הלומדים האלה, אתחיל לקבל שכר בטלה לדין תורה, ואז הלומדים יפסיקו את הטענות שלהם, כי כל שעה עולה הרבה כסף, כטענת רבי משה שטערן על דייני אמריקע שבזמנו, שכל דין תורה לוקח הרבה שנים, משום שהדיינים מקבלים שכר לפי שעה, לכן מושכים את הזמן.

ובזה מבאר הערוגות הבושם דברי רש"י הפלאיים: 'איכה אשא לבדי. אם אומר לקבל שכר, לא אוכל, זו היא שאמרתי (ס"א שאמרנו) לכם, לא מעצמי אני אומר לכם אלא מפי הקב"ה' כי על דברי תורה אין לוקחים מעות, כמו שדרשו חז"ל 'מה אני בחינים אף אתם בחינים'. ואע"פ שיש עצה לקחת שכר בטלה שהרב מותר לו לקחת מעות על שמתבטל ממלאכתו, אמנם במדבר לא שייך שכר בטלה, כי צריך שיהיה שכר בטלה דמוכה. אמנם משה רבינו כן יכול לקחת שכר בטלה אפי' במדבר. כי הרב ששומע את הדיני תורה והטענות הקשות של בעלי הדין, אזי לאחר הד"ת כשיושב ללמוד גמרא, ראשו מתפוצץ מכל הצעקות וטענות של בעלי הדין, ובמקום שהיה יכול ללמוד ז' דפי גמ', הוא לומד רק דף אחד, וזהו שכר בטלה. ולכאן על זה היה יכול משה לקחת את המעות.

אמנם משה רבינו גם זה אינו יכול, 'כי לא מעצמי אני אומר', אני לא יושב ללמוד גמ' מעצמי, אלא מפי הקב"ה אני אומר, ולא שייך בזה כלל ביטול תורה. אמנם רבנים אחרים יש להם עצה טובה להנצל מהלומדים הטרחנים, פשוט לקחת שכר בטלה, ואז יפסיקו להרבות בטענותיהם.

(הגרמ"י רייזמן)

ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם (א, יא).

כתב רש"י: "אמר להם זו משלי הוא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם". דהיינו שמשה רבינו נתן להם מעצמו ברכה על אלף פעמים ככם. ויש להבין למה נתן דווקא אלף פעמים ככם?

ויש לבאר, במעשה העגל אמר הקב"ה למשרע"ה (שמות לג, ז) "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול" וכן במרגלים (במדבר יד, יב) "אכנו בדבר ואורישנו ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו" והנה איתא בברכות (ז) "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי לא חזר בו".

והנה הגמ' (סוטה יא.) אומרת שמרובה מדה טובה ממדת פורענות חמש מאות פעמים. וכאן אמר הקב"ה "ואשמידם" ואעשה אותך לגוי גדול הכוונה שמשה רבינו יהיה חמש מאות פעמים יותר, והרי פעמיים הבטיח לו זאת הקב"ה כאמור, וזה מה שהתכוון משה באמרו "ד' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים" ושפיר אומר רש"י "זו משלי" כי אני יש לי כח של אלף פעמים. (פנים יפות)

ראה נתתי בידך את סיחון מלך חשבון ואת ארצו החל רש והתגר בו מלחמה ואשלח מלאכים אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמרו (ב, כד-כו)

הנה יש לתמוה דמשה כאשר שלח דברי שלום אל סיחון לכאורה עשה נגד ציווי הקב"ה, דהקב"ה ציווהו להתגרות בו במלחמה והאיך שלח אליו דברי שלום.

ואפשר לומר על פי מה שכתוב (תהלים קכ, ז) אני שלום וכי אדבר המה למלחמה, כלומר שטבע הנכרי הוא, שכאשר מדברים עימו שלום סובר שפוחדים הימנו ולכן מתחיל במלחמה. וכמו כן משה כאשר רצה לגרות את סיחון שלח אליו דברי שלום כדי שיצא למלחמה נגדו. ובזה קיים מה שציווהו השי"ת והתגר בו מלחמה.

(כרם חמד)

אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו (הפטרת חזון)

מפרש יותר היו מתביישים כל כך עד שלא היתה להם אפשרות לעמוד מול משה רבינו ע"ה, היו מתעלפים, לכן דיבר ברמז בלבד:

"במדבר" - בשביל שאמרו מי יתן מותנו במדבר.

"בערבה" - שחטאו בפעור בשיטים בערבות מואב.

"מול סוף" - שאמרו המבלי אין קברים במצרים וכו'.

א"כ נראה - אמר הרבי - נתבונן כיצד הדורות יורדים דור אחר דור, כי בהפטרות של פרשת השבוע, נאמרו דברי התוכחה של ישעיה הנביא ממש מפורש "בנים גידלתי ורוממתי והם פשעו בי" "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע עמי לא התבונן" כמה דורות חלפו בסך הכל ממשה רבינו עד דורו של ישעיה הנביא, והנה ישעיה הנביא כבר יכול היה לדבר בנוסח ברור ונחרץ ללא שום רמז - "הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים וגו'" נורא מאד. כי קיימת ירידת הדורות.

יש לדעת כי ירידת הדורות לא נעצרת, אלא הדורות הולכים ויורדים. ועד דורנו, דור עיקבתא דמשיחא. א"כ נחשוב - היכן אנו עומדים...?

כתוב בזהר הקדוש מדוע הדור, בו יבוא המשיח, נקרא עיקבתא דמשיחא? מפני שאותו דור יהיה המגושם מכל הדורות - כמו העקב המגושם שבגוף. כלומר? אם יכניסו מחט חס ושלום לעין היא מיד תדמע ואף תתעווור חלילה, ואם ביד, יחושו בכאב, אך אם תוחבים מחט בעקב, לא נורא, הרי שהעקב הוא הפחות מכל הגוף. כך דורנו...

אך עם כל זאת, העולם אומר בשם הרבי מקוצק, שעמד פעם ונקש בכף ידו על השולחן: "נכון, מה שנאמר על דור העקב, אבל תדעו, כל הגוף עומד על העקב..." כל הדורות עומדים על הדור שלנו.

ואם נכון שכה היו דבריו של הרבי מקוצק, נבוא ונתמה, ממה נפשך, איך יכול להיות שאפילו שאנו כמו עקב (מגושמים), עם כל זאת כל הדורות יכולים לעמוד על כזה דור חלש?!

נסביר את ההפטרות ונבין גם את זה. הפלא ופלא.

טבע קדוש

"חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלים, ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

השור יודע להכיר את בעל הבית - "קונהו". (בהיותי בחור צעיר והלכתי להתפלל תפילת מעריב ב'אחזה' ירושלים, שם בדרכי לקראת ערב היו שבים מהשדה שוורים של בעלים שונים, היה מעניין לראות איך הם שבים יחד מהשדה, נפרדים, וכל אחד הולך מעצמו לבית אדונו...) אך דווקא "ידע שור קונהו", השור מכיר את הבעלים עצמו. "וחמור אבוס בעליו" החמור אין לו הבנה כהשור להכיר ממש את קונהו, אבל את האבוס הוא כן מכיר.

ישעיה הנביא אומר תוכחה קשה כזו לישראל, השור ידע, החמור מכיר, אתם כביכול, גרועים מהם - "ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

נשאלת השאלה.

וכי השור והחמור למדו בגימנסיה (אוניברסיטה) להכיר את בעליהם, זו הרי מציאות טבעית שנולדת עם השור והחמור, א"כ מה ה' רוצה מאיתנו ומה אשמנתנו! הם יודעים באופן טבעי ללא מאמץ והתבוננות, ולנו הדבר כרוך בלימוד והתרגלות, ומדוע מכנים אותנו כגרועים מהשור והחמור?!

התשובה טמונה בתוכחה עצמה. הנביא מגלה לנו בתוכחה זו, ואומר בשם ה', לשור נתתי טבע שייכיר את בעליו, ולחמור את האבוס, גם לכם נתתי טבע להכיר אותי! כן כן! כלומר, לעם ישראל יש טבע קודש שנטע ה' בתוכנו להכיר את ה' יתברך!

אנו רואים כך מעז ומעולם, לדוגמא, מסירות הנפש - כאשר עלו על המוקד באינקוויזיציות, נשרפו באש וקפצו למים ילדים צעירים על קידוש ה', וכל יהודי באשר הוא, בשעה שמת אומר "שמע ישראל", אפילו הפחותים ביותר.

שמעתי מעד ראיה ישיש, כי בתקופת הקומוניזם, בימים הקשים, כאשר יהודים רבים שירתו יחד במפלגת הקומוניסטים - וגם היו לראשי המפלגה - "מהרסיך ומחריבייך ממך יציאו!" והנה יהודי קומוניסט אחד שחטא והחטיא בעיירתו, הגדיל לעשות בחטאיו - וערב בהיר אחד נעמד ברשות הרבים הוציא עימו ספר תורה והחל לקרוע את גווילי הספר ברחובה של עיר, ה' ירחם. ויהי לפלא, כי ממש בעודו קורע ואוחז בגווילים חלפה שם מרכבה עם סוס. העגלה סטתה, ופגעה בו. הוא נסחף מתחת לגלגלים, עצמותיו החלו להישבר. ואז שמעו כולם איך שצווקע בין הגלגלים: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד!" הקומוניסט הזה - - -

(רבי שלמה וולבה זצ"ל סיפר על הימים ששכב בבית החולים בשוודיה, היה זה לאחר המלחמה. בבית החולים אושפזה גם כן אישה ששבה מאושוויץ, והיא סיפרה לו, כי באותם שנתיים שעבדה ליד תאי הגזים

באושוויץ, לא היה אחד שנכנס לתאי הגזים ולא אמר 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד', רבבות משומדים פורקי עול וכולם הכיר אות בוראם ומתו על קדושת שמו - טבע קדוש של יהודי, ה' ינקום דמם!). רואים מכאן שגם הדור הפחות ביותר עיקבתא דמשיחא, יש לו טבע קדוש להכיר את ה'.

וכאמור זהו יסוד גדול, כי לכך מתאונן הנביא בתוכחתו - "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע" אם אינכם יודעים זו טענה עליכם, כי בראתי אתכם בטבע נעלה להכיר אותי.

ומה הסיבה שבאמת לא יודעים ולא מכירים, התשובה נמצאת באותו פסוק: "עמי לא יתבונן" אילו אדם היה מתבונן היה מכיר ויודע את ה'. ובלי התבוננות הוא גרוע מהשור. וי, וי, - "עמי לא התבונן!".

"בזמן שעושים רצונו"

ועתה, לאחר שהסברנו את הטבע הקדוש של עם ישראל, נבין את המשך הפסוקים בהפטרות: "הוי גוי חוטא זרע מרעים בנים משחיתים".

ועל כך יש ויכוח בגמרא קידושין דף ל"ו:

"דתניא בנים אתם לה' אלוהיכם, בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים אין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרויים בנים דברי ר' יהודה. רבי מאיר אומר בין כך ובין כך אתם קרויים בנים שנאמר בנים סכלים המה ואומר בנים לא אימון בם וכו' זרע מרעים בנים משחיתים".

רבי מאיר אומר כי אפילו כאשר עובדים לעבודת כוכבים נקראים בנים! במקום אחר בגמרא נאמר כדברי רבי יהודה, רק בנוסח שונה קצת: "בזמן שישראל עושים רצונו של מקום נקראים בנים אין עושים רצונו נקראים עבדים"

צריכים להסביר מה הכוונה "רצונו של מקום", לא כתוב "בזמן שישראל עושים ציוויי של מקום", עוד יש להבין וכי "בזמן שאין עושים רצונו של מקום נקראים עבדים", עבדים! איזה עבד הוא האומר לאדונו: אמת שאתה האדון ואני העבד, אבל כל מה שתאמר לי לא אעשה. הינו מורד באדונו, לא עבדו.

ניישב זאת עפ"י משל. אני מבחין שאתם מקשיבים טוב:

ערב יום טוב אחד נכנסתי לחנות גדולה (איך קוראים לה? סופרמרקט) קונים וקונים ובעל הבית לא מצליח לעמוד בעומס הקונים.

ראיתי באחת הפינות, ישב לו פקיד עם דפים ועט ועסק בנייהול חשבונות בלי הפסקה - "רואה חשבון" חרוץ. חשבתי לעצמי, הנה הפקיד יכול היה להטות שכס להוריד קצת מהלחץ של בעל הבית בערב חג, אך אינו עושה כך, מדוע? הוא כאילו לא נמצא כאן יושב לו בפניה ועוסק בשלו. והוא צודק כי אומר לעצמו "אני עושה תפקידי באמונה - לעסוק בביקורת חשבון, וזהו, לסייע לקונים או לפרק סחורה לא שייך אלי", כך חושב לעצמו בצדק.

אבל. נכנסתי לחנות שניה ממש בסמוך לאותה חנות, גם היא עמוסה בקונים, גם שם ישב איש בפניה - "רואה חשבון" במלאכתו, אך כאשר רק היסב את ראשו וראה כי יש צורך בעזרה, התרומם, סגר את הפנקס והשתלב במכירות, הוריד סחורה, ניגש לקופה וסייע בחשבון לקונים ועוד.

במה שונה השני מהראשון?

בחנות השנייה רואה החשבון הוא גם בן של בעל הבית...

הביזנעס הם שלו. לכן, כאשר צריך להוריד סחורה ובעקבות כך יהיה רווח גדול של ערב יום טוב, הוא שולח את ידיו לסייע, אם קשה לאביו הוא עוזר ורוצה לעזור. אבל הפקיד בסופרמרקט הראשון הוא בסך הכל פקיד, וכי איכפת לו הרווחים וההפסדים של המנהל, שיכאב הגב לבעל הבית, לא לי...

כך גם בענייני תורה ומצוות:

שואלים לפעמים את ר' פלוני "למה אתה עושה כך וכך, וכי מה שאתה עושה מותר וראוי?!"

והוא משיב: "וכי כתוב בשולחן ערוך שאסור לעשות כך?! היכן ראית כתוב בשולחן ערוך לא לעשות מה שעשיתי?" מתרעם בשאלה.

לדוגמא, זכורני מימי נערוטי. חבר שלנו הלך לשחק פוטבול (כדור רגל) הוא היה השוער.

"מה זה?" שאלו אותו החברים בתרעומת, כמו שאומרים מדוע אתה כבן ישיבה משחק פוטבול?

"מה?! תמה הבחור "האם כתוב בשולחן ערוך לא לשחק כדור רגל?!..."

בזה התירוץ על השאלות הנ"ל.

הפסוק לא מדבר במי שמורד ממש באדונו ולא שומע להוראותיו, אלא שלא עושה רצונו של מקום, ולכן נקראים עבדים - עבדים שעושים ציווי אבל לא רצונו.

אבל בנים כן עושים רצונו של מקום, מה שה' רוצה.

בלב כתוב לא רק בשולחן ערוך...

באחת האסיפות דיבר החפץ חיים על ענין חשוב בתקנת הציבור, בתוך דבריו אמר: והרי ודאי תשאלו אותי היכן זה כתוב? ואומר לכם: זה כתוב פה - הצביע ודפק על ליבו - כתוב בלב! אדם המרגיש כי רצון ה' לא להסתובב עכשיו במגרש כדור רגל הוא לא שואל אם כן כתוב או לא כתוב, אם רצון ה' לעשות עושה ואם לא - אינו עושה.

(היה לי חבר שהיה שורק בפיו הרבה, פעם חלף לידי במסדרונות הישיבה ושרק בפיו (כמדומה שהיה זה בשבת) שאלתי אותו - מה זה?! והוא הגיב "היכן כתוב שאסור?" הצעתי לו לשאול את החזון איש. הוא הסכים. קמתי ונסעתי מירושלים לבני ברק. אמרתי שהבחור שואל "היכן כתוב שאסור?" הגיב החזון"א - "יש דברים שאי אפשר לומר מותר או אסור, צריכים להרגיש..." אמר ולא יסף).

"אימתי נקראים בנים בזמן שעושים רצונו של מקום. ואם לאו נקראים עבדים".

ה' רוצה מאיתנו שנעשה רצונו, לא רק מצוותיו. כי יש לנו טבע קדוש להבין מה הרצון של האבא שלנו. (ואדרבה, לכן באמת דעת רבי מאיר במסכת קידושין דף ל"ו הני"ל, כי גם כאשר אין נוהגים מנהג בנים נקראים בנים, מדוע? כי תמיד טמון בקרב עם ישראל הטבע קדוש לעשות רצונו של מקום, (יש לנו את האפשרות להבין להתעלות ולעשות רצונו של מקום) אלא שדעת ר' יהודה כי כיון שאין נוהגים מנהג בנים אינם קרויים בנים.

***

הנחש באפגניסטן שלא המית

אספר לכם בענין מה שאמרנו כי ה' נטע בקרבנו טבע קדוש שיכירו את ה'. ובמעט התבוננות יהודי מכיר את ה' יתברך.

הנה רואים בעשרות שנים האחרונות התעוררות של בנים אבודים בכל קצווי תבל אפילו באפריקה, רוסיה ואסיה - ישנם יהודים היושבים ולומדים במשניות וגמרא, מי הביאם לידי כך, וכי הקומוניסטים הבולשביקים? מי עוררם? אם לא מאמר הכתוב: "ולקחתי מכם לב אבן מקרבכם ונתתי לכם לב בשר" בקצווי תבל אפשר לפגוש 'תינוק שנשבה' שבעבר לא ידע אפילו שיש תורה בישראל, אבל כיון שהתחיל להתבונן: מה אני איפה אני? הגיע.

זה סיפור ששמעתי לפני שלושה וחצי שבועות (שנת תשמ"ו).

בחור עולה מרוסיה הביא לפני חבריו מכתב שנשלח אליו מידיד בן גילו - יהודי בצבא ברוסיה - בולשביק מושבע (מה הוא אשם נעבאך), והם סיפרו לי מה שכתוב במכתב. תשמעו מעשה ותתפעלו.

הוא נסע עם פלוגת חיילים בשליחות הצבא הרוסי באפגניסטן. אם אתם יודעים או לא יודעים, שם בהרי אפגניסטן מורדים נלחמים ברוסים, יש לרוסיה צרות מהם כבר שבע שנים רצופות. פלוגה זו נשלחה למשימה חשובה.

קבוצת החיילים חנתה באחד הכפרים, הבחור יצא לו קצת לטייל בסביבות הכפר. והנה הבחין בנחש ארסי מתפתל. וכיון שאהב בעלי חיים ולמד בשיעורי טבע כי אפשר להתיידד עם נחשים, ניסה את מזלו, שב למחנה הביא לנחש אוכל, הנחש אכל בתאבון.

למחרת הביא לו שנית, כך כמה ימים עד שחש בטחון עם הנחש והשניים - הנחש והוא, הסתובבו זה לצד זה בידידות. היה זה בהר הסמוך לכפר. הוא הקפיד לשהות עם הנחש במשך שעה ויותר מידי יום. ידידים...

ויהי היום, התקבלה הפקודה להתקדם במהירות האפשרית ביותר, לעזוב את הכפר ולצאת לאחד ההרים, ומשם לעבור להר רחוק יותר. לפני שיצאו לדרך מיהר הבחור היהודי ורץ להיפרד מהחבר החדש שלו, הנחש... פשוט הביא לו אוכל בפעם האחרונה. הנחש אכל. ולפתע...

לפתע הזדקף מולו בפה פתוח וקול שריקת נחש ארסי (בזעם ורצון להכיש ארסי). החייל רעד מפחד. אך. גם זאת למד בספרי הטבע, כי אם נקלעים חלילה, לכזה מצב, שהנחש עומד ממול זקוף כמקל, אסור לברוח. בריחה תביא אותו אחריך, ובדרך כלל הוא המנצח והסוף הוא מות. לכן מה עושים? נשארים לעמוד זקוף ממולו בעמידה איתנה.

הבחור באמת הצליח להתייצב לעמוד על פי הכללים ועפ"י ההוראות. שעה. עמד עוד שעה והנחש מולו - שעתיים. שלוש, אתם שומעים? ארבע, חמש שעות תמימות! הוא היה על סף עילפון.

החברים שלו שהמתינו שעה קלה לבואו, משלא הגיע יצאו במהירות לדרכם לפי הפקודה ותוואי הדרך. אך הוא נשאר שם על עומדו כשהוא מתאמץ ונזהר לא לעשות אפילו תנועה קלה של בריחה.

לאחר שש שעות ירד הנחש, התקפל, פנה לדרכו ונעלם לו.

והוא הרי בחור קומוניסט, מה כבר יכול היה לחשוב על מה שקרה, וכי ידע את הכלל "שוויתי ה' לנגדי תמיד - שהכל מהקב"ה? טוב, הוא מיהר למחנה, שכמוכן היה ריק מאנשי הקבוצה שיצאה לדרכה, נטל את מטלטליו, וכיון שידע את כיוון הליכתם, יצא אחריהם בדילוג וריצה, קיווה לעקוף אותם עוד לפני רדת החשיכה. ירד מההר ורץ לפי השבילים. והנה. באחת הפינות מצא את כל הקבוצה כולה שוכבים שחוטמים. המורדים ארבו להם והרגו אותם בחרב.

אתם רואים נס? חמש שעות הראה הקב"ה לתינוק שנשבה - תראה, איך אני מציל אותך...

בסוף המכתב הוא חתם בנוסח שלו (אני אומר בנוסח שלנו): ולפיכך התעוררתי להאמין שבורא עולם הוא מנהיג לכל הברואים והוא עושה ויעשה לכל המעשים.

שאבעס!

ומה אתם חושבים כי רק ברוסיה? גם כאן בארץ ישראל הולך לו יהודי רחוק, אוי רחוק, עוסק בביזנעס שלו ופתאום צצה מחשבה במוחו: "מה איתי, במה אני יהודי?" הוא ממשיך ומתבונן הולך וחושב על מעשיו עד שמתחיל להשתפר. והוא נהיה צדיק, נורא ונפלא.

חבר שלי רבי ברוך ידלר ז"ל נחלה ושכב בבית חולים לאחר שהבריא ושב לביתו, באתי לבקרו והוא סיפר לי כך.

בחדר עימו שכבו עוד חולים ל"ע, אחד מהם יהודי חילוני גמור. והנה באו לבקרו (את החילוני) בנים ונכדים צעירים בעלי זקן ושיראים של חרדים - חליפה וכובע. ר' ברוך המתין להזדמנות והתעניין בעדינות "איך הוא הגיע לך - לצאצאים כאלו?".

"זה סיפור ארוך אספר לך מחר". השיב.

למחרת כאשר הוציאו את החולים לחצר, סיפר לו:

התגוררתי בקיבוץ מסוים (נקב בשמו) שבת אחת יצאתי לטייל, עליתי על רכב של הקיבוץ נסעתי לירושלים לטייל בה עד ככר השבת. שם בלי תכנון מראש נעמדו ילדים וצעקו: שאבעס! שאבעס! לא ידעתי מה זה בכלל מה הצרחות הללו. כעסתי מאד. פתחתי את הדלת "וירקתי עליהם קללות" כלשונו, הם ברחו מפחד שמא אכה אותם.

נכנסתי לרכב להמשיך בנסיעה ושוב התאספו כולם: שאבעס!

יצאתי שנית והם ברחו. וחזר חלילה. לא יכולתי להמשיך בנסיעה, עד שהתקרב אלי רב אחד, שכן מאחד הבניינים ואמר לי בנחת: "אתה רואה מה הולך פה, הילדים לא יעזבו אותך אתה תאלץ להישאר פה, והוא המשיך: "הסתכלתי מהחלון והבחנתי כי יש כאן שיח חירשים, צועקים אחד מול השני - הם אינם מבינים אותך ואתה לא מבין כלל מה הם צועקים, תשמע, אם אתה מעוניין להבין, תעלה אלי לשעה שעתיים עד צאת השבת ואסביר לך".

בקיצור לא אאריך. עלינו, אני ורעייתי, לביתו. התיידדנו. חלפו ימים ביקרנו אצלו שוב, אח"כ ביקרנו בביתו עוד פעם פעמיים - אני ואשתי, וזה לא היה בכלל פשוט מצידנו לבקר בבית חרדי כל כך.

באחד הימים אמר לנו "אתם הרי סוציאליסטים יש לכם אפשרות לחיות בקיבוץ שלכם אבל האם יש בו בית כנסת?" הוא סידר לנו בית כנסת, ומפקידה לפקידה נכנסתי לבית כנסת. הדברים התגלגלו עד שביום מן הימים נכנס לנו בחשבון הבנק 'שילומים' כי שנינו מילדי טהרן, היה זה כסף שלא ציפינו לו, ואז פשוט עקרנו את דירתנו מהקיבוץ לירושלים. כאן גידלנו את המשפחה והילדים. ותראה מה יצא מהם. ע"כ.

אם נשב עד אור הבוקר בדרשה לא אסיים מה שאני שומע אודות חזרה בתשובה. רק עוד עובדה אחת.

מה ראה רבי חיים קנייבסקי?

נכנסו אל בנו של הסטייפלער - רבי חיים קנייבסקי שליט"א, בן ואביו - הבן בעל תשובה והאב שעדיין אינו שומר תורה ומצוות, להזמינו לשמש כסנדק בברית של הבן הנכד.

השיב ר' חיים: "לא, אתה תהיה הסנדק" והצביע על הסב.

"מה, וכי אני אהיה הסנדק, וכי אני ראוי לכך?!"

"אני רואה על הפנים שלך קדושה, אתה צריך להיות הסנדק" פסק ר' חיים את פסקו.

הסב היה הסנדק.

אחרי הברית הוא התחיל לחשוב "למה הרב אמר עלי קדושה, וכי אני קדוש?!"

הרהר בדעתו ובמעשי חייו, והבין... וגם התעורר ושב בתשובה שלימה.

מה הבין ומה נזכר?

הוא חיפש בהסטוריה של חייו. ומצא. מעשה שהיה.

היה זה עשרות שנים קודם לכן כאשר עמד להינשא בקיבוץ לפני החתונה קראה לו המיועדת להיות אשתו (הסבתא של הרב הנימול ואימו של אבי הבן) לשדה בפאתי הקיבוץ, ואמרה לו כך: אספר לך. אני הרי ניצולה מהשוואה כפי שאתה יודע. ואיך ניצולתי? נסעתי יחד עם אבא ואמא ברכבת בדרכנו לאושוויץ. בנסיעה כבר חששנו כולנו כי אכן אנו בסוף החיים. באחד הרגעים אמא התייפחה בבכי ואמרה לי: אנו צועדים לקראת המוות, רצוני לזרוק אותך מחלון הרכבת, רק כך אולי תזכי את להישאר בחיים, ויישאר מאיתנו זכר. ובכן, אמרה אמא "בשעה שהרכבת תאט באחד מעיקולי הדרכים אשליך אותך" באותה שעה בכתה עוד ואמרה: "וכאשר תזכי להישאר בין החיים תחיי בנעימים, תתבגרי, וגם תזכי לבוא בברית נישואין, קודם לכן תשאלו יהודים מה זה טהרת הבית היהודי, שהיא חובה של יהודים".

והשלכתי. והגעתי עד הלום.

לפני כמה ימים שאלתי את מזכירת הקיבוץ מה זה טהרת הבית? היא אמרה בזעם "סתם כלום", לכן מהכעס שלה, אדרבה, הבנתי כי אני צריכה לברר והלכתי לשאול רב דתי, נסעתי לעיר ושאלתי, והרב כן הסביר לי ברור מה החובה של התורה. ועתה, אם אתה מסכים שנשמור על צוואת אימי, טוב, ואם לאו - לא אתחתן!" כך אמרה.

לאחר שלושה ימים נתתי את הסכמתי וכך התחתנתי. וכנראה משום כך ר' חיים ראה עלי מעט קדושה, ולכן זכיתי לבנים ונכדים, ואני מכריז בזאת, כי גם אני שב עתה בתשובה ואזכה לשמור שבת ושאר תרי"ג מצוות. נורא ואיום. ע"כ המעשה.

אתם כבר עייפים (דרשה ארוכה), אולי מפאת שאני עייף אני חושב שאתם עייפים... טוב, וה' יזכנו לראות בישועתו ונראהו עין בעין בעגלא ובזמן קריב.

קדיש, כבוד הרב.

(להגיד)

בין המצרים

עמי לא התבונן (הפטרה לשבת חזון)

משל למה הדבר דומה, לזוג שלא היו להם ילדים הרבה שנים, סוף סוף לאחר הרבה שנים נפקדה האשה.

הגיע זמן הלידה, הלכו לביה"ח, הבעל מחכה בחוץ, ועובר הרבה זמן, הבעל שם לב שהדלת נפתחת ונסגרת הרבה פעמים, רופאים יוצאים ונכנסים, ניגש אליו רופא ואומר לו: המצב חמור מאוד!

אשתך בסכנת נפשות!

יש אפשרות להציל את האשה אבל התינוק ימות! יש גם אפשרות להציל את התינוק אבל אז האשה תמות, תחליט מה לעשות.

אמר הבעל, רגע, זה דיני נפשות, אני צריך ללכת לרב לשאול!

אומר הרופא: אין זמן לרב, תחליט עכשיו!

טוב, אם כך צריך לשאול את האשה בעצמה, זה החיים שלה.

שאלו את האשה ואמרה, לחיות בלי הילד, זה לא חיים, לכן תצילו את הילד. ואמרה לבעלה: תגיד ותספר לתינוק מי הייתה אמא שלו! שמסרה נפשה!

עשו הרופאים מה שעשו, ונולד בשעה טובה ומוצלחת תינוק חדש. למחרת התקיימה לווייה רווית יגון ואנחה,

רבנים הספידו, אנשים געו בבכיה, עצוב מאוד מאוד.

התינוק גדל וגדל, והגיע יום הבר מצוה. האבא קורא לחתן הבר מצוה, בני: אתה יודע שהיום היא צייט של אמא שלך? באותו יום שאתה נולדת אמך נפטרה! ולכן היום בערב כשיבוא האורחים תיגש להתפלל מעריב כי אתה 'חיוב', אני מבקש ממך תתפלל ברגש, תתפלל לאט.

הילד ניגש לעמוד: 'תְקַדְה תְקַדְה שמייה רבה פפם פפום 5 דק' סיים מעריב. האבא התעלף.

לאחר שהתעורר, ניגש אל הבן ושואל אותו: למה? למה אתה ככה מתפלל? הרי בקשתי ממך!

עונה הבן - מה אתה רוצה ממני, רגש? איזה רגש? את אמא שלי לא הכרתי! לא ראיתי אותה מעולם! אני יודע שבבית קברות יש איזה אבן שם נמצאת אמא שלי.

וכדי בזיון וקצף.

אומר רבי שבתי יודלביץ זצ"ל [ומביאם הר"ש לוינשטיין], הקב"ה החריב את בית המקדש השכינה גלתה ממקומה, "שפך חמתו על עצים ואבנים" והכל כדי להציל את הילד את כלל ישראל, ואנחנו הילדים "תקדה תקדה שמייה רבה"

"למה א"א להתרחץ?"

- איך אפשר להתרחץ!!!

אלא מאי, אין לנו רגש!

נסיים בדברי האדמו"ר מקוצק כפי שרבי שלום שברון היה חוזר על זה.

השו"ע מביא הלכה "שיהא ירא שמים דואג ומיצר על החורבן".

שאל האדמו"ר מקוצק, הרי השו"ע מיועד לכלל ישראל א"כ למה מביא השו"ע הלכה ליראי שמים בלבד? וכי מה יעשה מי שאינו ירא שמים?

ותירץ: 'ירא שמים' יתאבל על חורבן בית המקדש, ומי שאינו ירא שמים שיתאבל על החורבן של עצמו!...

(הגר"ש לוינשטיין)

כי נגע עד ליבך - רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

נעמוד על נקודה בסיפור החורבן, שכמדומני שלא שמים לב אליה. נזכיר את ספור הגמרא (גיטין נה, ב) על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים. שאותו אדם שאוהבו קמצא ואיש ריבו בר קמצא עשה סעודה, אמר למשרתו: קרא לקמצא.

הלך והביא את קמצא.

בא ומצאו יושב. אמר לו: "הואיל ואתה איש ריבי, מה מעשיך כאן, קום צא".

אמר לו: "הואיל ובאתי הניחני, ואתן לך דמי סעודתי".

אמר לו: "לאו".

אמר לו: "אתן לך דמי מחצית הסעודה".

אמר לו: "לאו".

אמר לו: "אתן לך דמי כל הסעודה".

אמר לו: "לאו", אחוזו בידו הקימו והוציאו.

אמר בר קמצא: "הואיל וישבו חכמים ולא מחו בו, מוכח שהסכימו עמו, אלך ואלשין עליהם". הלך ואמר לקיסר: "היהודים מרדו בך" -

כך התגלגל הדבר הדבר, ונחרב הבית, וסימו (שם נז ע"א): תניא, אמר רבי אלעזר, בוא וראה כמה גדול כוחה של בושה. שהרי סייע הקדוש ברוך הוא את בר קמצא, והחריב את ביתו ושרף את היכלו.

ידוע, וכתב המהרש"א (יומא ט ע"א) שהיא היא שנאת החינם שבעוונה חרב הבית. אבל המעיין יראה, שבדברי בר קמצא אין הדגש על הבושה שבישושה, אלא על כך שחכמים שתקו ולא מיחו. ומודע שתקו, כתב המהרש"א: "שלא מיחו מפני שלא היה בידם למחות". ועם כל זה, מפני העדר מחאתם נסתבב חורבן בית אלוקינו!

אילו היו קמים, ומוחים, גם אם לא היו מועילים, יתכן וירושלים לא היתה נחרבת!

ונוסיף בענין זה: בגמרא (שבת י ע"ב) אמרו: לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל [משקל] שני סלעים מילת [משני] שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו [בתוספת פס אריג סביב פס ידו, היא כנתת הפסים שעשה לו (רש"י)] נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. והקשו בתוספות, הרי עוד קודם לכן נגזר עליהם שעבוד ארבע מאות שנה בארץ לא להם (בראשית טו, יג). ובאר המהר"ל ("נתיבות עולם", נתיב השלום פרק ג), שמכל מקום צריך היה שתהיה סיבה גדולה שעל ידה תצא הגזרה על הפועל, "כי דבר קטן אינו נעשה סיבה לדבר גדול" -

ואם שתיקת החכמים היתה סיבה לדבר גדול כחורבן הבית, כמה נוראה ואיומה היא!

כיוצא בכך, שנינו (שבת נה ע"א) שבחורבן בית המקדש הראשון פגעה מידת הדין גם באלו שהקדוש ברוך הוא העיד בהם שהם צדיקים גמורים וקימו כל התורה כולה מאל"ף ועל תי"ו, רק משום שלא מחו, למרות שמחאתם לא היתה מועילה!

ושנינו (שבת קיט ע"ב), שלא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה. שנאמר (איכה א, ו): "היו שריה כאילים", מה איל ראשו של זה בצד וזנבו של זה, אף ישראל שבאותו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה.

וידועים דברי הרב מבריסק זצ"ל בבאור דברי הגמרא (א (סוטאה יא ע"א, סנהדרין קו ע"א) שלושה היו באותה עצה [של "הבה נתחכמה לו פן ירבה"], בלעם ואיוב ויתרו. בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נדון ביסורין, יתרו שברח זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית.

ושאל: בלעם שיעץ להרוג ילדי ישראל נהרג, הרי זו מידה כנגד מידה.

יתרו שברח כי התנגד לפעול לרעת ישראל זכה ומבני בניו פעלו לטובת עם ישראל, מידה כנגד מידה.

אבל איוב ששתק נדון ביסורין, היכן כאן הנהגת מידה כנגד מידה.

כשראה את הגוילים המפוחמים, התעלף!
ובנו, הגאון הקדוש, עודנה נער, ייסר עצמו: למה אני לא התעלפתי – חומץ
בן יין אני!
ועכשיו הכל מובן –
ירמיהו הנביא קונן: "דרכך ומעלליך עשו אלה לך. זאת רעתך כי מר, כי נגע
עד לבך" (ירמיהו ד, יח) זה בית המקדש, שנאמר (מלכים א ט, ג): "והיו עיני
ולבי שם כל הימים" (פתיחת איכה רבתי טז). שבית המקדש היה לבם של
ישראל. והלב שלנו הוא בבחינת בית המקדש שבקרבנו (זהר ח"א קסא,
א). וכמו שכתב בספר "חרדים" (פרק כא אות יז): "הנה הלב היכל לשכינה
דכתיב (תהלים עח, ט): "אהל שכן באדם", וכתוב (דברים כג, טו): "כי ה'
אלקיך מתהלך בקרב מחנך", ופרש רבי שמעון בר יוחאי (זהר ח"א עו, א):
"מחנך" רמ"ח איברים, ו"בקרב מחנך" זה הלב". והאלשיך הקדוש זצ"ל
כתב: "זה אלי ואנוהו" (שמות טו, ב), [מלשון נוה] אבנה לו בית המקדש
(כתרגומו), בלבי. שהוא ענין: "ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח), כי "היכל ה'
המה" (ירמיהו ז, ד) –

ומשלא מחו, משגלו אדישות, גם אם לא היה בידם לפעול, אבל איך אפשר
לשתוק כשרואים כזה עול, שאוחזים בידו של אדם, מקימים אותו
ומסלקים אותו –

אם הלב אטום, נאטם גם בית המקדש, לבם של ישראל!
ומבואר בגמרא (יומא ט ע"ב), שכל זמן שלא יסולק גורם החורבן, לא
תבוא הגאולה –
ומה על לבנו. הלא קהו רגשותינו, דבר אינו מזעזענו!
האם יש ראייה גדולה יותר, משויון נפשנו באלו הימים!

(והגדת)
על מה היה חורבן בית שני ?
בושה וחרפה שעשו לבר-קמצא! זורקים אותו מול כולם, מתוך חתונה,
הוא מוכן לשלם את כל החתונה!

- תשאיר אותי פה, אל תבזה אותי!
- עזוב לא רוצה, אתה עושה לי שחור בעיניים. צא מהחתונה!
הוא יוצא, יושבים כולם ואף אחד לא פותח פה.
אומרת הגמרא {מסכת גיטין נז, א} – תניא אמר רבי אלעזר
בא וראה כמה גדולה כוחה של בושה שהרי סייע הקב"ה את בר קמצא
והחריב את ביתו ושרף את היכלו.
הוא הולך עם הכבש ששלח הקיסר ועושה לו פצע. איפה?
בעין ובפה – בעין הרעה, ובפה שבייש אותו, אמרו לו – צא החוצה מפה!
נחרב הבית השני!

מה, אבל הוא לא הרג אף אחד! זה לא בית ראשון שנשפך דם כמים!
מה זה לא הרג? אתה חושב שבר קמצא חי?
עומדים 600 מוזמנים, עומד המחונן ואומר – לך!!! עוף מפה!!!
כולם מסתכלים, וכולם מדברים על זה. אחרי חמש דקות כולם יודעים
ששפכו את דמו.
אומר הקב"ה – זה רצח! לא צריכים לשפוך דם! זה רצח בדיוק כמו שאתה
תוקע חרב!
אצל אדום צריך רצח בדם קר, אצל יהודי, מספיק להלבין את פניו, כדי
שיחשב לרצח!
אז תרדו לגלות של אדום!
למה אדום?

כי התורה אומרת {פרשת ניצבים ז, ל} ונתן ה' אליך את כל האלות האלה
על איביך ועל שנאיך אשר רדפוך"
שואל רבינו בחיי – מי זה האויב ומי זה השונא?
ואומר – האויב זה ישמעאל, והשונא זה עשו.
למה הוא נקרא 'שונא' ?
אמר ר' שמעון בן-יוחאי – הלכה בידוע, שעשו שונא ליעקב.
- תגיד, למה אתה שונא אותו?
- שונא.
תשאל את הגרמנים – למה שחטתם שישה מיליון יהודים??
- סתם.
אדום לא צריך סיבה. אמר ר' שמעון בר-יוחאי הלכה בידוע, שעשו שונא
ליעקב!!!
אומר הקב"ה – אם בית שני נחרב בגלל שנאת חיים, ואתה שואל "למה",
אתה תרד לגלות אדום, כי שם השנאה בלי סיבה.

ובאר: מדוע שתק איוב, כי ראה שדעת פרעה נוטה לעצת בלעם, ולא יועיל
במחאתו. אם כך, מה לו למחות, שתק.

מה עשה הקדוש ברק הוא, הביא עליו יסורים וזעק במכאוביו. לא מובן:
וכי מה תועיל בזעקותיך. אבל כשכואב, צועקים! אז איך יכול היית לשתוק
בגזרת "כל הבן הילוד היארה תשליכהו"? כי לא כאב לך!
וב"זה לעומת זה!"

בן שמונים שנה היה משה רבינו בעמדו לפני פרעה (שמות ז, ז). שמונים
שנה, התן תקופת חיים! "ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורת
שמונים שנה" (תהלים צ, י). מה עשה משה רבינו שמונים שנה? במדרש
(ריש ילקו שמעוני שמות) מבואר שהיה משנה למלך מצרים, ומלך כוש,
וכלוא עשר שנים במדין, ומכל זה אין התורה מספרת מאומה –

מה מספרת היא, שיצא אל אחיו לראות בסבלותם –
וראה איש מצרי מכה איש עבר מאחיו, והרגו –
וראה שני אנשים עברים נצים, וגער בהם –
וראה רועים המציקים לבנות יתרו, והושיען –
זוטות, לכאורה.

אבל, אמר רבי ירוחם ממיר זצ"ל, כל ה"משה רבינו" צפון בזוטות אלו! בהן
מגלה התורה במה זכה להיות מושיען של ישראל ומנחיל התורה –
וכי במה יועיל לעמו, אם יראה בסבלותם. "שהיה בוכה ואומר חבל לי
עליכם, מי יתן מותי עליכם, והיה נותן כתפיו ומסיע לכל אחד ואחד מהם"
(שמות רבה א, כז). לכמה היה יכול לסייע! ומה הועיל כשהכה את המצרי,
הלא רק סכן עצמו. וכשהתערב ברבי דתן ואבירם וקוממם עליו והלשינוהו –

ברם, היא גופא: לא שיקולו כדאיות ותועלת היו כאן, אלא התקוממות
רגשית, שנאת עול קיצונית, אי השלמה תהומית עם ההשחתה והרוע. אי
יכולת להבליג ולשתוק!
ונספר –

רב עירה ביקר אצל ה"חפץ חיים" זצ"ל, לבקש עצתו וברכתו.
כהרגלו, חקרו: "מה מצב הדת בעירכם".
נאנח הרב. המצב אינו משובח נפש.
ה"חפץ חיים" לא הרפה: "החינוך הטהור נשמר?"
ספר הרב: "המשכילים פתחו בית ספר 'תרבות' כפרי, הלימודים בו חיים
אין כסף, וההורים העניים נפתו לשלוח לשם את לדיהם, ומה בכוחי
לעשות?!"
"והכשרות, נשמרת?"

סיפר הרב: "הקצב אינו מקבל מרות. 'פוסק' בעצמו ומכשיר נבלות
וטרפות. והקהל מקבל דבריו, ומה בכוחי לעשות?"
המשיך ה"חפץ חיים" ושאל: "והטהרה נשמרת?"
סיפר הרב: "סדקים נתגלו בקירות המקוה והבנין עומד ליפול. סכנה להכנס
אליו. נסיתי להתרים לבדק הבית ולא עלה ביד. ומה בכוחי לעשות?"
התרגש ה"חפץ חיים": "מה בכוחו לעשות? אבער חלשין, קענט אר דאך!
להתעלף הרי אתה יכול!"...

לא מובן –
יתעלף, ומה?
מאומה, אבל איך אפשר להבליג?
ונספר –

מי לנו גדול מהמהרי"ל דיסקין זצ"ל, השרף מבריסק. והיה אומר: אני לגבי
אבי – הגאון רבי בנימין מוולקוביסק זצ"ל – כחומץ לגבי יין. עד כדי כך!
מובן שתמהו, לא הבינו ולא קבלו.
אמר: אספר לכם, ותבינו.

סיפר שבבחרתו נהג לשבת בחדר החיצון בעוד אביו הוגה בתלמודו בחדר
הפנימי. כשהיו באים עם שאלות בהלכה או דיני תורה היה מעכבם לשמוע
דבריהם ותוך כדי דיבור גיבש עמדתו, ונכנס עמם לחדר הפנימי לראות
האם קלע אל המטרה או שמא דעת אביו אינה כדעתו.

ויהי היום, ושרפה פרצה: בישוב הסמוך. בתי העץ היו למאכולת אש, ובין
הבתים גם בית הכנסת. כששקעה האש ליקטו היהודים את שרידי יריעות
ספר התורה המפוחמות והביאו לולקוביסק הסמוכה, לשאול מה דיני.
כשהגיעו, שמע הנער את שאלתם ומיד ידע את דין השולחן ערוך (יורה
דעה רפב, י) בנדון. קם, ונכנס עמם אל אביו –
והאב לא פסק כמורה.
גם לא פסק אחרת.

שונאים אותנו! תסתכלו בעולם! כל המדינות, כולל ברק אובאמה וכל מי שנראה כחבר של ביבי, כולם שונאים אותנו!!!
למה???

זה גלות אדום.
רבתי, אני רוצה להגיע לנקודה, ובוזה לסכם את הדברים :

יש גמרא שכולנו מכירים {מסכת קידושין לא, ב} - אמר רבי אבהו כגון אבימי ברי קיים מצות כיבוד השפיץ של כיבוד אב, זה הבן שלי, אבימי, אין כמוהו! חמשה בני סמכי היה ליה לאבימי בחיי אביו חמישה בנים היו לו, לאבימי, כולם חיו אצלו בביתו בחייו וכי היה אתא רבי אבהו כשרב אבהו היה בא לבקר את בנו אבימי קרי אבבא היה נותן דפיקה על הדלת ואומר - תפתחו לי! והייט ואזיל ופתח ליה היה אבימי רץ לשער ואמר אין אין עד דמטאי התם וכל הדרך עד השער, היה צועק אבא אנחנו באים, אבא אנחנו באים! יומא חד יום אחד הגיע רב אבהו לבקר, התיישב בסלון, ב"ה יש כורסא מתנדנדת. שאל אותו - אבא מה תשתה? אמר ליה אשקיין מיא סודה קר עם הרבה גזים והרבה קרח אדאייתי ליה נמנם הלך אבימי והביא לו, אבל בינתיים ר' אבהו נירדם גחין קאי עליה עד דאייתער אבימי לא העיר אותו. נשאר לעמוד עם הכוס סודה עד שיקום אביו איסתייעא מילתיה ודרש אבימי (תהילים עט-א) מזמור לאסף אלקים באו גוי בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלים לעיים, בא הקב"ה וגילה לו סוד, על מזמור בתהילים.

על זה אומרים מזמור! תגיד קינה!
אלא, גילו לו מהשמים שהקב"ה הוריד את זעמו על עצים ואבנים במקום על עם ישראל.

רבתי, למה אבימי קיבל את התשובה הזאת, בדיוק כשהוא עמד ליד אביו? הוא לא יכל לקבל את החידוש הזה בבית הכנסת?
תוספות אומר ביאור נחמד - מזמור לאסף - אסף, היה הנכד של קרח. כתוב בפסוק (איכה ב, ט) טבעו בארץ שעריה, משל למה הדבר דומה? משל לשפחה שנפל לה כד לתוך הבאר.

- עכשיו אין מי שיוציא לי את זה מהמים.
הגיעה השפחה של המלך, הביאה כד מזהב ונפל לה גם לתוך הבאר.
היתה השפחה שמחה - ב"ה, עכשיו יבואו להוציא את כד הזהב בטוח שיוציאו גם את שלי.
אמר אסף מזמור. מה המזמור?
"ריבונו של עולם, כשיוציאו את השערים שדוד המלך שיקע ברצפה, יוציאו גם את הסבא שלי, את קרח".

א"כ התשובה פשוטה מאוד - היות ואבימי כיבד את אבא שלו, אמרו לו את הביאור במזמור של אסף, שהיה נכדו של קרח.
אבל מה שייך חורבן בית המקדש, לכיבוד אב של אבימי?
רבתי, אני רוצה להיכנס לנושא נוסף, ולהסביר רעיון נוסף, שראיתי בספר אמונת עתה, שאולי יביא אותנו, לאיזה הרגש, בנושא הזה של חורבן הבית :

למי ששם לב, הגויים מצטיינים במצוות כיבוד אב - עשו מכבד את אבא שלו.
אליפז, הולך להרוג את יעקב אבינו, "כי אבא אמר".
עמלק הולך להילחם בישראל מרפידים, שנאמר ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, 400 פרסה! למה?
כי אמא שלהם, תימנה, השביעה את עמלק - תן לי תקיעת כף שכשיבוא הזמן שעם ישראל יצא ממצרים, תחסל אותם!
כיבוד אם!

רבתי, שואלת הגמרא {מסכת קידושין לא, א} שאלה - בעו מיניה מרב עולא עד היכן כיבוד אב - עד היכן מצות כיבוד אב?
לאיפה הגמרא שולחת אותנו?
דמא בן נתינה - גוי מאשקלון, שהיה סוחר בתכשיטים ובאבנים טובות. עם ישראל היה צריך לקנות אבן שנאבדה מאבני החושן. האבן נקראת ישפה, כך אומר הירושלמי.
באו אליו החכמים ושואלים אותו - אדוני, יש לך את האבן הזאת ישפה?

- כן .
- כמה עולה?
- \$ 100,000
- בסדר, תביא.
נכנס הביתה ורואה שאבא שלו נרדם, יש מחלוקת בגמרא - אם שם את הרגליים על הכספת, או המפתח של הכספת היה מתחת לראש.
הוא יוצא לחכמים - סליחה, אבל אני לא יכול לתת לכם את האבן.

למה?
אבא שלי ישן.
תעיר אותו, ניתן לך \$ 150,000
לא, לא רלוונטי. אבא ישן .
\$200,000
לא .
\$ 250,000
לא .
\$300,000
לא .
360'000 - פעמיים חי?
לא .
ניתן לך \$ 440'000 פעם אחת מת
לא!
\$600,000 !
לא, אין מה לדבר! לא מעיר את אבא שלי!
הקב"ה ישלח לך רפואה שלמה. כל-טוב.
הולכים ממנו החכמים וחוזרים בערב - תגיד, יש עוד את האבן?
כן .
כמה עולה???
\$ 100,000
אבל הצענו לך עליה כבר \$ 600,000!?
מילה שלי זו מילה!
אומרים חז"ל - שילם לו הקב"ה את החצי מיליון דולר הנותרים. הוא לא הפסיד, אל תדאג.
בשנה אחרי זה, נולדה לו פרה אדומה ושילמו לו עליה חצי מיליון דולר. לא הפסיד שום דבר.
אתה רוצה לדעת מי הדוגמא לכיבוד אב??
דמא בן נתינה, הוא הסמל של כיבוד אב!
אהה, בומבה לבמבה!
רבתי, אני רוצה לשאול אתכם שאלה - אין לנו דוגמא כזאת אצל היהודים, צריכים להביא דוגמא מגוי דמא בן נתינה!?
תפתחו תוספות {מסכת קידושין לא, ב}, ובירושלמי בהרחבה, שמספר מה עשה ר' טרפון לאמא שלו, איזה כיבוד אם - ישב על הרצפה, כדי שאמא שלו תעלה עליו ותוכל לעלות למיטה.
מה, לאמא שלו נגמרו הנעליים?!

זה הסמל של היהודים? דמא בן נתינה!?
ועוד יותר מזה, רבתי - נאמר שזו הדוגמא, האם כך היא ההלכה?
סוחר יהלומים יהודי, שמגיע אליו שיח פרסי, אומר לו - תשמע, אני צריך עכשיו יהלום 30 קרט, כמה עולה?
\$ 1,500,000
- בסדר, תביא.
הוא ניגש לכספת, אבא שלו ישן עם הרגליים על הכספת.
- תשמע, אני לא יכול למכור לך, אבא שלי ישן על הכספת.
\$ 5,000,000 הולך?
- לא יכול .
האם זאת ההלכה שלא מעירים את אבא בשביל רווח של 5 מיליון דולר??
ודאי שמעירים! אם מעירים אותו על גוגו, ודאי שמעירים אותו על 5 מיליון דולר
5 מיליון דולר!?

מה הבעיה... תעיר אותו, קח את היהלום, תמכור אותו, אחר כך תיקח אותו למלון רמדה, שיישן חצי שנה רצוף
ממי אתה מביא דוגמא?! מדמא בן נתינה!
טמבל! למה לא הערת את אבא שלך??

הגמרא מספרת - שיום אחד, דמא בן נתינה לבש בגדי זהב וישב עם כל מלכי וחשובי רומא לישיבה, באה אמא שלו הכניסה לו שתי סטירות, קרעה לו את הבגדים, ולסיום ירקה עליו!
- "ברוכה תהיי", אמר דמא בן נתינה לאמו.

"בנים אתם לה' אלוקים", יש רק עם אחד - עם ישראל.
אם ככה, בא עשו ואומר - תסביר ריבונו של עולם, אם אתה אבא שלהם,
איך הם מכבדים אותך??

אומר הקב"ה לנביא מלאכי {א, ו} ואם אב אני איה כבוד!
כשעומד אבימי ליד אבא שלו ומחזיק את הכוס, מגלה לו הקב"ה מזמור
לאסף - אתה יודע למה באו גויים בנחלתך, החרבת את ביהמ"ק ושמו
את ירושלים לעינים?

מסיבה אחת - כי הם בנים שלי.
כיליתי את זעמי על עצים ואבנים, ולא כיליתי את זעמי על הבנים שלי!

אני אגלה לך מה סוד חורבן הבית!
אומר המשך חכמה - אתה יודע איזה אבן נאבדה?
כתוב בירושלמי - אבן ישפה.
של מי האבן הזאת?

של בנימין.
בית המקדש נבנה בחלקו של בנימין.
למה?

אומר משך חכמה - כי בנימין הוא היחיד שלא פגע בכבודו של אבא!
עשרה אחים היו שותפים למכירת יוסף. יעקב מתאבל - פגעו באבא.
היחיד שלא היה שותף לזה, היה בנימין.

אומר הקב"ה - בית המקדש יבנה רק בחלקו של בנימין - במקום של כיבוד
אב.

עשו, שכיבד את אבא שלו זכה לפגוע בבית המקדש, כי אם אין כיבוד אב,
אם אתם לא חיים טוב ביניכם, מה יש לאבא?
מתי האבא מאושר?

כשכל הילדים חיים ביחד... כשהילדים רבים אחד עם השני, יש צער לאבא!
אומר הקב"ה - אם אתם אחים ואתם בנים שלי, למה אתם לא אוהבים
אחד את השני? אם אני האבא שלכם, תחיו טוב אחד עם השני!
וכשאתם לא חיים טוב אחד עם השני, מגיע עשו, ומחריב את הבית.

לבנימין יש חלק בבית המקדש!
אומרים רבותינו - כשהעניין של כיבוד אב היה נגוע, איבד הקב"ה בכוונה
את האבן של בנימין, שהיה סמל של כיבוד אב.

אם ככה, נוכל להבין, שמי שיש לו אבא ודאי חייב בכיבוד אב, זה זכויות
בבנין בית המקדש. מי שאין לו אבא, לפחות ידע, שהאבא שיש לכולנו
הוא אבינו שבשמים.

אין לנו היום בית מקדש, יש לנו בית מקדש מעט.
בית המקדש של מטה, הוא משכן של הקב"ה, ד' אמות של הלכה.

הקב"ה שואל - אם זה בית המקדש, איה כבודי? כמה אתה דואג לכבד
את בית המקדש של מטה? האם אתה לא מדבר בתפילה? האם באמצע
התפילה אתה לא מרים טלפונים?

תארו לעצמכם שבית המקדש היום יורד לנו. עם כל מערכות התקשורת.
אדם היה מתוודה על קרבן חטאת, פתאום מתנגן לו ברקע שיר חסידי
מרגש, מה, יש לו טלפון.

- כן, מה רצית? רגע, אני באמצע, חכה רגע.
תגיד, ככה מתנהל בית המקדש? אתה תענה לטלפונים בזמן הקרבת
הקרבנות??

תפילות במקום קרבנות תיקנו!
כמה אנשים עונים בתפילת הלחש לטלפונים??

אני לא מדבר על השירים והפזמונים! אתה נכנס למנין, כל כיס רוקד
בצורה אחרת!

מה קרה לך?? מה השירים האלה?? סגור את זה!!!
אתה נמצא בבית המקדש ואם אב אני איה כבודי!

(ברוך שאמר)

רבותי, אני רוצה לומר יסוד, שכתוב בספר של ר' משה פינשטיין - מה
אתה מביא דוגמא ממשוגעים? ראית פעם אדם שהולך לישון עם
הרגליים על הכספת?!

אין לך ספה?! ראית פעם אמא שבאה לבן שלה בישיבת קבינט, נותנת לו
שתי סטירות וקורעת לו את הבגדים?!

אז מה אתה מביא לי דוגמאות ממשוגעים?
אבא דפוק ישן על הכספת. אמא משוגעת יורקת על הבן, ואתה מביא לי
דוגמא ממנו?? אין לך דוגמאות יותר יפות??

אומר ר' משה פינשטיין - אתה יודע מתי לא מעירים את אבא?? כאן
במקרה הזה, לא מעירים את אבא! למה?

כי אם יש אמא משוגעת, מסתמא 'ענבי הגפן בענבי הגפן' גם האבא משהו
לא בסדר אצלו.

אם האבא הוא קוקוריקו, לוקח כדורים, אז ודאי שלא מעירים אותו, הוא
יכול להיבהל ואז ייקחו אותו לאשפוז, אבל אם האבא נורמאלי, וסתם ישן
עם רגליים על הכספת ודאי שמעירים אותו! אין ספק.

רבותי, אני רוצה לשאול אתכם שאלה - הגמרא כאן, מביאה דוגמא מגוי
אחד באשקלון, וגם בירושלמי מובאת דוגמא מעוד גוי מאשקלון. מה, כל
אלה מהכת של כיבוד אב היו באשקלון?

באשדוד לא היו כמה?
אומר הספר אמונת עתר - אתה יודע למה כולם מאשקלון? כי באשקלון
גרו פלישתים, ופלישתים כולם ממזרים, כך כתוב בחז"ל.

אתה יודע למה הם כיבדו את האבא?! כי זה בכלל לא האבא שלהם!
אני רוצה לומר מכאן יסוד, שראיתי אותו בספר אמונת עתר, של הרב
משה וולפסון.

הוא כותב יסוד אדיר, והוא פותח בשאלה - כשחז"ל שואלים - עד היכן
כיבוד אב, למה הגמרא לא מביאה לכך מקור? תגיד גזירה שווה, תגיד קל
וחומר, תביא מדרש, אבל תביא משהו!

- עד היכן כיבוד אב?
- תלך לדמא בן נתינה.

דמא בן נתינה זה האדם שחייב בכיבוד אב?
אומר תשובה נוראה - לא לומדים ממנו כיבוד אב. באים חז"ל ללמד
אותנו, מה השכר שהקב"ה משלם לגוי על כיבוד אב.

גוי לא חייב בכיבוד אב, ואם הוא כיבד את אבא שלו, על אף שהוא לא
חייב בכלל, משלם לו הקב"ה אחר כך בפרה אדומה.

מזה תלמד, כשבן - אדם חייב במצוה והוא מקיים אותה, שהוא מצווה
ועושה, כמה הקב"ה ישלם לו על מצוה אחת של כיבוד אב!

שואלת הגמרא - כיבוד אב עד היכן?? בא ותסביר לי מה גודל המצוה.
אומרת הגמרא - אני לא אסביר לך עכשיו את ההלכה, מגוי אני יוכיח לך
מה הקב"ה משלם, ומזה תלמד על אחת כמה וכמה ליהודי.

רבותי, אומר הרב משה וולפסון בספרו רעיון מצמרר - אותו יצר הרע,
שאומר לנו "לא לכבד הורים", אומר לגויים "תכבדו הורים". למה??
כדי לקטרג על עם ישראל. גוי שמכבד הורים זה קטרוג לעם ישראל!

למה זה קטרוג?
פשוט מאוד - חז"ל אומרים לנו - הקב"ה ציוה על כיבוד הורים. אתה יודע
למה?

תסתכלו בספר החינוך - שמתוך שמכבד את אביו, יבוא לכבד גם את
הקב"ה, שהוא אבא שלו, ואבא של אבא שלו ואבא של סבא שלו!
הולך גוי ומכבד את אבא שלו. אתה יודע מה הוא רוצה להגיד?

- ריבונו של עולם, אתה זוכר שהחרבת את בית המקדש השני?! אתה יודע
למה עשו החרוב את בית המקדש השני - בגלל שהוא כיבד את אבא שלו.
עם ישראל, הוא העם היחיד בין שבעים אומות, שאתה קורא להם 'בני'
אתה לא קורא לאדום בני, ולא לבבל ולא לאף אחד.

בדרך הדרוש

ונראה לבאר ע"פ פשוט. ע"פ מה דאיתא במדרש רבה
פרשת בראשית פסוק יהי רקיע בתוך המים, וז"ל, כשאמר
הקב"ה כן, בכו המים שירדו למטה בעולם השפל עד שפייסם
השם בזה שצויה שיקחו מהם לניסוך המים על המזבח, וכן
על כל קרבני תקריב מלח' שבא ממים. ולפי זה בוודאי בזמן
החורבן שנתבטל מהם הפיוס הנ"ל וודאי חזרו המים לבכות
כמקדם, וזה שנאמר גדול כיום שברך מי ירפא לך, מי שירפא
שבר של ים דהיינו השבר שאירע להם ע"י החורבן שנתבטל
הפיוס שלהם, ורפואתם יהיה ע"י בנין בהמ"ק שיחזור לעתיד
במהרה, אז ירפא גם שבר ישראל ולפי זה ממילא מבואר

על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו (תהלים קל"א)
יש לדקדק חזק למה דווקא כשישבו אצל המים בכו על
החורבן. גם מאי אשמעינן קרא בזה שבכו כשהגיעו אצל
המים. גם תיבת ג'ם בכינו אין לו שחר, דגם משמע בכל מקום
לשון ריבוי ומי לא סגי אי הוי כתבי שם ישבנו ובכינו וכו'
ונראה לבאר, ותחילה נראה לי לבאר מדרש איכה (רבה
ב"ז) על פסוק כי גדול כיום שברך מי ירפא לך, מי שירפא שבר
של ים ירפא גם שברך עכ"ל. והמדרש הנ"ל אינו מובן כלל,
דשבר של ים לא ידענא מאי הוא ומאי שייכות יש לו לשבר
של ישראל דתליא זה בזה.

אונזער שוין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאווריטש זי"ע ♦ פעיה"ק צפת ת"ו

פְּרֻשַׁת מְסֵעֵי • תשע"ט ♦ גליון 318

אינטרעסאנט

אם אשכחך ירושלים

הגמרא (סוכה מא, א) דורשת מהפסוק (ירמי' ל, יז) "ציון היא דרש אין לה", מכאן שצריך לדרוש ולזכור את ירושלים, מכאן למד רבן יוחנן בן זכאי¹ לעשות זכר למקדש.

זכרון החורבן

משחרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור תקנות שונות לעשות זכר לחורבן². בין התקנות הם: להשאיר אמה על אמה כנגד הפתח, שלא לשמוע כלי זמר בדרך הרגל - דהיינו בעת שכיבה וקימה ובשעת סעודה³, ולתת אפר על ראש החתן. ומכאן נובע המנהג לשבור כוס בשעת החופה.

מנהג צפת וארץ ישראל

ונביא כאן מה שכותב רבי יששכר סוזאן⁴ בספרו 'תיקון יששכר': "ועוד היום אנו נוהגים בצפת שבגליל העליון תוב"ב, וגם שמעתי שכן נוהגים בארץ ישראל קהלות ישראל הדרים בה בכל מקום, שבכל ליל ט' באב השליח ציבור עומד בקהל קודם קריאת שום קינה, ואומר בלשון הזה בקול רם, בהכרזה של עגמה ודאגה: אחינו כל בית ישראל, דעו היום שנת כך וכך לחורבן בית קדשינו ותפארתינו. ומכה הוא וכל הקהל כף אל כף, ומכף על ירך, ואומרים כולם בדאגה ובעצבות גדול: ברוך דיין האמת. וכולם גועים בבכיה ובוכים, ואחר כך מתחיל לקונן בקינות הלילה".

1 שהיה ראש החכמים בזמן החורבן (לאחר שהרגו את שני גדולי הדור, הלא הם רבן שמעון בן גמליאל הנשיא ורבי ישמעאל כהן גדול), ולכן מצינו כמה פעמים במשנה: "משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי", [ולכן נקרא בתואר 'רבן' השמורה לנשיא, כי בימיו לא מינו את רבן גמליאל השני לנשיא]. 2 ראה שו"ע או"ח סי' תקס. 3 כן פסק הרמ"א (שם ס"ג), אך המחבר מחמיר שלא לשמוע כלי זמר כלל. 4 רב קהילת המערביים בזמן הבית יוסף (כבר נכתב עליו בעבר במדור "אין די צפת'ע געסאלער").

ותתחזקתם

התורה שלי

'מה כָּבֵד יְקָרָה אִם אֶעֱבֹר עַל אִיזָה עֲבָרָה קִטְנָה, לֹא אֶקְפִּיד עַל הַלְכָה מְסִימָת, אֲוֹתֵר עַל אִיזָה שֶׁהִיא מְצֹוָה קִלְיָה - כִּי דָרְכּוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע לְפִתּוֹת אֶת הָאָדָם בְּעִמּוּדוֹ בְּשַׁעַת נְסִיּוֹן.

והַאֲמַת הִיא שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֶת מְצֹבּוֹ, לְפַעֲמִים לְאַחַר שֶׁעִמַּד בְּכַמָּה נְסִיּוֹנוֹת, הִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִתְעַלּוֹת בְּדַרְגָּה, וְזֶה נְסִיּוֹן אַחֲרוֹן בְּשִׁבְלוֹ כְּדֵי שִׁיתְקַדֵּם וַיַּעֲלֶה לְדַרְגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר, הָאֵם כְּדֵי לוֹ לְוֹתֵר בְּשִׁבְלֵי הַנְּגָאָה אוֹ עֲצָלוּת שֶׁל רִגְעֵי!

עָצָה זֹו נוֹתֵן הַיְדָגָל מַחְנֵה אֶפְרַיִם, וּמְרַמֵּז דָּאֵת בְּפִסּוּק **בְּעֵבֶר הִירְדֵן**, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְרַאוֹת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ עוֹמֵד בְּעֵבֶר הִירְדֵן עַל סֵף הַפְּנִיָּסָה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וּכְבָר הַתְּחִיל לְפַנֵּס לְקַדְשָׁה וּלְעִבּוֹדַת הַשֵּׁי"ת, וַיַּחֲשֹׁב אִיךָ אֶעֱשֶׂה אֶת הָרָעָה הַזֹּאת לְקַלְקֵל לְעַצְמִי, וּלְחַזֵּר לְמַדְבַּר מְקוֹם שְׁלִיטַת כְּחוֹת הַקְּלָפָה וְהַטְּמָאָה, מְקוֹם נַחֲשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב - הוּא יֵצֵר הָרַע הוּא שְׁטָן הוּא מְלַאֲךְ הַפְּנוֹת. וּכְזֶה יִתְחַזַּק נֶגֶד יֵצֵר הָרַע לְדַחְוֹתוֹ מִכֹּל וְכֹל.

וּכְעֵינֵינוּ זֶה יְכוֹל לְהִתְחַזַּק נֶגֶד הַיֵּצֵר בְּאִפְסוֹ נּוֹסֶף. שִׁידוּעַ מְסַפְרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁבְּכָל מַעֲשֵׂה טוֹב שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה הוּא בּוֹנֵה וּמוֹסִיף מְשֵׁהוּ לְבֵית הַמְּקֻדָּשׁ לְמַעַלְהָ, וּכְשִׁיְהִיָּה בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ בְּנוֹי וּמְשֻׁכָּלֵל, הוּא יֵרֵד בְּאֵשׁ לְהַר הַבַּיִת. וְאִם הוּא חוֹטֵא ח"ו, הוּא מַחְרִיב וּמְקַלְקֵל אֶת מֵה שְׁבָנָה.

וַיַּחֲשֹׁב הָאָדָם, הֲרִי כְּבָר הַשְּׁקֵעָתִי בְּכַמָּה וּכְמָה מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְשִׁמָּא כְּשֶׁאֶעֱמֵד בְּנְסִיּוֹן הַזֶּה אֲשָׁלִים עוֹד אֶכְנֶן שְׁלִמָה, אוֹ כְּלִי שְׁלֵם לְבֵית הַמְּקֻדָּשׁ. הָאֵם לֹא חָבֵל לְהֵרֵס וּלְשַׁבֵּר מֵה שְׁבָנִיתִי עַד הַנְּהָה?! וְדַאי עֲדִיף שֶׁאֲשָׁלִים חֲלָקִי וְנִזְכָּה בְּקִרְוֹב לְכַנְיֵן הַמְּקֻדָּשׁ, אָמֵן.

קורץ און טיארף

אלה הדברים אשר דבר משה. ל"ט מלאכות שבת נלמדים מאלה הדברים (אל"ה בגימטריא 36, דברים עוד 2, הדברים עוד אחת), והנה אף שתוכחת משה היה על עוונות אבותיהם, רצה לרמוז להם שבשמירת שבת אפשר לתקן גם חטאי האבות. (יונתי תמתי)

ויהי בארבעים שנה. ברש"י: מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה. משה רבינו לימדם והוכיחם שצריך לחשוב תמיד שהוא סמוך למיתה, כמאמר חז"ל 'שוב יום אחד לפני מיתתך'. (מעדני מלך)

ככל אשר צוה ה' אתו אלהם. גם לאחר שלקה משה על ידם, הנהיגם בנחת כמו שציוה אותו ה' אליהם, ולא הוכיחם מתוך כעס אלא מתוך אהבה. (שפתי כהן)

פנו לכם צפונה. במדרש: הצפינו עצמכם בתורה הנקראת צפון. וצפון מרמז גם על עשירות (הרוצה להעשיר יצפין), שכאשר יתפלל אדם שיזכה לעשירות כדי שיוכל ללמוד תורה, תתקבל תפלתו, כיון שמתפלל לצורך חפצי שמים. (מהרי"ד מבעלזא)

תשעה באב

תשעה באב מכפר עוונות מחמת שנעשים נשברים ונדכאים מאד, על כן אחריו יש קצת הרגשה כמו אחרי יום כיפור. (רבי פנחס מקאריץ)

הרה"ק מאפטא אמר, אילו היה בכוחי הייתי מבטל את כל התעניות, חוץ מיום כיפור כי מי צריך לאכול (מחמת קדושת היום), וחוץ מתשעה באב כי מי יכול לאכול (מחמת צער החורבן).

ודמעתה על לחיה. כשאדם בוכה על החורבן, בכיותיו ודמעותיו עושים רושם למעלה. (קדושת לוי)

א טיפע גענדאנק

כשישוב תחילה על הדבור יקל לו לחזור בתשובה

אלה הדברים. כתוב בפסיקתא מה היתה התוכחה שהוכיח משה לישראל, "אלה הדברים". והוא תמונה וכי איזה תוכחה יש כאן. ויש לפרש, דהנה כתיב

"קחו עמכם דברים ושבנו אל ה'", שפשאדם רוצה לחזור בתשובה וקא לפשפש במעשיו, העצה היא שישוב תחלה על דבוריו הלא טובים, שהוא הגורם לחטא כמו שנאמר "ברב דברים לא יחדל פשע". והנה שרש עון זה נגרם על ידי חטא עין הרעה, בו הסית הנחש את חוה והטיל בה זוהמא, ובו דבר לשון הרע על ה' יתברך, וכשאדם שב בתשובה על הדבורים היתרים, הוא פותח בזה שער התשובה ומבין יותר כל חסרונותיו. וזהו "קחו עמכם דברים" וכך יהיה לכם יותר קל לשוב אל ה'. והנה במעמד הר סיני נתקן לגמרי חטא אדם הראשון ופסקה זהמתו, ובעגל חזר הפגם והזהמא שגורמים לדבר דברים יתרים. ועל זה אומר הפסיקתא מה היתה התוכחה שהוכיח משה לישראל, "אלה הדברים", כי 'אלה' רומז על חטא העגל (שאמרו "אלה אלהיך ישראל"), הוא היה הגורם ל"הדברים", שעל ידו באים לידי דברים יתרים, ובכך הוכיחם ולמדם סדר תשובה שתחלה ישוב על הדבור. (דברי אמת להרה"ק הרבי ר' יעקב יצחק מלובלין [יא"צ ט' באב])

פניני בת עין

משה זכה אף בחוץ לארץ ששכינה

דברה מתוך גרונו

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן. לכאורה פלא הוא כיצד שמעו כל ישראל קול דבורו של משה. שמעתי מחמי (הרה"ק רבי נטע מאווריטש) שזה מרמז בתבות "בעבר הירדן" כי האותיות שאחר י' ר' ד' נ' הם כ' ש' ה' נ' (פי אחר נו"ן פפופה יש נו"ן פשוטה), אותיות ששכנה. וזה הרמז אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, ואם תאמר איך שמעו אותו כלם, על ידי בעבר הירדן - האותיות שמעבר לירדן, שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו. ואפשר להוסיף על דבריו, דהנה כל הנביאים היו זקוקים לקדשת ארץ ישראל כדי להתנבא, אף משה רבנו בגדל קדשתו זכה להשראת השכינה גם בחוץ לארץ. לכן מרמז בתבות בעבר הירדן שהשכינה מדברת מתוך גרונו, שאף בהיותו בחוץ לארץ - בעבר הירדן זכה ששרתה עליו שכינה והיתה מדברת מתוך גרונו.

ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם. כתב רש"י: 'אמר להם זו משלי הוא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם'. וצריך להבין אם אמר שה' יברך כאשר דבר, למה נתן להם משה מספר, הרי אין הברכה שורה בדבר המנוי. ויש לומר דאיתא בספרים שכאשר הצדיק מונה, אדרבה הוא ממשיך ברכה על הדבר, שנאמר "עיניך ברכות בחשבון" שעני הצדיק ממשיך ברכה גם על דבר שבחשבון. וזוהו אמר להם משה, אני מברך אתכם ב"אלף פעמים", ובכח זה שאני נותן לכם חשבון ומספר, "הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם".

(מהרי"ד הגה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא)

פעטה'לעך און פליצות

באחת העיירות היה יהודי עני שלא היה לו להם לאכול והיה מחזר על הפתחים, והנה באותה עירה קטנה לא היו הרבה התונות או שמחות גדולות שיוכל לסעוד שם את לבו. אך בהגיע תשעת הימים היו עושים סיומי מסכתות כמנהג החסידים, שעושים זאת דוקא בתשעת הימים כדי להראות חביבות התורה שדוחה אבילות בית המקדש, ובזה משמחים את השכינה הקדושה, כי מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה. והנה אותו עני הצטרף בשמחה לסעודות אלו והיה אוכל לשבע נפשו. שנה אחת לא נזדמן שיעשה אחד סיום, נאנח אותו עני ואמר: אוי הגיעו ימים קשים, שאף בתשעת הימים אין כבר בשר. והמבין יבין...

דרשו הז"ל על הפסוק: **היו צריה לראש**, שכל המיצר לישראל נעשה ראש, אמר על זה הבני יששכר, כי הנה דרוש זה כל הגויים יודעים אותו ולא נמצא בהם עם הארץ, וכולם משתדלים כמיטב יכלתם להיות מצירים לישראל, כי רוצים להיעשות ראשים. ובזה באר בדרך צחות את הפסוק: **היא ישבה בגוים כשישראל נמצאים בין אומות העולם לא מצאה מנוח לא נמצא אחד מהם שיהיה כמנוח (שאמרו הז"ל מנוח - אבי שמשון, עם הארץ היה).**

והצרות ודי זהב. ברש"י: הצרות - מחלוקתו של קרח, ודי זהב - מעשה העגל. ויש לדקדק למה הקדים 'הצרות' לפני 'די זהב', הרי חטא העגל היה לפני מחלוקתו של קרח. ויש לפרש על פי מה דאיתא במדרש שאמר משה לפני הקב"ה מפני מה אתה רוצה להענישם על מעשה העגל, הלא כשאמרת "אנכי" ו"לא יהיה לך" בלשון יחיד אמרת - לי אמרת ולא להם, וזה היה סנגוריה על ישראל. והנה במחלוקתו של קרח אמר "כל העדה כולם קדושים" ופירש רש"י כולם שמעו מפני הגבורה אנכי ולא יהיה לך, שאף שאמר הקב"ה בלשון יחיד הרי אמר לכל אחד ואחד, נמצא שקרח קלקל את הסנגוריה של משה רבנו. לכן עד מחלוקתו של קרח הושתקה קטרוג חטא העגל, אך לאחר המחלוקת חזרה וניעורת. לכן הקדים 'הצרות' ששם אמרו 'כולם שמעו בסניני', ממילא נתעורר הקטרוג של מעשה העגל שאין את הסנגוריה של 'לי אמרת ולא להם'.

(דרוש שמואל הגה"ק רבי שמואל פייוש הכהן נכד הסמ"ע)

ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם. כתב רש"י: 'אמר להם זו משלי הוא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם'. דהיינו שמשנה רבינו נתן להם מעצמו ברכה על אלף פעמים ככם. ויש להבין למה נתן דווקא אלף פעמים ככם. ויש לבאר, דהנה במעשה העגל אמר הקב"ה למשה י"ח אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול, ושוב בחטא המרגלים אמר "אכנו בדבר ואורישנו ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו". והנה איתא בגמרא שכל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי לא חזר בו. ואיתא בגמרא אומרת שמרובה מדה טובה ממדת פורענות חמש מאות פעמים. לכן כאשר אמר הקב"ה "ואעשה אותך לגוי גדול" הכוונה שמשנה רבינו יהיה חמש מאות פעמים יותר מכל ישראל, ופעמיים הובטח משה על זאת, אם כן יש לו אלף פעמים כמו כל ישראל. לכן אמר משה "ד' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים" ואומר רש"י 'זו משלי' - אני יש לי כח של אלף פעמים כי זה מה שהבטיח לי הקב"ה, אף יוסיף לכם כאשר דבר. (פנים יפות הגה"ק רבי פנחס הלוי מפראנקפורט)

אין די צפתי'ע געסאלען

והוכיח אברהם

על רבנו אברהם הלוי ברוכים זיע"א - המוכיח

אחד קדוש היה בעיר צפת בימי זהרה ותפארתה, הלא הוא רבנו אברהם הלוי ברוכים!

רבי אברהם היה תלמיד הרמ"ק, ולאחר פטירתו עבר ללמד אצל האריז"ל.

ויקונן אברהם

כך היה מנהגו של רבי אברהם, שבכל לילה היה סובב בין בתי העיר ומעיר את התושבים לקום ולקונן על הגלות והחרבן, וכה היה מכריז ואומר בקול מר: "אחינו בית ישראל, הלא ידוע לכם שהשכינה בעוונותנו הרבים בגלות, ובית מקדשינו היה לשרפת אש, וישראל הם בגלות המר, וסובלים יסורים ענויים קשים ומרים, ונהרגו כמה חסידים וחסידות, בחורים ובתולדות, זקנים עם נערים בארבע מיתות בית דין, וניתלין ונדונין במיתות קשות ומשנות, ואתם שוכבין על מטותיכם בהשקט ובטח. קומו ונצעק אל ה' אלקינו שהיא מלך רחום וחנון, אולי ישמע ה' את קול תפלתינו וירחם על עמו שארית פליטת ישראל!"

נשמת ירמיה

האר"י ז"ל היה מפליג מאד בשבחו, ואמר עליו פי הוא גלגול ירמיה הנביא, לכן הוא פה מתאבל ובוכה על חרבן בית המקדש. והיה מנהגו לומר תפילת "נחם" בכל התפלות.

המחזה הנורא בירושלים

פעם חלה רבי אברהם והגיע עד שערי מות, בא אליו האריז"ל לבקרו, ואמר לו: הנה נשלמו ימיה על

1 על מוצאו לא מצאנו דברים ברורים. בעמק המלך (יד פרק קיב) כותב: "גם היה הזקן מוהר"ר אברהם הלוי ע"ה אשכנזי, דורש ומזהיר על התשובה". ואלו בספר החזיונות למהר"י (ח"ב אות ז) כתב: "וארא בחלום זקן אחד בדמות הר' אברהם הלוי מוגרבי יושב בחלון ביתי", משמע שמוצאו מארצות המערב.

2 הלשון מצטט מספר קב הישר פרק צג.

3 כידוע עליו הספור שנגענש על שאמר נחם בל"ג בעמר. 4 הספור מובא ב'אור הישר' (עמוד העבודה פי"א); 'קב הישר' (פרק צג); 'עמק המלך' (שער יד פרק קיב); אגרת רבי שלמה שלומל. יש כמה שנויי לשון בין הספרים ושלבנו ביניהם. כך כותב החיד"א בשם הגדולים: "הוא הקדוש שראה השכינה עין בעין בהקיץ בכתל מערבי. ולקול הספור דכדי שלא יפקפק שום אדם בלבו, אני אענה במיטב הארש. אנו

האדמה ואין לה עוד שנות חיים. אבל תקנה אחת יש לה, שתלך לירושלים אל הכתל המערבי ושם תשפך שיח ותחנה.

כשמע זאת רבי אברהם, נדר נדר לילך לעיר הקדש ירושלים, ומיד קם מחליו ונתרפא. עני ואביון היה רבי אברהם, ולצורך הנסיעה מכר את מעט מטלטליו כדי שיהיה בידו הוצאות הנסיעה.

עלה רבי אברהם ירושלימה והסתגר שלשה ימים ושלשה לילות בצום בכי ומספד, לאחר מכן יצא לכתל המערבי, והתפלל שם ובכה בכיה גדולה. פתאום נשא עיניו על הכתל המערבי, וראה שם פדמות אשה מאחוריה, ומפני כבוד שכינת עגנו אין מן הראוי לפרט איך היה נראה הלבוש שלה. כשראה זאת רבי אברהם הבין כי זה גלוי השכינה בגלותה, ונפל על הארץ והיה צועק ובוכה ואמר: אמא, אמא! ציון, ציון! אוי לי שראיתך בכך. וכך היה מתמרמר ובוכה ומורט שערות ראשו, עד שנפל מתעלה.

בחלומו ראה את דמות האשה שבאה בבגדים מכבדים, וקנחה את דמעות עיניו, ואמרה לו: התנחם בני אברהם, כי יש תקוה לאחריתך וישובו הבנים לגבולם, כי אשיב את שביתם ורחמתי אותם.

רבי אברהם התעורר מתרדמתו, ובשמחה וטוב לבב חזר לצפת. כאשר פגש את האריז"ל, אמר לו: אני רואה עליך שראית את מראות השכינה הקדושה, ובזכות התשובה והבכיות נתוספו לך כ"ב שנות חיים, בעבור השכינה שהיא תורה שבעל פה, הנבנית מכ"ב אותיות, ובעבור נשמת ירמיהו הנביא ע"ה אשר עמך.

ואכן זכה רבי אברהם לחיות עוד כ"ב שנה.

מאמינים ודאי בכל דברי רז"ל, לכו חזו מאמרם בילקוט ירמיה סימן ט"ו וכו'.

וזה לשון המדרש: "אמר ירמיה כשהייתי עולה לירושלים נטלתי עיני וראיתי אשה אחת יושבת בראש ההר לבושה שחורים וראשה סתור וצועקת ומבקשת מי ינחמה ואני צועק ומבקש מי ינחמני, קרבותי אצלה ודברתי עמה... ואמרה לי אין אתה מכירני אני היא שהיו לי שבעה בנים יצא אביהם למדינת הים עד שאני עולה ובוכה עליו הרי שני בא ואמר לי נפל הבית על שבעה בניך והרגם איני יודעת על מי אבכה ועל מי אסתור שערי, אמרתי לה אי את טובה מן אימא ציון שהיא עשויה מרעית לחית השדה, ענתה ואמרה לי אני אמך ציון".

⁵ האריז"ל היה בצפת בשנים ש"ל-של"ב, לפי זה נפטר רבי אברהם בין השנים שנ"ב-שנ"ד.

ליקוטים נפלאים פרשת דברים

באר את התורה הזאת לאמר" (א, ה)

והלא מצוות התורה מתחילות רק מפרשת ואתחנן בעשרת הדברות ועד אז נאמרו רק דברי תוכחה בלבד, אם כן היה צריך לומר רק שם בפרשת ואתחנן "הואיל משה באר את התורה הזאת", ומדוע כתב זאת כאן?

ויש לומר כי הרי כתוב בספרים שאחד מעיקרי העבודה ביהדות הוא לשוב בתשובה לפני שבאים ללמוד תורה, כמו שאמר החוזה מלובלין שכל הלומד תורה ואינו חוזר בתשובה לפני כן עליו הכתוב אומר, "ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי" (תהילים נ') לפיכך פתח גם משה בדברי תוכחה.

לפי זה מובן יפה מדוע כתוב בפרשתנו בפרשת התוכחה "הואיל משה באר את התורה הזאת", שמכיוון שביקש לבאר להם את מצוות התוכחה, לכן הקדים להם דברי תוכחה על חטאיהם להביאם לידי תשובה כי שניהם קשורים אחד בשני.

(מאור השמש מתוך לבוש יוסף)

"רב-לכם שבת

בהר הזה" (א, ו)

אל תראו בכל מכשול הר שאי אפשר לעבור מעליו, ואל תאמרו שתעבדו את ה' אחרי שהעקוב יהיה לפניכם מישור וכל הר בקעה; אלא "פנו וסעו לכם" - התגברו על כל המניעות, ועברו מעל כל הר כאילו היה חוט השערה. (מאור ושמש)

"ראה נתתי

לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ" (א, ח)

תחילה אמר ראה נתתי לפניכם את הארץ היינו מתנה, ואחר כך באו ורשו את הארץ היינו ירושה, והלא מתנה וירושה שונות זו מזו ואין דין זו כדין זו?

אלא האמת היא שיעקר נתינת הארץ לכלל ישראל הייתה מחמת ההבטחה שניתנה לאבות, כמאמר הכתוב 'לא בצדקתך... ולמען הקים את הדבר אשר נשבע לאבותיך', הרי שכל זכותם של כלל ישראל בארץ ישראל היא בגדר ירושה, אלא שלא הובטח לאבות איזה דור יזכה בירושת הארץ, ורק מפני שדור המדבר היה דור דעה

לכן הייתה הנתינה דווקא להם. (הגר"א)

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל"

(א, א)

'הדברים אשר דיבר משה' פשוטים וברורים היו. מובנים 'אל כל ישראל'. אלא שבעים פנים לתורה, מהם שהשיגו, פן אחד בתורה ומהם שהשיגו שני פנים ויותר, כל אחד ואחד לפי מדת קיבולו, התמדתו ושקידתו. (הגאון מוילנא ז"ע)

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל"

(א, א)

מורגל היה בפיו של הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא ז"ע לומר 'אלה הדברים אשר דיבר משה', ומה הם הדברים? שיהיו 'אל כל ישראל' שיהיו כל ישראל מקורבים ומאושרים יחדו באחדות שלמד. אף זו תורה גדולה היא.

"אלה הדברים"

(א, א)

במדרש, 'אלה הדברים' אל תקרי 'הדברים', אלא הדבורים.

מה הדבורה הזו דובשה לבעלה ועוקצה לאחרים, כך הם דברי תורה, סם חיים לישראל וסם המוות לעובדי כוכבים. ד"א אלה הדברים, מה הדבורה הזו דובשה מתוק ועוקצה מר, כך הם דברי תורה כל מי שעובר עליהן נוטל איפופסין (גזר דין של עונש) וכו' וכל מי שמקיים אותה זוכה לחיים וכו'. (מ"ר א, ו)

"אחרי הכתו את סיחון" (א, ד)

לפני כן לא היו בני ישראל מתפעלים מדברי משה, ודברי תוכחתו לא היו נשמעים. אמרו, איננו מכיר את החיים ואת הוויות העולם, וכיצד יטיף לנו מוסר. אבל "אחרי הכותו את סיחון", אחרי שנחל ניצחון גדול בשדה הקרב, נהגו בו כבוד וקבלו דברי המוסר שלו. (מגנזנו העתיק)

"בעבר הירדן

בארץ מואב

הואיל משה

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת דברים

"שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק" (א, טז)

ר' יהונתן אייבשיץ ז"ע, בהגיעו למצוות נשאל על ידי אחד, מכיוון שעד היום לא היה בכך כי אם היצר הרע האיך היית משיבו על טענותיו. אמר לו הנער העילוי הייתי אומר לו דברי הגמרא בסנהדרין (ז:): כתוב בתורה 'שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק' הרי זה אזהרה לבית דין שלא ישמע בעל דין עד שיבוא בעל דבר חבירו ואזהרה לבעל דין שלא יטעים דבריו לבית דין עד שיבוא בעל דין חבירו. לפי זה אמרתי ליצר הרע אסור לי לשמוע טענותיך וכן אסור לך להשמיעם עד שיבוא בעל דינך הוא הדין היצר הטוב ואז אשפוט בניכם. (דברי חכמים וחידותם)

"כי ה' אלוקיך ברכך בכל מעשה ידך" (ב, ז)

מעשה באדם אחד שבא אצל הרה"ק ר' ברוך מקוסוב ז"ע והתאונן: רבינו הקדוש, באומנות הייתי לא יוצלח, פניתי וטיכסתי עצות בכל מיני משא ומתן, חבלתי תחבולות בכל סחר ומכר, בנין וקנין, ועדיין פרנסה אין. בני, פייסו ר' ברוך בדברים, כי ברכך ד' בכל מעשי ראשך לא נאמר, אלא 'בכל מעשה ידך', אין צורך ואין חפץ לד' בעצותיך ותחבולותיך, אל תרבה בהרהורים וכרכורים, אלא לך ועסוק במלאכה ותמצא ברכה.

"כי ה' אלוקיך ברכך בכל מעשה ידך... " (ב, ז)

יכול (הייתי חושב) אפילו יושב ובטל זוכה לברכת ה', תלמוד לומר (צא ולמד מלשון הכתוב): "בכל מעשה ידך". אם עושה אדם (אם הוא עמל ויגע במלאכתו) - הריהו מתברך במעשה ידיו; ואם לאו - אינו מתברך.

"עתה קמו ועברו לכם את נחל זרד ונעבר את נחל זרד" (ב, יג)

הכתוב מודיע לנו, שלאחר שהגיעו לתחום מואב וכבר הגיעה שנת הארבעים, שגזר הקב"ה שיהיו במדבר מ' שנה, נתפייס הקב"ה עמהם ואמר להם עתה קמו ועברו לכם את נחל זרד. ונעבור את נחל זרד.

א גו ט שבת

לרפואת

הבה"ה רפאל בנימין אשר בן חנה

***

מרת מרים יוכבד בת הענדל

בתוך שאר חולי ישראל

"לא אוכל לבדי שאת אתכם ה' אלוקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים הרב" (א, ט-י)

בני ישראל משולים לחול הים ולכוכבי השמים. החול טבעו להיות כל גרגר מלוכד עם משנהו. לעומת זה כוכבי השמים מן ההכרח שיהיו רחוקים אחד מהשני וכל כוכב מהווה עולם בפני עצמו.

בזמן שישראל מאוחדים ומלוכדים עדיין אפשר לשאת את משאם, אבל בזמן שהם מפולגים ומרוחקים זה מזה וכל אחד הוא כעולם בפני עצמו - אזי קשה מאד על המנהיגים להנהיגם. זהו שאומר משה רבנו: "לא אוכל לבדי שאת אתכם" - משום ש"ה' אלוקיכם הרבה אתכם", ולא עוד אלא "והנכם ככוכבי השמים" - מפולגים ומובדלים הנכם בניכם לבין עצמכם ככוכבי השמים הללו - במצב שכזה מן הנמנע הוא שאוכל להנהיגם לבדי - "איכה אשא לבדי טרחכם" ... (מעיינה של תורה)

"והנכם היום ככוכבי השמים לרוב ה' אלוקיך אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם" (א, י - יא)

כיון שהזכיר משה ריבוי מספרם התכיף להם ברכה 'יוסף עליכם ככם אלף פעמים'. מכאן, כשמזכירים מספר בני ישראל צריכים להזכירם לטובה ולברכה ולומר, כמנהג חכמים, 'כן ירבו'.

"והנכם היום ככוכבי השמים לרוב" (א, י)

פרש"י והנכם היום משולים כיום כחמה וכלבנה. יש לפרש בס"ד על פי מה שפירש אאמו"ר זצ"ל בספה"ק ערוגת הבושם מאמריו בברכת הלבנה 'פועל אמת שפעולתו אמת... עטרת תפארת לעמוסי בטן...דהנה ישראל מונים חדשים ללבנה ויש בזה רמז מוסר, דהלבנה אין אורה שווה, דבתחילת החודש אורה קטן ומתגדל מעט מעט עד אמצע החודש שנתמלא אורה, ושוב חוזר ומתמעט עד סוף החודש, וחוזר ונתחדש. רומז לישראל דאף אם הם בגלות בחשכות ואורם קטן מאוד, אל יתיאשו עצמם דעתיד אורם להתחדש, וכן להיפך כשהם ברום המעלה אל יתגאו וצריכין לחוש אולי ח"ו יתמעט אורם, היינו דאומרים פועל אמת שפעולתו אמת ואמת היינו דבר המתקיים דקושטא קאי וא"כ אמאי ללבנה שתתחדש ולא תהיה קיימת במעמד אחד, ומתרץ עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה שיקחו מזה רמז מוסר כאמור עכ"ל ק.

וי"ל דהיינו שאמר משה רבינו 'והנכם היום ככוכבי השמים לרוב' פרש"י כחמה וכלבנה דלפעמים אתם כחמה שאורה רב אבל לפעמים אתם כלבנה, ובין כך ובין כך לא יטוש ה' את עמו. (ויגד יעקב)

סיפורים נפלאים פרשת דברים

מגלה שהתקבלו מספר הודעות בתא הקולי, היו אלו בני המשפחה שביקשו שיחזור אליהם בדחיפות. הבחור התקשר אל אמו, והתחלחל לשמע הבשורה המרה: "את סבא כבר לא תזכה לראות", הודיעה האם בצער, "הוא נפטר לבית עולמו לפני מספר שעות. חיפשתי אותך בדחיפות, מכיוון שסבא ביקש להיטמן בירושלים, ואתה נכדו חביבו שזוכה ללמוד בעיר הקודש, תצטרך לדאוג לסדרי ההלוויה והקבורה..."

הבחור, שרק לפני מספר דקות נחת לאחר טיסה ממושכת, כעת צריך לעלות שוב למטוס, לכיוון הנגד, בחזרה לארץ ישראל. בכל מהלך הטיסה ניצבה מולו דמותו של ראש הישיבה, שליטף את ידו בחום תוך כדי שהסביר לו כמה חשוב לשמור על גדרי שמירת הסדרים, וליבו נקפו על שלא ציית להוראתו.

הלוויית הסב יצאה כשמעט מלווים משתתפים בה, והנה, לפתע התרגשות רבה אחזה באנשים כאשר ראו את דמותו של ראש ממלכת התורה, ר' נתן צבי פינקל, מגיע להשתתף בהלוויה. על אף ייסוריו הקשים, ואפיסת כוחותיו, יצא רבי נתן צבי ללוות את הנפטר, עד לתום ההלוויה והקבורה.

לאחר סתימת הגולל, פונה ראש הישיבה אל תלמידו, ומבקש לומר לו דבר-מה. כמובן שפחד ורעדה אחזה בתלמיד, ורגשי בושה תקפוהו. והנה, ר' נתן צבי, אביהם של אלפי בני הישיבות, שעיניו וליבו היו לכל יחיד ויחיד, ניגש ולוחש באוזני תלמידו: "עברה עליך יממה שלימה של טיסות מתישות הלך ושוב, ובוודאי שאתה רעב וחלש מאוד; ביקשתי מבני הבית שיכינו עבורך סעודה דשנה, וכעת אבקש שתבוא עימי לאכול ולנוח".

עיניו של הבחור לא נותרו יבשות כששמע את בקשת ראש הישיבה.

"אלה הדברים אשר דבר משה... במדבר בערבה מול סוף" (א, א)

כתב רש"י: "לפי שאלו דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודו של ישראל".

סיפור מופלא התרחש בבחור מישיבת מיר, שפנה אל ראש הישיבה, הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, כשבועיים לפני סוף הזמן, וביקש רשות לטוס לביתו שבארה"ב, וזאת לאור מצבו של סבו החולה שהולך ומחמיר. הבחור הדגיש: "אני מאוד קשור לסבי וחסר לבקרו, ומכיוון שממילא נותרו שבועיים בלבד עד סוף הזמן, יאפשר לי בבקשה ראש הישיבה להקדים את שובי לביתי".

ר' נתן צבי השיבו ששמירת זמני הלימוד בישיבה היא קודש קדשים, ואף הצורך הגדול של ראיית הסב אינה סיבה לעזוב את הישיבה (ובפרט שהוראת היתר מצד ראש הישיבה לצאת לפני סוף הזמן, עלולה חלילה לגרום לבחורים נוספים להורות היתר לעצמם ולעזוב לפני תום הזמן, וקיים חשש לפריצת הסכר...); 'תמשיך להתמיד עד לסוף הזמן, ואולי בזכות זה ישלחו מן השמים רפואה שלימה לסבא', הפטיר ראש הישיבה בחום. הבחור יצא מבית ראש הישיבה, אך לא חזר לבית המדרש - אלא לבית הנתיבות... הוא החליט שאת סבו האהוב הוא חייב לראות, והתקשר לביתו להודיע שבעוד כחצי יממה הוא ינחת באמריקה.

המטוס נחת, וכשיצא מיודעו, מיהר להדליק את המכשיר הנייד שברשותו, והנה הוא

"מה ה' אלוך שואל מעמך כי אם ליראה"

שאל פילוסוף את הבעל שם טוב הקדוש, מדוע צריך לבקש מהאדם לפחד מה', האם זה לא דבר טבעי, הרי יראה באה מעצמה, וכמו שכשאתם רואה שוטר נוסע מאחוריו, הוא מתחיל לפחד ומשתדל לעשות את כל מה שהחוק דורש, וכך גם אמורה להיות לגבי יראת ה'!

ענה לו הבעל שם טוב: כשאתם מפחד מהשוטר, הוא לא מפחד מהשוטר, אלא מהקנס שהשוטר יכול להשית עליו במסגרת החוק, הוא יודע שהשוטר יכול לקחת ממנו את החיים הכבוד והכסף שיש לו, ורק מזה הוא מפחד.

אבל ביראת ה', אנחנו צריכים לירא מה' בעצמו, ואפילו כשה' שולח לנו פחד גשמי, המטרה בזה היא שנגיע לפחד ה'.

יראת הרוממות גבוהה יותר מיראת העונש.

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"ן

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת דברים

ושאל את אחד העדים, "אמור לי, האם אותם שקצים ורמשים שאכלו האנשים היו מבשר שור או כבש" היה אותו עד עם הארץ גמור, שאינו יודע מהם השקצים והרמשים, אלא כך למדו אותו לומר. נתבלבל ולא ידע מה להשיב, אם שור או כבש, והוכרח להודות שאינו יודע מה הם שקצים ורמשים, אלא אותו אדם, שחפץ לשאת את האשה, למדו לומר כן כדי להוציאה מתחת יד בעלה. וזהו ההבדל, אותם חכמים שבקשו לקבל את העדות בתחילה, היו חכמים, שכן הם ידעו את ההלכות על בורין, וחקרו ודרשו ככל הכתוב בספרים. אבל החכם מארץ ישראל, שהמציא את התחבולה לשאול את השאלה המחוכמת, שתבלבלם ותכריחם להודות כי עדות שקר בפיהם הוא הנקרא נבון. (בן איש חי)

"כי המשפט לאלוקים הוא" (א, יז)

שני בעלי דין באו לדין לפני רבי אברהם שמואל דיסקין זצ"ל, אחיו של מהר"ל דיסקין זצ"ל. שמע רבי אברהם שמואל את טענות הצדדים ופסק כפי שפסק. פסק הדין לא התקבל על ידי השניים, והם הסכימו ביניהם לשוב ולדון לפני אחד מזקני גאוני הדור, שהתגורר באותם ימים בבריסק. השנים הגיעו לבריסק, נכנסו לפני אותו גאון ושטחו את טענותיהם. כמוכן שהם הסתירו ממנו את העובדה, שכבר הוכרע הדין בפני רב אחר. אותו גאון, לאחר ששמע את טענותיהם, הוציא פסק דינם לאור. פסק דין זה, שונה היה מפסקו של רבי אברהם שמואל, ואותם שני בעלי דין שקנטרנים היו, פרסמו את הדברים ברבים. ומכיוון שרבי אברהם שמואל היה צעיר לימים ופסקו לא תאם את פסק אותו גאון, ריננו אחריו ברחוב. כאשר נודע הדבר לרבי אברהם שמואל, הוא פנה לעזרת אחיו הגדול מהר"ל דיסקין, שכיהן באותם ימים כרב העיר לומז'א. במכתב ששיגר אליו, הוא פירט את טענות שני הצדדים ואת הפסק שהוציא. מהר"ל דיסקין שנוכח לראות כי פסק הדין אמת, שיגר איגרת אל ידידו הגאון הזקן מבריסק ובה כתב: לדעתי, יפה פסק אחי, אבל היות ומן הנמנע שגברא רבה כמוהו לא יכוון את ההלכה ח"ו, שהרי "אלוקים נצב בעדת קל" (תהלים פב, א), מן ההכרח להסיק שבהגשת הטענות לפניו, בוצע מעשה רמאות וערמומיות. אני משער כתב מהר"ל - שהשניים עשו קנוניה ביניהם והתחלפו בטענות. התובע הציג עצמו כנתבע והנתבע כתובע, וכך הופיעו בפני הרב באופן שכל הגישה לדין תורה הייתה בנויה על שקר. במצב כזה, שיסוד הדין מראשיתו הוא כוזב ומזויף מתוכו, יוצא הוא מן המקובל שאין מכשלה יוצאת בדין תורה מלפני הרבנים היושבים על כסא המשפט, שכן לא שייך דין אמת, אם בנוי הוא על שקר. מכאן - סיים מהר"ל את מכתבו - אי הדיק שנפל בפסקו. משקיבל הגאון הישיש את מכתבו של מהר"ל דיסקין, החל לחקור את העניין, ואכן התברר כי השערותו קלעה אל האמת.

א אט שבת

למרות שנסע נגד הוראתו, בליבו הרחום של ראש הישיבה ונפשו הרחבה, טרח להגיע להלוויה ולעודד את תלמידו ולדאוג למצבו. והדברים מאפיינים כל כך את ר' נתן צבי זצ"ל, שמסר נפשו על התורה עד כלות הכוחות, והנחה את תלמידיו בתבונות כפיו, וממש נשאם על ליבו כאשר ישא האומן את היונק. הבחור סיפר שלכל אורך הנסיעה לבית ראש הישיבה וגם במהלך הסעודה, לא השמיע רבו ולו מילה אחת של תוכחה או טרוניה. אך זו הייתה התוכחה המעולה ביותר, אמר הבחור, לא היה צריך להוסיף אפילו מילה אחת. הנהגתו המופלאה של ר' נתן צבי הייתה כספר מוסר חי. (אמונה שלמה)

"אלה הדברים אשר דבר משה" (א, א)

הזכרים ברמז מפני כבודן של ישראל. (רש"י)
פעם אחת כשסיים ר' אריה לוי את תפילתו בערב שבת, ניגש אליו איש שאינו שומר תורה ומצוות ובידו סיגריה דלוקה ושאל את הרב היכן מלון המלך דוד, למרות שהאיש התנהג בחוצפה ובעזות ענה לו הרב: "לא אוכל להסביר לך מכאן כיצד מגיעים בדיוק, ולכן אבוא איתך". כשהלכו בדרך המשיך האיש לעשן והרב כדרכו בקודש התעלם מכך. לאחר כרבע שעה של הליכה, כשניתן היה לראות את המלון, אמר לו הרב: "זהו המלון שבקשת". כשראה זאת אותו אדם אמר לרב: "דע לך, כי יש לי לב קשה מאוד. אף אחד לא הצליח לשכנע אותי לשמור שבת. היחידי זה אתה, כי למרות שהתנהגתי בחוצפה לא כעסת עלי ולכן אני מבטיח שאם יש אנשים כמוך בעולם אני מפסיק לעשן בשבת". ממעשה זה, לומדים כיצד יש להתנהג בחכמה עם כל יהודי ובפרט כאשר מבקשים להוכיחו ולקרבו. לפעמים צריך לשתוק והוא בעצמו יתבייש, ולפעמים ברמז קטן וכן הדברים אמורים גם לבני ביתו של אדם שעדיין רחוקים מהיהדות שצריך להתנהג בחכמה ולדעת כיצד לקרבה לתורה ולמצות שכן התורה היא "דרכיה דרכי נועם".

"הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידעים"

"לשבתכם ואשימם בראשיכם" (א, יג)

מה בין חכם לנבון?
מעשה שהיה בימי קדם, בימי מהרשד"ם זצ"ל באו שני עדים לפני בית דינו ובקשו לבטל את עדותם של עדי קידושין ולפסלם, בהעידם שאותם עדים במקום פלוני, בשנה פלונית, בחודש פלוני, ביום פלוני ובשעה פלונית אכלו שקצים ורמשים. עדותם התקבלה בבית הדין על פי כל דיני החקירות והדרישות, וכך בקשו לפסול את עדי הקידושין ולהכריז, שאותה אשה דינה כפנויה והיא רשאית להינשא לכל מי שתחפוץ. הזדמן לשם חכם אחד מחכמי ישראל, והבין שאלו עדי שקר. בקש מהמהרשד"ם רשות לשאול את העדים שאלה אחת ונתן לו רשות. פנה החכם

סיפורי צדיקים

גליון 372
שנה ח' תשע"ט

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קלייטן על ואישור לשריממש בתמונה

סיפורי חז"ל

האמנים ששמרו על סודם

היה זה סוד כמוס שעבר רק בין בני המשפחה, והם לא הסכימו לגלות אותו לאיש. מדובר בדרך הסודית בה הכינו את הקטורת בבית המקדש, אותה תערוכת של צמחים ריחניים שהעלו על המזבח מדי יום. למשפחה שהופקדה על הכנת הקטורת קראו 'בית אבטינס', ולמרות הפצרותיהם של חכמי ישראל הם סירבו לגלות את סוד הכנת הקטורת. החכמים כעסו, פיטרו אותם ובמקומם הביאו אמנים מאלכסנדריה שבמצרים. האמנים המצריים אכן הצליחו להשיג את הריח המבוקש, בהבדל 'קטן': עשן הקטורת של בית אבטינס היה מיתמר ועולה כמו מקל יפה, בעוד עשן הקטורת שלהם התפור לכאן ולכאן. מחוסר ברירה נאלצו החכמים לקרוא לאנשי בית אבטינס ולמנות אותם שוב למשרה החשובה. שאלו אותם החכמים: "מדוע אתם מתעקשים שלא לגלות את הסוד לאחרים? האם אתם עושים זאת כדי לשמור על מעמדכם ושכרכם?" "אנו עושים זאת רק מתוך חשש שכאשר ייחרב בית המקדש, יקחו אנשים לא הגונים את סודנו וישתמשו בו כדי להעלות קטורת לעבודה זרה" השיבו. אמרו עליהם שהם קיימו את מלאכתם באמונה, עד שנשותיהן מעולם לא יצאו כשהן מבושמות וכאשר היו בניהם נושאים נשים, הם היו מתנים עם כלותיהם שלא יתבשמו אף הם, וכל זאת כדי שאיש לא יחשוד בהם שהם גנבו מסמני הקטורת לשימוש אישי.

(על-פי מסכת יומא, לח ע"א)

פרשת השבוע

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (א' - א')

ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר (ב' - ז')

מסופר על הרה"ק רבי שמואל סלנט רבה של ירושלים זיע"א, שנכנסו אצלו מטובי העיר ושטחו לפניו הצעתם, רבים המטיילים בשבת בחוצות שמחוץ לחומות העיר העתיקה שאין שם עירוב, ונכשלים באיסור הוצאה בשבת, יגזור נא רבי ובית דינו שאסור לטייל מחוץ לעיר, והכל ישמעו וייראו. השיב להם רבי שמואל ואמר, חושש אני למיעוט שלא ישמעו בקולי, ואיני גוזר, מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידיים. נחרדו המבקשים ואמר: רבנו, מי זייד חלילה לעבור על האיטור, והלא דבריו נשמעים על הכל. אמנם כן, אמר להם רבי שמואל בנחת, דברי ברוך השם נשמעים תמיד, ברם יודעים אתם למה? מפני שמעולם לא גורתי גזירה על הציבור, אלא אם הייתי בטוח שכל הציבור יקבלוה בלב מלא רצון ונפש חפצה. א"כ נענו המבקשים, יגזור נא והכל שומעים ומצייתים לקולו. נס כוה, חזר ואמר להם רבי שמואל שיהיה הקול נשמע לכל, אל כל ישראל, לא קרה אלא למשה רבנו רבם של כל ישראל, אבל נחנו מה.

אם אתה דבוק בה' אלקיך לא חסר לך מאומה. (תורת אבות) מסופר על הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ זיע"א, שישב על התורה ועל העבודה יומם ולילה, ביתו היה ריקם ובניו רעבו ללחם. נכנס אחד משכניו ושאל אותו, וכי אינו רעב? השיבו הרבי כתוב "ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם אלקיכם". פירוש, "ואכלתם אכול" אפילו אכילה כלשהי, ומה שאתם שואלים "ושבוע" ממה נהיה שבעים? "והללתם שם אלקיכם" תשבועו משיר ושבח להשם יתברך. לא הרפה ממנו האיש ואמר: אמנם, הרבי עובד את ה' ונהנה מזיו השכינה, אולם בניו רעבים. החזירו הרבי, שנינו במסכת חולין הם תלויים בי ואני תלוי במי שאמר והיה העולם. הגע איפוא בעצמך, כל עוד שאני תלוי ודבוק בה' עדיין יש להם סיכוי כלשהוא להתפרנס ולקבל שפע, ברם אם גם אני מפסיק מדביקותי בה' והם ישרו תלויים בי לבדי, אז אבוי להם במי שהם תלויים.

זמני השבת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:54 ת"א: 7:09

זמני יציאת השבת

ירושלים 8:07 ת"א: 8:10 ר"ת: 8:43

פרשת דברים-חזון

מעשה שהיה

קלונימוס: "מי יודע מה קורה כעת בלובלין, אצל ה'חווה'..." ופרץ בבכי. גם בביתו של תלמיד אחר, הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א אירע דבר נורא. בעודו רוקד ושמח עם תלמידיו בבית המדרש, אחזה אש בביתו. בעוד ר' נפתלי עומד ושר שירות ותשבחות ומכוון כוונות על פי תורת הסוד, ברחו בני ביתו מן האש, ומשרתת אחת שלא הצליחה לברוח מתה באותה שריפה.

בינתיים, בלובלין, פרש ה'חווה' אל חדרו הפרטי שבקומה השנייה. על החלון שבחדרו עמדו בקבוקים ריקים, שמהם שרו החסידים מי דבש לרגל החג. לפתע שמעה הרבנית קול ילד בוכה בפתח ביתה. יצאה הרבנית מן החדר, והלכה לפתוח את הדלת, אולם כשפתחה לא ראתה בחוץ נפש חיה. מיד שבה אל חדרו של הרבי, אך ה'חווה' נעלם מן החדר. לא ידעה הרבנית מה אירע לו, אולם הבינה כי כנראה יצא מבעד לחלון ונתפס. ואולם לא ייתכן שה'חווה' טיפס על החלון כי החלון גבוה מדי, וגם הבקבוקים הריקים עוד היו מונחים שם, על אדן החלון הפתוח. נוסף לכך, כחמש עשרה שנה התגורר ה'חווה' בחדר זה, ומעולם אפילו לא הביט החוצה מבעד לחלון.

אחר כך סיפר ה'חווה' כי פסק דין יצא כנגדו מן השמים על שניסה לדחוק ולקרב את הגאולה. כוחות עליונים הפילו אותו מן החלון כדי להמיתו, אולם המגיד מקאזניץ מיהר ובא מן העולם העליון, ופרס את כנף בגדו וכך ריכך את הנפילה. למעשה, כך נודע ל'חווה' באותו הרגע על הסלקותו של המגיד מקאזניץ. לאחר הנפילה חיפשו החסידים את ה'חווה' במשך כמה שעות ולא מצאו אותו. לבסוף, אחד התלמידים שחיפש במרחק של כמה עשרות צעדים מן הבית שמע קול אנחה. כששאל התלמיד: "מי כאן?" שמע את קולו של ה'חווה', שאמר את שמו: "יעקב יצחק בן מייטל". מיד החלה מהומה, והתלמידים נאספו כדי לשאת את רבם הפצוע אל הבית. בעודם נושאים אותו בזהירות, שמע התלמיד, שוכה לאחוז בראשו של ה'חווה', והנה שפתיו של הרבי לוחשות את תפילת "תיקון חצות" שנהג לומר תמיד באותה השעה בדיוק, באחת עשרה בלילה.

בגלל פצעיו הקשים של הרבי בטוחים היו מתנגדיו כי מותו קרב. מיהרו לשתות יין ולשמוח. כששמע על כך ה'חווה' אמר: "כשאצא מן העולם, אלו לא ישתו אפילו מים." וכך אכן היה. כעשרה חודשים מאוחר יותר נסתלק ה'חווה' לבית עולמו ביום צום תשעה באב, שבו חל איסור אפילו על שתיית מים.

ה'חווה' הקדוש מלובלין סיכן את נפשו לקירוב הגאולה בימי מלחמת נפוליאון בצבא הצאר ברוסיה, גברה מאוד הציפייה לביאת המשיח. וכשהובס צבאו של נפוליאון בשנת תקע"ד, האמינו רבים שהגיע זמן הגאולה. גם הרה"ק רבי יעקב יצחק, ה'חווה' מלובלין זיע"א (יומא דהילולא ט' באב), שהציפייה לגאולה בערה בו מאז ומתמיד, סבור היה שכעת הוא הזמן המתאים לכך. ה'חווה' זכר כי כמה שנים קודם לכן, בשנת תק"ע, כשנפטר הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, הוא הבטיח כי לא ינוח ולא ישקוט בעולם העליון עד שיביא את הגאולה. בשל כך, בשנים שבהן רעשה הארץ ממלחמות נפוליאון, ראה בכך ה'חווה' סימן למאמצים שעושה ר' לוי יצחק מן השמים.

כמה שותפים הצטרפו אל ה'חווה' כדי לסייע לו. ביניהם היו תלמידיו: "היהודי הקדוש" זיע"א, הרה"ק בעל ה"מאור ושמש" זיע"א והרה"ק רבי נפתלי מברזאן זיע"א. אל אלו נוסף שותף חשוב – המגיד הקדוש מקאזניץ זיע"א. ה'חווה' גם קבע את הזמן המתאים לגאולה שתבוא – ליל שמחת תורה של שנת תקע"ה. יום זה, שיחול לאחר שכבר נמחלו העונות של עם ישראל בימים הנוראים, יהיה מתאים לשמחה שבביאת הגאולה. עוד קודם לכן נפטר "היהודי הקדוש", וזאת כדי שיוכל לסייע מן השמים למאמצים שייעשו בעולם הזה. כשקרב המועד, אמר הרבי לחסידיו: "דעו לכם, כי אם יהיה הפעם הזאת חג שמחת תורה טוב, אזי גם תשעה באב – יום החורבן – יהפוך מיום אבל ליום שמחה." עוד דבר אמר הרבי לחסידיו – שיישארו יחד בחדר הגדול שבבית, ואם הוא יפרוש אל חדרו הפרטי, עליהם לשמור עליו היטב. ואולם אף שדיבר אליהם, נעשו החסידים כחירשים, ולא שמעו מה שאמר להם. אז פנה הרבי אל זוג הרבנית, וביקש ממנה שתשמור ותשגיח עליו בלילה הזה. אולם מן השמים היה זה, ששמירה זו לא הועילה: "אם ה' לא ישמור עיר – שוא שקד שומר" (תהלים קכז, א). וכך נכשלה משימתם:

כבר בערב חג הסוכות נפטר המגיד מקאזניץ, אך ה'חווה' לא ידע על כך דבר. אחר כך אמר ה'חווה' כי אילו היה יודע שהמגיד מקאזניץ כבר אינו בעולם הזה, לא היה מסתכן ומנסה לקרב את הקץ. כשהגיע ליל שמחת תורה שהיה ר' קלונימוס, בעל ה"מאור ושמש" ותלמידו של ה'חווה', בביתו שבקראקוב. לפתע אבן הוטחה בחלוננו וניפצה את הזכוכית. מיד אמר ר'

משל ונמשל

נוהג היה ה'חווה' הקדוש מלובלין זיע"א (יומא דהילולא ט' מנ"א) להריח טבק בשעת התפילה. פעם אחת העירו לו בדרך כבוד: "רבי, הלוא אין ראוי להפסיק לשם כך באמצע התפילה." השיב לו הרבי במשל:

פעם אחת עבר מלך גדול בשוק, וראה אחד מוקני העניים שר ופורט בכינור. המלך אהב מאד את מה ששמע, ורצה לשמוע עוד משירי האיש. ציווה המלך כי האיש הזקן יהיה בין המשוררים המנגנים לפניו, ובכל יום היה נכנס הזקן להיכלו לנגן לפניו בכינורו. והנה, בכל פעם שניגן, התנתקו מיתרי הכינור באמצע השיר, והיה על המלך להמתין שעה ארוכה, עד שיתקין הזקן מחדש את מיתרי הכינור ויכוון אותם. אחד מן המקורבים לחצר המלך אמר לכנר הזקן: 'הרי אתה מורד במלכות, בכך שאתה מצער את המלך. עליך להכין את כינורך כראוי מראש, כדי שהמלך לא ייאלץ להמתין! ענה הזקן: 'תודה לאל, יש למלך משוררים ומנגנים רבים שבקיאים בנגינה יותר ממני, ויכולים לשמח את לבו. ובכל זאת רצה המלך להשתעשע בכינור שלי. ואם כן, ודאי רצונו הוא לסבול את דרכי ומנהגי, כי לולא כן לא היה לוקח אותי ועוזב את המנגנים והמשוררים העומדים לפניו.' כשסיים את המשל שלו, אמר החווה:

הנמשל: "הלוא יש לפני בורא העולם כמה רבבות מלאכים שעושים את רצונו ומשמיעים את תהילתו, ובכל זאת הוא עוזב אותם ולוקח אותנו. ואם כך, הוא מוכן לסבול גם את ההפסקות שאני עושה בשעת התפילה."

הכרת הטוב של ה"חווה" הקדוש מלובלין

הרה"ק רבי אלעזר מקאזניץ זיע"א נסע פעם בדרכו ולא עלה בידו להגיע למחוזו חפצו עד שבת קודש, והיה מוכרח לשבות באיזה עיירה, והחסידיים ששמעו מזאת מיהרו והביאו אליו את כל צרכי שבת ובגדי שבת בהרחבה. רבי אלעזר נהנה מכך מאוד ונגרם לו הרחבת הדעת, אמר להם שיספר להם מעשה, וכה סיפר: להרה"ק ה"חווה" מלובלין זיע"א (יומא דהילולא ט' מנ"א) היה בגד מיוחד שהיה לובש רק ביום שנערך ברית במעון קדשו. באחד הימים הבחינו תלמידיו שרבים הולך עם אותו בגד. והיה זה לפלא בעיניהם. שכן באותו היום לא היה ברית, אך כמובן שלא העזו לשאול את רבם על כך. ורק בהגיע מוצאי יום הכיפורים כשהיה בדיחא דעתיה שאלו אותו על כך, אמר להם ה"חווה" שיספר להם מעשה וכה סיפר: מעשה בעשיר אחד שהתגורר באחת העיירות בסביבות לובלין והיה מגיע כל שבוע ביום שישי ליריד שהתקיים בלובלין, ולקראת שבת היה שב לביתו. באחד השבועות נתאחרה השעה ולא היה סיפק בידו לשוב לביתו, והיה צר לו שיצטרך לשהות בשבת בבית מלון ולשלם עבור כך ששה רייניש, והחליט שהרי בלובלין מתגורר איזה רבי גדול ומגיעים לשם הרבה חסידיים, ונותנים שם אכילה ושתייה ושניה בחינם, ואפילו אם יצטרך להיכנס לרבי עם קוויטעל וליתן פדיון של שני רייניש הרי עדיין ירוויח ארבעה רייניש. הוא לא חשב הרבה והגיע אכן לבית מדרשי וקיבל אש"ל בחינם. ובמוצאי שבת קודש נכנס אלי ונתן קוויטעל עם שני דייניש ואח"כ נסע לביתו. לאחר כמה שנים נסתלק אותו יהודי לבית עולמו, וכשעמד לפני בית דין של מעלה לא היו טענות מיוחדות עליו, כי היה סוחר ישר ונשא ונתן באמונה ועל כן פסקו לו גן עדן. ברם בהגיעו לגן עדן לא נתנו לו להיכנס בטענה שהוא אינו מהול כהוגן, והוא החל לצעוק ולטעון שהוא אינו אשם בכך, אך לא הועיל מאומה, משראה שאין מתייחסים לטענותיו, צעק שהוא היה פעם אחת בחייו אצל הרבי מלובלין, ואף נתן לו קוויטעל, והוא נקרא "חווה" כי הוא רואה מסוף העולם ועד סופו, ואם כן יש לו טענה ותביעה כנגדי על שלא גיליתי לו שהוא אינו מהול כהלכה, ואכן פסקו בבית דין של מעלה שהנני צריך לתקן את אותו יהודי, ובאותו היום שהלכתי עם הבגד המיוחד תקנתי את אותו יהודי, סיים הרה"ק החווה מלובלין. וסיים הרה"ק רבי אלעזר מקאזניץ, אם יהודי זה שהלך אל הרה"ק מלובלין רק בכדי להרוויח ארבעה רייניש, וכה שהרה"ק מלובלין יעשה לו טובה בעולם העליון, אם כן אתם שעשיתם לי טובה גדולה כל כך, שהבאתם לי את הדברים הנחוצים, כל שכן שזה יהיה לטובה עבורכם.

צ'ין אדם לחברו

הקרבת קרבן מנחה בימינו

מסופר: פעם הגיע הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א לשוק ביערוסלב, והיה מהלך בין העגלונים ובודק את טיב הקש והתבן שבאוצרם. עבר על פניו ידידו הרה"ק רבי שמעון מיערוסלב זיע"א ושאלו: רבי, מה מעשיו בשוק של העגלונים? אמר לו רבי משה לייב: עוזב את ה"רבי" שלי ואת ה"רבי" שלך, ובוא עמי ונישא חבילת קש לביתה של אלמנה ענייה, שאין לה אפילו מצע של קש להשיב עליו את גופה השבור. וילכו שניהם יחדיו הני שני צדיקים קדושי עליון, וישאו את הקש בכתפיהם, וכל העם רואים וזוים ומפנים להם מקום. בדרך הילוכם אמר רבי משה לייב: אילו היה בית המקדש קיים, היינו מביאים עולות ונסכים, עתה אנו מביאים קש, ומעלה עלינו הכתוב כאילו קיימנוהו עם כל הכוונות של הקרבת קרבן מנחה.

ענותנותו של גאון המוסר

באסיפת רבנים שהתקיימה בפטרבורג בהשתתפות גדולי הדור, השתתף גם הגה"ק רבי יוסף דב רבה של בריסק זיע"א. הגאון הנ"ל הקשה קושיה חריפה בשם בנו ר' חיים, והתפתח ויכוח סוער בין הרבנים שנוכחו במקום. לאחר מכן תירץ הגאון הנ"ל תירוץ אחד שלו, ותירוץ נוסף בשם בנו ר' חיים אשר הפליאו את השומעים. הגה"ק רבי יצחק בלאור זיע"א (יומא דהילולא י"א מנ"א) שנכח באותה אסיפה, ישב כל הזמן ולא פצה את פיו. ר'

יוסף דב תמה ואמר, האם זה הוא שאומרים עליו אדם גדול הוא? כשבא לביתו ביקש שיביאו לפניו את ספרו של רבי יצחק "פרי יצחק" כדי לתהות על קנקנו. להפתעתו מצא שם את הקושיה עם שני התירוצים. השתומם ר' יוסף דב ואמר כמה גדולה מידת ענותנותו של ר' יצחק בלאור.

אהבת חינוך בתשעה באב

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל מקומיר זיע"א שראה יהודי אחד אומר קינות בתשעה באב, בעיצובן ושברון רוח על חורבן בית המקדש ועל עם ה' כי נפלו בחרב. לפתע ניגש אליו חברו וביקשו להפסיק לכמה רגעים, על מנת לעזור לו בכתיבת איגרת נחוצה לאותה שעה. קשה היה לו לאיש למלאות את בקשת החבר, כיצד מניחים זה מפני זה? קרב הרבי אל המקונן וידבר אליו כדברים האלה: על מה הינך מתאבל, על חורבן בית המקדש, מפני מה נחרב הבית המקדש? בעוון שנאת חינוך, מהו היפוך שנאת חינוך? אהבת חינוך נמצא שהסיוע לחבר עולה תיקונו הרבה יותר מהקינה והאבל. כיוצא בזה אמר רבי יחזקאל, בשעה שאדם הולך לבית הכנסת בערב יום הכיפורים מלוכב בקיטל ונרות בידו, אם יאמר לו חברו אנא בוא עמי לטייל ודאגה בליבי אישחנה, ילך עמו. והטעם כי מה בעצם הולך אדם לעשות ביום הקדוש יום הכיפורים? תשובה. אהבת חברים זוהי תחילת התשובה "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה".

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט' מנ"א
הרה"ק רבי דוד פורקעס (תלמיד הבעש"ט הק' - תקל"ד)
הרה"ק רבי יעקב יצחק ("החווה" מלובלין) ב"ר אברהם אליעזר הלוי (תקע"ה)
הרה"ק רבי גבריאל איש הורביץ ממאגליניצא - ווארשא ב"ר דוד (מכונה בשם גבריאל המלאך - תרי"ח)

יום ראשון י' מנ"א
יששכר בן יעקב משבטי קה (ב"א שי"ח)
רבי דון יצחק אברבנאל ב"ר יהודה (אברבנאל עה"ת - רס"ח)
הגה"ק רבי מרדכי בנעט אב"ד ניקלסבורג ב"ר אברהם (תקפ"ט)

יום שני י"א מנ"א
הרה"ק רבי הלל מפאריטש ב"ר מאיר (תרכ"ד)
הגה"ק רבי יצחק בלאור ב"ר שלמה (תרס"ז)

יום רביעי י"ג מנ"א
הרה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (ה"מגלה עמוקות" - שצ"ג)

יום חמישי י"ד מנ"א
הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן (אך פרי תבואה - תרל"ד)

יום שישי ט"ו מנ"א
נחום איש גמון
הרה"ק רבי מאיר נתן ב"ר חיים האלברשטאם מיצאנו (תרט"ו)
הרה"ק רבי אשר (השני) מקארלין ב"ר אהרן מסטאלין (תרל"ג)
הרה"ק רבי יעקב מראדוין ב"ר מרדכי יוסף (תרל"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אוד"ר" הפרוס יוסף התרים" על המצוות

הלכות מוקצה (ט)

א) מצות השבת אבידה, אינו דוחה איסור מוקצה, ולכן אם מצא דבר מוקצה בשבת, אין לטלטלו, כדי להשיבו לבעליו. (שו"ת חתם סופר, ח"א, או"ח סימן פ"ב, וע"ע בביאור הלכה סוף סימן רס"ו, שהסתפק בזה)

ב) כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר, מותר לטלטלו אף לצורך הכלי עצמו, [היינו שלא ישבר, או שלא יגנב, וכדומה]. כדן כלי שמלאכתו להיתר, הואיל והוא מיוחד גם כן למלאכת היתר. (שו"ע הרב סימן ש"ח, סעיף כ"א)

ג) מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי ניפוח, דלא הוי טלטול אלא בלאחר יד, ולא מיקרי טלטול. (רמ"א שם סעיף ג')

אלֶּזְנֹת

לְעֵלְמָן עֶבֶת

פֶּרֶשׁת דְּבָרִים

בס"ד, אֲדִינון י"א

זֹאת הִיא בְּרַכְתִּי

אֶל הַרְהוֹ"ק רַבִּי מֵאִיר מִפְּרַמִּישְׁלָאן זִיע"א בָּא סוּחֵר בְּבִקְשָׁה וְתַחֲנֵה שְׁהַרְבִּי יְבָרְכֵהוּ, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְפָרְנִסְתּוֹ חֲנוּת שְׂאוֹתָהּ שׁוֹכֵר מֵאֲדוֹן נֹכְרִי, וְעַכְשָׁו בָּא סוּחֵר אַחַר שְׂרוּצָה לִירֵד לְפָרְנִסְתּוֹ, בְּזֶה שְׂרוּצָה לְשַׁכֵּר אֶת הָעֶסֶק שְׁלוֹ מֵאוֹתוֹ אֲדוֹן בְּמַחִיר גְּבוּהָ יוֹתֵר, וּבִכְךָ לְנַשְׁלוֹ מִמִּקְחוֹ הַקְּבוּעַ. אָמַר לוֹ הַרְבִּי: רֵאשִׁית, וְכִי מִי אוֹמֵר שֶׁעֲלֶיךָ לְהַתְּפָרִינִס דּוֹקָא מֵעֶסֶק זֶה? גֵּשׁ וּמִצָּא לָךְ עֶסֶק אַחֵר. וּבְאַשֶׁר לְבָרְכָה שְׁבַקְשֶׁתָּ, נַעֲנִיתִי לָךְ לְבָרְכָה, וּמִיָּד הַחַל הַרְבִּי לְבָרְכוֹ כְּשֶׁהוּא שׁוֹזֵר בְּבָרְכָה אֶת כָּל שְׂמוֹת הַפְּרָשִׁיּוֹת שְׁבַחְמֵשׁ דְּבָרִים:

דִּין וְדְבָרִים יֵשׁ לָךְ עִם אֶחָד שְׂרוּצָה לְשַׁכֵּר חֲנוּתָךְ. וְאַתְחַנֵּן אֶתְפַּלֵּל לָהּ שֶׁתְּצַלִּיחַ. אֲבָל עֵקֶב קִדְּמִי לְזוֹה, רְאֵה וּשְׁכַר לָךְ חֲנוּת אַחֲרֵת. אַחֵר כִּךָ תִּקְרָא אֶת אוֹתוֹ אֶחָד שְׁבָא לְהַשִּׁיג אֶת גְּבוּלָךְ לְבֵית הַדִּין אֲצִל הַשׁוֹפְטִים. תִּצָּא מֵהַחֲנוּת בְּהַיִּתְּ עַד כֹּה וְתִבּוֹא לְחֲנוּת הַחֲדָשָׁה. נִצְבִים תַּעֲמִד בְּמִצָּב טוֹב בְּפָרְנִסְהָ חֲדָשָׁה זוֹ. וְיִלְךְ עִם וְוַעֲט גִּיּוֹן גּוֹט, יִמְשִׁיךְ וְיִלְךְ לָךְ טוֹב. הַאֲזִינוּ כָּל זֹאת יִגִּיעַ לָךְ בְּאֵם הָאֲזוּנָת וְעֵשִׂיתָ מֵה שְׂאִמְרֵתִי. וְזֹאת הַבְּרַכָּה זֹאת הִיא בְּרַכְתִּי!

(גן יוסף)

פְּקָחוֹת וְחֲרִיפוֹת בִּימֵי יְלָדוֹתוֹ

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הִירְדוֹן וְכו' וְחֲצֵרֶת וְדִי זֶהָב (א, א).

סִימְנֵי פְּקָחוֹת וְחֲרִיפוֹת נִתְגַּלּוּ בַּהֲרַה"ק הַרְבִּי ר'

הַעֲשִׂיל מִקְרָאָא זִיע"א עוֹד בִּימֵי יְלָדוֹתוֹ, לֹא רַק בְּמַלְי דְּעֵלְמָא אֲלֵא עוֹד יוֹתֵר בְּדְבָרֵי תוֹרָה.

וְכִךָ מְסַפְּרִים פְּעַם אַחַת כְּשֶׁהָיָה עֲדִין טְלֵא, חֲזָרוּ הוּא וְחֲבָרָיו לְפָנֵי רַבִּים עַל פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ פְּרִשְׁת דְּבָרִים, וּמִיָּד כְּשֶׁשָּׁנוּ בְּלִמּוּדָם בְּפִסּוּק הָרֵאשׁוֹן 'וְחֲצֵרֶת וְדִי זֶהָב' כְּשֶׁחֲזָרוּ עַל דְּבָרֵי רַש"י הַק' שֶׁפִּרְשׁ 'וְחֲצֵרֶת' בְּמַחְלַקְתּוֹ שֶׁל קֶרַח, 'וְדִי זֶהָב' הוֹכִיחַם עַל הָעֵגֶל, פְּנֵה הַיָּלֵד הַקָּטָן אֶל רַבּוֹ וְשָׂאֵל, הֲלֹא מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל הָיָה לְפָנֵי מַחְלַקְתּוֹ שֶׁל קֶרַח, וּמִדּוּעַ בְּתוֹכְחָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הַקָּדִים הוּא אֶת מַחְלַקְתּוֹ קֶרַח קִדְּמִי מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל? קִמַּט הַמְּלַמֵּד אֶת מִצְחוֹ הֲרַהֵר בְּדָבָר וְלֹא מִצָּא תְּשׁוּבָה.

וְהִנֵּה פְּנֵה אֵלָיו הַשׁוֹאֵל בְּעֵצְמוֹ הַעֲשִׂיל בֶּן הַשְּׁבַע, וְאָמַר: לְפִי דַעֲתִי יְכוּלִים לְמַצָּא תְּשׁוּבָה לְשֵׁאֲלֵתִי זֹאת, כִּי הִנֵּה רַש"י הַק' בְּעֵצְמוֹ בְּפִרוּשׁוֹ לְפְרִשְׁת יִתְרוֹ עַל הַפִּסּוּק 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ' (שְׂמוֹת כ ב), כְּתַב: וְלָמָּה אָמַר בְּלִשׁוֹן יְחִיד 'אֱלֹקֶיךָ'? לְתַן פְּתִיחוֹן פֶּה לְמֹשֶׁה לְלַמֵּד סְנִיגוּרָיָה בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, לֹאמַר 'לִי אֲמַרְתָּ וְצוִיתָ 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ, לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרָיִם', וְלֹא לָהֶם. וְאִם כֵּן הָרִי לֹא הָיָה מְקוֹם כָּלֵל לְמֹשֶׁה לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל.

אֲבָל אַחֵר שְׂאִמַּר קֶרַח 'כִּי כָּל הָעֵדָה כָּלֵם קִדְּשִׁים' (בְּמִדְבָר טז ג), וְכָתַב רַש"י שֶׁם שְׂזֹאת הָיְתָה טַעֲנָתוֹ שֶׁל קֶרַח, 'לֹא אַתֶּם לְבַדְכֶם שְׂמַעְתֶּם בְּסִינֵי אֲנֹכִי ד' אֱלֹקֶיךָ, כָּל הָעֵדָה שְׂמָעוּ, הָרִי שׁוֹב נִחְשָׁב לָהֶם מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל לְחֻטָּא, וּמִשׁוּם זֶה הַקָּדִים מֹשֶׁה בְּתוֹכְחָתוֹ אֶת מַחְלַקְתּוֹ שֶׁל קֶרַח, מְכִיּוֹן שָׂרַק עַל יְדֵי מַחְלַקְתּוֹ זֶה וְטַעֲנָתוֹ שֶׁל קֶרַח, יֵשׁ מְקוֹם לְהוֹכִיחַ גַּם

על חטא העגל.
כך נתגלה הרבי ר' העשיל עוד בקטנותו בחריפותו
בחדוד שכלו ובפקחותו.

(ויקהל משה)

אם הולכת בחצרות - יהיה ודי זהב

וחצרת ודי זהב (א, א).

להרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק זיע"א בעל
'התפארת שלמה' בא חסיד בקובלנא על מצבו
המר, בת יש לו שהגיעה לפרק בתולה נשואת,
ולרש אין כל.

הגיש החסיד פתקה שבה כתב שהוא עני. קרא
הצדיק את הפתקה ואמר, עני, צא אפוא תכף
מביתי, כי עני חשוב כמת ואני הרי כהן.

נבהל האיש ורץ מתוך פחד החוצה. קרא הרבי
אחריו, בוא הנה בוא, הלא בודאי זהו מת מצוה,
וכהן מתר להטמא במת מצוה.

צחקו השומעים מאמרת השפר, והרבי פנה לאיש:
אתה דואג לנשואי הבת, אמר נא לי ולחם לאכל יש
לה? גמגם האיש והשיב, לאמתו של דבר גם לחם
אין לי, שאלו הצדיק אבל הלא אתה מברך המוציא
בכל יום, ומאין לה לחם לברך עליו המוציא? השיב
האיש, עקר פרנסתי לחם המוציא הוא מזוגתי
שמתעסקת ומרויחה קצת.

עסק טוב, הגיב הרבי, ראו נא זוגתו מפרנסת
אותו, כבר ראינו את המסחר הטוב שעשה אדם
הראשון כשאשתו נתנה לו לאכל, והוא אומר
שזוגתו מפרנסתו.

אחרי כן פנה שוב אל האיש ושאלו, ובאיזה אפן
מרויחה זוגתך? השיב האיש, היא הולכת לחצרות
של האדונים מוכרת שם ירקות וכדומה, ומזה היא
מרויחה קצת. אמר לו הרבי, אם כן אפוא הרי כתוב

'וחצרת ודי זהב', שאם הולכת בחצרות יהיה ודי
זהב, סע לשלום לבית והשי"ת יעזר לה, שזוגתך
תצליח בדי זהב.

חזר האיש לביתו, וכשזוגתו שאלתו מה הביא מן
הרבי לא ידע מה להשיבה. עבר זמן מה והאשה
באה והראתה לבעלה איזו חבילה, ואמרה, ראה
מצאתי היום בחצר האדון חבילה זו מנחת בבוץ על
הארץ, פתחו את החבילה ומצאו שם שלש מאות
זהובים. הוציאו מחצית מן הסכום עבור הנדוניא
ולהוצאות החתנה, ומן השאר עשה האיש מסחר
והצליח כל ימי חייו.

לאחר פטירתו של בעל 'התפארת שלמה' בא
אותו חסיד לבנו הק' שמלא את מקומו וספר
מעשה זה. אמר הרבי, אבי זיע"א היה איש פלא,
שכל רוח הקדש שלו עם מופתיו ונפלאותיו
הלביש בפתגמים ובדברי צחות, למען לא ירגישו
כלל במופת.

(אמרות חכמה)

דבר כזה יוכל לקרות רק כאשר יבוא המשיח

מספרים מהרה"ק רבי דוד'ל מטאלנא זיע"א
שהתבטא פעם ואמר: בטוחני כי אם יחליטו כל
גדולי הדור על שעה מסוימת בתאריך ויום מסוים
שכל כלל ישראל יצאו לרחובה של עיר בבגדי שבת
לקבל פני משיח, הרי ללא שום ספק שיבוא אז
המשיח, הוא לא יאכזב את כל כלל ישראל.

אלא שדבר כזה, שכל גדולי ישראל יסכימו פה
אחד, על דבר אחד, שיהיה יום אחד בשנה, באותה
שעה ביום, דבר כזה יוכל לקרות רק כאשר יבוא
המשיח בעצמו!

(דתשרי על עמיה)

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור
מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִלְפָנוֹת - נושא פרסים

מי מזכר בפרשה זו בפעם

הראשונה מאז פרשת וישלח?

פתרון החידה וכן שם הזוכה
פורסמו אי"ה בגליון של פרשת כי תבוא

כפיני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

דברים - חזון

גליון מס' 546

ציאת שבת: י"ם 20:07, ת"א 20:10

כניסת שבת: י"ם 18:54, ת"א 19:09

נלמד מהפרשה

אנחנו מתאבלים על בנין בית המקדש יכולה לעלות בליבנו מחשבה שמא לא יבנה הבית? מחשבה זו מגיעה מחוסר התבוננות.

משל למה הדבר דומה? לילד שאביו אוסף את המשפחה ומתאר בפניהם את החופשה המשפחתית לפרטיה: ביום ראשון נעלה לצפון... כשנגיע למלון נלך למסעדה. למחרת נלך לפארק המים, וביום שלישי נהנה ברכיבה על סוסים. ביום רביעי נעשה טיול טרקטורונים ובחמישי נהנה בכינרת. ואכן כדברי האב כך היה: ביום ראשון עלו לצפון... כשהגיעו למלון הלכו למסעדה.

למחרת כפי שאמר נסעו לפארק המים, וביום שלישי נהנו ברכיבה על סוסים. האב עמד בדיבורו כאשר ביום רביעי עשו טיול טרקטורונים. ביום חמישי בבוקר ניגש הילד לאב ושאל: "אבא באמת נהנה היום בכינרת?"

רגז האב ואמר: "מה המקום לשאלה הזו? וכי עד היום לא קיימתי את מה שהבטחתי? מהיכן בכלל מגיע החשש שלך שלא נלך? האם שכחת את כל הדרך והטיולים שעשינו עד כה?! **כן הוא הנמשל:** כל אחד מאתנו מתפלל בתפילה "השיבנו אבינו לתורתך" והנה רואים איך הישיבות והכוללים פורחים ומשגשגים.

מתקדמים לברכת רפאנו ה' "והעלה ארוכה לכל מכותינו" - כאשר אנחנו רואים איך שהרפואה בעולם מתקדמת ולכל מכאובינו נמצאת תרופה או שהיא בשלבי פיתוח. ממשיכים לברכת השנים: "וברך כל מיני תבואתה לטובה" - נכנסים לשווקים ולסופרים הגדולים ונדהמים לנוכח השפע של הפירות שקיים היום...

ואם זה לא מספיק מגיעים לברכה הבאה "ושא נס לקבץ גלויותינו": עד לפני 100 שנים אם היית אומר לאנשים כל היהודים מכל המדינות עוד נעלה לישראל ותהיה לנו מדינה עם צבא החזק בעולם - סביר להניח שהיו מאשפזים אותך...

אבל הנה אנחנו כאן! כל הברכות הללו התקיימו אחת לאחת האם אנו כאותו הבן?! הכיצד יכולים אנו לפקפק ולשאול: האם הברכה של "תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דיברת..." אכן התקיים?

אם כל הדברים מתקיימים - גם הגאולה בא תבוא! נזכה כולנו עוד השנה לבקשה החשובה מכולם "ותחזינה עינינו בשובר לציון ברחמים".

מין במינו אינו בטל

המדרש מסביר, שבטל שניים וחצי דמעות שצעק עשיו בזמן שנילקחו ממנו הברכות על ידי יעקב שנאמר: "ויזעק זעקה גדולה ומרה" - מהדמעות הללו באים הצרות והחורבן עד היום.

שואל ר' שמלקא מניקלשבורג:

הרי יש כלל של בטל בשישים או בטל במאה (כל דבר שיש כנגדו שישים פעמים מאותו הדבר מתבטל הוא ואין בו ממש), והרי כמה דמעות נשפכו מעם ישראל?!

המדרש מתאר את הזוועות שהיו בחורבן הבית הראשון:

הייתה קבוצה שבכל בוקר נאספו לאכול בשר-אדם על מנת להחיות את נפשם. בכל יום היו מביאים גופה לאכול, ומזה מקיימים את נפשם. יום אחד יצא מישהו לחפש אחר גופת אדם להחיות את נפשו ונפש חבריו, והנה הוא רואה את גופת אביו. פחד הבן שיאכלו את אבא שלו, מה עשה? החביא את הגופה מתוך מחשבה לקבורה לאחר מכן, חזר לחבריו ואמר: "חיפשתי ולא מצאתי!"...

שלחו אחד אחר מהחבורה והביא.

לאחר שסיימו שאל זה שיצא ראשון: "איך מצאתי? חיפשתי בכל השכונה ולא היה כלום?!"...

אמר לו המוצא: "באמת היה קשה, מצאתי אותה מוחבאת..." ותיאר לו בדיוק היכן שהחביא את אביו... הוא אכל את אבא שלו...

קשה אפילו לדמיין אך נתאר לעצמנו, כמה דמעות שפך הבן הזה?! כמה דמעות שפכה אימא בשעה שלעסה את בשר בניה?!

בשואה נשים מסרו ילדיהם והנאצים היו אומרים לה - תבחרי אחד משלושת בנייך, והיא לא יודעת במי לבחור. וכי לא ירדו דמעות?!

במסעי הצלב אבי המשפחה היה שוחט את בניו ואשתו ומתאבד כדי שלא ישתמדו. האם לא ירדו דמעות כמים?!

אז מדוע כל הדמעות שלנו לא מבטלים את השניים וחצי דמעות של עשיו?!

התשובה כואבת אך נכונה היא: הכלל של בטל בשישים הוא נכון לגבי מין שבאינו מינו (דהיינו שמה שהתערבב בשישים הוא לא מאותו הסוג) אך אם זה מאותו המין - איננו מתבטל.

עשיו בכה והוריד דמעות על שלקחו ממנו את הברכות, במילים אחרות: שחשבון הבנק שלו יכל לגדול ולא גדל...

וכן גם אנו בוכים על שטויות: פרנסה, בריאות, עבודה. בזמן שאיננו מבינים שאם נצטער על גלות השכינה ויבוא גואל, כל הצרות ייפתרו לנו...

הרי הבכי שלנו היום הוא כמו של עשיו, ויש כלל - מין במינו אינו בטל...

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

הפריץ שחזר בתשובה

סיפור מופלא זה, אותו שמענו מאבותינו, התרחש בפולין לפני שנים רבות.

באחת הפגישות השגרתיות של בית הדין המלכותי בבירת פולין, "גילה" אחד האצילים עובדה מזעזעת: באחד הכפרים הנתונים למרותו - סיפר - נעלמה נערה נוצריה לפני פסח ואין כל ספק שהיהודים הם שהרגו אותה כדי להשתמש בדמה למטרות דתיות. האציל הלז הציע איפוא, כי יוחלט על גירוש כל היהודים מפולין ועל החרמת רכושם לטובת אוצר המלוכה. המלך עצמו, שלא היה רע מטבעו, נדהם לשמע עלילת הדם ושאל את יועציו אם הסיפור הוא נכון. אם כן, אמר, הוא מסכים להצעה לגרש את היהודים.

כל האצילים המשתתפים בישיבות בית הדין המלכותי הסכימו לגזר הדין האכזרי ואישרו אותו בחתימת ידם כנהוג. רק אחד מיועצי המלך, ודווקא מהחשובים ביותר, בשם וולאדק, נתפס להרהורי ספק שעה שנטל את העט לידו כדי לחתום על המסמך.

הוא נשאר מהורהר רגעים אחדים, אחר כך קם על רגליו, חיור ונרעש עד עמקי נשמתו. בקול לא-לו, כשעיניו כל הנוכחים נועצות בו, הצהיר וולאדק: "אין אני יכול לחתום על דבר אשר ברור לי כי הוא שקר מתחילתו ועד סופו. כפי שכולכם יודעים, אני הייתי יהודי והמרתי את דתי, אולם אני בקי היטב במסורת היהודית ויודע יפה כי אין עוד דבר האסור על היהודים באיסור כה חמור כמו שימוש בדם. על כן ברור כי כל עלילת דם המעלילים על היהודים בשקר יסודה. הכל אפשר להגיד על היהודים - רק לא שהם משתמשים בדם למטרות דתיות, או לכל מטרה אחרת. הלא זה אסור להם מן התורה!"

יועצי המלך הביטו בוולאדק בהשתוממות גוברת והולכת. הם לא הבינו מה זה פתאום נעשה "פריץ" וולאדק כה נמרץ והחלטי בהגנתו על היהודים. בעבר הוא חתם לא אחת על גזירות חמורות נגד היהודים והיה עושה צחוק מהם וממנהיגיהם. עתה לפתע פתאום, נראה כי הוא הפך את עורו ונהיה ידיד היהודים, מה קרה לו, לוולאדק?

המלך, מצדו, שמח לשמוע את דבריו הנמרצים של וולאדק והוריד את הענין מעל סדר היום. גם האצילים האחרים שכחו מכל הפרשה, אם כי אחדים מהם קיוו שעוד תינתן להם הזדמנות להיפרע מהיהודים.

מיום זה ואילך הפך וולאדק לאיש אחר. מאותו יום בו העלו האצילים עלילת דם נגד היהודים נעור משהו בנפשו פנימה, משהו שלא נתן לו מנוח. הגזירה האיומה לגרש את היהודים שסוכלה אך ורק הודות להתערורות פתאומית שלו, הדריכה את מנוחתו.

הוא נזכר בעברו, שעה שוולוול הקטן היה לומד בחדר, בישיבה; הוא נזכר בחבריו, מוריו ורבותיו. נזכר בנשואיו ובצעדיו הראשונים בחיי המסחר הגדול. נזכר כיצד האירה לו ההצלחה פנים, וכיצד התרחק לאט לאט מידידי היהודיים ומהחיים היהודיים. הוא הכיר אנשים עשירים, בני אצולה, והושפע מנימוסיהם ומאורח חייהם. הוא פגש אלמנה צעירה ועליזה, אלמנת אציל פולני ידוע-שם, ועזב את אשתו וילדיו כדי לשאתה. וכשהגיע לכאן, הוא גם המיר, "כמובן", את דתו ומוולוול היהודי הפך לוולאדק, הפריץ הפולני הבוגד בעמו

ובאמונת אבותיו.

ימים אחדים התהלך וולאדק כסהרורי, כשמחשבותיו הטורדניות לא נותנות לו מנוח. לבסוף החליט שעליו לחזור ליהדותו ויהי-מה. הוא ידע כי לא יהיה זה קל לבצע את החלטתו. סכנה גדולה תהא נשקפת לא רק לו עצמו כי אם לכל היהודים, אם יודע מה הוא מתכוון לעשות. אולם, החלטתו היתה נחושה.

שוב נקפו מספר ימים. וולאדק-וולוול התהלך בחוסר מנוחה. הוא לא ידע כיצד להתחיל, איך לגשת לביצוע החלטתו הגורלית. לבסוף נזכר כי באחד הכפרים הנתונים למרותו מתגורר רבי, אשר אודותיו שמע ניסים ונפלאות. הוא לא איבד זמן, אלא יצא מיד לדרך, באומרו בבית כי הוא יוצא למסע ציד וישוב רק כעבור מספר ימים.

וולאדק כיוון את צעדיו כדי שייגיע לכפרו של הרבי לפנות ערב. הוא שאל על מקום מגוריו של הרבי והלך אליו לאחר שהחשיך. בהכנס האציל הפולני לחדר - לפי מראהו היה וולאדק עדיין אציל פולני - ישב הרבי כשלפניו ספר פתוח. מבלי לאבד זמן בגינוני נימוס, שפך לפניו האורח את כל לבו בבקשו את הרבי בעיניים דומעות לסייע בידו לחזור ליהדות.

הרבי הוכה בתדהמה לשמע המשאלה. הוא לא היה בטוח אם האציל הזר אומר את דבריו ברצינות אם לאו, ויתירה מכך האם הוא יודע את הסכנה הצפויה לו אם אכן יגשים את משאלתו. הוא אמר לו, על כן, כי אין לעשות דבר וכי צרות גדולות ימיט על עצמו האציל אם לא יסתלק מתכניתו המזורה.

אולם את האציל אי-אפשר היה לשכנע שיוותר על תכניתו. הוא הבטיח לרבי כי הוא מדבר ברצינות והבטיח למלא אחרי דברי הרבי בכל אם רק יחזירו לחיק היהדות.

עודו מהסס בכנות דבריו של וולאדק-וולוול קרא הרבי לפתע בקול רם: "אם מקל זה יציץ ציץ ויפרח - אאמין בכנות דברך ואעזור לך לחזור ליהדות".

וולאדק העיף מבט מיואש על המקל שעמד בפניו. לפתע פתאום הוא קפץ על רגליו, חיור ונרעש, והצביע בידים רועדות על המקל, כשהמלים ניתקו מפיו.

הרבי הסתכל אף הוא על המקל וקפץ אף הוא, זורח משמחה: המקל הנץ ניצנים ירוקים בדיוק כמו עץ באביב!

עכשיו כבר לא פקפק הרבי בטוהר כוונותיו של ה"פריץ" שרוצה לחזור בתשובה. הוא הבין כי לפניו מקרה מובהק של נס מן השמים וכי השם יתברך, בנפלאותיו אשר עשה, סיבב את הדברים כך שנפשו של היהודי התועה תינצל ותחזור ליהדות. הוא מסר לוולאדק מה עליו לעשות כדי לחזור ולהיות יהודי. הוא בירך אותו לשלום ולהצלחה ווולאדק-וולוול יצא לדרך.

כעבור ימים אחדים שוב יצא וולאדק לצייד, אולם הפעם ללא שוב. הסוס, עליו רכב, חזר בלעדיו וכל אחד חשב שהוא מצא את מותו ביער.

ובשעה ששוטרים וחיילים חיפשו ביער את גופתו של האציל וולאדק, נדד הלך כעני ממקום למקום, מעיר לעיר ומכפר לכפר, ממדינה למדינה עד שהגיע לאמסטרדם שבהולנד. שם ניגש וולוול, שהיה ידוע קודם לכן כוולאדק האציל, אל הרב המקומי וחזר בפומבי לחיק היהדות. מכאן ואילך הוא חי כיהודי טוב, שומר מצוות וירא-שמים עד סוף ימיו.

פני עין חמד

יוזא אאור ץ׳י בית הכנסת לכונת ״ציון חמד״ - מכללת ציון

פְּרִשְׁת דְּבָרִים – סוֹתֵר עַל מְנַת לְבָנוֹת

הצלחה בגור"ב

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- ראת שמיי
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט
 אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית
 מסך בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה
 שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית
 אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי
 שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה
 סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה
 אלינה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
 סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל
 דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
 מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה
 סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה
 אורן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
 יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה
 עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
 רונית בת סבריה קסנש בת דגטו
 יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
 אליהו בן רחל נעמה בת שרה
 בנימין בן ברכה ישראל בן חווה
 משה בן נדימה
 יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בתוך הגלות מסתתרת הגאולה השלימה, גאולה שאין אחריה יותר גלות. כדי להגיע לגאולה השלימה חייבים לעבור דרך הגלות. כל מטרת הגלות היא ליישר את העקמומיות שנמצאת בנו.

הגלות דומה לזריעה, שנאמר: "וַזְרַעְתִּיהָ לִי בְּאֶרֶץ" (הושע ב' כה). כשם שאדם זורע זרעים בארץ ובאופן טבעי הם הולכים ונרקבים באדמה, וכאשר הם נמצאים בשיא הריקבון, רק אז הם מתחילים לצמוח ולגדול ואף להוציא זרעים ופירות, ודווקא מתוך הריקבון נוצרת צמיחה חדשה.

כך גם בני ישראל, מתוך הגלות הם מפתחים חיים חדשים וצמיחה חדשה, תקומה לעם חדש, ואילולי הגלות אי אפשר היה לפתח תהליך חדש. חורבן בית המקדש הוא בבחינת "סותר על מנת לבנות".

לכן בתפילה אנו מברכים "ברוך אתה ה' גאל ישראל" לא אומרים יגאל בלשון עתיד אלא גאל בלשון הווה.

ללמדנו ששיקר הגאולה היא יום-יום והרי אנו צועדים באותה הגאולה שהתחילה מיד לאחר החורבן, לקראת הגאולה הנצחית.

ולכן חובה על כל אחד מאיתנו להתבונן ולחשוב על מעשיו ולתקנם כי זו הדרך לצאת מגלות לגאולה.

מסורת בידינו כפי שהובא בספרים הקדושים, שביום תשעה באב אחר חצות נולד מלך המשיח.

ודבר זה אינו מובן, מה ראה הקב"ה שיוולד המשיח דווקא ביום תשעה באב, יום ששפך הקב"ה את חרון אפו על עם ישראל, והרי יום זה הוא תחילה לגלות האיומה והנוראה, בגלל חטא עם ישראל. ואין יום רע וומר מיום נורא זה. ואם כן מדוע דווקא ביום זה נולד המשיח?

ועוד עלינו להבין את דברי הנביא: "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת, צוֹם הַרְבִּיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי, יְהִי־לְבֵית יְהוּדָה לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמֻחָה וְלִמְעֻדִים טוֹבִים וְהָאֲמַת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ" (זכריה ח, יט).

והרי ימים אלו נקבעו לצום ובכי בגלל חטאם של ישראל והם שגרמו לפורעניות שבאו באותם ימים. ודווקא בימים אלו אנו צמים ומתענים לכפר על חטאנו.

והנה הנביא מבשר לנו שדווקא אותם ימים רעים יהפכו לימים טובים, לימי שמחה וששון. מה ראה הקב"ה לקבוע ימי שמחה דווקא באותם ימים שנקבעו לאבל וצום?

כאשר אנו מתבוננים בעומק עניין החורבן והגלות, הדברים אינם תמוהים, אדרבה הם מאירים באור חדש שמסייע להבנת הגלות, וכך הם פני הדברים:

אף שבחיצוניות הגלות היא דבר רע ומר, והעם היהודי סבל טרגדיות, רדיפות, עינויים ועלבנות. כדברי הנביא: "מִי נִתֵּן לְמַשְׁפָּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבַזְזִים" (ישעיה מב, כד).

כל זה אינו אלא מבט שטחי בלבד, אך בפנימיות צפון פה עניין נעלה ונשגב ביותר.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
 חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

זמן	כניסת לכת	צאת לכת	כיבוי נר
18: 54	20: 05	20: 56	י"מ
19: 12	20: 03	20: 53	ת"א
19: 14	20: 05	20: 56	מיספ
19: 12	20: 03	20: 53	כ"א

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה
 לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה
 לאיידה חיה בת אסתר
 וליילד אלחנן רפאל בן איריס
 וליילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
 לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
 והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

שׁוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - תְּשֻׁעָה בְּאֵב דַּחֵי

מה הן הלכות תשעה באב שחל בשבת ונדחה ליום ראשון?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה:

- מאחר שתשעה באב חל בשבת, והצום נדחה ליום ראשון, לכן אנו מתחילים לצום מיד עם צאת השבת.
- מותר לאכול ולשתות בשבת כסעודת שלמה בשעתו, אפילו אם כוונתו כדי להקל מעליו את הצום. אלא שלא יאמר: "נאכל ונשתה, כדי שיהיה לנו כוח לצום". (ואם שותה מים כדי שיהיה לו כוח לצום ואינו צמא, אין לברך על שתיה זו)
- בסעודה שלישית מותר לאכול בשר ולשתות יין כרגיל, ואין להימנע מאכילת מאכלים ערבים וכן שרים שירי שבת כבכל שבת.
- בסעודה שלישית יברך ברכת המזון לפני השקיעה.
- אסור להחליף את בגדי השבת לפני צאת הכוכבים, וטוב שיאמר לפני כן 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'.
- נוהגים לאחר את תפילת ערבית כדי שהציבור יוכל להתארגן בבית ולבוא לבית-הכנסת בבגדי חול ונעלי גומי.
- אחר תפילת העמידה לפני קריאת 'איכה' מדליקים נר והחזן מברך 'בורא מאורי האש' ומכוון להוציא את כולם ידי חובה.

אָמוּנָה וְצִפּוּיָה לְמָשִׁיחַ

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'לבוש יוסף- מועדים' ויש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו לצפות, לייחל ולהשתוקק לביאת המשיח ובניין בית-המקדש. סיפור אברך חשוב ששמע מבעל המעשה, יהודי ירא שמים מרמת אלחנן שבבני ברק, על אביו שהייתה לו אמונה וציפייה לביאת המשיח בצורה מיוחדת.

כשהשותף שלו רצה לשפץ את החדרון של העסק שלהם, היה אומר לו: "בשביל מה לשפץ? המשיח בפתח, חבל להשקיע על העצים והאבנים". כמו כן, מרוב שהיה חדור באמונה תמימה, תפר חליפה לבנה, שבה יזכה לקבל את פני המשיח. לימים נפטר האיש בשיבה טובה והחליפה שלו הייתה עדיין תלויה בארון בבית בתו (אחותו של מספר המעשה).

באחד מן הימים, הנכדים השובבים ראו את החליפה הזו תלויה ואין מי שנוגע בה זמן רב - שיחקו בה והעיפו אותה מפה לשם. והנה בלילה נגלה האיש לבתו בחלום ואמר לה: "מדוע הנכדים משחקים בחליפה, שהכנתי למלך המשיח? החליפה הזו שמורה עבורי, וכשיבוא המשיח אלבש אותה בתחיית המתים!". כשהקיצה בתו משנתה הזדעזעה מהחלום, ומאז היא שומרת את החליפה הזאת לתחיית המתים - שאביה יזכה ללבוש אותה לכבוד המשיח.

כְּחָה שֶׁל מַחְמָאָה

אברך אחד הזדמן להיות בהרצאה ומאוד התפעל מדבריו הנפלאים והנלהבים של המרצה ומצורת הדיבור הקולחת ומלאת החן שלו. הוא הרגיש, כי המרצה מוכר לו, אך לא זכר מהיכן. עם סיום ההרצאה ניגש למרצה כדי להודות לו על ההרצאה המדהימה, והנה הוא מגלה להפתעתו, כי המרצה הינו חברו הטוב, שלמד עימו בעבר בישיבה. "מאיפה למדת לדבר כך?", שאל האברך, "הרי עד כמה שאני זוכר, אתה היית מאוד ביישן בישיבה, ובקושי היית מוציא מילה מהפה?".

"אתה צודק", ענה המרצה, "אכן כל חיי הייתי מאוד סגור ולא דיברתי בפרהסיה, אבל לאחר חתונתי ביקשתי להירשם ללימודים בכולל מסוים הקרוב לביתי. נודע לי, כי אחד התנאים היה שכל אברך אמור למסור שיעור בתורה, לאחר התייעצות עם רעייתי נרשמתי לכולל מתוך מחשבה, שעד שיגיע תורי אמצא כולל חדש או שהעניין ייפתר בצורה כלשהי".

'כשהגיע היום שבו הייתי אמור למסור את השיעור, כמעט ולא ישנתי בלילה. הכנתי את השיעור ביסודיות וכשהגיעה השעה ניגשתי לבימה נרעד ונפחד והתחלתי את השיעור. מיד לאחר המשפטים הראשונים שלי קם אחד האברכים וקרא לעברי: 'יפה מאוד... התעודדתי והמשכתי, וכך לאורך כל השיעור כל המשתתפים בזה אחר זה עודדו ושיבחו אותי, עד שפשוט קיבלתי ביטחון עצמי והתחלתי לזרום ולדבר בשטף רב ובהתלהבות רבה".

"בהמשך נודע לי, כי אשתי היקרה התקשרה מיזמתה בערב שלפני השיעור לכל חברי הכולל וביקשה מכל אחד, שבכל פעם שבעלה יאמר הסבר מסוים, שיאמרו מילות עידוד ושבח. בסיום השיעור ניגשו אלי כל האברכים ולחצו את ידי בחום וכל אחד פרגן לי על דברי הנפלאים. לשיעור הבא כבר המתנתי בקוצר רוח... ומי שהפכה אותי למה ששמעת היא רעייתי היקרה"...

מינויים

לקבלת העלון חניכם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג גון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – האדמו"ר הרב יוסף גרינוואלד מפאפא זצ"ל

האדמו"ר הרב יוסף גרינוואלד גאב"ד פאפא זצ"ל- נולד ב-כ"ד אלול ה'תרס"ג (1903) בעיר צהלים. משחר ילדותו ניתן היה להבחין ביראת השמיים המופלאה שלו. בצעירותו למד בישיבה של אביו. בהיותו כבן 19 הלך לסאטמאר ללמוד בישיבת דודו, ר' אליעזר דוד גרינוואלד. בהמשך סייע לדודו בהרבצת תורה בישיבה ובענייני העיר. אביו העריכו בצורה מופלאה ובכל פעם שהיה רואה את רבינו, היה קם מפניו מלוא קומתו בהטעימו: "הרי הוא ספר תורה חי!". ביום ב-אדר ה'תש"א עם פטירת אביו הגדול עבר לפאפא ומילא את מקומו. בשנת ה'תש"ד (1944) כבשו הנאצים את אונגארן ורבינו שכל את אשתו ועשרת ילדיו! לאחר המלחמה חזר לפאפא ואח"כ שהה בסאמבאטהל.

בשנת ה'תש"ז (1947) היגר לאנטוורפן שם הקים ישיבה והרביץ תורה לתלמידים רבים. בשנת ה'תשי"א (1951) עבר לארה"ב והרביץ תורה עד להסתלקותו לשמי רום. הקים תלמודי תורה, כולל, ישיבה, בית-ספר לבנות. סיגף עצמו בטהרה. אף בעת שתכפו עליו יסורים וחולשת גופו לא מנע עצמו מלטבול במקווה. ענוותן מופלא. איש אמת. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו עשו פרי. הרגיש בצער כל אחד, ששטח בפניו את מצוקתו. תפילותיו היו בבכיות עבור עם ישראל. הטיב לסנגר על הזולת. נפטר ב-י"ג אב ה'תשד"מ (1984). חי כ-81 שנים. ציונו בקרית פאפא בניו-יורק. בנו, ר' יעקב מילא את מקומו.

אביו: האדמו"ר ר' יעקב יחזקיה (בעל 'ויגד יעקב'). **אמו:** מרת שרה רבקה. **נשותיו:** בת אחיו- ר' יעקב יחזקיה מחוסט (זיווג ראשון-ה'ד), מרת מרים (זיווג שני). **מרבותיו:** הגאונים אביו, ר' יעקב יחזקיה, ר' אליעזר דוד גרינוואלד (בעל 'קרן לדוד'), ר' אהרון רוקח מבעלז (המכונה 'הרב זכרון לברכה'). **מתלמידיו:** ר' יעקב יצחק ניימן, ר' יצחק דוד הכהן פרידמאן, ר' יצחק שלמה אונגר (אב"ד חוג חתם סופר).

מילדיו (זיווג שני): ר' יעקב יחזקיה (ממלא מקום אביו), ר' ישראל מנחם (רב תולדות יוסף פאפא בורו-פארק), ר' אהרון (דיין קהילת פאפא בניו-יורק), ר' משה סופר (רב קהילת פאפא בירושלים. חתן ר' ישכר בער רוטנברג אדמו"ר מוודיסלאב), ר' יעקב יחזקיה סופר (רב עדת ישראל טורונטו. חתן ר' ישראל משה דושינסקיא). **מספריו:** יוחי יוסף- על המועדים, מסכת מקוואות ועוד.

לאחד ממתפללי ביהמ"ד היה ילד שסבל במערכת העיכול, ולא יכל לעכל מזון שהכיל חיטה, פירות וירקות. הוריו שמרו עליו שלא יאכל מאכלים שהכילו את הרכיבים הנ"ל. לרגל שמחה שהתקיימה במשפחתם השאירו את הילד לזמן קצוב בביתו של אחד מצאצאיו של הגה"ק מפאפא זי"ע, במשך זמן שהותו שם יצא שרבינו התכונן לנפוש בפלורידה, וכל בני המשפחה הגיעו לביתו להיפרד.

היות שאותו ילד כבן בית, אף הוא הצטרף לכל המשפחה של הנכדים, שבאו להיפרד. רבינו זיע"א חילק לכל הצאצאים מאפה שהוכן לכך, כשהגיע תורו של הילד האורח לקבל מהמאפה, אמרה הרבנית שאצלה התארח הילד, שלא יתנו לו מהמאפה כיוון שהינו אלרגי והמאפה עלול להזיק לו. רבינו האזין לנאמר, וציווה שיעשה ברכה בכוונה וזה לא יזיק לו, והשי"ת יעזור, שהבעיה תיפטר לגמרי. תוך כדי דיבור הגיש את המאפה לידי הילד וציווה עליו לברך בקול, הילד בירך בקול ואכל. מאז הילד לא סבל יותר משום אלרגיה והבריא לגמרי.

מסופר כי בעת בואו של רבינו לעיר פאפא נודע לו, שאחד השרידים מראשי הקהילה המקומית מאושפז בבית הרפואה. רבינו רצה לבקר אותו. אולם אנשי הסגל הרפואי אמרו לו, שהלה חולה במחלה קשה ומדבקת ל"ע, ויש להימנע מלהתקרב אליו. רבינו זיע"א לא שת ליבו לאזהרתם, והלך לבקר את החולה בחדרו, דרש בשלומו וברך אותו ברפואה שלימה, ושב על עקבותיו. זמן קצר לאחר שרבינו יצא מחדרו, נעשה לחולה במעבדת ביה"ח בדיקת דם חוזרת, והרופאים אישרו פה אחד, שאינו נוגע כלל במחלה המדבקת. היהודים המעטים בפאפא תלו כולם את הדבר בזכות ביקורו וברכתו של ה'יוחי יוסף'.

אברך, מתלמידיו של הרה"ק מפאפא זי"ע, שנים אחרי נישואיו עדיין לא נושע בזרע של קיימא. בביקוריו אצל רופאים רבים, הודיעוהו בדעה אחת, שדלאבובם אין בידם להושיע. כעבור כמה שנים נכנס אל רבינו ותינה את צערן, אשר על ליבו, שהוציא כספים מרובים לרפואה והרופאים אינם נותנים תקווה. עוד הוסיף האברך, ששמע לאחרונה על כמה מקרים בין מתפללי בית המדרש, שאף הם לא נושעו בילדים רח"ל.

כשרבינו שמע את דברי האברך הצטער צער רב והשעין את ראשו על השולחן לכמה רגעים, לאחר מכן שאל את האברך בעוגמת נפש: "הייתכן? דברים כאלו מתרחשים, ואין באים להודיעני?". רבינו בירך את האברך בחמימות, שיזכה להעמיד דורות ישרים ובריאיים. ברכותיו התקיימו במלואן, והאברך העמיד בית חשוב ובורך, וגם בני הקהילה נפקדו, ולא נשמעו עוד מקרים מצערים.

אחד מתלמידי רבינו החל פתאום להרגיש ייסורים גדולים ברגליו רח"ל, כשדרש ברופאים שמע חילוקי דעות, גם על ניתוח - היו ששללו והיו שצידדו - אבל לא ידעו אם יועיל לזמן ארוך, בינתיים מצבו הלך והחמיר ל"ע, עד שלא יכל ללכת בלי להיעזר במקל. נכנס הלה בפחי נפש לרבינו, אבל לא רצה להסתפק בברכת רפואה שלימה, אלא דרש לקבל הבטחה שיבריא.

רבינו רהרר קמעה ואמר לו: "הגם שעכשיו נמצאים בתשעת הימים, עליך להשרות את רגליך במים חמים מאוד, לזמן ממושך, תעשה כך במשך כמה ימים וה' יתברך יעזור". למרות שרופאיו הזהירו, אותו שחום במצבו אינו מומלץ כלל ועיקר ועלול לגרום לנזקים, הוא לא פקפק כלל וכלל בדברי רבינו וקיים במדויק את כל מה שהצטווה. ביום השלישי, כאשר הגיע לביתו ברכב אחרי תפילת שחרית, לא נזקק יותר לעזרה כשיצא מהרכב, כי יכול היה ללכת ברגליו, ומאז לא הרגיש שום מיחוש ושום כאב.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מְחִיָּה מְתִים בְּמֵאָמְרוּ

שבוכה במשך שלוש שעות בלא הפסקה, בדמעות שלישי, על גלות השכינה ועל חורבן המקדש... איך זוכים לבן שכזה?"

ואותו יהודי הוסיף: "לידינו יושב הרב טויסיג. גם הוא ראה את הבן שלך אומר קינות. תשאל אותו אם הגזמתי במילה אחת, במה שסיפרתי"... לידינו ישב יהודי נוסף, שהאזין לכל השיחה ולא אמר מילה. לאחר תפילת מנחה ניגש אלי אותו יהודי ושאל: "הרב טויסיג, האומנם אותו בחור אמר את הקינות בבכיות ובדמעות במשך שלוש שעות רצופות?"-"כן", השבתי. "הלב שלי נשבר לרסיסים כששמעתי את הלב שלו נשבר לרסיסים"... היהודי הודה לי בחמימות ונפרדנו.

שלושה ימים אחרי תשעה באב, אני רואה מודעת אירוסין: הבחור הזה התארס עם בתו של אותו יהודי, שהתעניין אצלי! למחרת פגשתי אותו ברחוב, איחלתי לו 'מזל טוב', והוא סיפר לי: "חיפשתי הרבה זמן בחור טוב לבת שלי. עיקר הדגש אצלי היה על יראת השמיים של הבחור".

"והנה כאשר אישרת באוזני את נכונות הסיפור על אותו בחור, שבכה והצטער על החורבן, אמרתי לעצמי: זה הבחור, שאותו אני מחפש! הרי השו"ע (או"ח סימן א סעיף ג) כותב: "ראוי לכל ירא שמים שיהא מצר ודואג על חורבן ביהמ"ק!". ואם הבחור הזה מצר כ"כ על החורבן – סימן מובהק, כי ירא שמים הוא".

"תאמין לי כבוד הרב", הוסיף ואמר, "אמרתי לעצמי: לא הייתי צריך לברר עליו לא אצל ראש הישיבה, לא אצל המשגיח וגם לא אצל חברים. מי שמסוגל לבכות בשברון לב שלוש שעות על חורבן בית המקדש – ירא שמים מופלג הוא. במוצאי שבת אמרתי לאשתי שמצדי אני רוצה את הבחור הזה לחתן לבתנו. שלחנו שדכן שיציע. **כעבור שלושה ימים 'נגמר' השידוך למזל ולברכה בעזרת השם יתברך**". עוד בית בישראל, שנבנה מכוחה של מילה אחת של פרגון!

הייתי בכנס של מחנכים בבני ברק. אחרי הכנס ניגש אלי יהודי ואמר: "בבניין שלי גר אברך פלוני. בתקופה האחרונה 'חוש הריח' שלי אמר לי שהוא זקוק לעזרה... פגשתי את השווער שלו מספר ימים לפני פסח ואמרתי לו: 'אתה יודע, איזה חתן יש לך? הוא מאיר את כל הבניין שלנו!...' המילים עשו את שלהן... פגשתי את השווער בחוה"מ פסח. הוא בא לביקור חג אצל חתנו והוא אמר לי: 'אין לך מושג איזו שמחת יום טוב גרמת לי! במשך כל ההכנות לחג הפסח חזרתי בפני אשתי, שוב ושוב, על המשפט שאמרת לי... שמחנו ביחד במשפט הזה שלך: '**החתן שלנו מאיר את כל הבניין**'!..."

"אני מרגיש שמצבו של שכני הוטב בהרבה, ממה שהיה אך לפני תקופה קצרה". איזו השפעה יכולה להיות מכמה מילים טובות... לא בכדי דרשו רבותינו- "מחיה מתים- במאמרו". ע"י מספר מילים- אפשר להחיות ממש. (מעובד מתוך 'אדרבה')

סח רבי אהרון טויסיג שליט"א: לאבי זצ"ל היה מנהג מאוד מעניין. בתקופה שלנו, כשיש לכל אחד טלפון נייד, יתקשו, להבין את עומק העניין. היום, קל מאוד לשוחח אפילו עם מישהו, שנמצא בקצה העולם.

אבל בתקופתו של אבי זצ"ל היו בכל שכונת בתי אונגרין שני טלפונים בלבד! שכונה שחיו בה יותר מארבע מאות משפחות ורק לשני אנשים היה טלפון בביתם! הם נתנו לכל תושבי השכונה להשתמש בהם, להתקשר מהם או לקבל שיחות אליהם. הבית שלהם היה ה'דואר' של השכונה...

במשך ל"א שנים היה אבי זצ"ל מוסר שיעורים.. והיה לו מנהג, שבכל פעם שאחד ממשתתפי השיעור היה מארס את בנו או את בתו, היה מכתת את רגליו, לוקח אוטובוס, נוסע לבית המחותן ואומר לו: "אין לך מושג איזה שידוך טוב עשיתם... אני מכיר באופן אישי את המחותן שלך! הוא מהמשתתפים הקבועים בשיעור שלי... יהודי בר אוריין, עדין בהליכותיו, אציל במידותיו"...

לאבי לא היה רכב צמוד... הוא עשה את כל הדרך ברגל, באוטובוס, וזאת גם כשהגיע לגיל, שהדבר היה כרוך במאמץ רב! פעמים רבות נשאל בבית: "מה העניין שיש במנהגך זה? הרי מדובר כבר 'לאחר מעשה', השידוך כבר 'נגמר', ומדוע מוצא אתה לנכון להמשיך ולקיימו גם כשהגיעו זמנים כאלו, שהדבר כרוך אצלך בקושי רב?"

ובכל פעם שהשאלה הייתה נשאלת, אבי זצ"ל היה עונה מחדש: "**מילה טובה יכולה לבנות עולמות!** אף פעם לא מאוחר מדי בשביל לומר מילה טובה! כשהמחותן שומע מילים טובות על המחותן השני- כל ההכנות לחתונה נראות אחרת... הן נעשות ביתר שמחה... הקשר החיובי בין שתי המשפחות מתהדק, וזה משפיע גם על הקשר שבין החתן לכלה והופך לקשר של קיימא ביתר שאת וביתר עוז"...

לפני מספר שנים, ביום המר והנמהר, תשעה באב: ישבתי בביה"כ ואמרתי את סדר הקינות. לידי ישב בחור ואמר את הקינות בשברון לב, בבכיות ובדמעות, במשך שלוש שעות רצופות! אני לא זוכר על עצמי, שאמרתי אי פעם את הקינות בצורה כל כך אמיתית ונרגשת... כל האברכים שישבו ליד הבחור שמו לב לאופן שבו יצאו הקינות מפיו.

שנים רבות אני מכיר את הבחור. הוא החלט נחשב ל'בחור טוב', אבל אי אפשר לומר עליו שהוא תלמיד חכם בולט ומיוחד... בחור טוב סטנדרטי... בתפילת מנחה ניגש אחד מהמתפללים, ואני מקנא בו! הוא זכה לעשות את מה שאני לא זכיתי! הוא ניגש לאביו של הבחור ואמר לו: "אני מוכרח להגיד לך, שהבן שלך אמר את הקינות בצורה מיוחדת מאוד! יש לך בן, שממש ראוי לקנא בך! בחור צעיר,

לע"נ 	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	משה בן רוזה ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל	שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	חוה בת יעקב צבי ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	
	שמעון בן חנה ז"ל	
	גורג'יה בת נעימה ע"ה	

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל	הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	אביבה בת איירון ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	נעמי בת כותון ע"ה	אסתר בן חביבה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חיי יזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	חי יזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זרה ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	אברהם בן דינה ז"ל
ולד יחיא בן יוסף ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה	אביגדור בן ג'ולי ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	מל בת שמעון ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
זילפה בת רנדה ע"ה	אביבה לושי ע"ה	זילפה בת רנדה ע"ה
כל נשמות עם ישראל		אביבה לושי ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "דברים"

"שמע בין אחיכם ושפמתם צדק בין איש ובין אחיו" [א, טז].

ביום שנתמנה הרב הקדוש רבי לוי יצחק, בעל ה'קדושת לוי', לכהן כרב בעיר ברדיטשוב, הגיע אליו דין תורה מרגש עד מאוד, ומעשה שהיה כך היה:

סוחר אחד הגיע ליריד הגדול בעיר לייפציג, והביא עמו סחורה כדי למוכרה ביריד. הוא מכר את כל סחורתו, והרוויח ממון רב. כעת יש לו ולמשפחתו בס"ד פרנסה למשך כל השנה הבאה.

אלא, שבדרך חזרתו, בעוברו בעיר ברדיטשוב, גילה לפתע לחרדתו, שאיבד את ארנקו הגדוש במעות ושטרות... מיד כשהרגיש בזה, התחיל לצעוק ולהתייפח בצער, עד שהתעלף! היה נראה שממש נשקפת סכנה לחייו.

באותם רגעים עבר במקום אברך יקר, שעשה את דרכו לבית המדרש. האברך הבחין במחזה הנורא, איך שסוחר נכבד עומד ברחוב צווח וממרר בבכי, עד שמתעלף, וכשמצליחים להשיב את נפשו, חוזר שוב להתעלף...

שאל האברך את העוברים ושיבים: "מה אירע כאן?", וסיפרו לו: "הסוחר הזה איבד את כל כספו". האברך הצדיק החליט שהוא חייב להציל את היהודי המסכן. הוא ניגש ולחש לו בנימה מרגיעה: "ראה נא, אני מצאתי סכום כסף גדול, תתן לי בבקשה סימנים, ואשיבנו לך".

הסוחר נתן מיד סימנים - את סכום הכסף המדוייק שהיה בארנק, ואף פירט את סוגי המטבעות והשטרות. אמר לו האברך: "תמתין כאן, אני רץ לביתי לבדוק אם הסימנים מתאימים". הוא רץ לביתו, הוציא את כל חסכוניותיו, ומיהר לפרוט את הכסף בדיוק לפי סוגי המטבעות והשטרות שנקב הסוחר בפניו.

כשהמאבד קיבל מהאברך את מלוא הכסף, רוחו שבה אליו. הוא הודה לאברך בחום ובהתרגשות, על צדקותו ויושרו, שהחזיר את ה'איבידה' בשלימותה...

בין כל הנוכחים שצפו בהתרחשות המרגשת, עמד גם המוצא האמיתי של הכסף. הוא כבר החליט בשעת המציאה שאת הכסף הרב יקח לעצמו, ועכשיו הוא עומד נפעם לנוכח צדקות האברך שמחזיר את ה'איבידה' שכלל לא מצא, ומי כמוהו יודע שהאיבידה מוחבאת עמוק בתוך מגירת ביתו.

בקרב האיש התחוללה מלחמה של ממש, האם יגלה שמצא את הארנק או לא. לבסוף יצרו גבר עליו, הוא החליט לשתוק ולהשאיר את הכסף אצלו. אולם, כל אותה השנה, תקפו אותו ייסורי מצפון - 'איך יתכן שאברך עני, שילם מכספו מעות כה רבים כדי להציל את הסוחר, בעוד אני מצאתי את הכסף, ומחזיק אותו בידי כגנב...!'

לבסוף החליט: בשנה הבאה כשהסוחר יחזור לעירו, אשיב לו את הכסף.

המוצא המתין אפוא שהסוחר יעבור דרך ברדיטשוב, ואכן בהגיע זמן היריד מצא את הסוחר. המוצא רץ לעברו ושאלו: "אתה זוכר שאבדת כאן את כספך בשנה שעברה, ואברך אחד החזירו לך?". "בוודאי שאני זוכר", השיב הסוחר. המשיך המוצא: "אז כעת, אני רוצה לספר לך את האמת; האברך כלל לא מצא את כספך, אני הוא זה שמצאתיו! והנה כעת קח את מלוא כספך, ואת הכסף שקיבלת בשעתו, תחזיר לאברך הצדיק...".

הסוחר השיבו: "הבה נקרא לאברך, ונברר עמו מהי האמת".

השניים מחפשים את האברך, ומוצאים אותו. הסוחר גולל בפני האברך את כל הסיפור שסח לו המוצא, ומה מרגש לשמוע מה היתה תגובתו של האברך - "אמת, אני לא מצאתי את הכסף, אבל את הכסף אני לא לוקח בחזרה! אני כבר זכיתי במצוה!".

לעומתו זעק המוצא: "גיוואלד! מספיק היו לי ייסורי מצפון כל השנה, הכסף הזה לא נותן לי מנוח, אני מתחנן בפניכם, תיקחו את זה ממני". והסוחר הודיע לשניהם: "איני מוכן לקבל פעמיים את הכסף!".

שלושת היהודים עומדים ברחוב, ומתווכחים בקולי קולות, עד שניגש אליהם אחת מבני המקום והציע: "רבותיי, היום נתמנה בעירנו רב תלמיד חכם מופלג, רבינו לוי יצחק, אני מציע שתלכו אליו לדין תורה".

השלושה הגיעו לביתו של הרב ושטחו בפניו את טענותיהם. המוצא טוען: "הכסף הזה לא שלי, איני רוצה להחזיק אותו בידי, אלא לקיים בו את מצות השבת אבידה המוטלת עליי". הסוחר טוען: "אני כבר קיבלתי את כספי, פעמיים איני מוכן לקבלי". האברך טוען: "נזדמנה לידי מצווה עצומה כזו, של הצלת נפש מישראל, והמצוה שייכת לי, איני מוכן למוכרה בעד כל הון שבעולם".

הרב הקדוש, סגורן של ישראל, שומע את הדברים, ו... פורץ בבכי! הוא יצא לחוץ, נשא עיניו לשמיים, וקרא בקול גדול: "ריבונו של עולם, וכי יש עוד טענות על עמך ישראל?! באיזו אומה יש כאלו וויכוחים?...

אבא שבשמיים, הבט נא וראה את קדושתם וצדקותם של בניך".

לבסוף הכריע הרב: הכסף שקיבל המאבד יישאר אצלו, ואת הכסף הנוסף יחלקו לעניים, וגם לאברך וגם למוצא תהיה זכות בשתי המצוות.

התפעלותו של הרה"ק רבי לוי יצחק מ'דין תורה' מרגש זה, היתה רבה מאוד, ותמיד היה רגיל לחזור ולספרו. (בשולי הדברים, יש לדון בפסקו של אותו צדיק וקדוש; הרי כשהאברך נתן לסוחר את כספו, הוא קיים מצות גמילות חסד עם אדם שעמד במצב נפשי קשה, ואולי גם קיים מצות הצלת נפשות, כי הסוחר היה עלול לקבל שבץ-

גמילות חסד עם אדם שעמד במצב נפשי קשה, ואולי גם קיים מצות הצלת נפשות, כי הסוחר היה עלול לקבל שבץ-

גמילות חסד עם אדם שעמד במצב נפשי קשה, ואולי גם קיים מצות הצלת נפשות, כי הסוחר היה עלול לקבל שבץ-

גמילות חסד עם אדם שעמד במצב נפשי קשה, ואולי גם קיים מצות הצלת נפשות, כי הסוחר היה עלול לקבל שבץ-

לב או אירוע-מוחי מחמת צערו הנורא, ועל ידי השבת כספו, נירגע וניצל, ואת המצוה הזאת כבר קיים האברך, ואם כן, גם אם יקבל את הכסף בחזרה, לא ייגרע מאומה ממצוותו. ואילו המוצא האמיתי, הלוא חייב מן הדין להשיב את הכסף לסוחר שאיבדו, שהרי מצא כסף עם סימנים ברורים, וידע למי זה שייך. וממילא לכאורה הפסק היה צריך להיות, שהמוצא ישיב את האבידה, והאברך יקבל בחזרה את כספו!

ובכן, הגר"י זילברשטיין שליט"א הציע את השאלה לפני גיסו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, והסביר מרן: ככל הנראה לאחר שהאברך מסר את הכסף לסוחר והצילו, הוא מחל על כספו בלב שלם, והתייאש ממנו לגמרי, וכעת, אם יחזיר לו הסוחר את הכסף, הרי זו מתנה בעלמא, ומתנה הוא אינו מוכן לקבל, כי 'שונא מתנות יחיה'...
"כי תבואו לראות פני מי ביקש זאת מידכם רמס הצרי" [ישעיה א, יב – הפטרת דברים].

מעשה נורא מובא בהקדמת ספר דברי משפט (לגאון רבי חיים אוירבאך זצ"ל): בעיר פוזנא פרצה פעם מגפה רח"ל. המרא דאתרא, רבי נפתלי כ"ץ, ובית דינו, גזרו יום תענית ותפילה, והכריזו שכל מי שיודע אודות דבר חשוב בעיר, מחויב לבוא ולהודיע לבית הדין, כדי לידע על מה יצא חרון אף ה', מה עלינו לעשות כדי לעצור את המגפה. והנה, הגיעו שניים מתושבי העיר, וסיפרו למרא דאתרא על דבר מוזר שהבחינו אצל אחד מחכמי העיר – רבי שלמה זלמן (סבו של רבי חיים אוירבאך). הם סיפרו שבכל לילה, בהגיע שעת חצות יוצא רבי שלמה זלמן מביתו, עם מנורה קטנה, ופונה אל היער שמבחוץ לעיר. הם החליטו לעקוב אחריו באופן שלא ירגיש בהם, אך לאחר שנכנס ליער, הוא נעלם מעיניהם, והאנשים חזרו העירה.

אמר להם רבי נפתלי: "אני אצטרף עמכם הלילה כדי לבדוק זאת". וכך עשה. בלילה הלך הרב ביחד עם האנשים, ועקבו אחרי רבי שלמה זלמן ביער, עד שראו שעמד במקום מסוים. הוא כיבה את המנורה, ישב לו לארץ, והתחיל לומר תיקון חצות בקול ובדמעות שלישי, עד שנמש לבבם מגודל הבכי והנעימות... אולם, היה דבר שעורר את תימהונם. הרב ומלווי שמעו קול נוסף, בלתי ידוע, שאומר יחד עם רבי שלמה זלמן את התיקון, אך לא ראו אף אחד שעמד ביחד עמו.

כשגמר לומר תיקון חצות, פנה אליו רבי נפתלי ואמר לו: "עתה ראינו בעינינו כי איש קדוש אתה. אני מבקש לדעת, של מי הקול השני שאמר עמך ביחד את התיקון חצות?" בתחילה ניסה רבי שלמה זלמן להתחמק מלענות על השאלה. אמר לו הרב: "אני המרא דאתרא, וגוזרני עליך שתגידי לי את האמת!" כשמעו את גזרת הרב ענה: "מנהגי כבר מאז, להתאבל על חרבן בית המקדש. והנה נתנו לי מתנה מן השמים, שבכל לילה ירמיהו הנביא בא אלי ליער, לומר עמי יחד תיקון חצות".

שאלו הרב: "מכיוון שיש לך זכייה גדולה כזו, לערוך תיקון חצות ביחד עם ירמיהו הנביא, אם כן מדוע אינך שואל על מה ולמה באה גזרת המגפה הנוראה בעירנו?" השיב רבי שלמה זלמן: "למחר אני אשאל את ירמיהו הנביא". למחרת בא ואמר לרב, שירמיהו הנביא אמר לו, שארבעים שנה קודם שנחרב בית המקדש, הוא כבר היה צריך להיחרב, אבל כיוון שלא היו מדברים אז דברים בטלים בבית הכנסת – נשאר בית המקדש על תלו עוד ארבעים שנה ולא נחרב, אף על פי שהיו רשעים באותו דור! אבל כשהתחילו לדבר בבית הכנסת, נחרב בית המקדש, וכל הצרות שארעו ליהודים, הם משום שמדברים דברים בטלים בבית הכנסת!

רב העיר הכריז שכל בני העיר יתאספו בבית הכנסת הגדול, והרב עלה ודרש על עניין מורא וכבוד בית הכנסת, וסיפר להם את כל המעשה הנ"ל, ומה שאמר לו רבי שלמה זלמן, שזוהי סיבת המגפה רח"ל. געו כל העם בבכייה, והיתה התעוררות גדולה, ובאותו מעמד קיבלו על עצמם ועשו תקנה, שאף אחד לא ידבר בבית הכנסת שום דיבור חול. תכף אחר קבלה זו, נעצרה המגפה, וליהודים היתה רווחה...
"כספך היה לסינים" [ישעיה א, כב – הפטרת דברים].

הכסף שאתה נותן לזולת הוא סיגים ואתה מרמה ומאנה אותו (מצודת דוד).

מעשה בבחור שמצא בין שטרות הכסף שלו שטר מזויף של 200 שקל. הוא חשב בליבו: 'אוכל לשלם עם השטר עבור קניית מוצרים, ומן הסתם הוא יתקבל מבלי שיבחינו בזיוף שבו, וימשיך להתגלגל הלאה מיד ליד...'. ואכן, קנה עם השטר מוצרים במכולת בסך 200 ש"ח. אלא, שלמחרת החליט הבחור בכל זאת לגשת אל מורה הוראה ולברר האם ניתן לשלם בחנות בשטר זה. תשובה המורה הוראה היתה: איסור גמור הוא להשתמש בשטר המזויף!

רץ הבחור בחזרה למכולת, ופנה אל המוכר: "תסלח לי בבקשה, השטר שמסרתי לך אתמול היה מזויף, תחזיר לי אותו ותחתי אתן לו שטר אמיתי". האיש חיפש וחיפש בכל מקום אפשרי, אך לא מצא את השטר. "אני מצטער העברתי את השטר למישהו, איני יודע למי. עברו פה מאתמול קונים וסוחרים רבים...".

"טוב ידידי, שלום ויום טוב", נפרד הבחור מבעל המכולת. "מה 'שלום', להיכן אתה הולך?! - הגיב האיש בתמיהה - הלוא עדיין לא שילמת לי!...". לנוכח התדהמה שפשטה על פני הבחור, המשיך בעל המכולת וטען: "למעשה שילמת לי בחתיכת נייר שאינה שווה מאומה, ולכן כעת עליך לשלם לי 200 ש"ח עבור המוצרים שקיבלת!".
הבחור התגונן כנגדו: "הרי לא הפסדת מאומה, שכן סחרת עם השטר והוא היה שווה עבורך 200 שקלים, ומדוע שתרוויח פעמיים?!... עם מי הדין?"

א) טענת בעל המכולת שהקונה למעשה לא שילם לו, נכונה, כי למעשה קניית מוצרי המכולת עבור שטר מזויף נחשבת לימקח טעות, ולכן צריך הקונה לשלם לו 200 שקל עבור המוצרים שרכש.

ב) אולם, כעת התברר שעל ידו של בעל המכולת התגלגל הפסד לאותו אחד שלבסוף זיוף השטר יתגלה אצלו. והגם שמסר את השטר בתום לב, מבלי לדעת שהוא מזויף, מכל מקום גם גניבה בשוגג נחשבת לגניבה, ואם על ידו נגרם הפסד לזולת, יש עליו חיוב לדאוג לתקן זאת.

ג) ובאשר לאחד שגול [או גנב] ואינו יודע את מי גזל, מבואר בגמרא (ביצה כ"ט). שעליו לעשות בסכום שגול "צרכי רבים". ולכן, בעל המכולת יעשה ב-200 ש"ח שיקבל מהקונה צרכי רבים, ובזה יתקן את העוולה שיצאה מתחת ידו. (וכל זאת לאחר שיעבור זמן סביר שלא יהיה קיים חשש שיחזור מקבל השטר המזויף אל בעל המכולת והוא יצטרך ליתן לו 200 ש"ח).
[דברי התורה בעלון נלקחו מספרי "אחת שאלתי" – לפרטים והזמנות: 077-8150023].

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קדסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

השקמת בית המדרש (א)

במסגרת סדרת המאמרים המוקדמת של פתח בית המדרש... התפלה, דברנו עד כה על אודות צורת התפלה... אמירתה בעשרה, בבית הפנסת ובמקום קבוע... במאמרים שלפנינו נמשיך ונבאר את חשיבות ההשקמה לתפלה בזמן קבוע, קודם כל האפשר.

ההשקמה בבקר - סוד הצלחת היום

בכל בקר בבריאת דאלו דברים, אנו מונים את הדברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה ואתן קומת לו לעולם הבא, וביניהם: השקמת בית המדרש שחרית וערבית, השקמת בית המדרש הזכרה בנות מצוות וזה גדולתו, כבוד אב ואם, גמילות חסדים ועוד, מן נכח למלך על חשיבותה הרבה. נבטח אפוא להאיר את הדברים מתוך דברי רבותינו.

מפרסמת היא האמרה המפורסמת של רש"י, כי לא לחנם בחר השלחן ערוך לפתח את ספרו הגדול שבו הוא מלמד את ההגות חיי היהודים במילים: "והגבר פארי לעמד בבקר לעבודת בורא, שיהא הוא מעורר השחר, כי יסוד כל המצוות ועבודת ה' טמון בהלכה זו; פאשר נפתח היום בהתגברות להשקמה בזריזות כראוי, אזי הוא ימשיך כראוי. בכך דרשו את דברי הגמרא (ברכות נא ח): "הבא להרגך - השקם להרגך", שסוד ההתגברות על היצר הרע טמון בהשקמת הבקר. כי כשפותח האדם את היום בהתגברות כה גדולה על היצר המפתהו להמשיך לשכב, חוט של חסד נמשך עליו למשך היום כלו, וכבחו להצילו מפתהו היצר הקם עליו (פלא יועיר ערך השקמה).

אל יהי כבוד שמים פחות מכבודך

על חשיבות ההשקמה לתפלה כתב בספר 'מגורת המאור' (אא כ):

"לעולם לא אדם זריז ומהיר לקום בבקר ממשותו בלי עצלות, להודות לאלו יתברך על חסדיו אשר עשה עמו... ואם יהא מונמם בשנה ימים בלבו שאם יקראנו אדם להרית אפלו זהוב אחד, ישכים במהרה... מה יש לעשות לעבודת מי שאמר והיה העולם?! ואז יקדים בלב שלם להשכים לעבודת הבורא ללך להתפלל..."

החיי אדם בצאתו הודעת (בית אברהם אורח ח) באר את הדברים בדרך משל, ברוח אותם הימים:

הנה, כשנוסע הסוחר ליריד המתקיים בליפניו מדי תפופה, כמה הוא נהיר בימי היריד לעמד ממשותו בבקר, ששם, כדי לא להחמיץ הזדמנות שאולי תקרה לפניו לרשם סחורה במחיר זול, כדי למוכרה לאחר מן פדמים מרבים.

והלא דברים קל וחומר: ומה בעניי סחורה שהרוח בה אינו בטוח כלל; שפא לא ימצא סחורה גדולה ואף אם ימצא, שפא תנוק או תגנב מאתו בדרך, ושפא לא יצליח לבסוף למוכרה. ובכל זאת הסוחר מקפיד לקום מקדם בימי היריד, שפא ואולי ישיע לו הדבר להרית עוד מקמא. על אחת כמה וכמה מצות התפלה שכל חיי האדם תלויים בה, ואף אם חלילה לא תענה תפלתו, המצוה שאר בידי לנצח ולעולם לא תאבד מוננו בנדאי עליו להקפיד להשכים בבקר כדי לקומה כראוי, שחלילה לא יפסיד שכר כה רב בשביל עצלות מושגת.

מענין לענין באותו ענין, כתב ה'כתב סופר' בפרושו לתורה (פ"ו עקב), כי לא לחנם סמכו בפרשת קריאת שמע: "ולעבדו בכל לבבכם, ל'ונתתי מטר ארצכם, אלא משום שלעיתים ההשקמה לתפלה בצבור עלולה לבטל את האדם ממשקו, שהרי פעמים שצריך האדם לטפל להצד וזקא בזמן הקבוע לתפלה, ואז מפתהו היצר להתפלל בדרך או ביחודות, לפיכך אמרה התורה, שמתקמים: "ולעבדו בכל לבבכם" - כשמתפלל בזמן קבוע ובצבור, מכתח לו שיהיה ל: "ונתתי

משפט שהכרע בברכה אחת

עד להחריד החלו להשמע, והאורה החגיגית פנתה את מקומה לבהלה נוראית.

קולות בכי וצרחות מלאו את האולם. חלק מהיושבים נסו להמלט החוצה, וחלק אחר נסה לעצור בעדם בתואנה כי בחוץ מסכן יותר, ועליהם לשכב על הרצפה ולגונן על ראשם כהוראות הבטחון. בין כך ובין כך התהפכו שלחנות, והכלים שעליהם התנפצו לרסיסים. בקבוצי משקה נשפכו על הרצפה, וישישים וילדים כשלו איש באחיו.

פחד אלקים.

רבי שלום שבדרון, אשר היה אף הוא בין המשתתפים בהתנהגות העיד לזימים על שראו עיניו:

"הרדנים הרעישו את כל הסביבה, ואזור האולם ששכן סמוך ונראה לגבול, ספג את מרבית האש. אנשים מתוך האולם נסו לברת החוצה, ואנשים מהרחוב נסו להפנס פנימה, ונתוף האולם שורה אפלה מחללת אשר העצימה את הבהלה שבצעתים.

ובתוהו, כפיכול הענין אינו נוגע לו כלל, שכב הגאון רבי אהרן זצ"ל על הרצפה, ידיו מגוננות על ראשו, עיניו עצומות בדבקות, והוא נושא תפלה. התכופתה כדי להקשיב על מה מתפלל גאון הדור בשעה קשה זו, כשפסבבו מתחוללת מהומת מות? הקשבתו ושמעתי:

רבונו של עולם, התחנן רבי אהרן על חיי, איה וויל ווייטער לענגען זיין וילהיות בתורתך הקדושה! אגא, הוטרני בחיים.

אף לאחר ששיככו הדי הפצצות, לא הסתיימה המהומה. החשכה עזו נותרה בעינה, ותוצאות ההפצה טרם התבררו. בהלה שורה בקרב המונמים; האחד חפש את אביו ומשגנו מר אחר לזיו, כשצוחות ובכיות היסטוריות מלוות את קולותיהם הרמים.

ורבי אהרן, כמו אינו חש בתחרש שביבו, עזו היה שקוע בחפלתו. אחד מתלמידיו, רבי אהרן גוביק, ספר לי כי התכופף לכאונו כדי לסייע בידיו לקום, ובניתיים הספיק לשומעו קורא במר לבו, טאטע, איה וויל דיר נאך באדיגען! אהרן - אגא, אני רוצה להמשיך עוד לעבד אותך, ועוד כהנה וכהנה משפטי בקשה ותחנה אשר באף אחד מהם לא הזכיר את טובתו האישי; כפיכול ה' עומד לגדל עיניו, והוא מחיל לפניו אף ורק שייכל להוסיף ולעבדו".

"הבה נתבונן", סיים ר' שלום את ספורו בלחץ מהדהד: "אלו היינו אנו עומדים שם באותה שעה, על מה היינו חושבים? בנדאי על עצמנו ועל בני ביתנו. ואלו ר' אהרן - הדבר היחיד שהעסיק אותו באותה שעה היה אף ורק החיים הנצחיים, שייכל עוד ועוד להוסיף ולקנות תורה וחקמה, לעשות עוד מעט למען כבוד שמים."

זו היתה תחנתו ותפלתו של ר' אהרן כל הימים, ומתחן של תפלות אלו הגיע בנדאי להיכן שהגיע".

קול חוצבי עמי 761

מטר ארצכם בעתו, ונדאי לא יזק מסחרו מחמת שימפיד על הנהגתו להתפלל בזמן. ה'סדר' בעבודת ה' כקשר של מרגליות רגיל היה המשגיח רבי ירחם ממיר, להמחיש בשם רבו הסבא מקלם את חשיבות ה'סדר' בעבודת ה', לקשר הנעשה בשרשרת של מרגליות: אף שנדאי העקר הו המרגליות, והקשר טפל להן, חשיבות הקשר כה רבה, שהלא אם יתירו את הקשר יפלו כל המרגליות ארצה.

כזו היא חשיבותו של ה'סדר' בעבודת היום; הוא השומר את כל הקנינים שרוכש האדם בעבודת יומו. על כן אם הוא מקפיד לקום משנתו בזמן קבוע, ועל ידי כך להתפלל בזמן קבוע, אף כל תורתו, תפלתו ומצוותיו נעשות בדרך של סדר וקביעות, ורק כך יכל הוא להיות בטוח שהקנינים הרותמים ישיכש בעבודת יומו ששמו בנפשו לנצח (דעת תורה במדבר ע"י א).

אף המשגיח הגדול לוינשטיין, מגדולי תלמידי קלם, הקפיד מאד להשכים בזמן קבוע כדי להתכונן לתפלה. רגיל היה לומר בשיחותיו, שתפלה בלא הנהגה אינה תפלה, ואם לא באים אליה בזמן לא יכולים לבטל כראוי. מתוך כך אף הוא עצמו נהר לבוא ממיד זמן רב קודם התפלה, להתכונן כראוי ולפתח את התפלה בסדרה באמירת ברכות השחר בקול ובכונה. תלמידיו מעידים כי מעולם לא אחר לתפלה, וזלת פעם אחת, בתקופה ששייבת מיר שהתה בקניאן. היה זה פאשר לו המשגיח בחדר ששכרו לו באכסניה, ובבקר מצא נוצות שצאו מהשמיכה שהתכסה בה. כיון שחשש שפא ארע הדבר מחמתו ויפשל באסור גזל, טרח ללקט את הנוצות אחת לאחת, ומתוך כך אחר באותו היום לתפלה.

עוד ספר שבמשך שנים ארבה מן מכספו עוזרת בית למשפחת אבדך בעל מעלה ממקורביו, כדי שתשעה עם לזיו בשעת הבקר וכך יוכל הלה לבוא לתפלה בזמן (מופת וקואל ע"י מ"ה-מ).

הנה"ח רבי אהרן צבי מרומןשטיין שליט"א, ראש כולל סקניט ויז'ניץ בבני ברק ותלמידו של מרן בעל 'שבט הלוי', מעיד כי זכה לשמע מפי רבו כשהיה בערב מיו, כי מעת עלותו ארצה, לאחר מופתו מאירופה הובערת בעת מלקמת העולם השנייה, לא התפלה שחרית לאחר השעה שבע בבקר, תוך שהוא מדגיש שלא חרג מהנהגתו זו ולו ליום אחד.

סגלה לאריכות ימים

במסכת אבות (ג) מנו את 'שנה של שחרית' בין הדברים שמוציאין את האדם מן העולם. מה אידך, המשכים בבקר לתפלה ושהיה בה מתחלתה ועד סופה. סגלה היא בעבורו לאריכות ימים. כפי שהובא בגמרא (ברכות נא ח) שפאשר ספרו לרבי יוחנן ששנים זמנים בבבל, תמה על כך, שהלא הבטחת התורה (דברים יא כא): "למען ירבו ימים" נאמרה רק "על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם" - בארץ ישראל? אף כשספרו לו שזמנים אלו מקפידים ליהרות בבית המדרש בהשקמה ולהשאיר שם עד לאחר התפלה, נהה זענתו, שזכו לאריכות ימים מכת הנהגתם זו.

על מרן הסטיפלר ספר כי כשפא לפניו אבדך צעיר וספר לו כי פיון שהגיע לגיל שבו נפטר אביו, חושש הוא לחיי ל'דברי' אבותיו... ידגס מן תולדותיה (א): "הגיע אדם לפרך אבותיו... ידגס מן המיתה", עץ לו הסטיפלר על פי דברי הגמרא האמורים שיקפיד להשכים לתפלה ולשהות בה מתחלתה עד סופה קנטרס מספד גדול ע"י ג).

כאשר ראו העגלונים את המחזה, לא יכלו לעצור את תמיהתם, ושאלו: "אם רבי אתה, מדוע שוחחת עמנו בענייני סוסים לאורך כל הדרך?"

השיב רבי אהרן בחינה: "ראיתי שבמאמר פיתם אתם הורגים בני אדם. אמרתי לעצמי: מוטב יהרגו סוסים, ואל יהרגו אנשים..." (מפי השמועה)

"ויצא האמרי הישב בהר ההוא לקראתכם וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדברים" (א, מד)

מדוע דמה הכתוב את הכנענים דוקא לדבורים? להבנת העניין יש להסביר תחלה כיצד נשמר בעל פורת מעקיצת הדבורים, בשעה שבא לאסוף את דבשן. כדי שלא יעקצוהו הדבורים, מבעיר בעל הפורת עצים, עד שמעלים עשן שמכריח את הדבורים מהפורת. אז מגיע בעל הפורת בבטחה, ולוקח את הדבש מבלי שינזק.

לעמדת זאת, אם יבקש גנב לטול דבש מהפורת, יחשש להעלות עשן, שעשוי לגרום לתפישתו. מכיון שפך, לא תותר לו ברכה פי אם לטול את הדבש, בעוד הדבורים מצויות בפורת. באופן כזה לא נותר לגנב כל סכוי להתגבר על הדבורים ולהנצל מעקיצתן.

בדומה לכך היה חלקם של המעפילים, שחשבו להתגבר על הכנענים ולטול מהם את ארצם. אלו היו ממתנינים עד שתנתן להם הרשות מה' יתברך, היו זוכים לטול את הארץ בבטחה, מבלי שינזקו. אלו היו ממתנינים לצווי ה': "עלה רש את הארץ", היה עמוד הענין הולך לפנייהם במלחמה, ומבדי ארון הברית היתה יוצאת אש ופוגעת בכנענים (כדברי חז"ל), עד שהיו בורחים מפניהם כדבורים מפני העשן.

אולם המעפילים לא עשו כן. שנהגו כאותו גנב המבקש לטול דבש ללא רשות, בקשו הם לטול ללא רשות את הארץ. ומכיון שפך, לא הגנו עליהם עמוד הענין והארון, ובמצב כזה לא נותר להם כל סכוי להתגבר על הכנענים ולהנצל מפגיעתם. וזהו הדמיון ל"כאשר תעשינה הדברים".

(אזנים לתורה)

"וחרת ודי זהב" (א, א)

מסביר רש"י: משה רבנו הוכיח אותם על מחלקת קרח - שהיתה בחצרות, ועל חטא העגל - שעשו בשביל רב זהב שהיה להם.

למעשה, התרחשו החטאים בסדר הפוך, קדם חטא העגל, ואחריו מחלקת קרח. מדוע אם כן מזכיר חטא העגל רק לאחר מחלקת קרח?

לגבי חטא העגל, אומרים חז"ל (פסיקתא רבתי כא יד), שכאשר רצה הקדוש ברוך הוא להעניש את עם ישראל, בא משה רבנו ולמד עליהם זכות. הוא אמר להקדוש ברוך הוא: הרי בעשרת הדברות נאמר "אנכי ה' אלקיך" "לא יהיה לך" - הדברים נאמרו בלשון יחיד, והיו מכוונים רק אלי ולא אל כל עם ישראל. אם כן, רק אני הצטייתי שלא לעבד עבודה זרה, אך עם ישראל, כביכול, לא הצטוו בכך.

בזמן מחלקת קרח, באו אנשי המחלקת ואמרו: כלנו עמדנו בהר סיני, ושמענו יחד עם משה את הדברות מפי הקדוש ברוך הוא, שאמר "אנכי" "לא יהיה לך", אם כן, כלנו חשובים כמו משה רבנו, ולכן גם לנו מגיעים תפקידים כמוהו.

בדברים אלו, בעצם סתרו עם ישראל את למוד הזכות שאמר משה רבנו לפני הקדוש ברוך הוא. לכן פעת, בזמן התוכחה, הקדים משה רבנו את התוכחה על חטא מחלקת קרח, לתוכחה על חטא העגל. כי חטא קרח עורר חובה גם על חטא העגל.

(חנכת התורה)

"ואצוה את שפטיכם בעת ההיא לאמר שמע בין אחיכם ושפטתם צדק" (א, טז)

למה מכוננות המלים "בעת ההיא"?

השופטים מצוים לעשות דין אמת, ולשם כך עליהם לבדוק היטב את המאורע, ולחקר את העדים. כך מתנהל דין "בעת ההיא" - בימים שלפני בוא המשיח.

אבל לעתיד לבוא, יתנהל המשפט באופן שונה לחלוטין. בגמרא במסכת סנהדרין (צג ע"ב) כתוב, שהמשיח יהיה "מורח ונדאין" - הוא יפסק את הדין האמתי, אף מבלי לשמע את בעלי הדין, ומבלי לחקר את העדים. וכיצד? "והריחו ביראת ה'" (ישעיהו י"א ג) - המשיח יריח כל אחד, וידע את מעשיו על פי הריח שלו.

(קדשת לוי)

"ותרגנו באהליכם" (א, כז)

רש"י: לשון הרע.

רבי אהרן הגדול מקרליו, נסע בכרכרה אל רבו, המגיד ממזריטש. בדרך ישב לצדם של חבורת עגלונים. העגלונים הפשוטים ישבו ודברו ביניהם בגנותם של יהודי העיר. כאשר שמע רבי אהרן שהעגלונים עסוקים בלשון הרע וברכילות, מיד הסב את נושא השיחה ושאל: "אמרו לי, מהו הסוס הטוב ביותר עבור נסיעות ארכות?" העגלונים החלו לשוחח בהתלהבות על ענייני סוסים, ולא הרפו מהנושא עד שהגיעו למזריטש.

כאשר נכנסה הכרכרה לעיר, מיד עטו חסידיו של רבי אהרן על העגלה, וקבלו את פניו של רבם בכבוד רב.

דרך הצדיקים להסתיר מעשיהם ולהצניע לכת. אך מי שרוצה להיות צדיק ולילך בדרכי ה', הוא מרגל את דרכי הצדיק כדי ללכת בהם (הגר"א בבאורו למשלי)

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי יעקב יצחק ב"ר אברהם אליעזר הלוי הורביץ החוזה מלובלין < ש"ק ט' מנ"א (תקע"ה)

בעיר זוריק התגורר יהודי צדיק ושמו רבי יצחק.

ברשותו של רבי יצחק היה בית מסחר גדול לשווק טבק. בברכת ה' עליו שגשג העסק והיה לאחד מבתי המסחר הגדולים במדינה בתחום הטבק. רבי יצחק עצמו ישב ושקד על תלמודו, ואלו אשתו נהלה את בית המסחר.

פרנסתם היתה מצויה בשפע, וחייהם התנהלו על מי מנוחות. על כן, מה מאד התפלא רבי יצחק לשמע דבריו של ה"חוזה מלובלין" כאשר נכנס אליו לראשונה בחייו: "כשיציעו לך משרת מלמד תינוקות, פדאי לך לקבל על עצמך את המשרה...". כן אמר לו ה"חוזה", ופטרו לשלום.

רבי יצחק יצא מהחדר ותמהון נשקף מעיניו. מה לו, וילמוד תינוקות? מה פגנת הרבי הקדוש מלובלין?

עוד הוא מהלך לאטו מהרהר בדברים, שמע רבי יצחק קול קורא מאחוריו: "רבי יהודי, עצור בבקשה" ויהודי פשוט למראה קרב לעברו בצעדים מהירים.

"זה עתה הייתי אצל ה"חוזה", ספר הכפרי, בכיתי בפניו על ילדי הקטנים שלא יודעים צורתה של אות מהי. לא מבינים ולא קולטים מאומה. מוכן אני לתת כל הון שבעולם ובלבד שיגדלו כיהודים כשרים וצדיקים.

בתגובה אמר לי ה"חוזה": "זה עתה יצא מביתי יהודי, רוץ אחריו ובקש ממנו שישכים לשמש כמלמד לבניו למשך שנה. בתמורה לכה תשלם לו בשכרו ארבעים מטבעות אדמים, ובעזרת ה' בניה יצליחו בלמודם."

הכפרי הושיט לרבי יצחק צרור מטבעות. "התספים לכה?" שאל בקול מתחנן. חזקה על רבי יצחק מצותו של ה"חוזה" והוא עלה על עגלתו של הכפרי, ואלו את ארבעים האדמים דאג לשלח עם שליח לאשתו.

ובינתיים בזוריק, התרגשה ובאה מהוימה גדלה. הקיסר נפוליון יצא באותם ימים בראש אלפי חייליו לכבוש את רוסיה. בעוברם בזוריק, חנו למנוחה קצרה בתוך העיר, והחיילים התפזרו בין בתי התושבים.

גם לביתו הגדול של רבי יצחק נכנסה פלגת חיילים. הם סובבו בבית בחפשיות ונטלו מכל הבא ליד. לאחר מכן פשטו על בית

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" (א, א)

אלו דברים דבר משה? רש"י מסביר שאלו דברי תוכחות, והם מזכרים כאן ברמז, מפני כבודם של ישראל.

מדוע, אם כן, בהמשך הפרשיות כתובים החטאים של עם ישראל בפרוש?

התשובה לכה היא, שכאשר דבר משה רבנו לבני ישראל ברמז, הם חזרו בתשובה בעקבות תוכחתו. בגמרא, במסכת יומא (פו ע"ב), כתוב שכאשר אדם חוזר בתשובה מאהבה, זדונות הנפכים לו לזכיות. לכן, לאחר שחזרו עם ישראל בתשובה, מזכרים כל חטאיהם בפרוש, כדי להוסיף להם זכיות.

(אמרי אלימלך)

מתוך סדרת הספרונים "אור עולם"

2 החוזה מלובלין

88 ספרונים על גדולי וצדיקי הדורות

נתן להשיג גם באידיש ובאנגלית | לגילאי 6 ומעלה

בחניות הספרים ובטלפון המצרך

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 19:16
שקיעה: 19:38
צאת שבת: 20:16
דבנו תם: 20:51

הזמנים ל"פי
 אופק נתיבות

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם
 מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל
 וכן לרפואת הבי מרדכי בן יפה בתושח"י

מלון נרמס לילי נסיון: מורה בת נסיון - לקח לו וסמכה בת נסיון - אמת כמון
 בן לילי נסיון מקבל בן לו וסמכה בת

**דיון הלכתי
 בשולחן השבת**

שאלות ותשובות אשכוליות שהוקדמו
 על שולחן השבת של רבי ישראל שטייטל
 תעודת וסמכה בת

**למי שייכים כספי העלויות
 והנו"ג - לבית הכנסת
 שהתפללו בו או לביהכ"ס
 שקראו בו בתורה**

שאלה: מעשה שהיה בבית הכנסת שקודם קריאת התורה מכרו את העלויות כמנהג, וכשבאו לאחר המכירה לפתוח את הארון גילו שהארון נעול והגבאי איננו ואין מי שידוע את הקוד כדי לפתוח את הארון. מחוסר ברירה עברו לבית הכנסת הסמוך ובקשו מהם רשות לקרוא אצלם בתורה, וכך עשו. לאחר מכן נתעורר ספק למי שייכים כספי מכירת העלויות, וכספי הנדרים ונדבות שנתנדבו העולים בשעה שעשו להם מי שברך, האם לבית הכנסת הראשון שהתפללו בו, או לבית הכנסת השני שקראו בו בתורה.

תשובה: הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א אמר שהכל שייך לבית הכנסת השני, דמכיון שהקריאה בתורה היתה במקומם ובספר שלהם, זכו בכל מה שבא מכח הקריאה בתורה, דהיינו מכירת העלויות והנדרים ונדבות.

והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א הורה להיפך, שהכל שייך לבית הכנסת הראשון, דבזדאי כוונת הקונים את העלויות והעולים לתורה היתה לתרום לבית הכנסת שהתפללו בו והם קשורים אליו, ויש להם ענין מיוחד לתרום לו, והבית הכנסת השני בודאי לא נתן להם את המקום בעד כסף, אלא לשם מצוה, ולא היה בדעתם להרויח מזה משהו מלבד שיאמרו להם י"שר כח, ולכן לא זכו כלל בכסף אלא הכל לבית הכנסת הראשון כדעת הגותנים.

מפניי הפרישה

"אשר דיבר משה אל כל ישראל"

מלמד שהיו כולן בעלי תוכחה ויכולין לעסוק בתוכחות (ילקוט) משה רבנו לא הזכיר כאן את החטאים אלא ברמז בלבד, במנות את המקומות שבהם חטאו. כדי לעמוד על טיבה של תוכחה רק מתוך רמז, צריך אדם להיות בעל תוכחה בעצמו, ואילו אדם ריקה מן ההכרח לשתוח לפניו את התוכחה על הצלחת ולמנות את חטאיו במפורש. לא די לו ברמיזה. כיון שהוכיח משה רבנו את בני ישראל ברמז בלבד, הרי סימון הוא זה שהיו כולם בעלי תוכחה והיו מסוגלים להבין את תוכחתו המרומזת היינה "ויטלים לעמוד בתוכחתו" - מלשון "עומד על סוף דעתו" ... (דברי שערי חיים)

"יוסף עליכם כנס אלף פעמים"

באיזה זמן מן הזמנים נתקיימה ברכה זו? ברם, הדברים מכוונים לעתיד לבוא, לאותה העת שעליה הנביא אומר: הקטן יהיה לאלף והצעיר לגד עצום" (ישעיה ס-סב). עם ישראל שכעת הנהו "קטן וצעיר" יגדל ומספרו אלף מונים, כפי ברכתו של משה רבנו. (בנין אריאל)

"והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתי"

הרמב"ן אומר, שאם אדם מפקפק בדבר אם מותר לו לעשותו אם לאו, הרי קודם כל יסלק לחלוטין את נגיעתו העצמית, כאילו אין הדבר נוגע לו כלל וכלל, כי אז יוכל לברר את האמת, אם הדבר הוא לרצון השם יתברך אם לא. זהו פשוטו של הפסוק: "והדבר אשר יקשה מכם" - הדבר שיקשה מכם להכריע אם יש לעשותו אם לא - "תקריבון אלי" - תראוהו רק מנקודת המבט של רצון השם יתברך, ללא כל נגיעה עצמית, כי אז תגלו את האמת. (שפת אמת)

תשובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
 לפקס: 08-9941870
 או למייל- 7665190@gmail.com

**אור התורה
 לע"נ בנימין בן דוד**

חידה: מה ההבדל בין אבן לסלע?
 החידה משבוע שעבר: איזה מפרש פסק הלכה והוכיח ראה מאישה?
 פתרון החידה: הגאון היעב"ץ במור וקציעה (ס' ג') מביא הלכה בעניין מסוים והוכיח מאישה וע"ש.

הונים במדור 'אור התורה' לחודש 'תמוז': דב סוקולובסקי (רכסים), חיים ישראל בלומנטל (ירושלים), יצחק ברוקלי (מודיעין עילית, הקדשה בספר), יעקב עוזיאל דודי (אופקים), משפחת הירשפלד (בני ברק), אהרון ביי (ירושלים), אברהם עטיה (ירושלים), הקדשה בספר), אברהם הורוויץ (ביתר)

המושתתפים במדור זה, ופתרו נבונה וכנסו להגילה נשאת פרסים קטרי ערך, בשווי מאות שקלים. (תיו קניה ברשתות המזון, בחנויות ביהוד, וכן מוצר פטנט בלעדי לקראי אור השבת ועוד)

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תח"י
 ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת
 "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
 לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
 ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

בלאגן בגן הילדים

לאחרונה כל הארץ רועשת וגועשת בעקבות הפקרות מוחלטת של הגננות בגני הילדים ו ההיבט ההלכתי של כך: האם מותר להורים לפרסם לכל הציבור על גננת שהתפטרה בגלל רשלנות? ובכלל האם מותר לפטר גננת על כך ובאיזה אופן ו מיוחד: השאלה שהגיעה מהקהילה החרדית- ופתרונה

מה שקורה לאחרונה בכמה ממעונות הילדים בארץ, הוא תופעה חדשה שלא התרחשה עד ימינו אלה, כאשר גננות מרשות לעצמן להתנהג עם הילדים בתקיפות נוראה ואיומה, ועושות ככל העולה על רוחן, בפרטים כאלה שאי אפשר להעלותם על הכתב.

במהלך החודש קיבלנו שאלה מקהילה חרדית בארץ, שראשיה סיפרו דברים מזעזעים המתרחשים בגן הילדים הוותיק של הקהילה. הפרטים התגלו כאשר כמה מן הילדים סירבו ללכת לגן, וגם לא נרדמו בלילות, וחלקם נצרכו לטיפולים פסיכיאטריים בגלל התנהגותה התקיפה של הגננת.

השואלים, ברוב אצילותם, שאלו מה עליהם לעשות. הם סיפרו שתכננו כבר כמה פעמים לפנות למשרד החינוך, או גם למשטרה, אבל בעלה של הגננת מתחנן על נפשו ואומר, הדבר יפגע במשפחתו העניפה, וסיפר שיש לו הרבה ילדים בבית, ובהם גם בני ישיבה, ופרסום הענין יזיק להם בצורה נוראה. מצד שני, ההורים אינם מסוגלים עוד לסבול את מעשיה של הגננת, שכאמור אי אפשר לתארם, ושאלו מה לעשות?

הגריי זילברשטיין השיב, שאם פנו לגננת עצמה כמה פעמים, ואיימו עליה שאם לא תחדול ממעשיה, יפנו לגורמים המתאימים, והיא ממשיכה במעשיה טובת הילדים קודמת, ואפשר לפטר אותה. הרב שליט"א ציין שכדאי לגרום לה שתתפטר בעצמה, ולא צריך לפרסם את סיבת הפיטורין.

אם כפרה

סיפור לעפת

פני צומ

כוחו של חשבון נפש אחד

לרגליים!!! כן, פשוט כך; אם השי"ת הביא עליי כאבים ברגליים, אני צריך לחשוב מה קרה שם, באזור זה של הגוף, ולנסות לתקן את הדבר. כיון שאני אדם יסודי מטבעי (וכמי שמכירים אותו מקרוב, נוכל להעיד שאכן כך הם פני הדברים...) לא אכחד שחשבון הנפש הזה ארך זמן מרובה. חשבתי וחשבתי, ושוב חשבתי, והשקעתי בכך שעות על גבי שעות. מצד שני, עשיתי את הדבר בלי 'נערווין' מיותרים, אלא אך ורק מתוך ידיעה שזה מה שהשי"ת דורש ממני בעת הזו.

מה שעלה בראשי בסופו של דבר, היו 3 דברים, שכל אחד הביאני למסקנה שאיני מנצל כראוי את הרגליים שהשי"ת נתן לי, ועלוי להשתפר בנושא זה. הדבר הראשון, שאיני משתתף כפי הנדרש ממני בשמחות של שכני וידידי, וצריך לעשות חיזוק בענין. דהיינו, לא שאיני מגיע כלל לשמחות; אבל יש ביכולתי להשתפר בענין זה, ולהגיע יותר לשמחות. המסקנה השנייה היתה שהנני מתרשל גם בענין ניהום אבלים, רח"ל, ובמקביל גם בביקור

"כמונן שהלכתי לרופאים, והם נתנו לי עצות כאלו ואחרות, שלחו אותי לפיזיותרפיה וטיפולים נוספים, אבל שום דבר לא עזר"

אדם אחד אשר סבל מאוד מעצבנות יתר והתפרצויות כעס וזעם, פנה לפסיכולוג. הפסיכולוג הציע לו ללכת לחוף הים, לשבת על כסא נח, להקשיב לגלים, ולהירגע וגם לעשות חשבון נפש ולחשוב מעט לפני שהוא מתפרץ. הוא שילם לפסיכולוג הרבה כסף, ולכן שמע לעצתו. הוא הגיע לים, ישב ושקע במחשבות רגועות, אולם לאחר כמה דקות הוא שומע: "יוסי,

מישהו מנסה לפרוץ לך את האוטו!", הוא קם בבהלה, לקח בידו 'נבוט' ורץ לחנייה. בשלב זה הוא קופץ לכביש בלי לחשוב פעמיים ורכב פוגע בו ומעיף אותו לנתיב הנגדי, שם גם עלה עליו אופנוע.

תוך שתי דקות העלו אותו לאמבולנס גונח מכאבים, ואז הוא חשב: "כמה צודק הפסיכולוג שעלי לחשוב לפני שאני מתפרץ, הרי בכלל אין לי אוטו... וגם לא קוראים לי יוסי...".

קוראים יקרים, מידי כמה זמן אנחנו בכלל עושים חשבון נפש, אם אנו עושים בכלל? חשבון נפש זה הדבר העיקרי שאדם חי עליו עלי אדמות. אסור לאדם שהיום של מחר יהיה אותו דבר כמו אתמול.

הוא חייב שיהיה יותר טוב מאתמול. וכן אסור שהשנה הבאה תהיה אותה שנה, הוא חייב שהיא תהיה יותר משנה שקדמה לה, זה יהודי "מעלין בקודש ולא מורידין", ואין מעלין ולא מורידים וכי יש מדד לכך??? התשובה היא שכן, והמדד הוא זה חשבון הנפש שכל יהודי עושה כל לילה לפני שהולך לישון, או אפילו בסתם רגעים פנויים שיש לו ישוב ויחשוב מה עשה היום, האם היה שווה לו לבוא לעולם ולעשות מה שהוא עושה, והאם אבא שבשמיים שמח בשמה שעשה ובמה שעושה, כל זה צריך לחשוב. בהצלחה!!

בחוברת הנפלאה 'קול ברמה', ביטאן רמת אלחנן, הובא הסיפור המחזק הבא, בו נוכל לראות בבירור מהו כוחו של חשבון נפש, והעיקר להחזיר לתוך תוכינו שחשבון נפש זה לא ביום כיפור, זה בכל יום. כל רגע. כל שניה.

אחד מתושבי השכונה, ת"ח ויר"ש מרבים, סיפר לנו שזמה תקופה ארוכה החלו לתקוף אותו כאבי רגליים חזקים.

אני עדיין בגיל צעיר יחסית, הוא אומר, ולכן לא יכולתי לתלות את הכאבים בענין הגיל. כמונן שהלכתי לרופאים, והם נתנו לי עצות כאלו ואחרות, שלחו אותי לפיזיותרפיה וטיפולים נוספים, אבל שום דבר לא עזר.

בשלב מסוים, ממשיך ת"ח ומספר, החלטתי לעשות חשבון נפש נוקב, ולהרהר במה אני יכול-לשפר את מעשי בכל מה שקשור-

חולים. ברצוני להדגיש, אומר ת"ח, שלא באתי סתם אל עצמי בטענות! לא האשמת את עצמי, ולא הכיתי על- חטא, סתם כדי לייסר את עצמי, חלילה. איני טיפוס כזה, ובוודאי שעבודת השם לא מתבצעת בדרך שכזו. -המסקנות שהעליתי, היו נכונות ומבוססות, רק מפני שהגעתי אליהן מתוך שלווה ומנוחה.

לאחר שווי דאתי שוב ושוב שעלתי לתקן את הדברים הנ"ל, הגעתי גם אל השלב המעשי, והתחלתי ליישם את המסקנות. התחזקתי מאוד בכל 3 הדברים הנ"ל, ושוב לא יצאתי מגדרי, - אבל ניסיתי לנקוט בחיזוקים אמיתיים, שרירי הרגליים החלו לכאוב בצורה רצינית. ישבתי וחשבתי מה השי"ת דורש ממני! והגעתי למסקנות שיביאו אותי להשתתף יותר בשמחות, ב'שמחות' ובביקור חולים. ומה או מר ומה אדבר! מתרגש - ת"ח, בתוך פרק זמן- של שבועות ספורים הלכו הכאבים ופחתו, עד שפסקו לחלוטין!!! וכל זאת ללא תרופות כלשהן! את המסקנה יעשה כל אחד לעצמו, אני רק שוטח את הדברים בפני חבריי, לידע להודיע ולהוודע שיש אלוקים בעולם, וכשקורה לנו דבר מה, והלוואי שיקור תמיד רק דברים טובים ואירועים משמחים, צריך במקביל להשתדלות הגשמית לעשות השתדלות רוחנית נאותה. וה' יעזור לנו להגיע אל המסקנות הנכונות.

אם ברה

סיפור לפנת

באם שרותיכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4, 11334 מתיבתא
ולציון עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

רפואת הרב יוסף

מכונת משניים

בדור שלנו אנשים מחפשים סגולות, ומה הם עושים. מתקשרים למקומות מסויימים ומבקשים ברכה על פרנסה, על זיווגים והכל. לא שזה דבר לא טוב, אדרבה להחזיק את מוסדות התורה זה טוב מאוד. אבל אם יש כזה דבר שאפשר לבקש מאותו אבא למה אנו לא ממשים את ההטבה הזאת.

בורא עולם, אבא שבשמיים, הוא אבא של כולם. אדם נקלע לצרה וצריך ישועה יכול לפנות אליו. השיחה לא עולה כסף זו שיחה חנימית, וחשוב לזכור שהיא תמיד מניבה תוצאות. זה בדוק. שאדם מתפלל ומבקש מבורא עולם, אבא תיתן לי הוא לא רק ישלח לך את זה, הוא יבוא עד אליך וישיט לך את זה ליד. מה? כן! ככה זה עובד. אני בטוח שאתם מודעים לכך, אבל צריך לחזק את זה כמה שיותר בתוך הראש, שכדי לקבל ישועות מאבא שבשמיים לא צריך להזיע הרבה. מספיק תפילה אחת קבלה ושינוי שיראה אהבה וקרבה לבורא עולם עשית את שלך, ובטוח שאם מגיע לך משמים ישלחו את זה אליך, וכמו שאמרנו יותר נכון, עד אליך. זה אחד מהמתנות שעם ישראל זכה לו בדורות האחרונים. שעל אף

הם ליחששו מילים ומשפטים, וחששי הלך וגבר. מי יודע מה הם זוממים. מספיק לך חצי דקה של פחד כדי להעלות במוח את כל סיפורי הטרמפים בשלושת העשורים האחרונים בארץ ישראל, ולדמיין את עצמך בתוך הסיפור הבא בתור.

שהם נמצאים בגלות אבא שבשמיים לא מזניח אותם ודואג להם לכל חסרונם ולכל בקשתם. ואם כך, למה אנו עצלים. סגרו את העלון, והתפללו תפילה נרגשת לבורא עולם.

הסיפור הבא הובא במסגרת פרויקט 'הפנת בכל יום':

עמדתי ביציאה ממושב מירון וחיכיתי לטרמפ שייקח אותי לחיפה ויביא אותי אל אמי היקרה המצפה לי. היא לא חשה בטוב, וידעתי כי חיוני שאבקר אותה היום. עמדתי לקיים מצות כיבוד הורים וביקור חולים, ועל הדרך קייתי לזכות מישהו בגמילות חסדים.

מכונת מתקרבתי, אני מרים את היד, המכונת נעצרת, ואז אני מגלה שבתוכה יושבים שני אנשים ללא כיפה, ובלי כל סימן זיהוי אם יהודים הם או לא. בעוד אני מתחיל להתחרט על שעצרתי אותם, שואל אותי הנהג: "לאן אתה צריך?" לחיפה, ענית, ולאן אתם? "לרחובות".

אם ככה, המסקנה ברורה, אחכה לטרמפ אחר. לא הבנתי מדוע ממשיכים השניים לעמוד על מקומם ולדבר ביניהם. הם ליחששו מילים ומשפטים, וחששי הלך וגבר. מי יודע מה הם זוממים. בימינו אי אפשר להיות בטוחים בכלום. מספיק לך חצי דקה של פחד כדי להעלות במוח את כל סיפורי הטרמפים בשלושת העשורים האחרונים בארץ ישראל, ולדמיין את עצמך בתוך הסיפור הבא בתור.

בעוד אני עסוק בדמיונות, הם עסוקים בדיון

חשוב ולא ברור, ולבסוף פונה אלי הנהג: "בוא, ניקח אותך לחיפה". המבע שלו היה נדיב. הוא לא נראה כל כך רע כמו בדמיונות. דיברתי איתו עוד קצת, ביררתי במה הוא עוסק, והתברר לי מעבר לכל ספק שהנהג והנוסע, שניהם יהודים מזרע ישראל, ואפשר להכנס למכונתם.

איזו הקלה! חשבתי אז, איזו שמחה יש לי מלפגוש יהודי. כמה נפלא להיווכח בפשטות שבה אנחנו סומכים על אחים יקרים. כמה ברור לי, שאם אמר שייקח אותי לחיפה, אז הוא אכן יקח אותי לשם. עליתי, הנהג פתח בנסיעה. הרכב נראה די חדש, ואני התרווחתי בנוחות על המושב האחורי. אחרי כמה דקות של נסיעה פותח הנהג את פיו: "אתה יודע למה החלטתי לקחת אותך לחיפה?"

- לא. "אספר לך. לפני כמה שנים באתי כאן, לרשב" במירון, לעשות את יום כיפור. כל היום צמתי, התפללתי, ובמוצאי הצום הייתי מותש לגמרי. טעמתי משהו קל ממה שהגישו בציון, וכל מה שרציתי באותו רגע היה להגיע הביתה, וכמה שיותר מהר.

"יצאתי לטרמפיאדה, בדיוק כאן איפה שמצאתי אותך עומד, וחיכיתי לטרמפ. חיכיתי וחיכיתי, ושום אוטו לא נראה באופק. רבוננו של עולם! קראתי מעומק הלב. "אתה יודע" - פונה אלי הנהג - "אחרי יום כיפור אתה קליל כזה, מרגיש קרוב לאבא בשמים, התפילה שלך אמתית כזאת, בלי משחקים..." כן, אני יודע, אמרתי. אך לא הייתי בטוח כל כך. שום דבר איני יודע. אתה רואה יהודי פשוט, ואין לך מושג אלו עומקים בנשמה שלו.

"אז תשמע, אמרתי: השם, בבקשה תשלח לי אוטו. אני מוכרח לחזור הביתה. מבטיח שאם אתה שולח לי אוטו, אז כשיהיה לי אוטו משלי, הטרמפיסט הראשון שירצה לעלות, אקח אותך עד הבית שלו!"

"לפני כמה ימים קניתי אוטו, ואתה הטרמפיסט הראשון שפוגש אותי. ואיפה? כאן, במקום שאני עמדתי לפני כמה שנים. אתה צריך לחיפה, אני לרחובות, וזה אומר שאני צריך להכפיל את הדרך. לכן התדיינתי פה עם חבר שלי, אם ההבטחה שלי כוללת גם מצב כזה. בסוף הגענו למסקנה שהבטחה זו הבטחה, ולא משנה לאיזה קצה עולם אתה צריך להגיע. אתה הטרמפיסט הראשון, ואתה תקבל שרות וי איי פי כמו שהבטחתי."

אכן. הנהג היקר הזה לקח אותי עד לביתה של אמי בחיפה, ועם האוטו החדש הוא עלה על המדרכה כדי להגיע הכי קרוב לפנת הבנין...

אמרי קודש בראי הפרשה

"אלוקינו דיבר אלינו בזוהר לאמר רב לכם עֲבַת בהר הזה (דברים א, ו)

רבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו ה'בן איש חי' (דרשות) כתב לבאר בהקדים דברי חז"ל במסכת קידושין (לט): "שכר מצווה בהאי עלמא ליכא, ואין בזה משום 'ביומו תתן שכרו', כיוון שנצטוונו על ידי שליח.

אך שכר מצוות "אנכי" ו"לא יהי לך" - מפי הגבורה שמענום (מסכת מכות כד). על זה יש שכר גם בעולם הזה.

וכתבו המפרשים שבשביל מצוות "אנכי" ו"לא יהיה לך" יש לישראל רוב טובה בעולם הזה ולולי כן לא היה להם יותר מכדי חיותם ממש.

עוד ידוע מה שאמרו רז"ל (רש"י על הפסוק, תנחומא כי תבא סימן א') על הפסוק (דברים כז, ט) "היום הזה נהיית לעם" - בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית.

ובזה מובן הטעם שציוונו השם יתברך לזכור בכל יום מעמד הר סיני.

וזה שאמר: "ד' אלוקינו דיבר אלינו בחורב" - שבביל שדיבר אלינו ממש, כי "אנכי" ו"לא יהיה לך" מפי הגבורה שמענום, לכך: "לאמר, רב לכם" - ראוי "לאמר" בעולם הזה "רב לכם" - שיהיה לכם ריבוי שפע טובה ולא בצמצום, כי מחמת אותם שדיבר עמנו יש לנו שכר גם בעוה"ז.

גם עוד ראוי לנו להשים מעמד הר סיני על ליבנו, כדי שנצייר תמיד שבתנו בהר הזה, כדי שתהיה קבלת התורה חדשה אצלנו בכל יום.

או יובן בס"ד, "הר סיני" נבחר למתן תורה שבביל שפלות שהייתה בו, וממדת "הר סיני" ילמד האדם לאחוז בענווה, דמאן דאיהו זעיר איהו רב (זוהר הק' ח"א דף קכ"ב ע"ב).

למצוא את יד ההשגחה בכל מקום. אהבים את הסיפורים של הרב זאיד?

"אור השבת" - זה הספר שלכם!
מאות סיפורי השגחה | אלפי קטעי חיזוק
והתנודדות | מאות סיפורים על גחלי
ישוראל | ספר אחד!

052-714-84-54

מלוחים לכל חבי הארץ והעולם

מאות
מילים
מקום
מחזק
מדינה
וקשה

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויזחוק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

למה תשב"ר בטלים מת"ת בתשעה באב?

איתא בתענית (ל) שתינוקות של בית רבן בטלין מלימודן בתשעה באב משום שנא' "פקודי ה' ישרים משמחי לב", והקשו המפרשים חבילי קושיות דלא שייר לאסור מצד הקטנים עצמם כיון שאין להם שמחה כל כך בלימוד, וכמבואר בירושלמי (פ"א דשבת וברב ניסים גאון שבת יג) דתינוקות של בית רבן לומדים לאור הנר בשבת, לפי שרצונם שהנר יכבה ולא יבואו להטות, וכן הקשה הט"ז (א"ח ס' תקנ"ד) דודאי אין לתינוקות שמחה בלימודם, ובערוך השלחן (א"ח ס' תקנ"ד ס"א) הוסיף בזה מה שאמרו במדרש עה"פ "ויסעו מהר ה'" כתינוק הבורח מבית הספר?

עוד יש להקשות לפי מה שביאר החקרי לב (א"ח ס"ס צ"ט) שאין חינוך קטן באבלות, לפי שעיקר חינוכו להרגילו במצוות לכשיגדיל, וגבי אבלות הוי אתחלתא דפרוענות וסימן רע הוא לו, ואם כן למה תשב"ר בטלין בתשעה באב. ויש להוסיף דגבי אבלות של תשעה באב לא שייר לחנוך לקטן לפי שאנו מאמינים שמהרה יבנה המקדש, עוד לפני שיהיה בר חיובא?

והנה הט"ז מתרץ שבטלים משום המלמד ששמח בד"ת כשלומד עמהם. והקשו האחרונים שהרי קיימא לן (יור"ד ס' שפ"ד) שאף מי שהוא אבל ואסור בת"ת, אם רבים צריכים לו מותר ללמד תורה ברבים. והיה מקום לחלק בין ללמד גדולים דמותר כיון שהם בני חיובא משא"כ ללמד קטנים דאסור משום שאינם בני חיובא ופטורים מעיקר הדין מכל המצוות, אולם ראיתי להט"ז עצמו (יור"ד שם) שכתב דאדרבה לימוד תשב"ר הבל פיהם חביב מלימוד הגדולים כדאמרינן בשבת (ק"ט): אינו דומה הבל שיש בו חסא לאין בו חסא, שלכן אף מי שהוא אבל ותשב"ר צריכין לו, מותר לו ללמד תורה אף בעת אבלותו?

ובשר"ת מהרש"ל (ס"ו) הקשה עוד דלא שייר לאסור משום שמחה של המלמד, מאחר שטרוד הוא במלאכתו ולכן אין לו שמחה, ואפילו במה שמעיין בהלכה קודם שילמוד עמהם, לפי שבהול במלאכתו כדי שיוכל לגמור פעולתו, וכדוגמת הרועה שרשאי להכניס ממכחול בשפופרת בשעה שנוקקים הבהמות לרביעה אף על פי שלשאר אדם אסור אפי' להסתכל משום הרהור, שמאחר ועוסק במלאכתו לא יבוא לידי הרהור, קל וחומר שהמלמד תורה לתלמידיו לא יבוא לידי שמחה?

ובחי' גבורות ארי (תענית י:) הקשה עוד ממה שאמרו בשבת (ק"ט). דאין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבניין בית המקדש, ואם כן מסתבר שכל שכן שמפני צער החורבן אין לבטלם ממצות ת"ת, שהרי אפילו לבנינו אין מבטלין, ולגוף קושיא זו י"ל דאדרבה צער החורבן חמור מבנינו, משל למתאבל על מות בנו יחידו שודאי צערו רב יותר ממי שמיצר על שלא זכה להיפקד בורע של קיימא].

ונראה לתרץ בס"ד כל הקושיות, דמה שהתורה משרה שמחה בלב האדם כמו שנאמר (תהלים י"ט) "פקודי ה' ישרים משמחי לב", וכן אמרו במדרש "כי טובים דודיך מיין", נמשלו דברי תורה ליון, מה יין משמח את הלב שנא' (תהלים ק"ד) "ויין ישמח לבב אנוש אף דברי תורה, אין השמחה רק לבנים העוסקים בה, אלא אף רבותיהם והוריהם של הקטנים יש להם שמחה מכח לימוד התורה של בניהם, ולכן תשב"ר בטלים בו בתשעה באב, כי הוריהם אסורים בשמחה בתשעה באב, וראה בהקדמה לספר אשכול יוסף עה"ת שהבאנו ראיה לדבר, והצעת יישוב זה קמיה רבינו הקדוש הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א ראש ישיבת "פורת יוסף" ושמח בזה ואמר שהאב חידוש גדול. ובוה הכל ניחא, כי תשב"ר בטלים בתשעה באב לא מכח השמחה שיש למלמד בתורה, או לקטנים, אלא שעל ידי הלימוד של הבנים ממילא השמחה שוכנת בקרב אבותיהם.

מסופר על רבנו הגר"א זצ"ל, שתלמידו בעל "פאת השלחן" (בהקדמת ספרו) מעיד על אמתותה. קרן מיוחדת היתה בוויילנה מעזבונו של רבי משה קרמר [סבו של הגר"א], ששמה לה למטרה להחזיק תלמיד חכם. בין הנתמכים היה הגר"א. הכסף שהיה מעבר מדי שבוע באמצעות השמש נועד לספק צרכי בני ביתו.

לימים החליט השמש ליטול הכסף, להקל בזה על מצבו הדחוק, ולא נרתע לעשות כן, שידע שהגר"א בצדקותו לא יגער בו על כך. ומשבאה לפני הגר"א אישתו לתנות על צער הילדים, שאין לה להשביע את נפשם הרעבה, השיב כנגדה שתשלחם לבתי השכנים וירחמו עליהם ויאכילום, ודי בזה כדי שלא יגוועו ברעב.

כך היה כל ימי חייו של השמש, ולעולם לא ציערו הגאון על כך, אדרבה, שמחתו היתה גדולה שמצליח להסתיר מפני השמש, שיועד כל מעשיו ועומד כל העת בנסיון שלא לבייש יהודי עני. והדברים נפלאים ממש. (טעם ודעת)

אברך בן תורה נכנס למחן בעל "קהלות יעקב" זצ"ל, לקבל הדרכה בלימוד. ישב רבינו ובמשך שעה ארוכה הדריכו בסדרי הלימוד ובדרכיו, באר היטב, בהם כלל את כל השיטות הקיימות בלימוד, ואיזו מהן היא הדרך הישרה שיבור לו האדם. כאשר פנה האברך ללכת עמוס במגילה ארוכה של הוראות והדרכות, ביקשו הסטייפלר לשוב. יש לו דבר מה להוסיף: "ואל תשכח לעזור בבית" אני רואה שאתה בן תורה, הוסיף ואמר, ומתמיד בלימודך במסירות נפש גדולה, אבל גם בני הבית דורשים תשומת לב. כשתשוב כעת לביתך, תשאל אם עזרתך דרושה בדבר מה...

אבל אשתי מוכנה "שאקדיש כל כולי למען התורה", שואל האברך, ורבינו משיבו בלבביות: אמנם זוהי מצותה וזוהי חובתה, אבל חובתך, החובה שלך, היא לעזור בבית!!!

ידוע שמרנא רבי ישראל מאיר מראדן בעל "חפץ חיים", היה מתריס כנגד קלי דעת המאחרים לקבל את השבת ומסמרים לצאת ממנה. וכך אמר: ששת ימי המעשה יונקים מן הקללה שנתקלל אדם הראשון: "בזעת אפיך תאכל לחם", ואילו השבת נתקדשה ונתברכה בברכת ה'. בני בינה מסמרים אפוא להיכנס לשבת ולקבל בהקדם ברכתה האלוקית, וכשתמה השבת, הם מאחרים לצאת ממנה כדי לא להיכנס מיד "לקללת ימי המעשה". ואילו קטני אמונה הפוכים באיוולתם את היוצרות: הם מאחרים להיכנס לתחוסי הברכה, ונחפזים בקוצר שכלם לצאת מן הברכה של שבת המלכה...

האדמו"ר הצדיק רבי אברהם מתייתו משטפנשט שברומניה היה ידוע כמחולל נסים ונפלאות. מכל האזור נהרו אליו רבים יהודים ואפילו גויים שהיו בצרה ובקשו ישועה. וגופו שלם לאחר פטירה ביום כ"א תמוז שנת תרצ"ג נפטר ברומניה האדמו"ר משטפנשט, הוא נקבר בכבוד רב בעיר יאסי. מקום הציון ואוהל הצדיק בבית העלמין של העיירה, שימשו כתחליף לחצר הצדיק. שיירות רבות הגיעו לשם, התפללו על קבר הצדיק, והמשיכו לראות ישועות כבחייו. לאחר השואה, יהודים רבים מתושבי המקום עלו לארץ ישראל, הקהילות היהודיות באיזור התפרקו, וסכנת חורבן ופגיעה ריחפה על המקום. תלמידיו ויוצאי רומניה יזמו, בהתייעצות עם גדולי הרבנים, והחליטו להעלות את ארונו של הצדיק משטפנשט אל ארץ ישראל. שנים רבות היה הדבר בגדר חלום, הוקם ועד מיוחד שפעל במסירות ובעקביות, עד שביום חמישי, ג' חשוון תשכ"ט (כשלושים וחמש שנים לאחר שנפטר) המשימה צלחה בידם וארונו של הצדיק הובא לארץ ישראל.

מסע ההלוויה יצא מבני ברק ומשם לבית הכנסת הגדול של תל אביב, שם כבר המתינו אלפי יהודים יוצאי רומניה, שרובם זכה להתברך מפי קודשו. סיפורי המופתים שוב קלחו מפיהם, כמו אך עתה אירעו. משם המשיכו לבית העלמין 'נחלת יצחק'. בחדר הטהרה של בית החיים 'נחלת יצחק' היה דיון, האם לפתוח את הארון ולקיים מנהג ארץ ישראל, לקבור ללא ארון. רבה של בני ברק הרה"ג רבי יעקב לנדא, ציוה לפרוץ פתח בתחתית הארון, וכשהתברר שהגוף הקדוש שלם כביום פטירתו, ציוה הרב לנדא להוציא גופו הקדוש מן הארון. שמו אותו במיטה כמו כל נפטר, ולא התפרק, למרות שעברו 35 שנים מעת שנפטר.

אנשי 'החברה קדישא' יצאו מחדר הטהרה מרוגשים כולם ואמרו: "כזה דבר לא רואים כל יום". הגר"י לנדא הוסיף לומר: "זה ממש כאילו עכשיו הוא נפטר, אפילו הפנים מאירות.

לטובת קוראני, לראשונה בעולם הספרים: משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם >

<p>זכור לך את המחלה כמבואר, יצאנו לסיור ולכל המדינות וכל יבשות העולם, דבר אחד הפיל לה את הרוחיים ואפשר לתמו שנים רותפים...</p>	 <p>המחלה עמד מול עינינו שכלפי הים בעיניים ואז נזכרתי בברכה טובה שמתן בני יחסי, ומתחת רגעים ימי ימים קורים...</p>	 <p>חזן כזה משהו חקלנו 'באונטן לוחמני, ונרצח בסינים, מפא"ב ביישק בנפשו מסיקטת ומאצרת, מה הוא ביקשר פשוט לבנות...</p>	 <p>מסע ברב עיני במוחה במייל' על ללב"ג האחת שחודר בהשגחה גדול כל מחסבות היות. סיפור חיים של אמתה.</p>
<p>דבר החלל בבקר שנתו, מובן אחר עשאי מראש שנה את כל המסוגל בזה, ומה שישפיע בראשית יאמר על זה המסוגל של עני רותפים, חשיפה.</p>	 <p>הנני ששל בית שנת אחר חרף וחס, הברכה היות שפיל, ותעיקה שברלב שהחובה, ענינו של ישרים ונאמנו עני רותפים!!</p>		

מאות סיפורים, אלפי חוקרים, ספר אחד!! מנצעים מיוחדים לבין הזמנים - 052-714-84-54

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

קבלת שבת

שנה שלש עשרה - עלון דו שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, ח' באב התשע"ט.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת דברים

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" (א. א.).

מפרש רש"י, ש"הדברים" הללו "הן דברי תוכחות, ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן".

רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד, נרצה על קידוש השם ב-ג' באב בשנת ת"ח. יום פטירתו חל בדרך כלל בשבוע שבו קוראים את פרשת דברים. הוא אמר רעיון נפלא בענין תוכחתו של משה:

משל למה הדבר דומה, למלך שאשתו חטאה וגירש אותה מהארמון. גירוש המלכה עורר רעש גדול אצל כל השרים, ויועצו ואהובו של המלך ביקש רשות להיכנס אליו. נענה המלך, והלה החל לגלגל עימו שיחה. דיברו על הא ועל דא, עד שהגיעו לאותו ענין, והמלך סיפר לו מה עשתה המלכה.

אמר לו אהובו: "דבר קטן עשתה המלכה, נשים אחרות מצערות את בעליהן פי כמה וכמה! עליך לשמוח בחלקך".

התרצה המלך ואמר: "הבה נראה אם מתחרטת היא על המעשה שעשתה, אם כן - אחזירה לארמון".

הלך אותו יועץ למלכה ואמר לה: "מה עשית למלך? הן אפילו אינך יודעת כמה גדול הוא, וכמה רבה תבונתו. את רואה אותו בתוך הבית, ומחשיבה אותו כאחד האדם, אך מכל קצות תבל באים כדי לשמוע את חכמתו ולראות את הנהגת מלכותו. חטא קטן שאת עושה כלפיו נחשב לעוון גדול!".

קיבלה המלכה את הדברים ובאה אל המלך. נפלה רגליו והתחננה לסליחתו. המלך, שראה את צערה - סלח, ושב השלום לשרור בארמון.

למלך אמר היועץ שהמלכה לא עשתה אלא חטא קטן, ואילו למלכה אמר שחטאה גדול.

כך היה משה רבינו משכין שלום בין ישראל לשמים - את עם ישראל הוכיח שעשו חטאים גדולים, ואילו לפני הקב"ה אמר עליהם דברי סנווריה, שעוונם אינו כה גדול ושימחל להם.

"אֶחָד עֶשְׂרֵי יוֹם מַחְרָב... ה' אֶלְקֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב לְאֹמֶר" (א. ב-ו.).

מדוע הכתוב בפרשתנו כינה את הר סיני - 'חורב'?

ביאור נפלא כתב בספר 'באר יוסף': הגמרא במסכת שבת (דף פט.) אומרת: "הר סיני שמו, ולמה נקרא הר חורב - שירדה חורבה לאומות העולם עליו". יש להבין, איזה חורבן נהיה לאומות העולם כשעם ישראל קיבלו תורה בסיני?

אמרו חז"ל בגמרא בסנהדרין (דף נט.): "כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני - לזה ולזה נאמרה. לבני נח ולא נשנית בסיני - לישראל נאמרה ולא לבני נח". שואלת הגמרא: "והרי פריה ורביה, שנאמרה לבני נח, דכתיב 'ואתם פרו ורבו', ונשנית בסיני - 'לך אמור להם שובו לכם לאהליכם', לישראל נאמרה, ולא לבני נח". והרי לפי הכלל ש"כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה", אם כן צריך שמצות פריה ורביה תחול גם אצל בני נח, ומדוע לא חלה עליהם מצוה זו?

מתרצת הגמרא: "ההוא לכל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו הוא דאתא".

כלומר, באמת הפסוק: "שובו לכם לאהליכם" לא נחשב כציווי על מצות פריה ורביה, אלא בא להתיר להם את המצוה לאחר שנאסרה עליהם שלושה ימים קודם מתן תורה. ואף על גב שהתיר מובן מאליו, שהרי אסר עליהם שלושה ימים, ממילא לאחר שעברו שלושה ימים הם שוב מותרים. בא הכתוב להשיענו שכל דבר הנאסר במנין, אף על פי שקבעו זמן לדבר, לאחר שעבר הזמן צריך להתירו במפורש. נמצא שמצות פריה ורביה ניתנה תחילה לבני נח וניטלה מהם וניתנה לישראל בלבד.

היי אומר, שעד מתן תורה היה אומות העולם מחוייבים בפריה ורביה, כלומר הקב"ה חפץ בהן ורצה שיתרבו, וכשניתנה התורה - ניטלה מהם מצוה זו, שמעתה אין הקב"ה רוצה בהם ואינו חפץ שהם יתרבו, והרי זה חורבן בשבילם.

התורה אומרת בתחילת הפרשה, כי משה דיבר אל בני ישראל - "אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי... ואת עוג מלך הבשן". מה ראתה התורה לציין דבר זה? וכי ראוי להשתבח בהריגת האומות? כמו כן נאמר בסמוך: "ראה נתן ה' אלוך ללפניך את הארץ", אשר כדי לקימה מצוים (לקמן כ. טז) "לא תחיה כל נשמה". וכי כך ראוי לירש את הארץ, על ידי שפיכת דמם של האומות?

על כך רומזת התורה בקוראה להר סיני - "חורב", להשיענו כי בהר סיני "ירדה חורבה לאומות העולם", בין כך ובין כך הם חרבים ואין להם תקומה וריבוי. (יחי ראובן)

"אֲנִישֵׁים חֲכָמִים וְנְבוֹנִים... וְאָקַח אֶת רֵאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם אֲנִישֵׁים חֲכָמִים וְיֹדְעִים" (א. יג-טו.).

הקשה מן הראש"ל הגר"ע יוסף זצוק"ל: הרי מובא בגמרא בעירובין (דף ק:.) שמשו ביקש שיביאו לו אנשים חכמים ונבונים, אך לבסוף נאמר שבו רק אנשים חכמים

וידועים, אבל **נבונים** - לא, וזאת משום שלא נמצאו בהם אנשים נבונים! ויש להבין, איך יתכן שבאותו דור - שהיה דור דעה - לא נמצאו אנשים נבונים, והלא בדורות מאוחרים יותר נמצאו אנשים נבונים, וכמו שנאמר (דברי הימים א יב, לב): 'ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים', ואם כן איך יתכן שבדורו של משה רבינו לא היו אנשים נבונים?

וביאר מרן זצוק"ל: נכון - הוא כינוי למי שמבין דבר מתוך דבר, ומעלה זו יגיע אליה האדם על ידי שהוא מתעמק ומתייגע בתורה להבין הלכות סתומות, לפלפל בהן עד שיגיע למסקנות הלכתיות. והנה, בדורו של משה רבינו כל הלכה שלא היתה ברורה להם, לא היו צריכים להתעמק בהבנתה, משום שהיו ניגשים אל משה רבינו בעצמו והוא היה מבאר להם אותה היטב. מכיון שלא היו מתייגעים להבין דבר מתוך דבר בתורה, על כן לא נמצאו באותו הדור אנשים נבונים.

אולם בדורות מאוחרים יותר היו צריכים לעמול ולהתייגע בתורה, כי לא היה מי שיבאר להם היטב, לכן היו אז מצויים אנשים נבונים.

ונאים הדברים למי שאמרם!

(תורת הפרשה)

"הָבוּ לָכֶם אֲנִישֵׁים חֲכָמִים וְנְבוֹנִים וְיֹדְעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וְאִישִׁים בְּרָאשֵׁיכֶם" (א. יג.).

ביאור בדרך דרוש, אמר הגאון רבי אליהו לערמאן זצ"ל (מגדולי תלמידי האדמו"ר רבי

מנחם מנדל מקוצק זיע"א):
דבר ידוע הוא, שכאשר אדם מישראל נמצא בצער, אף השכינה מצטערת עמו, שהרי כך מצינו בתהלים (צא, טו): "עמו אנוכי בצרה", וכך אמרו חז"ל (סנהדרין מו.): "בשעה שאדם מצטער, שכינה מה אומרת: קלני מראשי, קלני מזרועי".

כאשר הצער נוגע בשכינה, בודאי נפדה האדם מן הצער, אולם כאשר האדם מרחיק את עצמו מהקב"ה על ידי מעשיו המכוערים, ואינו דבוק לשכינה, לא נאמר עליו "עמו אנוכי בצרה", כי הקב"ה אינו עמו כלל, שכן איש כזה הוא נפרד מהבורא, כמו שנאמר (משלי יח, ב): "לתאוה יבקש נפרד".

משום כך יעצו חז"ל (בבא בתרא קטז): "כל מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים". זאת משום שכאשר הולך אל הצדיק ומבקש רחמים, והצדיק מכניס את עצמו לצערו של אותו אדם - ממילא הצער כבר נוגע בשכינה הקדושה, כי הצדיק דבוק בו יתברך ומתקיים בו "עמו אנוכי בצרה", ועל ידי זה נפדה האדם מן הצער ובאה לו ישועה.

עתה נשוב לפסוק שלפנינו. משה רבינו, שהתורה מעידה שהיה "עניו מאוד", כאשר באו אליו יהודים לספר להם את צרותיהם, היה חושב ברוב ענוותנותו שמכיון שאינו בדביקות הגמורה בקב"ה, לא יועיל אם הוא יצער את עצמו, ומשום כך אמר: "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם", וכוונתו היתה כך: "ידועים" - מלשון התחברות (כמו "והאדם ידע את חוה"), ו"לשבטיכם" - הכוונה ליסורים שלכם (מלשון "שבט מוסר"), ועל ידי שהאנשים החכמים והצדיקים יצטערו בצערכם, אז "ואשימם בראשיכם", כלומר: יגיע צערכם לבורא יתברך, שהוא ראש כל הראשים, וכך תבוא הישועה!

"וְיִשְׁמַע ה' אֶת קוֹל דְּבָרֵיכֶם וְיִקְצֹף" (א. לד.).

מהו "קול דבריכם"?

אלא - **אומר האדמו"ר רבי לייבל איגר זצ"ל מלובלין** - פעמים רבות משמעות הדברים הנאמרים תלויה גם ב'מנגינה'.

מספרים על יהודי שבשבת בבוקר בבית הכנסת צעק על הגבאי: "אתה חמור בן גמל, טיפש מטופש וכו'", כך ביזה אותו בפני כולם.

הרב לא עבר על כך בשתיקה. ביום ראשון קרא לאותו יהודי ודרש ממנו בכל תוקף שבשבת הבאה יעלה על הבימה ויכריז קבל עם ועדה, שכל מה שאמר בשבת הקודמת אינו נכון.

טוב, אם הרב אומר - אין ברירה, מוכרחים לעשות זאת. בשבת הבאה עלה מידוענו לבימה, וקרא לעבר הגבאי: "אמרת לך שאתה גמל בן חמור, טיפש מטופש וכו'. זה לא נכון???"

אכן, הכל תלוי במנגינה.

"וישמע ה' את קול דבריכם" - הוא שמע את המנגינה. גם כשהם אמרו "וגם זבת חלב ודבש היא", הם אמרו זאת בשפה רפה, אחר כך מיד הוסיפו: "אפס כי עז העם היושב בארץ! והערים בצורות!" - בקול חזק ותקיף, ושוב אמרו בשפה רפה: "וזה פריה". כלומר, גם כשאמרו את הדברים הטובים, אמרו אותם בהבלעה, באופן שכמעט לא נשמעו, ואילו את הדברים הרעים אמרו עם כל התוקף, ועל כך יצא קצפו של הרב"ה.

(מתוק האור)

מסבב כל הסיבות מגלגל את העניינים, שכאדם מוותר לזולתו, חושב על זולתו ועושה עמו חסד - הוא זוכה למידה כנגד מידה.

לפנינו סיפור נפלא על יהודים, שדאגו לעונג השבת שלהם על זולתם, ובעקבות זאת זכו שעונג השבת שלהם לא יפגע. הסיפור קרה לפני כ-3 שנים, בפרשת חוקת התשע"ו.

מעשה במשפחת כהן הגרים בתפרח, שהוזמנו לשמחה משפחתית של המחנות שלהם הגרים בבני ברק. השמחה התקיימה בשבת בבית הכנסת 'לדרמן', השוכן ברחוב רשב"ם בבני ברק.

אבי המשפחה, הרב משה כהן, חיפש דירה לשבת באזור בית הכנסת 'לדרמן'. הוא צלצל למשפחת כהן הגרים בבני ברק ברחוב רשב"ם, ביקש לשוחח עם אבי המשפחה ואמר לו: "תראה, אתה לא מכיר אותי ואני לא מכיר אותך, אני גר בתפרח ואני צריך לבוא לבני ברק לשבת, יש לנו שמחה משפחתית, אולי אתה מסכים להחליף אתי דירה? אתה תבוא לתפרח לשבת, ואני אבוא לבני ברק לשבת..."

אומר הכהן מרחוב רשב"ם לכהן מתפרח: "מדוע התקשרת אליי? כל כך הרבה אנשים יש ברחוב רשב"ם, בדיוק אליי הגעת?"

משיב לו הרב כהן מתפרח: "לא הגעת אליך במקרה, הבן שלך לומד בתפרח בישיבה הקטנה, וחשבת: למה לא תעשה הפתעה לבן שלך? לכן התקשרתי דוקא אליך, תבוא לפה לשבת, תהיה עם הבן, אתם תהנו, הבן ישמח וגם תזכה לעשות עמי חסד גדול!"

הרב כהן מבני ברק אמר לו: "מבחינתי זה חיובי, אך כמובן אשאל את אשתי אם היא מסכימה". שאל את אשתו, היא הסכימה, והרב כהן מבני ברק השיב תשובה חיובית.

ביום חמישי מצלצל הרב כהן מרחוב רשב"ם לבנו הלומד בישיבה הקטנה בתפרח ואומר לו

בשמחה: "מוי'שלה, החלטנו לעשות לך הפתעה! אנחנו באים לתפרח לשבת!"

הבן, במקום לשמוח, השמיע קולות ואנחות של אכזבה. שאל הרב כהן את בנו: "מדוע אינך שמח שאנו באים?" ענה לו הבן: "אבא, זו 'שבת חופשית', הישיבה סגורה!"

אמר האב: "תראה, כבר הבטחנו, אין מה לעשות... נבוא לתפרח..."

ביום שישי נסעה משפחת כהן מבני ברק לתפרח, ומשפחת כהן מתפרח נסעה לבני ברק. חצי שעה לפני שבת מצלצל מכשיר הפלאפון הנייד של הרב כהן, המתארח בבני ברק. מעבר לקול דיבר גיסו: "תראה, חמי הזמין אותי לשבת, הגענו אליו לפני כחצי שעה, והוא נדהם לראות אותנו כיוון שהוא שכח שהוא הזמין אותנו, והזמין עוד משפחה אליו לשבת, לכן הוא הצליח לארגן לנו יחידת דיוור ששם נשהה, אך כמו שאתה יודע, יש לי ב"ה שבעה ילדים, ותשע נפשות לא יכולות לשהות ביחידת דיוור של 30 מ"ר, לכן אני מבקש ממך, אם תואיל בטובך להחליף אתי דירה, לך יש ארבעה ילדים, ותוכל להסתדר מצוין ביחידת דיוור. ובכן, בוא ונחליף בין הדירות - אתה תבוא ליחידת דיוור, ואני אבוא לדירה ברשב"ם!"

אמר לו הרב כהן: "בשמחה רבה, רק שאני לא יכול להחליט איתך לבד, הדירה לא שייכת לי, וכבר שנינו בגמרא באלו מציאות (ב"מ כט:): 'אין השואל רשאי להשאיל וכו'...' אתקש מיד לבעל הדירה ואשאל אותו אם הוא מסכים שנבצע את ההחלפה."

הוא התקשר לרב כהן מרחוב רשב"ם, שנמצא עכשיו בתפרח, ואמר לו: "המתחיל במצוה אומרים לו גמור, אתה מסכים שנחליף?" והוא עונה לו: "לא אכפת לי, בכל מקרה אני לא מכיר לא אותך ולא את גיסך... לא אכפת לי שתחלפו, שיהיה ככה..."

פינה לשבת בענייני הלכה ואגדה

האם מותר להיכנס לבית הכנסת עם מקל?

נפסק בשולחן ערוך (או"ח קנ"ג, ו): 'מותר להיכנס לבית הכנסת במקלו וכו'...' וכתב הב"ח, שאין לחוש מליכנס לביהכ"ס עם מקל, ואפילו לא מקל חסידות. ע"כ. והביאו דברי הגר"ח זקנים (אות ג) והש"יירי כנסת הגדולה (הב"י, אות ט).

בשו"ת שבות יעקב (ח"ג, סי' א) לרבינו יעקב ריישר זצ"ל, נשאל בענין זה, וז"ל השואל: ראיתי פשוט מנהג לזקני הדור שצריכים משען ומשענה במקל, והולכין בהם לבית הכנסת, שהוא מקדש מעט, שיש חשש איסור לילך עם המקל שמה, כדאיתא במתניתין פרק 'הרוואה' (ברכות ט, ה): 'לא יכנס אדם להר הבית במקלו ובמנועלו'.

והשב"ת יעקב משיב: 'מה ששאלת על דבר המקל, אין כאן חשש ופקוקו איסור כלל, והוא אמיר ללדחות את הראיה מהמשנה במסכת ברכות, ואף דוחה את דברי הגאון בעל 'עולת תמיד' (שם, אות ח), שכתב ש'המחמיר בזה תבוא עליו ברכה, ויש בזה כבוד שמיים, וכותב שאין זו אלא חומרא בלי טעם, ואדרבה, מצאנו כמה פעמים בפסוקים ובש"ס שחשו על כבוד הזקן, והוא מעיד: 'גם פה קהילה קדושה מין, כשבאתי הנה לישב על מקום גדולים בבית הכנסת, מקום מיוחד לאב"ד ור"מ, ראיתי בזוית נקב גדול, ואמרו לי שעשו נקב זה ככוונה לעמוד (להלעמידי) שם האב"ד ור"מ את מקלו, הרי שפסטי היתור...'.

ומסיים, שמה שנאמר בגמרא לגבי הר הבית, שאין להיכנס אליו במקלו, היינו דוקא במקל שהולכים בו ועוברי דרכים, שהוא מלוכלך הרבה, מה שאין כן במקל שהוא לכבוד זקנים ותשובים, אין ביוזו כלל בזה, ואין לפקפק בדבר. ומביא ראיה ממטה משה, שאף שהקב"ה אמר לו 'של נעליך', מכל מקום הלך שם עם המטה, כמו שנאמר 'מזה בידך וגו'', שאין זה אלא דרך תשובה ופדולה, כמנהג הזקנים והתשובים.

והנה, גאון עוזינו החיד"א זצ"ל ב'שו"ת יוסף אומן' (סי' טז, אות א, וכן הוא בשו"ת ברכה המלוטט. אגב: בימים אלו נדפסים כל ספרי החיד"א במהד' מיוחדת ומאירת עיניים ע"י מכון 'המאור', תשואות חן הלכה) כתב על דברי השבות יעקב [אותו קיבל בהשאלה לאחר שנדפס לא מכבר], שודאי מנהג זה הוא מרבה כבוד שמיים, כי 'ראיתי בערי אדום, שאפילו מקום המתייחס למלכות, ואין המלך שם ולא בני ביתו, וגם אינו חצר המלך, מ"מ מקפידים השומרים שלא להיכנס במקל חשוב ואפילו לאנשים חשובים, ומוכח מזה שהכבוד למקדש מעט הוא שלא להיכנס במקל.

והוסיף החיד"א ללדחות את ביאורו של השבות יעקב בדברי המשנה בברכות, שכל מה שאסור הוא אחד דוקא במקל מלוכלך, דהרי במשנה 'סתמא קתני' - 'לא יכנס להר הבית במקלו, כל מקל במשמע, ואפילו במקל מכוויד.

והוסיף החיד"א ללדחות גם את הראיה ממטתו של משה, דלא דומה לענייננו, דמטתו של משה הוא אחד מעשרת דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות (אבות ה, ו), והיו חקוקים עליו שם א"ה המפורש ('מדרא' פמ"ב), ושמות האבות והאימהות, ו"ב השבטים ועשרת המכות, כמו שמפורש בתרגום יונתן בן עוזיאל (שמות ד, כא) ע"ש. והביא דבריו הזכור לאברהם (ח"ג, אות ב) ועוד.

ובשדי חמד (חלק ה, מערכת בית הכנסת, אות ח, עמ' 230) הביא את דברי החיד"א וכתב, שלכאורה משמע מדבריו, שאף אם נוהגים במקום אחד כמו שכתבו הב"ח והשבות יעקב, מ"מ מי שרוצה להחמיר על עצמו בשב ואל תעשה שלא ליכנס לביהכ"ס עם מקל, תבוא

משולחן המערכת

עליו הברכה, ואין כאן חשש יוהרא. ובספר פתח הדברי הביא את דברי הלבוש, שביאר שטעם היתרו של השו"ע בזה הוא, כיון שהדרך היא להיכנס אפילו לפני שרים עם מקל, לא הטריחוהו חז"ל לסלקו. וביאר הפתה"ד, נדראה שיש חילוק מנהגים בין המקומות, בהליכה עם מקל לפני השרים: בדמקומות של הלבוש, נכנסים עם מקל לפני שרים [כנזכר בדבריו], ואילו במקומו של החיד"א שציון לערי אדום, דעתו לאסור אפילו היכן שלא מקפידים לפני השרים, כי יש מקומות מקפידים.

וסיים הפתה"ד, שלדינא נראה, שהיכן שלא מקפידים אנשים נכבדים על אלו שנכנסים לפניהם במקל, אין להקפיד גם בבית הכנסת, ובעינינו זאת (איזמיר) נהגו ישראל קדושים להחמיר להניח המקל בעזרת בית הכנסת. והוסיף עוד, שלזקן או חולה, שיצטערו הרבה אם ילכו ד' אמות בלי מקל, נראה שלכ"ע אין להחמיר בזה. ע"ש.

ורבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו בן איש חי (שנה א', פרי ויקרא, הלכה ו) כתב, שלבריאים שנוטלים בידם מקל בימות הגשמים שיהיה להם לעזר ברחובות המלאים טיט, לא יכניסוהו לביהכ"ס כשבאים להתפלל [כחילוק השבות יעקב, שבמקל מלוכלך יש לאסור. ויתכן, שגם הבא"ח יודה שבמקל חשוב מותר. ודו"ק] אלא יניחוהו אצל הפתח, אבל בזקן וחולה אין להחמיר, ומותר לו ליקח מקלו בידו עד מקום מושבו ממש [כהפתח הדברי]. ע"ש. וז"כ הכף החיים (אות לח).

והגאון רבי עמרם אבורביע זצ"ל, בספרו נתיבי עם (קנא, אות ד, עמ' קג בנד"מ) הביא את דברי החיד"א, וציון שילכן רבים מהחרדים בירושלים, מניחים המקל ע"י השער ולא נכנסים עמו בפנים. וכן הביא בספר 'ארחות רבינו' (מהדו"ח, עמ' קמה) על מרן הסטייפלער זצ"ל שהיה נזהר בזה.

ויש להעיר, דמפשוטות לשון השו"ע (שהובא בתח"י המאמר) משמע, שהתיר במקל בכל גוני, ולא חילק בין מקל חשוב למקל מלוכלך וכו', או בין בריא לחולה וזקן. ויש ליישב.

ולסיים: תיאור מעניין אנו מוצאים בספר 'בשערי ציון' (מושגת התקפ"ב), לרבי דוד טעביל זצ"ל, שכתב: 'מה מאד מתקו בעיני מנהג הספרדים יצ"ו, שיש להם בענין שימור הילדים והדרכתם בבית הכנסת, שכל קהילה מנהג פרנס וכו', והילדים והנערים כולם יושבים לפניו, ויש לו מקל ורצועה בידו... והוא יושב ומשיג עליהם... ומכה אותם על קודקודם...'.

גם בספר 'תוכחת מוסר' (לרבי אברהם בראד זצ"ל, מוסר ליום כ"ה, עמ' קצא בנד"מ) כתב כעין זה, 'על כן שיש בידו מקל ורצועה, יחוס על כבוד קונו ולא ישא פני האיש' (שמזלזל בכבוד בית הכנסת בדיבור וכו').

בעלון הבא [פרשת ראה] נסיים יריעה זו בעוד ב' עניינים נוספים בענין המקל: א. מקל הליכה רק לאנשים - או גם לנשים? ב. האם במקל יש סגולה לעצור מגניפות?

עקב בין-הזמנים, העלון הבא ייצא בע"ה לפרשת 'דאה', א' דראש חודש אלול. בין הזמנים פורה ומוצלח לכולם!

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שלמה בן יוסף, דודו בן אביבה, יצחק בן מעודה ז"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, תנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסטיגיאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל

לרפואת איתמר שריה בן עדית, ראובן בן שרה, הראל עמישדי בן אורה אביגיל, יס"ס בן חורון, מונירה בת פרבין נמכי, בתושב

העלון מוקדש-הצלחת בר"ג ישי בן אילה, רחמים בן מוניה, עידן וליץ בני מרים, משפ מנצור וכל התומכים והמסייעים בהפצה. יהודה בן מרגו, משפ מאיר.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "יקו השגחה פרטית"

פרשיות דברים - ואתחנן נחמו תשע"ט ♦ עלון מס': 24

השגחה שבועית

כימי צאתך מרוסיה

כשסיפרו לי על התשובה של משה לאחיו יענקל, החלטתי שאני מוכרח להביא זאת בפניכם.

בתקופה שקו השגחה פרטית יצא לאור, דיברו שניהם על כך שזהו מיזם מיוחד מאד, וכדאי להתקשר לקו ולשמע את הרעיונות שם. כל אחד הכניס את המספר לרשימת אנשי הקשר בפלאפון, ומכאן והלאה התחלקו חייהם לשניים. יענקל הסתפק בזה שהפלאפון שלו יודעי את המספר, ואילו משה התחיל להאזין לו בקביעות.

כשהם נפגשו בחתונה משפחתית היה משה מולחב. "איך לך מושג איזה שינוי ראיתי בחיים שלי. פשוט יצאתי מאפלה לאורה".

"איזו אפלה? איזו אורה?" שאל יענקל, "תסביר לי". "אני לא יכול להסביר", אמר משה, "מי שטעם יודע את הטעם, ומי שלא, מה יעזרו לו הסברים? בכל זאת, אנסה להמחיש לך. זה כמו ששני אנשים גרו ברוסיה הקומוניסטית תחת מסך הברזל, והנה אחד מהם קיבל אשרת יציאה, והגיע לארץ ישראל.

אחרי כמה חודשים שואל אותו החבר שעוד ברוסיה, איך זה שם בארץ ישראל?

עונה לו העולה החדש: ברוסיה אתה פוחד מהצל של עצמך, כאן אתה נהנה מהצל של העצים. ברוסיה שום דבר לא בטוח, כאן יש לך תחושה של בטחון. ברוסיה אתה חושד שהשני ילשין עליך, כאן יש אהבה אחד לשני, ברוסיה אתה עומד בתור בידיעה שיתכן שבכלל לא ישאר לך לחם, כאן מי שמבקש - מקבל בדיוק כמה שהוא צריך. ברוסיה - הכל טבע, ובארץ ישראל - מזכירים כל הזמן שם שמים.

"אתה מבין, יענקל?" שאל אותו משה, "זה ההבדל בין מי שמקשיב לקו לבין מי שלא מקשיב. זה ההבדל בין גלות לגאולה.

אני חי משוחרר, אני בטוח שאני בידיים של הקב"ה. רגוע, לא יוצא מהכלים, מרגיש איך הגאולה הפרטית שלי מתנוצצת, ואיך מתעורר הגילוי של יודע כל פעול כי אתה פעלתו".

בימים אלו, שכולנו מתאבלים על החורבן, נתקרב לגאולה על ידי החיזוק באמונה.

שבת שלום ומבורך פניחס שפר

מזמור לתודה

ניגון תודה לכבוד 'שיעור המאה' בספר שער הבטחון

אידיש

מזמור לתודה. מיר נעמען זיך צוזאמען דא • בסוד ישרים ועדה, בואו שערוי בתודה • שכן חובת כל היצורים, להודות על חיינו המסורים • אזי לאמיר דאנקען, נאך און נאך, מודים אנחנו לך: אזוי פיל רחמים וחסדים, ארום גענומען פון אלע צדדים • ניסים ונפלאות, בכל השעות, ברוך קל ההודאות:

איז הודו הודו לו, נשבחו ונהללו • השגחה פרטית בלא הרף, בוקר צהרים וערב • ברכו ברכו שמו, על הניסים יום ביומו • מיט גרויס כוונה, בריך רחמנא, בואו לפניו ברגנה: אפילו סיאזי נישט באקוועם, דאנקען מיר אויך אויף דעם • גם זו לטובה, צום לעבן נעם, כי היתה סיבה מעם השם: מיווארט שוין רבות בשנים, יעדער מיט זיינע ענינים • חסד באהאלט זיך, בהסתר הפנים, כרחם אב על בניו: מיר האבן אן אלטער מסורת, פון צדיקים פון אלע דורות • אז כח ההודיה מאכט אויף די ציגורות • ס'ממשך גיוואלדיגע אורות:

נעים זמירות המלך דוד, געוואוסט אז כל מה דעביד • אין אלע מצבים, שבכל הימים • דאנקט ער פארן בורא כל עולמים:

ברכי נפשי את השם, טוב להודות לשם • ואני תמיד עמך, אברכה את שמך, תהלה לדוד ארוממך:

דער תהילמיל, גייט מיט אנו מיט • אויף יעדן טריט און שריט • אין די שווערסטע מצבים, לא אירא, חסד ומשפט אשירה:

איז עשה עמנו צדקה, מלך שומע צעקה • בזכות האמונה, אן קיין פשרות, זאל ווערן ליכטיג אלע הסתרות: גיב אנו די ריכטיגע בליק, בטחון מתוך שמחה און גליק • חזקנו ואמצנו, חננו ועננו, והושיענו!

מזמור לתודה, מן שמיא איז אראפ א אור • כולי עלמא מודה, קו השגחה הצלה פארן דור:

פאר זקנים בנים ואבות, גיט אריין אמונה אין לבבות • מעשים לאלפים ורבבות, סיטוט אויף פעולות נשגבות: מיווערט מחוקק, מער נישט צובראכן • מלערנט בקביעות שער הבטחון • דאס גיט דער כח והנצחון • ווי קען מען לעבן אנדערש - הייתכן:

א זעלכע גריסן, וואס מיטוט באקומען • אפילו קליינע קינדער, ממש לא יאומן • די מדות אזו דאך ממש, מן הקצה אל הקצה • כעס בל יראה ובל ימצא: משפחות ליידער געוועזן צוריסן, פון קו השגחה טוט מען וויסן • אין אטאג הערט מען פריילאכע גריסן • ביידע צדדים טוהען שמים:

שלום ושלוה בכל המשפחה, בין אדם לחברו מיט קו השגחה • א מתנת שמים, א גיוואלדיגע ברכה • אשרי העם שלו ככה: כי כל פה לך יודה, דאס איז דאך אונזער עבודה • בכל מדה ומדה, לאמיר טאנצן א רקידה:

ועל כולם יתברך מלכנו, אבינו, מפרנסנו • על כל נשימה ונשימה, לויבן מיט אונזער שטימע: אז מ'האט נישט קיין קאשעס, מ'האט נישט קיין שאלה • ווערט המתקת דינים, ווייסן אלע • אזוי פיל טובות, ווערט דאך נתגלה, גוטת השפעות ווערט נתמלא: איז הודו לו ברכו שמו, נאר בשמחה נאר אזוי • כי טוב השם לעולם חסדו, ועד דור דור אמונתו!

מזמור לדוד, געדענקען אז כל מה דעביד באמת הכל לטובה, וגם זו לטובה:

מזמור לדוד, כל מה דרחמנא עביד הכל לטובה, וגם זו לטובה!!!

לשון הקודש

מזמור לתודה, ענו לשם בתודה • בסוד ישרים ועדה, בואו שערוי בתודה • שכן חובת כל היצורים, להודות על חיינו המסורים • עלינו לשבח, בקול רם, למלך קל חי וקים:

על רוב הרחמים והחסדים, מכל הצדדים • ניסים ונפלאות, בכל השעות, ברוך קל ההודאות: הודו הודו לו, נשבחו ונהללו • השגחה פרטית בלא הרף, בוקר צהרים וערב • ברכו ברכו שמו, על הניסים מידי יום ביומו • ברוב כוונה, בריך רחמנא, בואו לפניו ברגנה:

אפילו במצבים לא קלים, משבחים ומהללים • גם זו לטובה, מאת השם, כי היתה סיבה מעם השם: מחכים כבר רבות בשנים, ישועות בכל העניינים • חסד טמון בהסתר הפנים, כרחם אב על בניו: יש בידינו מסורת, מצדיקים מכל הדורות • כח ההודיה, פותח צנורות, וממשיך השפעות ואורות: נעים זמירות המלך דוד, ידע שכל מה דעביד • בכל המצבים, שבכל הימים • הוא שר לבורא כל עולמים:

ברכי נפשי את השם, טוב להודות לשם • ואני תמיד עמך, אברכה את שמך, תהלה לדוד ארוממך: התהילים הספוג בדמעות, מלווינו בכל השעות • בזמנים הקשים לא אירא, חסד ומשפט אשירה: עשה עמנו צדקה, מלך שומע צעקה • בזכות האמונה בלי פשרות, יאירו כל הסתרות: חננו במבט הנכון, שמחה אמונה ובטחון • חזקנו ואמצנו, חננו ועננו, והושיענו!

מזמור לתודה, מן שמים זרח אור • כולי עלמא מודה, קו השגחה הצלה לדור:

לוקנים בנים ואבות, מחזיריים אמונה בלבבות • סיפורים לאלפים ורבבות • זה מועיל פעולות נשגבות:

מתחזקים וחיים באופן הנכון • לומדים בקביעות שער הבטחון • זה גוונן הכח והנצחון • כיצד אפשר אחרת - הייתכן:

יהודים טובים מכל הגילאים, מעידים סיפורים ממש נפלאים • מדות טובות מהקצה אל הקצה, כעס בל יראה ובל ימצא • שלום ושלוה בשכנים ובמשפחה, בין אדם לחברו עם קו השגחה • חיים בשמחה כהלכה, מתנת שמים זה הברכה: כי כל פה לך יודה, זה הוא העבודה • בכל מידה ומידה, לרקוד בריקדה:

ועל כולם יתברך מלכנו, אבינו מפרנסנו • על כל נשימה ונשימה, להלל קוה בנעימה:

כשאין קושיות ושאלות, כל ההסתרות מתגלות • וימלא ה' כל משאלותינו, לטובה ולברכה יברכנו: הודו לו ברכו שמו, רק בשמחה נרומו • כי טוב ה' לעולם חסדו, ועד דור דור אמונתו!

מזמור לדוד, נזכור שכל מה דעביד באמת הכל לטובה, וגם זו לטובה:

מזמור לדוד, כל מה דרחמנא עביד הכל לטובה, וגם זו לטובה!!!

חלק א' משרו ביגון אביט מלכנו חנו וענו (היום הרת עולם). חלק ב' ביגון מזמור לדוד ראפשיץ הגראינען גערט ע"י הרד"ח ר' שלמה זלמן ביים שליט"א, חן חן לו

ניתן לשמוע את השיר מושר מפי ר' דוד קלצקין שליט"א בשיעור מספר 100 (שולחה 4 לאחר בירת השפה)

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

אמור מילה: סלחתי

מספר הרה"ח ר' ארי' קורלנסקי, משב"ק בחצר פיטסבורג באשדוד. ישבתי בחתונה באולמי וגשל בבני ברק, והנה, הפלאפון שבידי מצלצל. אני עונה לשיחה, אך רעשי התזמורת והאנשים בחתונה מפריעים לי לשמוע את הבן אדם מהעבר השני. "אני יוצא", אמרתי לשכני לשולחן, "בבקשה תשמור לי על המקום, עוד מעט אני חוזר".

יצאתי מהאולם, ושם התנהלה השיחה באופן תקין. כאשר סיימתי, חזרתי אל האולם, וכבר מרחוק ראיתי שהמקום שלי נתפס. יהודי מבוגר ישב על הכיסא שעליו ישבתי לפני עשר דקות. ברור שלא אקים אותו ולא אצהיר כי המקום שלי. למען האמת, המקום לא היה שלי מעולם. בסך הכל ישבתי על כיסא באולם ששכר בן משפחתי לכבוד החתונה. אני בעצמי לא קניתי את המקום או את הכיסא ולא שילמתי עליו פרוטה, ממילא אין כל הצדקה לטעון בעלות על מקום שכל יחוסו הוא, שהוא אכלס אותי לפני עשר דקות.

אמרתי "גם זו לטובה", ופניתי לתור אחר מקום אחר. מצאתי מקום כזה, ריק ונקי, ושמתי פעמי אל השולחן המרוחק. שם פגשתי חבר ממשפחת שור, שחזרתי וחזרתי מיוודים מאד. שניהם מתפללים באותו בית כנסת סמוך לבני ברק.

שמחתי לפגוש את הרב שור, אחרי זמן רב שלא ראיתיו, גם הוא שמח, וכך התעניינו זה אצל זה, מה התחדש בשנתיים האחרונות. "מה שלום דודך, המוהל, הרב קורלנסקי?" שאל אותי שור, ולא חיכה לתשובה, "תשמע", הוא התרגש, "אם התיישבת לידי, אני חייב לספר לך סיפור מעניין".

עתה כבר היה לי ברור איזו טובה גדולה עשה עמי הבורא, בכך שמישהו תפס את מקומי. הקשבתי לרב שור, ומרגע לרגע נעשיתי מרוחק יותר ויותר.

וכך סיפר לי:

לפני שבע שנים עשיתי את השבת בבית חמי, והתפללתי בבית הכנסת שבו הוא מתפלל. נודע לי שאחד המתפללים שם צריך רפואה. מצאו לו גידול בראש, רחמנא ליצלן, והוא עודנו איש צעיר, בן שישים. לקחתי את שמו להתפלל עליו, פלוני בן חוה לאה. כעבור תקופה לא ארוכה שוב הגעתי לבית הכנסת, וראיתי את פלוני החולה. תחילה לא זיהיתי אותו כלל. ראשו היה כפוף, זקנו נעלם, משקלו ירד לחצי, ובאופן כללי הוא נראה במצב עגום ביותר. אנשי חברה קדישא נוהגים לומר שאנשים שנראים הרבה יותר טוב כבר נקברו על ידם...

עתה התחזקתי והתעצמתי בתפילה ביתר שאת. ברכתי את פלוני ברפואה שלמה מעומק לבי ובכאב גדול, ואחר השבת נסעתי לביתי בקריית ספר. מראהו האומלל של האיש המשיך לעמוד מול עיני. הכרתי אותו בזמנים הטובים, יהודי נעים הליכות, שמח ושופע. פעם, לפני עשרים שנה, נפגשנו בבית הכנסת בפורים... פה נעצר הלוח מחשבת. הרגשתי שאני עולה על משהו חשוב.

כידוע, בכל שנה ושנה יוצאים צחוקים חדשים לאור. אנשים אינם מתעייפים מלהמציא בדיחות חדשות, כאשר בד בבד הם נזכרים בישנות. הבעיה היא שעניינים אלו, כמוהם כנפצים. בכל שנה משתרר פחד גדול. נערים מנוערים מנסים את כוחם בהפעלת פצצות קטנות אך הרסניות, כמו פיקות וקפצונים, ולצערנו, לא פעם שומעים על נפגעים.

כך גם בבדיחות הפורים. כשזה בא על חשבון השני זה עסק מסוכן. אוי, כמה נפגעים יש מאותם 'קטעים' חסרי אחריות. הנה, אותו פלוני סיפר אז על קטע שהוא עצמו עשה פעם למישהו. "תשמעו 'קטעי' שעשיתי לחבר שלי, הרב קורלנסקי. הוא נעשה מוהל, ואני התקשרתי אליו, ואמרתי לו שיש ברית בעיר אחרת ביום הפורים עצמו. אמרתי לו את שם המשפחה ושם בית הכנסת שבו הוא צריך להיות, והוא", פלוני נהנה למדי לחזור על הבדיחה שלו אז, "הוא האמין לי!"

עתה, כשאני משחזר זאת, אני תופס. אם הרב קורלנסקי האמין לו, זה אומר שהוא קם ונסע ביום הפורים עצמו, כדי לערוך ברית לחינוך שלא נולד. ככל שהפכתי בדבר, הבנתי שיתכן כי טמונה כאן פגיעה נוראה ביהודי. מי יודע אם מעשה השפלה זה, שנעשה למוהל הטרי, אינו מקטר על פלוני בן חוה לאה.

אמרתי לעצמי: הקב"ה הקדים רפואה למכה. איך בדיק התגלגל הדבר, שאני אשמע את הסיפור הזה, יוצא מפי בעל המעשה כעדות מאה עדים? מי יודע אם לא לעת כזאת נשמרה העובדה בזיכרונו?

קמתי ועשיתי מעשה. כבר באותו שבוע עליתי לבית הרב קורלנסקי שליט"א, המוהל. הגעתי בשעה שהוא למד עם חברותא, והמתנתי עד שיבחין בי. כאשר

כל המשמח חתן וכלה, כאילו בנה חורבה מחורבות ירושלים

שמי שמחה. אני גר בירושלים. אנו נמצאים בסופם של שבעת ימי המשתה לכבוד גיסי החתן. השבע ברכות האחרון אמור להיערך אחר הצהריים באולם. חמי התקשר אלי וביקש שאביא שתייה לאולם.

"אקפוץ לשם בשעה ארבע", סיכמתי, ואכן, בשעה ארבע אני מגיע, ומגלה שהאולם נעול. אני מתקשר לחמי לבקש את המספר של בעל הקייטרינג שהזמינו אצלו את האירוע, ומתקשר אליו. בעל הקייטרינג שומע את שאלתי והוא בוכך מאד, "לא ידוע לי שהזמנתם אצלי שבע ברכות".

הוא מוריד את הטלפון ואני לא יודע מה לחשוב. עוד שעה האירוע, וחוף משתיה אין כלום. הכל מקופל בצד. כעבור דקותיים מתקשר אלי בעל הקייטרינג ואומר לי, "אני לא זוכר את השם שלכם, אבל אין לי דרך לבדוק עם מי הצדק. לפני שבועיים נאבד לי הימון. אומנם שחזרתי את כל ההזמנות, אך בהחלט יכול להיות ששכחתי אתכם. אתה יודע מה? יש לי היום אירוע בערב. אשלח לכם מה שהכנתי בשביל הערב, ועד הערב אכין סעודה חדשה".

אני מתקשר לחמי לספר לו על ההתפתחות, וחמי טוען שהוא כלל לא הזמין את האירוע אצל האדם שדיברתי אתו. הוא הזמין מישהו אחר. המישהו האחר עונה לטלפון, ומתברר שהיתה לו טעות גדולה. בלוח שלו היה רשום שהאירוע יהיה מחוץ!

להכין מעכשיו לעכשיו הוא אינו יכול. הוא גר בביתה, ואנחנו בירושלים, העובדים שלו מפורים ברחבי הארץ, ואין לו דרך לעזור לנו.

אני חוזר לבעל הקייטרינג הירושלמי, זה שהתקשרתי אליו בטעות, ואומר לו, "תשמע, זו הטעות שלנו, אבל אמרת שיש לך אירוע. תוכל לעזור לנו?"

"כן!" עונה לנו בעל הקייטרינג, ומרגע זה הוא הופך את העולם. משיג מלצרים, מביא אנשים, משנע את כל המנות מהמטבח שלו, ובד בבד זורק הוראות לגבי האירוע שיש לו בערב.

בחמש ורבע התחיל האירוע, ואיש לא יכול לנחש, באיזה מצב עמדו שעה אחת לפני כן.

בהתרגשות מרובה סיפרתי לבעל הקייטרינג על היותו שליח השגחה להציל אותנו מבושה וחרפה. "איך הקב"ה טובב, שבשעה ארבע הגעתי עם השתיה לאולם, ואיזו השגחה שנאבד לך הימון!" אמרתי לו, "ככה הקשבתי לי וביקשת לדעת בדיוק את פרטי האירוע, וברוך השם, הכל היה על הצד היותר טוב".

"גם לי יש סיפור כזה", אמר לי בעל הקייטרינג.

"בחודש תשרי שכרתי אולם וסוכה, כדי לערוך אירועים לאנשים. הימון הלך והתמלא, ונשארו לי שני ימים פנויים. התקשר אלי חוצניק ואמר לי שהוא רוצה לעשות אצלי אירוע של אירוסין בבי' דחול המועד, היינו, במוצאי יום טוב שני. אני התארגנתי ליום השני של חול המועד, והנה, בא' דחול המועד בבוקר פוגש אותי חבר, ואומר לי, ראיתי מודעה ליד המקווה, שאתה עושה אירוע היום בערב. שיהיה לך בהצלחה מרובה".

"היום בערב?" שאלתי, "הוא דיבר אתי על מחר בערב. אתה בטוח?" "כן. בטוח. כתוב במפורש, מוצאי יום טוב שני, אור לבי' דחול המועד".

הודיתי לחבר על העדכון, השגתי מספר טלפון של מישהו מהמשפחה של מזמיני האירוע כדי לוודא את העניין, ומהצהריים הרמתי אירוע עד הערב. ואתה יודע מה הכי מפליא? החבר הזה שראה את המודעה, עד אז, מעולם לא דרך במקווה ההוא. והנה, בדיוק באותו בוקר נשלח במיוחד משמים לעדכן אותי ולמנוע צער ועגמת נפש".

(ערב שבת קודש פרשת בלק חויל חוקת,

סיפור מס' 5)

פעמיים

ביום שישי ערב שבת פרשת חוקת, נסעתי לירושלים. זמן של נסיעה הוא רגוע, ואפשר להספיק בו משהו משמעותי. החלטתי לקיים מצוות "ובלכתך בדרך", וללמוד את הפרשה, שניים מקרא אחד תרגום. הבעיה היא שרבות מחשבות בלב איש, ורבות שיחות בפלאפון. אנשים מחפשים אותי, איזה צינתוק מפר את שלוותי, ואני מרגיש מוכרח לחזור לשיחה שלא נענתה. ככה עוברת עלי רוב הנסיעה, ועדיין לא אמרתי מילה אחת של קדושה.

בחמלת ד' עלי תפסתי את עצמי בשלב מסוים, די קרוב לירושלים, והחלטתי: די לביטול הזמן. אני מקבל על עצמי ללמוד את הפרשה ולא לדבר שום דיבור אחר באמצע. תענית דיבור עד סוף הנסיעה! ההחלטה היתה הפעם נחושה באמת, ואני התחלתי ללמוד. לא עבר זמן רב, והאוטובוס נעצר ב"שורש". עלה פקח כדי לגבות את דמי הנסיעה. הפקח הלך והתקדם לעברי. ראיתי אברך אחד מסמן לפקח באצבעו, וזה כועס עלי.

לא רציתי לעצבן את הפקח, חששתי שזה יוביל לחילול השם. מצד שני, הרי קיבלתי על עצמי תענית דיבור ועלי לעמוד בה! התפללתי להשם וביקשתי מעומק לבי שאוכל לעמוד בהחלטתי ושלא יהיה חילול השם. במיוחד שהיה עלי לתקף את הרב-קו פעמיים. המשכתי ללמוד.

הפקח מגיע ומתקדם לעברי. באורח פלא הוא מדלג על הספסל שלי וממשיך הלאה. גם אני ממשיך הלאה בלימוד. השכן שלצדי מבחין כי הפקח דיגל עלינו וקורא, "סליחה, שכחת אותנו".

הפקח ניגש אלינו, השכן מגיש את הרב קו שלו, ואני, בהשגחה מופלאה יכול להודיע למפקד בדיוק כמה נסיעות עלי לתקף, מבלי להפסיק מלימודי. בדיוק ברגע זה הגעתי לפסוק י"א בפרק כ'. אמרתי את תחילת הפסוק בשקט, "וַיִּן אֶת הַפֶּלַע בְּמִטְהוֹ", ואחר כך בקול, תוך שאני מגיש את הרב-קו, "פעמיים!". הפקח הבין, ואני זכיתי ללמוד עד סוף הנסיעה בלי להפסיק בדיבור כלל.

(יום שני פרשת מסעי חו"ל מטות מסעי, מהדורת לילה, סיפור מס' 1)

המתפלל על חברו

שמי דוד, ואני מבני ברק. בשנת תשס"ז סיפר לי חברי את השתלשלות הדברים הבאים. אתמול בבוקר, לפני שהגעתי ליהיו לרצון, נזכרתי שעלי להודיע משהו ולא הודעתי. מהו הדבר? לפני תקופה פגשתי את ראובן. גלגלנו שיחה בינינו, והנה התברר שהבנים שלנו לומדים באותה ישיבה. שניהם כבר בחורים שהגיעו לפרקם, חקוקים לשידוך הגון. אמרנו: הבה נקיים את דברי חז"ל "כל המתפלל על חברו, והוא צריך לאותו הדבר, הוא נענה תחילה". נתפלל זה על זה ונראה ישועה.

החלפנו בינינו את שמות הבנים, ומאז, בכל תפילת שמונה עשרה, אחרי "יהיו לרצון", אני מזכיר את שם בנו של ראובן בתפילה לזיווג הגון. אתמול אירסתי את בני בשעה טובה ומוצלחת, ועדיין לא הודעתי על כך לראובן. רציני להתקשר אליו, אך מספר הטלפון שלו אבד לי.

החלטתי כי אני מוכרח לספר לו על השמחה במעוני, כדי שידע כי אין צורך להתפלל עוד על עניין זה, וחיפשתי רעיון איך להשיג אותו. התקשרתי לבני בישיבה, וביקשתי ממנו שימצא את בנו של ראובן, ויבקש ממנו להעביר את ההודעה כי הוא התארס.

בני המסור חיפש את בנו של ראובן בין הבחורים, אך כעבור זמן מה חזר אלי ואמר שאינו מוצא אותו.

למחרת, כאשר אני פוקח את עיני בבוקר, אני רואה בסמוך למיטתי פתק, ובו רשום בכתב ידה של נווה ביתי, כי בני המאורס התקשר מהישיבה להודיע שהסיבה שבגללה לא הצליח למצוא את בנו של ראובן, היתה... כי באותה עת הוא השתתף בתנאים של עצמו!

האבות התפללו, זה על בנו של זה, והנה, שניהם התארסו יום אחר יום.

מי כד' אלוקינו בכל קוראנו אליו!

(יום שני פרשת מסעי חו"ל מטות מסעי, מהדורת לילה, סיפור מס' 2)

שם לב אלי, שאל, "מה רצונך?"

"באתי כדי שתתפלל על חולה", אמרתי, "ידיד שלי, פלוני, חולה במחלה קשה, והוא זקוק לרחמי שמים מרובים".

הרב המוהל הקשיב ברצינות, ושאל, "מדוע באת לבקש דווקא ממני להתפלל עליו?"

"החולה הזה עשה לכם פעם איזה צחוק בפורים, וקרא לכם לברית מילה. אולי זה כאב לכם", שחררתי את המידע בעדינות, כמה שיכולתי. היה לי קשה לעשות זאת מול יהודי מבוגר וחשוב, תלמיד חכם, אך ידעתי כי עלי למלא את שליחותי.

"אולי זה כאב?" הכאב בעצמו עלה על פניו של המוהל, "זה לא היה צחוק, זה היה... תשמע מה זה היה".

בכאב עצור סיפר לי המוהל את אשר עבר עליו באותו יום הפורים תשל"ד, "בתענית אסתר קיבלתי את ההזמנה לברית, ושמחתי מאד. זו זכות גדולה, ברית מילה ביום הפורים. פורים חל אז ביום שישי. פלוני שקרא לי לברית אף הוסיף ואמר לי שיש לעשות את הברית לפני קריאת מגילה, כדי שכאשר יקראו במגילה ליהודים היתה אורה ושמחה וששון - זה ברית מילה, יהיה התינוק מהול. ביום הפורים קמתי מוקדם, התפללתי ותיקין, ובלי רכב פרטי, באוטובוסים, היטלטלתי לעיר המדוברת. שעה נסיעה הלוך, שעה נסיעה חזרה, וכל זה עוד לפני ששמעתי מגילה. טרחה גדולה ועצומה, ביום העמוס ביותר בשנה. אני מגיע לעיר, נכנס לבית הכנסת, מאחל מזל טוב, מחכה לראות תינוק, ואין! לא ברית ולא ששון. כולם צוחקים, מישהו מבין שעשו עלי קטע, מחייכים, מאחלים פורים שמח, אבל הפור נפל, הפורים אינו שמח. ביזיונות כאלו איני מאחל לאיש; מגיע מוהל וכולם צוחקים ממנו, אילו בושות. איזה כאב היה לי, כמה צער ועגמת נפש... עד שחזרתי לעיר, כבר קראו את המגילה. באזור מגורי אין שטיבלאך, ונאלצתי לקרוא את המגילה יחיד. היה לי הפסד גדול ועגמת נפש רבה. מאז, בכל פורים בבוקר אני נזכר בסיפור עם כאבי ראש.

למדתי לקח מאז, בכל ברית שמזמינים אותי, אני מברר את כל הפרטים, אבל אז הייתי מוהל טרי, וקיבלתי את ההזמנה בשמחה בלי לבדוק מדי הרבה. זהו, זה מה שהיה, ועד היום, כמעט ארבעים שנה אחר כך, כואב לי מהפגיעה ההיא".

הקשתי לדבריו של המוהל בפה פעור. כאבתי את כאבו, ריחמתי עליו, הרגשתי את צערו, אבל ידעתי כי אחרי ההזדהות העמוקה צריך להמשיך לשלב הבא. "הרב קורלנסקי", פניתי אליו בהתרגשות, "אתם באמצע לימוד. הפוגע שפגע בך אז חולה מאד, אי אפשר להכיר, החליף צורה לגמרי, והוא סובל יסורים נוראים. אולי כדאי לסלוח לו? להוריד את הקפיידא? לברכו ברפואה שלמה?"

המוהל ביקש כמה דקות כדי לחשוב. מחשבותיו של בן תורה שזכה להכניס אלפי ילדים לבריתו של אברהם אבינו. לבסוף, אחרי כמה דקות ארוכות האירו עיניו. היינו שם שלוש, המוהל, החברותא ואני, והמוהל אמר, מכל הלב: "היינו מוחל וסולח לפלוני בן חוה לאה, ושתהיה לו רפואה שלמה". הרב קורלנסקי ברכו בהתרגשות גדולה שיצא מאפלה לאורה ויארץ ימים ושנים טובות.

"הרב שור", פנה אלי המוהל, "אני מבקש ממך שתודיע לפלוני בן חוה לאה שאיני מקפיד עליו, וסולח לו בלב שלם!"

הרגשתי כי זכיתי לקיים דבר מהדברים שאין להם שיעור, הבאת שלום בין אדם לחברו, אבל אז לא ידעתי כמה תועלת תבוא על ידי זה.

שוב הזדמן לי להיות אצל חמי, ופניתי לבקר את ידידו החולה. איחלתי לו רפואה שלמה, וסיפרתי לו על שיחתי עם המוהל הוותיק. החולה התרגש והודה לי מאד מאד. "יודע אתה?" הוא סיבר את אזני, "עשיתי חשבון נפש, חשבתי במי פגעתי. ולא נזכרתי במישהו שפגעתי בו ולא ביקשתי מחילה. אני בקשר טוב עם כולם במשפחה, בעבודה, בשכונה. את הסיפור הזה לא לקחתי בחשבון, עשיתי זאת מתוך ידידות, לשם משחק... עכשיו, שביקשת מחילה מהמוהל, הצלת את החיים שלי!" הוא בכה, "כעת אני יכול לבקש מרופא כל בשר שירפאני ברפואה שלמה".

מאז, מיום ליום, השתפר מצבו. הוא הפסיק את הטיפולים, והמראה שלו חזר לעצמו. היום, בשנת תשע"ט, אחרי שבע שנים מהמחילה הוא בריא כאחד האדם. חי נגד כל התחזיות של הרופאים, שלפי דבריהם, כבר היה צריך להיות היארצייט השישי שלו.

זהו מעשה מופלא, שמחדש לנו סעיף נוסף במסכת מחילה. הנפגע מחל בלב שלם מבלי שהפוגע עצמו הגיע לבקש מחילה. רק ככוח החמלה ואהבת חינום, מחל המוהל לאותו פלוני.

לדרכינו למדנו: כמה ישועות יכולות להיות בכלל ישראל, אם כל יהודי יסלח בלב שלם לכווולם. אני לפלוני ופלוני לי, ובזכות אהבת חינום נזכה בקרוב לגאולה השלמה, השתא בעגלא... ונאמר אמן.

(מסופר על ידי ר' דוד קלצקין שליט"א בשיעור מספר 99)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש אב -
הרב **יעקב מלכה** הי"ד
לנחת מהאצאים
הצלחה בכל מעשי ידיו

עלונים ל- 280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק
רבי **שלמה בן יוסא** זצוק"ל הי"ד **מקרלין**
לזכר הרה"ק רבי **ישעיה** ב"ר **משה** זצוק"ל
מקערסטיר

לזכות **עידן ישראל** בן **טרוז**
וזוג **איריס** בת **סוליקה** ויוצ"ח שיחיו
לע"נ הילדה **מרים חנה** הי"ד
בת יבלחטי"א הרב **יעקב** שליטי"א
ברצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג

לזכות **עובדי מרים פינסיס**

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת
הרה"ג ר' **מאיר** בן הרה"ג ר' **ישראל** זצ"ל

עלונים ל- 30 בתי כנסת

לזכות הרה"ג ר' **יוסף זאב** בן **טובה מרים**
הצלחה ולברכה בכל העניינים

המעוניינים להפיץ את העלון
בבתי כנסיות, חנויות וכדומה
מזמנים להתקשר למשרד ההפצה
בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15
ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"ד
לכלות העלון במייל הרשמו בכתובת
P023011300@GMAIL.COM

להגדיל שמו הגדול

91,500 עלונים ב-3050 בתי כנסיות

הופצו השבוע בארץ הקודש.

בכוחכם ובזכותכם, תורמי הקבע להפצת האמונה

חסוף ותזכה גם אתה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:
בנים ובני בנים יראים ושלמים.

התקשר עכשיו ל"קו השגחה פרטית" הקש על מקש 6.
או בעמדות נדרים פלוס על שם "קו השגחה פרטית"

למענה אנושי בעניין תרומות בלבד - 0527-199-866

ביקשתי להפיץ 250 עלונים, ותוך כמה שבועות אנשים פשוט התחילו לרדוף אחרי ברחובות, ולבקש ממני "למה נגרע". כיום אני אוחד כבר ב-2,000 עלונים שאני מפיץ בסביבה.

א. ברים - ירושלים

משני צדי הקו

ילדי התקשה בקריאה. החלטתי כסגולה לחתום על הוראת קבע להפצת העלונים, מאז הכל התחיל ללכת יותר קל, חלה השתפרות ללא הכ, וברוך ה' הילד עלה על דרך המלך.

ש. פישמן - אשדוד

להשארת סיפורים למודר זה

פקס 02-545888 | במייל P023011300@gmail.com | בהודעה קולית במשרד המכון 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

החורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן בחבורה אחת. הנכם מזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (כשלושה מס' 2)

כך בדיוק היה צריך להיות

אולי בית המדרש אינו יכול להגיע לשלמותו בלי הלימוד שלי... אי אפשר לדעת, אבל ברור שעניינים גדולים נפעלים כל הזמן, על כל צעד ושעל.

שמריהו מבני ברק: בשבוע שעבר הלכתי ברגל חצי שעה. כשהגעתי, אמרו לי שלא הגעתי בזמן הנכון. אין אלו שעות קבלת קהל. התרגזתי בתחילה, אבל התחזקתי. הנה, יש לי מעשה של השגחה; הלכתי למשרד, והיה סגור.

רחמים מסאו פאלו: תחשבו על הנהג. תחשבו שהוא חבר או אח שלכם. הוא מאחר כי היתה לו סיבה טובה מאוד. הוא מאוד מאוד רצה לבוא לקראתכם, תרתי משמע. אתם כל כך מבינים אותו, שלא שייך לכעוס או לרגוז, אז אתם יושבים בשקט ומחכים. אם תדעו שזה אבא שלכם, תחכו עוד יותר ברוגע. אם תדעו שזה הכל יכול, שהנהגתו - לא רק שהיא בצדק ובמשפט, אלא כל כולה היא לטובתכם האישית, שכל הסיבה שהאוטובוס התעכב היא לא בגלל קושי של הנהג, אלא בגלל תכנון מיוחד עבורכם, באיזה מצב תשבו או בתחנה?

אליהו מאנטוורפן: ואם זה רק משל, אז הכוונה היא לכל עיכוב בחיים, לכל ישועה שמצפים לה, לזיווג, לבשורה טובה, לפרנסה יותר מרווחת... לפעמים כל העניין הוא לקבל את המצב, להבין שרק מה שה' רוצה קורה, ומה שקורה היה צריך לקרות בדיוק כך.

נחמן מרכסים: בברכת המזון אנחנו אומרים "תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד". יום אחד הייתי רעב מאד, ולא היה לי אוכל. למחרת, כאשר ברוך השם קיבלתי סעודה ראויה לשמה, ברכתי לאחריה ברכת המזון ואמרתי "לא חסר לנו". חשבתי, הן אתמול לא היה לי אוכל, ובכל זאת אני אומר היום שאף פעם לא היה חסר לי מזון. זאת מפני שגם הקושי היה צריך להיות. היה עלי לעבור אותו בדיוק כך, ובנקודת העומק האמתית, אכן לא היה חסר כלום.

מיכאל מטבריה: וכשיבנה המקדש, ונזכה לגאולה השלמה, נסתכל כולנו לאחור, אל הגלות. הימים החשוכים יאירו, הדמעות תזהרנה כיהלומים, אנחנו נודה את השם על כל אשר עבר עלינו, ונראה עין בעין, שכך בדיוק היה צריך להיות.

מנחם מירושלים: בימים אלו אנחנו מתמקדים בצער של החורבן והגלות. אי אפשר שלא להתאבל על שאיננו זוכים היום לגילויים העצומים שזכינו להם בזמן שבית המקדש היה קיים. כולם ידעו שיש אלוקים בישראל. ראו את זה בחוש, מלכות השם היתה גלויה לעין כל. גויים שבאו להתפלל בבית המקדש נענו מיד. אח! כמה מופלא היה אז.

שמעיה מעפולה: בית המקדש נקרא 'תל תלפיות', שכל הפיות פונים אליו. הוא מכנס בתוכו את השראת השכינה של כל היהודים יחד. עתה, שאין לנו בית מקדש, גלתה השכינה עמנו, והשראת השכינה נמצאת עם כל יהודי באופן פרטי.

זכריה מאופקים: אם הוא אכן נוהג באופן שיביא להשראת השכינה.

שמחה בונים מערד: הרבי מקאצק היה אומר - היכן הקב"ה נמצא? איפה שנותנים לו להיכנס.

מרדכי אברהם מביתר: איפה נותנים לו להיכנס? איפה שרואים את ההשגחה, איפה שמדברים אמונה, איפה שגם כאשר קשה בגלות המרה, זוכרים מי המנהיג ומי מנהל את הכל.

דניאל מברכפלד: אתם יודעים איפה אני מרגיש את הגלות? באוטובוסים. כשאני גולה מביתי. אם תרצו, זהו משל על כל מה שאנחנו עוברים מאז החורבן. מין דוגמית כזאת, פרט המלמד על הכלל. אתמול הייתי צריך לנסוע, והגעתי לתחנה בדיוק בזמן, בשעה שתיים. עם כל זאת, לא הצלחתי להשיג את האוטובוס והוא עזב את התחנה בלעדי. האוטובוס הבא היה אמור להגיע רק בשעה שלוש ועשרים. מה עושה יהודי במשך שעה ועשרים דקות? נכנסתי לבית מדרש סמוך ולמדתי. חשבתי לעצמי - איני מבין כלום. איני יודע למה הביא אותי הקב"ה למצב הזה.

לא ראיתי איזה רווח מיוחד, אבל מי יודע? יתכן שהרווח אינו גשמי כלל, אלא רוחני. שמא הוזקקה נשמתו ללמוד דווקא ב מ ק ו ם , ה ז ה ,

מתגובות המאיינים

חייגו: מארץ ישראל - 400 / 300-11-02-02

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

גליון

292

פרשת דברים-זוהן תשע"ט

ואף היה רושם את תשובותיו. לאחר תקופה החליט הלה להוציא לאור ספר מכל הפסקים שרשם ממו"ז, הלה עבד על הספר זמן רב וקרא לספר בשם 'שו"ת הגרי"ש אלישיב שליט"א'. כשנודע הדבר למו"ז חרה לו הדבר מאוד, כי הרי בענוותנות מעולם לא הסכים להדפיס את תשובותיו באופן רשמי.

אולם, לאחר שהבין כי הלה השקיע זמן והון רב, החליט מו"ז לא לאכזבו, אלא שבמקום השם 'שו"ת הגרי"ש אלישיב שליט"א' שיקרא לו שם אחר. מו"ז בירר וכששמע שהספר נמצא עדיין בשלב של הכריכה, הוסיף ובדק מיד כמה יעלה לו להחליף כריכות ולרשום שם אחר. ואכן מו"ז הוציא מכיסו הפרטי את כל סכום החלפת הכריכות ושילם למחבר כדי שיוכל להחליף את כל הכריכות ללא כל נזק.

כמו"כ בירר מו"ז אם יוכל להיות למחבר עוד נזקים, חלילה, ורק לאחר ששמע שזה הנזק היחיד נרגע מו"ז ואכן המחבר קרא בסוף לספר 'השיב משה'.

מספר הרה"ג ר' **משה מנחם טויבנפלד** שליט"א: זכורני בימי קדם כאשר מו"ר הגאון ר' **אברהם חיים ברים** זצ"ל שימש בתור ראש ישיבה בישיבת בשיכון סקווירא [במדינת נ.י.]. זכיתי לשמשו ולעזור לו בהרבה דברים, וזכיתי לגלות טפח מ'מסכת מידות' של הראש ישיבה.

לדוגמא. היה יהודי אחד, בעל הבית פשוט - 'מודרני', שדירתו היתה בשכנות לשיכון סקווירא, והוא עשה לו קביעות לבא ללמוד עם הראש ישיבה בכל לילה ממש. ובכל עת אשר בא האיש ההוא היה הראש ישיבה מקבלו כאילו הוא פנוי מכל דבר ומוכן ללמוד אתו. האיש ההוא לא היה מברר מראש אם הראש הישיבה פנוי בשעה שהוא מגיע או לא, רק היה בא באופן קבוע ויושב ללמוד עמו, והיה נראה כאילו הוא 'שכר' את הראש ישיבה שילמד עמו. פעם אחת אירע דבר. האיש ההוא בא כהרגלו בכל לילה, אבל כל לבושו היה באופן משונה מאד. גם זקנו היה מגולח באופן [טו"ל]. חדש. הוא היה מעוטר במשקפיים שהיו עשויים באופן משונה מאד. אחד ממשמי הראש ישיבה היה שם באותה שעה, והראש ישיבה חשש מאד שהוא לא יוכל להתאפק מלצחוק בפני האורח ההוא.

הגאון רבי חיים זצ"ל חשב מיד על רעיון טוב, והתחיל תיכף לספר מעשה שקרה אצל הרה"ק ר' **לוי יצחק מברדיטשוב**

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל (א, א)

אלה הדברים - לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י)

מִן הַגֵּאוֹן רַבִּי מֶשֶׁה פִּינְשֵׁטִין זצ"ל השתתף פעם בברית מילה לאחד ממקורביו, ונשאר להשתתף גם בסעודת הברית, שלא כדרכו. שכן כל אימת שהשתתף בברית, היה נשאר רק לשעת הברית, ואח"כ היה חוזר לעבודת הקודש שלו, ולכן לפלא היה השתתפותו הפעם בסעודת הברית, ובפרט שלא היה זה סעודת ברית ממשפחתו הקרובה.

ניגש אליו אחד מהאנשים הקרובים אליו ושאלו על כך, למה שינה כאן ממנהגו והשתתף בסעודת הברית.

השיב לו רבי משה ואמר לו דברים כהווייתן: "אכן בדרך כלל איני משתתף בסעודות ברית למיניהם, אבל כאן כן השתתפתי באופן יוצא מן הכלל, שכן בעל הברית נתן לי איזה כיבוד קטן בעת הברית, והגם שלא אכפת לי כלל וכלל מזה, ברם חשבתי שאם אלך לדרכי מיד בגמר הברית, הדבר יכול להתפרש אצל קצת אנשים - וגם אצל בעל השמחה - כי הלכתי מפני הפגיעה בכבודי, כי לא נתנו לי כיבוד ראוי, ואולי יהיה לבעל השמחה חלישות הדעת, וירגיש איזה אי נעימות מזה. לכן החלטתי לחרוג ממנהגי ולהשתתף בסעודת הברית שלא כדרכי, ואפי' שזהו על חשבון זמני היקר לי מאוד..."

הגאון רבי **אברהם צבי ישראלזון** שליט"א, מו"צ בב"ב, נכדו חביבו ומי שזכה שנים רבות לקרבתו הנדירה של מִן הַגֵּרִי"ש **אלישיב** זצוק"ל, מספר ממה שזכה לראות: "מדהים לראות עד היכן הייתה זהירותו בכבוד הבריות. עקבתי אחר תשובותיו בהלכה והבחנתי כשהוא מצטט אחרונים אפילו מבני דורו ומקשה עליהם לפעמים קושיות עצומות. אבל מעולם הוא לא מסיק בלשון 'ודלא כפלוני' או 'ואין הלכה כדבריו' וכדו', אלא כותב את ההשגות ולא מסיק כלום, ועל הקורא מוטל להבין הכוונה".

"הוזה עובדה ביהודי ת"ח בלונדון שבתקופה מסוימת היה מגיע למו"ז דבר יום ביומו עם שאלות בהלכה והיה דן לפניו

שואל אותי בקוצר רוח: "למה הרב מספיד עכשיו? ראש חודש היום! אין מספידים בראש חודש!".

"נכון", אני עונה לו, ומחליט ללכת בכיוון של הומור. כשצוחקים קצת מתרעננים, "מה אתה רוצה מהרב? זה סיפור קשה", אני מסביר לחבר שלי, כאילו אני יודע הכל... "הרב שמע שיש לווייה, והוא הכין הספד ארוך. יש לו הרבה בבטן", אני צוחק, "הוא צריך להוציא כל מה שיש לו בבטן".

הביטוי האומלל והמזלזל הזה יצא לאוויר העולם, ואני לא חשבתי שעשיתי משהו גרוע. בסך הכל התרעננתי. ההספד מסתיים, אומרים קדיש, ופונים אל בית החיים. בבית החיים אני נתקף בייסורים נוראים. הבטן כואבת לי באופן מחריד. קיבלתי קלקול קיבה חמור, ונכנסתי למצוקה קשה. לא יכולתי לעמוד על המקום. רצתי הביתה, ומכאן ואילך כל הזמן איבדתי נזלים. עבר עלי לילה קשה מאד. לא יכולתי לשהות במיטה יותר מכמה דקות. בבוקר, כשאני ממוטט לגמרי, הלכתי לרופא. הוא שלח אותי לבית החולים ושם רצו לתת לי נזלים. הרכיבו אינפוזיה, אבל אני לא יכולתי לקבל את הטיפול. כל הזמן הייתי צריך לרוץ...

עובר יום ועוד יום, המצב לא משתנה. עושים לי בדיקות כדי לנסות להבין מה קרה לי, איזה חידק תקף אותי, ולא מוצאים את הסיבה. ביום השלישי בא חבר לבקר אותי. החבר שעמד לידי בלוויה. הוא שואל אותי: "כבר קרה לך פעם שהיה לך קלקול קיבה?"

- "לא".

- "אכלת דבר מקולקל?"

- "לא".

- "מתי בדיוק זה קרה לך?"

- "בסוף הלוויה", אמרתי לו, נאנק.

- "עמדתי לידך בלוויה. זוכר?" אני מהנהן בראשי.

- "זוכר מה דיברנו?"

אני תופס את הראש. "כן, אני נזכר".

את ההמשך הבנתי לבד. הקב"ה משלם לי מידה כנגד מידה. אני דיברתי בזלזול על תלמיד חכם, על רב בית כנסת, על מנהיג ציבור! אוי לי ואבוי לנפשי! חטאתי, עוונתי, פשעתי!!! ההקשר היה שקוף. אמרתי שהוא צריך להוציא מהבטן, ומאז אני עסוק בלהוציא מהבטן... אשר עשיתי ואשר נגזר עלי.

החלטתי מיד באותו רגע, להתקשר לאותו רב, ולבקש מחילה. סיפרתי לרב כמה אני מתייסר ומה עובר עלי בעקבות אותה פליטת פה אומללה. והרב, בחמתו מחל לי מחילה גמורה. הוא הוסיף ואמר, שלפי ההלכה היה צריך

זיע"א, וזה תוכנו: כידוע, להרה"ק מברדיטשוב זיע"א היתה דרך בעבודת השי"ת עם תנועות שונות ומשונות, תפילתו היתה בקול רעש גדול ובריקודים. פעם החליט הרה"ק זיע"א לשבות שבתו אצל הרה"ק ר' ברוך ממז'יבוז זיע"א, אך הרה"ק התנה עמו תנאי מקודם, כי היות ואצלו העבודה היא בדרך שקטה, לכן לא רוצה בשום אופן שיבלבלו, ולא יתן לו לבא לשבת קודש רק אם הוא מקבל על עצמו לעשות את כל עבודתו בשקט ובחשאי. הרה"ק מברדיטשוב זיע"א הסכים לזה והגיע לשבת קודש. עבודתו בקבלת שבת ובזמירות על השולחן היו שלא כהרגלו, רק בקול נמוך ובשקט, אך כאשר הביאו את הדגים לסעודה שאל אותו המשמש האם הוא אוהב 'פֶּלְפֶּל' - הנקרא בלשון אשכנז 'פֶּפְפֶּר' - לשימם בתוך הדגים. כאן לא היה יכול הרה"ק מברדיטשוב עוד להתאפק מכל העבודה שהספיק לעצור בתוכו כל העת, והוא קפץ על השולחן ורקד עליו בקולות וצעקות: "פעפער האב איך ליב?! דער באשעפער האב איך ליב!" [האם פלפלין אני אוהב?! את השי"ת אני אוהב!].

זה היה הסיפור שסיפר הגאון רבי חיים בזמן שהיהודי הוא נכנס, ואף שנה ושילש את דברי הרה"ק מברדיטשוב זיע"א, בצורה ובנוסח שנאמרו, בקולות וצעקות - "פעפער האב איך ליב?! דער באשעפער האב איך ליב!" מובן מאליו שהסיפור העלה שחוק על שפתי המשמש, וכן על שפתי היהודי שנכנס, וכך יכול היה המשמש לפרוק את הצחוק שהיה עצור בו, בלי שהלה יעלה כלל על דעתו שיש מן הצחוק גם על מראהו המוזר. כך השכיל הגאון הראש ישיבה להציל נפש ישראל מכלימה וחרפה...

ליל ראש חודש שבט תשע"ט. הקו הדקיק של הירח לא נראה מבעד לעננים הכבדים. רוחות נושבות בעוז, גשם עז ניתך, וקור חותך את האוויר. אלו הימים החורפיים ביותר בשנה הזאת. לווייה רוויית כאב מתקיימת באשדוד. בחור צעיר ממשפחה חשובה, שהתייסר במשך כמה שנים בייסורים קשים ומרים, השיב את נשמתו לבוראה. אנשים באים ללוויה, ידידים ומכרים משתתפים בצער המשפחה. האבל עוטף את כולם. המלווים פוסעים בדומיה. פה ושם מחליפים משפטים ומצדיקים עליהם את הדין. בחור צעיר הוא היה, בעל ייסורים, כיפר על כל העיר. כולם בוכים. השמים בוכים יחד עם המלווים על נפש נקי וצדיק.

מסע הלוויה נעצר ליד בית מדרש, והרב של בית המדרש נעמד להספיד. הוא מדבר בשבח הנפטר, מדגיש נקודות יפות בחייו, מעשים טובים שעשה, ומעורר את הציבור לתשובה. הרב מאריך בהספדו, והמלווים מקשיבים. הרגש כל כך עז, הכאב כל כך נורא, שהם מחפשים במה להיתלות. רוצים לשמוע, להתחזק, לחשוב את המחשבות הנכונות, ובהשתתפותם - לעודד את המשפחה החשובה שעברה מסע ייסורים משלה.

גם אני נמצא בין המלווים. כבר קשה לי לעמוד. קר לי. אני עייף. גם החבר שעומד לצדי כבר מתקשה להתרכז, והוא

להספיד. ה'כף החיים' כותב שבחור שנפטר ללא ילדים - ר"ל, מותר להספיד בראש חודש, ובפרט שיש בזה את העניין של לעורר את הציבור לתשובה. מלבד זאת, הורה לי הרב לעשות משהו לטובת הנפטר.

עברו שתיים עד שלוש דקות מהשיחה עם הרב, והנה, אני מרגיש טוב. הכל בסדר. כל ההרגשה הרעה שהייתה לי חלפה, הכל חזר לשליטה. הכל תקין, אין כלום, ברוך השם. כאילו כל מה שעברתי בשלושת הימים האחרונים לא היה אלא דמיון. אני אומר לצוות הרפואי שאני מרגיש שאני יכול ללכת הביתה, והם מצדם מבקשים שאשאר עוד כמה שעות כדי לוודא שהכל בסדר אתי, אבל אני יודע שזה רק ענין פורמלי. אני בריא ברוך השם. זכיתי במחילה וקיבלתי על עצמי לעשות דבר לעילוי נשמת הבחור. עכשיו הכל בסדר.

בשבת שלאחר מכן הבאתי 'קידוש' גדול לבית הכנסת, לעילוי נשמת הבחור החשוב. תוך כדי ה'קידוש' דיברו על ענין החיזוק בתפילה, שכן הנפטר היה מיוחד בעניין זה.

רבתי!!! היזהרו בכבוד הזולת, הישמרו בכבוד תלמידי חכמים. אני זכיתי לראות מידה כנגד מידה באופן מידי, אבל מה קורה כאשר עובר זמן בין המעשה לבין התשלום, וכבר לא יודעים לקשר? חוסו על נפשותיכם...

[השגחה פרטית]

הָבּוּ לָכֶם אַנְשִׁים וְנַבְוִים וַיְדַעְתֶּם לְשִׁבְטֵיכֶם וְאֲשֵׁימָם בְּרֵאשֵׁיכֶם (א, יג)

יש להבין: 'אנשים חכמים ונבונים' - ניחא, שהרי כדי לעמוד בראשות העם צריך להיות חכם ונבון, אבל מדוע צריך שיהיו 'יודעים לשבטיכם', מה הענין בזה?

הדברים יתבארו עפ"י המעשה הבא: בתקופה הראשונה להגעתו של הרה"ג רבי מנחם בן ציון זקס זצ"ל [חתנו של הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל - כיהן כרב בשיקגו] לאמריקה, הוא נקלע לעיר קטנה בדרום ארה"ב. התגוררו שם כשלוש מאות משפחות מאוחדות בקהילה אורתודוקסית. כאשר הגיע לשם, מצא את העיר כמרקחה. כולם קוצפים וזועמים, שמים ללעג ולקלס את כל אשר בתואר 'רב' יכונה.

על מה ולמה? - - - מתברר שלאחר שהלך הרב המקומי לעולמו, פרסמה הקהילה הנידחת מודעה בעיתון ניו יורקי רב תפוצה: 'דרוש רב אורתודוקסי, מוסמך להוראה, בעל כושר מנהיגות ודרשנות'.

ויהי היום ומניו יורק הגיע מועמד מתאים, אדם צעיר ובעל הדרת פנים, פה מפיק מרגליות ומצויד בכתבי סמיכה ראויים. שמחו כולם על המציאה הגדולה שהזדמנה לקהילה הקטנה, ופה אחד מיהרו לסגור עמו חוזה ארוך טווח. משפחתו של הרב החדש המשיכה להתגורר בניו יורק,

וסוכם שעד לסוף שנת הלימודים ימשיכו ילדיו ללמוד בניו יורק, אך עם בוא החופש הגדול, תתאחד המשפחה כולה והקהילה תזכה גם לרבנית. בינתיים התגורר הרב במלון מקומי, וסעד על שולחנו של שמש בית הכנסת. הוא מילא במסירות רבה את כל התפקידים הרבניים ולקהילה באה הרוחה.

הגיעו ימי הפורים. בליל פורים המתינו הקהל בבית הכנסת להגעת הרב, אך זה בושש מלבוא. התקשרו לחדרו במלון ואין מענה. התקשרו לקבלה והשתוממו לשמוע: "מה? לא ידעתם שהוא ארז את כל חפציו ונסע?!" הוא הרי הלך לבקר את המשפחה שלו!..."

נוכח ההתרחשות המוזרה, החל כל אחד מבני הקהילה להרהר מה יעלה בגורל הכסף שהלווה לרב... הוא לחש אודות כך לשכנו, שהגיב שגם ממנו לווה הרב כסף! חלפו דקות ספורות עד שהרחש-בחש הקיף את כל המתפללים, מסתבר שכמעט מכולם לווה הרב כסף בסוד, כדי לממן את הדירה שהוא, כביכול, עומד לקנות באותה עיר!... - - - והילד איננו!

הוגשה תלונה אצל השריף המקומי, שמיהר לעדכן את חבריו העיתונאים... וליהודים באותו הפורים כבר לא היתה 'אורה ושמחה וששון ויקר'... מה שברור שמכאן ואילך, אל התואר 'רב' הוצמד מעתה התואר 'גנב', וכל בני הקהילה מילאו פיהם חרון וקצף נגד 'הרבנים הגנבים' בהכללה...

הרב זקס רק הגיע למקום, ומשבי הרוח הרעים היכו בפניו בעוצמה... התחנן בפני הפרזידנט [נשיא הקהילה] שייתן לו לנאום בפני כל חברי הקהילה. הלה הזהיר אותו שהוא עלול להיתקל בתגובות פוגעות, אך הוא הגיב ב'אף על פי כן!'.

"ידועה לי השערורייה המבזזה שהתרחשה במקומכם" - פתח ואמר - "אך יש לי אליכם בקשה אחת: במקום לצעוק 'רב גנב!' צעקו נא מעתה 'גנב רב!'. ואסביר את עצמי: כאשר נזקקתם לבחור רב, לא חקרתם ולא דרשתם היטב אודות עברו של ה'תכשיט'. לא התאמצתם לברר אם ה'סמיכות' בהן התהדר - אמיתיות או שמא מזויפות. התרשמתם מהדרת פניו של היצור, מחלקלקות לשונו של הברנש, ונפלתם בפח. לקחתם 'גנב' והכתרתם אותו ל'רב!'"

הוסיף הרב זקס והרעים בקולו: "כעת, נוכח העובדה שהפכתם גנב לרב, אתם מתיימרים להפוך את כל הרבנים לגנבים? הכיצד תוסיפו אשמה על אשמה, להוציא שם רע על כלל הרבנים? הלקח שעליכם ללמוד מהפרשיה הוא שרבנים לא מחפשים באמצעות מדור 'דרושים' בעיתונות... כי אם בתוככי הישיבות הקדושות. פונים לאחת מהישיבות המפורסמות במדינה, מציגים מה נדרש עבור הקהילה, וראשי הישיבה כבר יכוונו אתכם לאחד מטובי בוגריהם."

"הוא אשר אמר משה רבינו" - המשיך הרב זקס, ודרש פסוק בפרשת השבוע, "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים

יודעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם', לא מספיק 'חכמים' לא די ב'נבונים' צריך גם שיהיו 'ידועים לשבטיכם', שאותם חכמים, שאותם נבונים גם יהיו ידועים בחזקת כשרותם!..."

[מוסף י"נ דברים תשע"ה]

הפטרת 'חזון'

צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה וְלִבָּיָהּ בְּצֶדֶקָה

(ישעיהו א, כז)

אמר עולא: אין ירושלים נפדית אלא בצדקה שנאמר
'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה' (שבת קלט.)

כיון שאמרו חז"ל (יומא ט:) שביהמ"ק נחרב משום 'שנאת חינם' שהיתה בו, א"כ ברור שהתיקון לחורבן הוא 'אהבת חינם'. והביטוי הכי גדול של 'אהבת חינם' הוא בנתינת צדקה ועשיית חסד, שהרי אדם מרגיש באופן טבעי שהוא לא מחוייב לתת לשני מזמנו וממונו, וכשנותן לו - 'אהבת חינם' יש כאן. ועל אחת כמה וכמה אם עשיית החסד היא באופן שלא פנו לבקש ממנו, אלא אדם שמצד עצמו מגלה עירנות למצוקות השני ולוקח אחריות על מצבו, בוודאי שיש כאן 'אהבת חינם' מדהימה שבכוחה לקרב את הגאולה.

במעשה שיובא להלן שסופר ע"י הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א נראה וניווכח עד כמה חביבה מצוות חסד לפני המקום, שאדם אוכל מפירותיה בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב. מדובר בבחור מאורס שגר בעיר ביתר. בשבוע שלפני החתונה נסע באוטובוס מביתר לירושלים כדי לסדר כמה דברים. היה זה ביום חמישי אחה"צ כשהחתונה אמורה להתקיים ביום רביעי בשבוע הבא. בנסיעה ישבו מאחוריו שני בחורים שדיברו ביניהם, והוא שומע איך שאחד הבחורים אומר לחברו שמאד היה רוצה להיכנס לאחד מגדולי ישראל, שנקב בשמו, ע"מ להתברך לפני חתונתו, אך דא עקא שיש ציבור גדול בתור שרוצים להיכנס אליו, ולכן לא הצליח לקדם את הדברים.

החתן דן שישב במושב לפנייהם שמע את השיחה והתלבט האם להתערב. שמצד אחד יש לו קשרים אצל אותו גדול והוא יכול לעזור לאותו חתן, אבל מצד שני הרי באמת יש תור והרבה ממתנינים להיכנס, האם הוא צריך לדאוג לאותו חתן מבלי שהתבקש לעזור.

לבסוף יצרו הטוב גבר והחליט שאם משמים גלגלו שהוא ישמע את השיחה, והוא גם יכול לעזור, למה לא לעזור ליהודי.

הוא הסתובב אליהם ואמר לאותו חתן: "סלח לי, אבל שמעתי את השיחה שלכם, ויש לי אפשרות לעזור לך. קרוב משפחתי הוא חתן של אותו גדול, תן לי את הפרטים שלך ואשתדל לעזור לך".

אותו חתן הודה לו על הנכונות לעזור והעביר לו את פרטיו. תוך כדי השיחה ביניהם שאל אותו מידענו: "מתי החתונה שלך?".

- "ביום רביעי הקרוב".

- "מעניין, גם אני מתחתן באותו יום, היכן החתונה?".

- "באולם 'אצולה' בפתח תקוה".

- "אוי, גם אני מתחתן שם".

- "זה מעניין, כנראה יש שם שני אולמות".

מידענו, החתן שהתחיל בשיחה, החוויר כמו סיד, הוא הרי היה שם יחד עם אביו כשהזמינו את האולם, והוא יודע שאין שם שני אולמות, ויש כאן איזה טעות...

הוא סידר במהירות את הדברים שהיה צריך לסדר בירושלים וחזר לביתו בבהלה. הוא עדכן את אביו על התקרית, אולם אביו הרגיעו שזה בסדר, ומסתמא יש כאן איזה טעות, ובוודאי הכל יהיה בסדר.

אבל האבא עצמו לא הצליח להירדם כל הלילה, ולמחרת על הבוקר נסע לפתח תקוה. הגיע למשרד האולם ושאל: "מי מתחתן ביום רביעי?". השיבו לו: "פלוגי".

- "אבל הזמנתי אצלכם לפני מספר חודשים, ואמרתם שהאולם פנוי, ומה קרה?".

- "נכון, אבל אמרנו לך במפורש שצריך לשלם מקדמה, ובלי מקדמה אין רישום. וכיון שלא שילמת הבנו שכנראה מצאת אולם אחר, וראינו את ההזמנה כמבוטלת. לכן כשפלוגי הגיע להזמין את האולם ליום רביעי, סגרנו איתו מיד".

האבא התחיל להזדעק: "אבל כבר שלחנו הזמנות, אנחנו כעת ביום שישי ועוד יש לי להכין 'שבת אופרוף', וביום רביעי הקרוב החתונה. מה אעשה?!".

בעל האולם אומר לו: "אני משתתף בצערך, אבל אין לי מה לעשות, האולם כבר מושכר למשפחה אחרת".

בקיצור, העסקנים מיד נכנסו לתמונה, ובסייעתא דשמיא מצאו אולם פנוי במרחק שני רחובות מהאולם הזה. הזמינו קייטרינג, ושכרו אוטובוסים שסיעו את כל המוזמנים מהאולם הראשון לאולם השני... ושלום על ישראל!

למדים אנו ממעשה זה שכשיש 'אהבת חסד'... 'אהבת חינם'... מלבד זה שהקרן קיימת לעוה"ב - גם בעוה"ז אדם אוכל מפירותיה. שהנה אותו חתן שהחליט לעזור לאחרים, בסופו של דבר עזר בעיקר לעצמו, ומנע עוגמת נפש גדולה.

אמנם לא תמיד אנחנו רואים בעיניים את הפירות בעוה"ז, אבל מידי פעם הקב"ה נותן לנו הארה כזו - ללמדנו על הכלל כולו. [יווי העמודים]

לתגובות והערות: שליח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבָת: 19:10

יְצִיאַת הַשָּׁבָת: 20:09

ר"ת: 20:42

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 413 9.8.2017 - ח' מנחם אב תשע"ז

זֶה הַשָּׁמַעַר לְח' צְדִיקִים יִבְוֵאוּ בּוֹ

פְּרִשְׁת - דְּבָרִים

שַׁבַּת תְּדוּן

בין אדם לחברו זה אשו! - מתוך 'אפריון שלמה' גיליון 261

לרבנו הי"ערות דבש, ר' יהונתן אייבשיץ, היה בן בשם דן. ל"ע, הבן הזה יצא לתרבות רעה, ור' יהונתן הוריד עליו נחלים של דמועות. וב"ה הוא נהפך לבעל תשובה גמור. בעיר שבו התגורר דן הבעל תשובה, התארח אחד מגדולי ישראל. מה קרה? הבן שלו התארס והכלה היתה מהעיר של דן, והרב הגיע לחגוג את האירוסין.

דן, שהכיר את אותו אדם גדול, שכן הרבה להגיע לביתו של אביו לדבר בלימוד, הזמין את שני המוחותנים ואת הזוג הצעיר שיבואו לסעוד אצלו בביתו. הגדול הזה חשב שמדובר בביקור נימוסין, והוא הגיע עם כל המשפחה, אבל אז חיקתה לו הפתעה...

היו שם שולחנות ערוכים מכל טוב, בשר ודגים ושאר מיני מטעמים, כסעודת שלמה בשעתו! נו, הם הגיעו על תקן ביקור, לא לסעודה... וחוצמזה הם לא רצו לאכול אצלו כי הם פחדו מהעבר שלו. בכל זאת, עוד לא היה לנדא ורובין, כל אחד היה שוחט לעצמו... "תראה, לא תכננו, בדיוק עכשיו סעדנו, אבל נשמח לאיזו כוס סודה קרה...", הם התחמקו.

דן לא אמר כלום, אבל בסתר לבו הוא ידע בדיוק מה הכוונה שלהם, והוא נפגע עד עמקי נשמתו. אחרי כל הטרחה הזו... ההמשך היה נורא... בדיוק שנה אחר כך, נפטר אותו אדם גדול. אחרי כמה חודשים נפטר החתן, ואחרי שבועיים נפטר המוחותן. פחדים!

כבר אמר ר' חיים שמואלביץ, בין אדם לחבירו זה אשו! אם אדם מכניס את ידו לאש, הוא לא מקבל בתור עונש כווייה. זה פשוט פועל יוצא! מי שפוגע בשני - חוטף! הנביא קורא לאברהם אבינו 'האדם הגדול בענקים', אם אני אשאל שאלת תם: מה לישמעאל אצל אברהם אבינו? איך יש לו בן כזה מלוכלך? כזה ערבוץ? בבית!... מה כולם יענו לי? "שמור מרחק, מה אתה שואל שאלות על אברהם אבינו? אל תתעסק בחשבונות שמיים!".

ומה אומרת הגמרא? "יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם", אמר ר' ינאי אמרו לו המלאכים:
וכי בערביים חשדתנו שהם משתחוים לאבק רגליהם...?! כבר יצא ממונו ישמעאל!

וביאר המהרש"א: החושד בכשרים לוקה, ובמה שחשדם לקה. אברהם אבינו בקיא
בעבודה זרה, יש לו 400 פרקים של משניות. הוא אלוף העולם בהכנסת אורחים, והוא
מוכן לארח כל אחד ולעשות לו כבוד מלכים, אבל הוא רוצה להיזהר בעבודה זרה...
אסור לו!?

אם היה מגיע אלינו אדם עם צלב ענק על החזה, ומבקש כוס מים, מישהו בכלל היה
מכניס אותו הביתה?! אברהם אבינו לא גוער בהם ולא צועק עליהם... הוא רק מבקש
מהם בעדינות לשטוף את הרגליים... והגמרא כבר חותמת על העונש שלו.

זה פחד פחדים... אין סוף לרגישות שדורשים מאיתנו בהתנהגות של בין אדם לחבירו.
איך יוצאים מזה?! מה רוצים שאברהם אבינו יעשה? שהוא יכניס עבודה זרה הביתה?!
מה היה צריך אותו אדם גדול לעשות? לאכול אצל דן בבית?!

תארו לעצמכם שלפני ר' חיים קנייבסקי יגישו בשר שהוא לא יודע מאיזו שחיטה זו...
מה צריך לעשות?! מצד אחד יש עקרונות ביהדות, ומצד שני צריכים להיזהר על כל
צעד ושעל בבין אדם לחבירו... אז מה עושים?

ה'אמרי חיים' מויזניץ' היה מתגורר בתל אביב. יום אחד הגיע אחד מנכבדי העיר לערוך
בר מצוה לבן שלו, והוא רוצה שאת הנחת התפילין הראשונה יעשה הרב'ה...
טוב, היהודי מגיע עם הבן שלו וכל טוב בידו, מגשים של עוגות קרפלך, רוגעלך, וכל
שאר ממתקים נחמדים מעשי ידי אשתו. הוא עובר עם המגשים בין הבחורים בבית
הכנסת של האדמו"ר ושואל: בחורים מה קרה לכם...? אתם לא רוצים עוגות!...

היהודי הזה מסתובב על ראשו עם כיפה מקופלת (סימני קיפול של כיפה שהיתה בכיס,
ושמים אותה רק כשנכנסים לבית כנסת) והנערים לא מעיזים לגעת בעוגות... פחד
פחדים מה יש שם... האדמו"ר מיד קלט מה שהולך פה, הוא ניגש אל הנערים, ואמר
להם: למה אתם לא אוכלים?! אה... אתם מחמירים את החומרא שלי שלא לאכול עוגות
לפני תפילין דרבנו תם? טוב, תחמירו כמוני זה מצויין, אבל חבל לפספס כאלו עוגות...

הרב'ה הוציא מטפחת מהכיס ושם כמה עוגות בפנים, ותוך 3 דקות לא נשאר אפילו
פירור... לא אכלו ולא פגעו. נכון, אסור לאדם לפגוע בעקרונות שלו, אבל העקרון
הראשון צריך להיות שאסור לפגוע בשני. ואם אדם באמת משתדל ורוצה, אז מן
השמיים יכוונו אותו בדרך הנכונה!

פעם אחת הגיע אליהו הנביא לאריז"ל בערב שבת, ואמר לו שזו עת רצון ואפשר עכשיו
להביא את הגאולה. האריז"ל אמר לאליהו שהוא הולך רגע לשאול את אשתו אם הוא
יכול להתלוות אליו. כשהאריז"ל חזר, אמר לו אליהו שכבר עברה השעה... האריז"ל לא
ידע מכך? הוא באמת חשב שאשתו לא תסכים להביא את הגאולה?! למה לא לחסוך
את השואה ואת ת"ח ות"ט?! ברור שהיה עדיף לחסוך מעם ישראל את כל הצרות הללו,
אבל ידע גם ידע האר"י, שגאולה, פשוט לא שייך שתבוא על חשבון השני.

אלה הדברים אשר דבר משה (א,א)

"אלה הדברים", פרש"י: לפי שהן דברי תוכחות, לפיכך סתם הדברים והזכירן ברמז. למדים אנו מהנהגתו של משה רבנו ע"ה, שגם כאשר אדם רוצה להוכיח את חברו, מוטל עליו להזהר לשמור על כבודו, ולא לפגוע בו. וגם כאשר רוצים להשפיע על הזולת ומתכוונים להוכיחו לשם שמיים אין שום היתר לזלזל ולפגוע בכבודו.

ומעשה היה בגאון ר' זלמן מלצר זצ"ל שהתארח אצל משפחה אחת בימי הנופש. אחד מתלמידיו בא לבקרו ושוחח עמו בדברי תורה. לפתע פתאום רואה התלמיד שהרב ממהר לצאת מן הבית. התלמיד קם והלך אחריו, וכשיצאו החוצה פנה התלמיד לרבו ושאלו לפשר היציאה הפתאומית? ענה הרב ואמר: שמעתי קול זמר של אישה – כנראה העוזרת שעסקה בנקיון הבית, ועל כן יצאתי החוצה למען לא אכשל ב"קול באישה ערוה". אמר לו התלמיד שייכנס חזרה לבית, והוא יעיר לעוזרת שתפסיק את שירתה. דחה הרב את הצעתו ואמר: הנח לה! הרי עוסקת היא בעבודתה, ולמה להפסיקה מלשיר, והרי שמחה היא בכך, אלא שעלי אסור לשמוע קולה, וכי משום כך צריכה היא לסבול?! אני הוא שצריך לצאת ולא היא... ישמע חכם וילמד דרך חיים – כיצד יש להימנע מלצער נפש אדם מישראל. (מתוך 'אפריון שלמה' גיליון 261)

וּלְבַן (א,א)

כידוע לפני כשבועיים נלב"ע ר' אליהו קלצקין ז"ל והותיר אחריו 9 יתומים לא מעט אנשים מצאו בו פינה ואזן קשבת, הוא ייעץ לזוגות, ליווה משפחות לאורך שנים והיה משמש כמשענת למשפחות ובחורים מתמודדים. וכן במשך שנים נהג להיות הבעל תוקע בביהכ"ס זכרון משה בירושלים.

והנה בראש השנה תש"ע כאשר בית הכנסת הנ"ל מלא מפה לפה והגיע זמן תקיעת השופר ור' אליהו ז"ל אוחז את השופר בידו על מנת לתקוע – ולא מצליח – אין קול ואין צליל והקהל יושב וממתין בדממה, ושוב מנסה רק אליהו לתקוע – ולא מצליח, ושוב מתאמץ ומתאמץ וקול השופר אינו יוצא.

פניו של ר' אליהו האדימו והסמיקו, והציבור ממתין בצפייה דרוכה אין ברירה, ר' אליהו מעביר את השופר לאחיו ר' דוד שליט"א שהיה בעל התפילה ומבקש ממנו שהוא יהיה התוקע בשנה זו. ואכן ר' דוד נוטל את השופר וקול תקיעה אדירה מרעיד את חלל

בית הכנסת ר' אליהו חש בושה נוראה אותו שופר אותו מעמד אצלי השופר נדם ואצל אחי רעם אחר התקיעות, יצא ר' אליהו החוצה, הרים את עיניו לשמים ופנה לבורא עולם וכך אמר: רבש"ע, בושה גדולה עברתי זה עתה, ממש "אזל סומקא ואתה חיורא". אנא ממך בורא עולם הריני מקדיש את כל הבושה הזאת והכפרת עוונות לזכות אחי ר' ר' דוד שתקוע בשידוכים עם 3 ילדיו, והי רצון שבזכות זה תושיע את שלושת ילדיו בזאת השנה.

וראו זה פלא: מיד לאחר יום הכפורים התארכ בני הגדול, ובאמצע החורף התארכ בנו השני ועד סוף אותה השנה חגגו את אירוסיה הבן השלישי.

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב (א,א)

מי שעושה לעצמו דין למטה, לא יעשו לו דין למעלה, וכאן רמוז לאדם על מה יעשה לעצמו דין וחשבון:

“בעבר הירדן” – הירדן אותיות נדר – יה – שיזהר האדם בלשונו, שלא ישבע או ינדור.

“במדבר” – כמו שבמדבר הכל הפקר, ככה תחיה עם הסובבים אותך ש: שלי שלך ושלך שלך, (מידת) חסיד (משנה באבות ה,י)

“בערבה” – ישראל ערבים זה לזה, תמיד תחיה בשלום עם הבריות ותעזור לכולם.

“מול סוף” – כדי שתנצל מהעבירות תזכור “לאן אתה הולך” – למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון – לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא.

“בין פארן” – גם שיהיה לך שפע בחיים, אל תתגאה ואל תשכח את ה' אלוקיך, וישמון ישרון ויבעט' (דברים לב,טו).

“ולבן” – תיזהר להבין שינייד לרבים, להראות תמיד חיוך, וכן תיזהר תמיד לא להלבין אחרים ברבים, שהרי זה כשופך דמים.

“וחצרת” – תיזהר ב'חצרות' שאתה רואים נכסים של אחרים, שלא תהיה עינייך צרה עליהם ושלא תכניס בשדה חברך עין הרע.

“ודי זהב” – אל תרדוף אחרי הזהב והכסף, זכור כי 'עוב לי תורת פיך מאלפי זהב וקספי' (תהלים קיט,עב).

(עורך העלון)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוץ, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

מאוצרות הפרשה

אנחנו חיים בדור של "מנורות רחוב" -

על מנת לחוש את כאב החורבן זקוקים אנו למצוא אמצעים שבהם נמחיש לעצמנו את ההפסד שיש לנו בהעדרו. משל לעולם, שיום אחד לפתע פתאום ככה אור השמש לבלתי שוב, ברגע אחד חשך על כל האנשים עולמם, בצערם כי רב, נאלצו לחשוב על פתרון יצירתי שיאפשר להם לקיים חיים כסדרם עד כמה שאפשר. הפתרון נמצא בדמותן של מנורות. בהתחלה זה היה קשה מנשוא, שכן ההבדל הורגש מיד ומנורות נתלו בכל מקום אפשרי כדי לנסות להחזיר לעולם מעט מהאור שהועם בו. לאט לאט, אנשים החלו להתרגל אל המצב. אחד מאותם אנשים שחיו באותו עולם ובאותה התקופה, כבר הזדקן והיה לישיש מבוגר. באחד הערבים הוא טייל להנאתו עם אחד מנכדיו. כל הרחוב היה עמוס לעייפה בנורות ניאון. "סבא, תראה איזה יופי של מנורות!", קרא הנכד בהנאה, תראה איך הן עומדות יציבות ולא נכבות! בכל יום נדלקות בסדר מופתי, אחת אחרי השנייה!", עוד הוא מביט בנורות הרחוב בהנאה גלויה, אנחה כבדה בנמלטה מפיו של סבו האהוב, הגיעה לאוזניו. הנכד, הביט בסבו בפליאה, והסב הסביר לו: "נכדי היקר! אתה יודע אתה נולדת לתוך עולם שכולו מנורות. בגדלים שונים, בצבעים שונים. את האור שלהן בלבד אתה מכיר. אבל אני נולדתי בדור אחר. בדור שלי היה כדור אש גדול, שהיה תלוי במרום, ולכדור הזה קראו שמש. השמש הייתה מאירה עלינו כל היום, ולא רק מאירה, אלא גם מחממת בקרניה הנעימות. האור שלה היה משהו יוצא דופן, שלעולם לא אוכל להסביר לך. הוא היה חודר לכל פינה ומאיר את העולם כולו. זה היה אור טבעי ומיוחד, חזק מכל אור שעוד ימציאו בעולם. ויום בהיר אחד, השמש כבתה. ברגע אחד, נתמלא כל העולם כולו בחשיכה גדולה, שמאז ועד היום לא הצליחו להאיר. האור שאתה רואה היום זה רק הבלחות קטנות של אור עצום, לו רק היית זוכה לחזות פעם אחת באור השמש שאבדה לנו. הנמשל: גם אנחנו חיים בדור של "מנורות רחוב". גם אנחנו חיים תחת הרושם ש"מנורות הניאון" שסביבנו הן האור החזק ביותר שיכולנו ליהנות ממנו, אבל זה רק בגלל שמעולם לא זכינו לחזות באורה של השמש. קשה לדמיין את זה, אבל פעם היה פה אחרת. הגמרא מלאה בתיאורים שלפני החורבן: "מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה... ונפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים (ברכות לב:) "מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות" (סוטה מח:) "מיום שחרב בית המקדש לא נראית רקיע בטהרתה" (ברכות נט:). המשמעות של רק מקצת האזכורים על התיאורים הללו, מלמדים אותנו על שינויים שהיו החל מהפרטים הקטנים ביותר ועד הדברים המשמעותיים ביותר – כמו העובדה שננעלו עבורנו שערי תפילה. רבי מרדכי גיפטר זצ"ל נהג לצטט את דברי ה"חפץ חיים" זצ"ל: העולם טועה בזה שהוא שם את עיקר הדגש בתפלתם בברכת "רפאנו" ובברכת "ברך עלינו", ומשקיעים פחות שימת לב וכונה בברכות השיכות לגלות השכינה, בנין ירושלים ובית המקדש. זו טעות, משום שאם יהיה לנו את בית המקדש, לא נצטרך להתפלל על שאר הדברים, שהרי כל הצרות אינן באות, אלא מפני שאין לנו בית מקדש ושכינתא בגלותא. יה"ר שנזכה שיבנה ביהמ"ק במהרה ונזכה לאותם גילויים והארות גדולות שהיו ויהיו בזמן המקדש.

שמע בין אחיכם (א, טז)

חז"ל (סנהדרין ז:) למדו מכאן אזהרה לבית דין שלא ישמע את דברי בעל דין קודם שיבוא בעל דין חברו, ופירשו את הפסוק כך: כשהיו שניהם יחד שמעו דבריהם, ולא תשמעו דברי זה בלא זה, וזאת לפי שחשוד האחד לשקר באין מי שיכחישו, ונמצא שלב הדיין נוטה לו לזכות (רש"י). שח הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל: "הרבה צרות שבן אדם סובל בעולם, הן בגשמיות והן ברוחניות, כי הוא לא מקיים 'שמע בין אחיכם'. כל מה שמספרים לו הוא שומע רק צד אחד. אמר לי אדם גדול, משגיח בשיבה כחמשים שנה לאוי"ט, שבתחילת היותו משגיח הוא סבל צרות צרורות מתלוננות של בחורים יום וليل. 'המשגיח, זה עשה לי כך וכך, זה לקח לי את הגמרא, זה לקח לי את המיטה, זה תפס לי את המקום בחדר אוכל...' הוא הרגיש שהוא ישרוף פה סופית את החיים שלו במסגרת הזו. עד שה' חנן אותו דעת, בזכות אבותיו הקדושים ובזכות הלב הטהור שיש לו. הוא תפס את עצמו והוא אמר: 'שמע בין אחיכם' כתיב. לא משנה מה אתה. אתה ראש ישיבה, אתה דיין, אתה גדול הדור, לא משנה מה אתה – 'שמע בין אחיכם' כתיב. מאותו רגע, כשבא אליו בחור אחד ואמר 'המשגיח, ההוא לקח לי זה'... הוא מיד אומר: סליחה, אסור לי לשמוע, כתוב 'שמע בין אחיכם'. אסור לי לשמוע צד אחד בלי לשמוע צד אחד בלי לשמוע צד שני... תביא איתך את ההוא'. תשעים ותשע אחוז מן המקרים לא חזרו, ובכלל הפסיקו לבוא. נורא נוראות... אני אומר פה לכל אחד ואחד, בלא שאני מכיר פה אף אחד, אבל אני אומר עצה טובה. כל מה שאתה ניזון, זה משמועות שלא שמעת את הצד השני. בכל נושא שהוא, וגם כשהיצה"ר בא אליך – חכה רגע, חכה רגע, בא נשמע את הצד השני. 'שמע בין אחיכם' כתיב. בני אדם מבליים ככה את החיים שלהם, ולפעמים קובעים את כל מהלך החיים שלהם, ושוברים לעצמם את החיים להם ולדורותיהם, בגלל ששומע צד אחד בלי ששומע את הצד השני... איני יכול לפרט, וממש נפשי יצאה בדברי, הדברים הם דברי אלקים חיים. ומי שיבין את זה, יתיישב ללמוד ולעבוד את ה' בלי מפריעים. כל המפריעים זה לא משנה מי שמספר, חבר שלך מספר לך, בן שלך מספר, אבא שלך מספר, אשתך מספרת, לא משנה מי שמספר. איפה הצד השני? בוא נשמע את הצד השני. ואז, ראשית כל, בנוכחות הצד השני בדרך כלל אין כבר מה לספר. ואפילו אם כן, אז התמונה לגמרי אחרת..." (קונטרס 'לעולם יהיה אדם מן הטובים')

ואשלח מלאכים אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר (בבו)

הנה יש לתמוה דמשה כאשר שלח דברי שלום אל סיחון לכאורה עשה נגד ציווי הקב"ה, דהקב"ה ציווהו להתגרות בו במלחמה והאיך שלח אליו דברי שלום. ואפשר לומר על פי מה שכתוב (תהילים קכז) אני שלום וכי אדבר המה למלחמה, כלומר שטבע הנכרי הוא, שכאשר מדברים עימו שלום סובר שפוחדים הימנו ולכן מתחיל במלחמה. וכמו כן משה כאשר רצה לגרות את סיחון שלח אליו דברי שלום כדי שיצא למלחמה נגדו. ובזה קיים מה שציווהו השי"ת והתגר בו מלחמה. (כרם חמד)

זריקת חירום למי שרוצה לבכות על ביהמ"ק...

תשעה באב מתקרב... והתסכול מתעצם. כולנו רוצים להתחבר. להרגיש... להיכנס לעניין... אבל הלב אטום... אפסיות... אדישות... ויש הרבה הרבה מאיתנו שמתוסכלים מזה!!! מצפים... מבקשים... ממש מתחננים... אני רוצה קצת לבכות... קצת להצטער... האם מישהו יכול לעזור לי בזה?? מישהו יכול לחדור לתוך הלב שלי וקצת לטלטל אותו?? שאני אוכל קצת להרגיש את האבלות על החורבן?? אז יש לי!!! יש לי ערכה של זריקת חירום!!! יש לי אפשרות לתת לך כמה טיפים בתור עזרה ראשונה... שאם תעשה אותם... תוך כמה רגעים אתה תמצא את עצמך בוכה בדמעות שלישי על חורבן בית המקדש... אבל!!! אני מודיע מראש: זה לא חוקי... הזריקות האלו שאני נותן לך כעת הם פתרון לא כ"כ קונבציונלי... זה על גבול המזוכיסטיות והתעללות רגשית... ולכן ביום יום השיטה הזו לא מומלצת... אבל מי שרוצה בכל מחיר לבכות על חורבן בית המקדש ומחפש אז יש לי בשבילך משהו. אני מתנצל מראש על ההתעללות. ובכן: אתה אברך נשוי?? יש לך אשה? ילדים? יש לכם בית ברוך ה'?? יש סלון? יש מטבח? יש חדר ילדים? יש ארון בגדים? בקיצור: יש... יש כל מיני פרטים בבית... כל בית והארונות והמיטות והרהיטים והפינות והנישות והכל... והכל חי... כמו כל בית שחיים בו... עכשיו: תהיה קצת מזוכיסט!!! ותדמיין ש... ש... שחלילה וחס... פתאום קרה משהו... באופן פתאומי... פתאום הבית התפרק... וכל המשפחה התפזרה... אתה הולך לישון באיזה פנימיה נידחת של ישיבה... אשתך זרוקה עם ילד אחד בבית של שכנים... ושאר הילדים גם הם נמצאים כל אחד אצל גיס אחר... ולמה?? אל תשאל למה... (אני בכוונה מדבר על משפחה שהכל היה טוב עד שפתאום משהו קרה ח"ו והכל התפרק... כי זוג רגיל שמתגרש בדרך כלל מדובר בכזה זוג שאף פעם הקשר לא היה נורמלי... אני מדבר על בית שכן הכל היה טוב... והיו הרבה רגעים וימים ושנים יפות ופתאום הכל נמוג... הכל נעלם... את התיאור הזה פגש כל ניצל שואה שחזר לביתו לאחר השואה...) זה תיאור שלדאבוננו הרב קורה... קורה ל"ע בכל מיני בתיים... קח בחשבון שבקילומטרים המרובעים הקרובים אליך זה קורה... בקיצור: אני לא מדבר על חלומות באספמיה... אני מדבר על איפזודה שקיימת... ומי שיש לו חרדות ופחדים מסוגל מידי פעם לדמיין כזה דבר ולהיכנס לדיכאון מעצם המחשבה... ואתה מסתובב בבית השומם... הארבע קירות הדוממים... אוי... הנה... פה היינו יושבים והיה כ"כ טוב... אתה נכנס למטבח... ורואה חמשה כסאות סביב השולחן ואתה פורץ בבכי נורא ואומר: הנה... כאן אני הייתי יושב... וכאן אמא הייתה יושבת... כאן חני... וכאן שלוימי... כאן יענקי וכאן אסתי... ועכשיו: הכל שמים!!! דממה!!! אין כלום!!!! בני היכן אתם... אשתי לאיפה הלכת?? מי האמין שזה מה שיקרה לי?? קח את הבית שלך כמות שהוא!!! תדמיין את האשה והילדים שלך... תדמיין את הבית השוקק חיים... ו... ו... ותדמיין אותו שח"ו כאילו פתאום הכל התפרק ואתה מסתובב בבית הריק וקורא: אאבא... אמא... איפה אתם?? אתה פותח את ארון בגדים... ורואה את החולצה המתוקה של יענקי בן הארבע... ואתה פורץ בבכי... איפה אתה יענקי... זהו!!! אני חושב שיצאתי ידי חובת מזוכיסטיות!!!! אז זהו!!! תדמיין את זה ו... ותחשוב שזה מה שקורה מידי שנה בתשעה באב ומידי לילה בשעת חצות הלילה... הקב"ה נכנס לבית המקדש... ומסתובב ובוכה... איפה יענקלה שלי... איפה חני שלי... איפה אתם?? לאיפה נעלמתם?? זה לשון המזדרש רבה (איכה רבה) אמר להן הקב"ה למלאכי השרת בואו ונלך אני ואתם ונראה בביתי מה עשו אויבים בו, מיד הלך הקב"ה ומלאכי השרת וירמיה לפניו, וכיון שראה הקב"ה את בית המקדש, אמר בוודאי זהו ביתי וזהו מנוחתי שבאו אויבים ועשו בו כרצונם, באותה שעה היה הקב"ה בוכה ואומר אוי לי על ביתי, בני היכן אתם, כהני היכן אתם, אוהבי היכן אתם, תחשוב על זה... תתבונן בזה... ונראה אותך לא בוכה!!!!!! (אז נדברו)

פינת ההלכה

האם ראוי לקנות פרחים לכבוד שבת חזון

שאלה: רבים קונים פרחים לכבוד שבת קודש, ומהם יש שעיקר כוונתם היא לכבוד שבת ויש שעיקר כוונתם היא לשמח את האשה שמתענגת על יופיים. והנה בשבת חזון איתא ברמ"א שאין ללבוש בגדי שבת, ואף שנהגו הכל ללבוש בגדי שבת אף בשבת שחל בו תשעה באב, ומשום דבלאו הכי מקרי אבלות בפרהסיא האסורה בשבת, מכל מקום אין להרבות במיני כבוד ותפארת יותר מן הנחוץ. ולכן יש לדרן לענין קניית פרחים, האם מי שרגיל בכך כל שבת יכול לנהוג כן גם בשבת זו, או שמכיון שגם אם לא יקנה פרחים לא יהיה בזה זלזול בכבוד השבת עדיף שלא לקנות?

תשובה: הגאונים הגדולים רבי חיים קניבסקי ורבי נסים קרליץ שליט"א הורו להימנע מקניית פרחים בשבת זו. וכן הסכימו הגאונים רבי יצחק זילברשטיין, רבי משה שאול קליין, רבי שמאי גרוס, רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א. והגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א אמר שאם קונה לכבוד אשתו לא יקנה בשבת שחל בה תשעה באב, שאין לנהוג בה מנהג קירוב כמו שכתב הרמ"א סימן תקנ"ד ס"ט, ואם קונה מדי שבת לכבוד שבת, יכול לנהוג כן גם בשבת שחל בה תשעה באב. והגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א אמר שמי שרגיל בקניית פרחים לכבוד שבת אפילו שעושה כן לכבוד אשתו יכול לקנות גם בשבת זו, אבל מי שאינו רגיל בזה לא יקנה פרחים בשבת זו דוקא. וכן הסכים רבי אברהם הלוי פוצ'איב שליט"א. והגר"י זילברשטיין אמר דאף מי שקונה לכבוד שבת לא יקנה, דאין לכבד שבת זו יותר מכפי ההכרח, וכמו שכתבנו בשאלה שמנהג אשכנז שהביא הרמ"א סימן תקנא ס"א שאפילו אין לובשין בגדי שבת, ודיינו שאנו נוהגים ללבוש בגדי שבת, ואין להוסיף ע"ז בדברים שאינם מוכרחים. (וישמע משה)

חידה שבועית

מו"ט נכנס למכולת והפיו קשה: תנו לי רציונות ליעלומי אמתקית ב-30 ש. הקופאית הרבה רצע ולאחר מכן שרטה מהירות רצ' אפשרות א: נני קקוק' סוקו, 5 ופליט, 12 סוכריות וחפילת מציות. אפשרות ב: קקוק סוקו אחת, 6 ופליט, 17 סוכריות ונתי חפילת מציות. אפשרות ג: קקוק סוקו אחת, 8 ופליט, 21 סוכריות וחפילת מציות. אפשרות ד: נני קקוק' סוקו, 2 ופליט, 10 סוכריות ונתי חפילת מציות. נתחו והצליפו את האפשריות וצלו כמה צולפה כל אחת מהמצוריות האמוכריות הפן?

תשובה לחידה פר"ש: רתמה. תשובה לחידה השבועית: זמן. שם הצכה: אפרים דניאל"ן
תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז הענין: משפחות יהודה - פרסיק להולדת הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל רמי גרינברג, ראש העיר

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

דברים

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

אלה הדברים: רבי חיים, אחיו של המהר"ל מפראג, בספרו "ספר החיים" דרש את שמות הפרשיות של חומש דברים: אלה הדברים שאני מדבר, כך פתה משה אל עם ישראל, ואתחנן - מתחנן אני שתקשיבו, עקב - מכין שראה את המצב: הרי יש שפטים בארץ בשם שיש דין בעולם הזה, כך בעולם הבא יש דין - ועתה כי תצא מן העולם הזה ופי תבוא אל העולם הבא, תצטרך לתת דין חשבון. על כן, למרות שאתם נצבים היום, אל תשכחו כי למחר ואלף - אתם הולכים לעולם הבא. והיה אם תאזינו לדברי התורה הזאת, הרי תבוא עליכם זאת הברכה

הבו לכם אנשים חכמים ותבנים וידעים לשבטיכם ואנשים בראשיכם: הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, אב"ד סלוצק, בעל"ז חזון יחזקאל "זצ"ל המחיש את תכונתם של גדולי ישראל הצופים למרחק ומטיבים לראות הרבה יותר משאר העם, בדרך זו: נתאר לעצמינו אדם העומד במרחק של מאה מטר מנקודה מסוימת, ושואלים אותו האם אתה רואה את הנקודה? הלא משיב שהוא קצר ראייה ואינו רואה למרחק יותר גדול משלושים מטר. אחר כך מביאים אדם שראיתו טובה יותר, אך גם ראייתו מוגבלת לטווח של ארבעים מטר בלבד. כך מביאים עוד המוני בני אדם, ואף אחד מהם אינו מצליח לראות יותר משמונים או תשעים מטר. לבסוף מגיע אדם אחד ויחיד, שבכוחו להבחין בנקודה המרוחקת ממנו מאה מטרים. כל אותם המונים שניסו את כוחם לפני כן לא יצליחו לעולם לראות את הנקודה ההיא אפילו אם יתאגדו יחד, שכן סוף סוף כח ראייתם אינו מגיע למרחק של מאה מטר. כך הם פני הדברים באשר לכח ראייתם של גדולי הדור. המוני בני אדם לא יוכלו לסתור את דברי גדולי הדור, העומד כנגדם, ומביע דעה השונה מדעתם. אם הוא יצביע על דבר מסויים שלדעתו מהווה סכנה רוחנית, לא יהיה כל משקל לדעה מנוגדת שהם יביעו, באומנם: איננו רואים כל סכנה. כ"י הוא צופה ומביט למרחוק, ואילו ראייתם של פשוטי העם קצרה. (חיים שיש בהם)

וטפכם אשר אמרתם לבו יהיה ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע המה יבאו שמה ויהם אתנגנה והם יירשנה: רבי שמעון שקופ זצ"ל נשא פעם דברים אודות סימני התקופה. היה זה שנים אחדות קודם מלחמת העולם השנייה, כאשר מצב הדת הלך והתדרדר, ורבים נטשו את דרך התורה. ר' שמעון צפה כי סופו של דבר יקום דור חדש אשר יתחיל מבראשית, להתקרב אל ה' ולעבדו. וכך ביאר מקרא שלנו על דרך המליצה, "וטפכם אשר אמרתם לבו יהיה", בעתיד כאשר הטף "לבו יהיה" עלידי אבות אשר רחקו זה מכבר מתורה, "המה יבואו שמה ויהם אתנגנה והם יירשנה", דוקא הם אשר יזכו לנחול את הארץ ולקבל פני משיח צדקנו. (פנינים משולחן גבוה)

ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן: ותקרבון אלי כלכם, בערבוביא, ילדים דוחפים את הזקנים וזקנים דוחפים את הראשים. (רש"י)מה ראה משה רבנו להעיר להם על ענין מוסרי קל שאינו אלא חסרון בדרך ארץ, בעיצומם של דברי התוכחה על חטאם החמור במרגלים. אלא שהערה מוסרית זו, אף היא אינה אלא להגדיל את התוכחה על חטא המרגלים. ביקש משה למנוע מהם הטענה שכונתם היתה אן לטובה, ורק המרגלים הם שקלקלו השליחות. לכך הראה להם שלא כן הוא, כי הלא דבר שבאמת טוב הוא, אזי מראשיתו הוא הולך על מי מנחות וברוך ארץ. לא כן בענין שהוא במהותו רע, שמלכתחילה הוא נעשה בערבוביה, ובצורה בלתי מתוקנת, אשר היא עצמה חושפת את הכונה הפנימית שבו. כיון שכך, אמר משה, אחר שראשית ענין המרגלים נעשה "בערבוביא", ילדים דוחפים את הזקנים וזקנים דוחפים את הראשים, היה לכם לראות מלכתחילה, שסופה של השליחות להחמיץ ולקלקל. (פנינים משולחן גבוה בשם רבי איצ'לה מוהליץ)

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

ידוע ומקובל אודות דבריו של מרן החפץ חיים זצ"ל כי בשעה שנציגי הקהילה היהודית של העיר בריסק באו אל רבי יוסף דב סולובייציק זצ"ל בעל "בית הלוי" עם כתב רבנות בידם וביקשוהו כי יהיה להם לרב, בתחילה סייד רבי יוסף דב, משום שלאחר שעזב את סלוצק גמר בנפשו לבלי לקבל שום משרת רבנות, פנה אליו אחד הנציגים ואמר, "רבי כיצד אפשר לסרב הלא עשרים וחמשה אלף יהודים מחכים לך" רבי יוסף דב נודעו ממילים פשוטות אלו, מיד חש אל הרבנות ואמר לה בהתלהבות, הואילי נא והגישי לי מהרה את האיטלא, נאלץ אני ללכת, עשרים וחמשה אלף יהודים ממתנים עלי, ואסור להניח לעדת יהודים גדולה כזו שתחכה לי, נאנח מרן החפץ חיים אנהה עמוקה ואמר, אם רבי יוסף דב נחפו כל כך משום שלא יכול היה להרשות לעצמו שימתניו לו, עשרים וחמשה אלף יהודים, תתארו לעצמכם אם היה ידע המשיח שכל כלל ישראל מצפה ומחכה לבואו באמת, הלא בודאי היה ממחר לחטוף את אבנשו ואיצטליתו ומגיע במרוצה הוא לא היה מניח את כלל ישראל בצפייתו (אוהל משה)

כותב רבי אליהו לופיאן זצ"ל זכורני בימי נעורי, הייתי ילד קטן ונכנסתי פעם בימי בין המצרים, לבית הכנסת הגדול, בשעה שתיים, אחר חצות הלילה, ומצאתי בית הכנסת מלא, אנשים יושבים על הארץ, ועורכים תיקון חצות, ומי היו אלו האנשים, סנדלרים, חייטים, נגרים, וכ"ו אנשים פשוטים, פועלים הנלחמים על פת לחמם, אבל ידעו שיש לערוך תיקון חצות, ולבכות על חרובן הבית, בגי' השבועות של בין המצרים, ועשה עלי רושם גדול, זה היה מלפני שבעים ושש שנים, וכהיום אין רואים זה בכלל. (לב אליהו)

רבי ישראל סלנט זצ"ל אמר: כשם שאפשר להתקרב אל השי"ת ביום הכיפור, על ידי כפרת העוונות המיוחדת שזוכים ביום זה, שהיא מרוממת את האדם ונותנת לו סיוע להתקרב אל השי"ת, כך אפשר להתקרב אל השי"ת בט' באב, ע"י עבודת האבילות על ירושלים הרגשת חסרון שכניה בישראל, ומאידיך לראות את הסתר הפנים בבריאה, ועד כמה שאדם יתבונן בזה, ומשקיע בעבודת ד' זו את כל פנימיותו, בכך גם תגדל צערו ויגונו, ומאידיך גם תגדל בו השאיפה להתקרב אל השי"ת ע"י עבודה זו. הלכות האבילות שתיקנו חז"ל בימי בין המצרים הם המסייעות לכל אחד להרגשת הצער והאבילות, וכמו שאמרו: "שהחיצוניות היא מעוררת את הפנימיות" (מסלת ישראל). בצירוף סגולה ההשפעה המיוחדת שיש בימים אלו, המסייעים ביד האדם להתעלות ביתר שאת באבילות זו. אמנם צריך להשתדל לזכך את הפנימיות, לא להסתפק בחיצוניות בלבד! - קיום הלכות האבילות, אלא לזכך את הפנימיות לשאיפה להתקרבות אל השי"ת, ומאידיך הצער והאבילות, יבואו מתוך שאיפה אמיתית, מתוך פנימיות הלב - שהוא בית המקדש העליון, ללא עבודת הפנימיות, חסר בעיקר עבודת האבילות - "ורחמנא לבא בעי".

שח רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל: דעו נא רבותי, הקמת בית המדרש כשר והגון, לא נעשית מאליה. ודאי שקדמו לבנייתו נדרים ונדרות של נדיבי לב ופעולתם של העסקנים אבל מבואר בחז"ל שהקמת בנין של עצים ואבנים אינה עיקר הבניה, בית המדרש ובית הכנסת לא יחשב כבית המקדש אלא ע"י יחוד הלב לעבודתו ית' ובתפילה בדמעות לסיעתא דשמיא. ובתנאי שישמרו את כל דיני קדושת בית הכנסת כפי שנפסק בשו"ע (א"ח בס"י קמ"א) ויזהרו שלא לשוחח בשעת התפילה ובקריאת התורה שכותב על זה ה"מגן אברהם" שבעון זה נהפכים בתי הכנסת לבתי עכו"ם רח"ל. ולהתפלל ש"לא יעבור עלינו פורץ גדר לעולם" כלשון מרן החת"ס הק' בצוואתו. אם נזכה לשמור את כל התנאים הללו יקוים בנו "יהאבן הזאת אשר שמת מצבה יהיה בית אלוקים" (שלם בית ד')

סיפור מההפטרה

צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה: סיפר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שמעתי סיפור מופלא על האדם הנדול, רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל, חמיו של רבי חיים פנחס שינברג זצ"ל, ומי שאודותיו יצא לאור הספר 'הכל לארון הכל'. יש במעשים אלה מסר מרתק עד מאוד של 'הולכת בדרכיו', וכדאי לחרוץ הדברים על לוח-הלב. הרב הרמן הלווה לאדם אחד סך גדול של 5,000 דולרים. בסכום כזה, נדמה לי, היה אפשר לרכוש בעת המעשה - לפני כניבל שנים - דירה שלימה בת 4 חדרים בבני ברק. בהגיע עת הפרעון, לא השיב הלווה את סכום הכסף הנדול. הרב הרמן החליט לפנות אל רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, והזיועץ בו כרת מה לעשות עם הלווה הסורר. בתחילה סידר רבי יחזקאל אברמסקי לדון בעניינו, כי היה זה כבר לאחר עלייתו לארץ ישראל, וכידוע לא רצה רבי יחזקאל לפרסם פסקי-הלכה בארץ ישראל, מטעמים הכמוסים עימו. אבל לאחר שדרב הרמן אמר לו שנולד בסלוצק, עיירה שבה כיהן הרב אברמסקי כרב וכאב בית דין, ולכן גם עכשיו הוא מחזיק אותו כמורורו, הסכים לדון בדברים. בששמע את השאלה, השיב רבי יחזקאל אברמסקי ואמר להרב הרמן, שהוא מבחין כאן בפעולה מיוחדת של היצירה-הרע, שכן, במשך תקופה ארוכה הוא מנסה להפילך, ואינו מצליח. בכל הנסיגות שהוא מציב בפניך, אתה מפגין נגדו עוצמה ונחישות, ומוכיח לו שאינך פוחד ממנו, אלא תולה את מבטחך באלוקים חיים. הוא ניסה להכשיל אותך בכל הנסיגות המרובים בפני יהודי אמריקה, אבל אתה ניצבת נגד בעוז ובתעצומות, וידיך לא רפו. הוא ניסה להסיט אותך מדרך החינוך המקודשת, המקובלת מדרורדור, ולשכנעך לחנך את ילדיך בצורה אחרת, ולא השתכנעת. אבל, היצר הרע מצידו אינו יושב בחיבוק ידים, וממשיך בדרכים שונות לנסות ולהפילך. הדרך שעמדה בפניו עתה היא לגרום ללווה שהוא שלא להחזיר לך את הכסף במועד שנקבע. יודע הוא, היצר, שבעניינים של כסף, ועל אחת כמה וכמה כשמדובר בסכומי-כסף גדולים שכאלה, וכשחובתו של הלווה להשיב את הכסף מוכחת מאין כמותה, רק יחיד-סגולה מסוגלים להחזיק מעמד, ולא להתרגו להפקיד על הוולתו. ובכך הוא רוצה להכשיל גם אותך, ולהביאך למצב שבו תכעס על הלווה, ותגיע לכלל מעשים שלא עשית מעודך. כך אני מאבחן את המצב אליו נקלעת, אמר רבי יחזקאל אברמסקי להרב הרמן. ומה עשה הרב הרמן בשומעו את הדברים? - לא יאומן! ויותר על ההלוואה, הוציא אותה מליבו, ולא רצה לחשוב עליה יותר! כי אם מדובר בעוד נסיון של היצר להפילני בפח ובמוקש, אני לא אספק לו את מבוקשו, ולא אניח לו להתגבר עליי. ולכן, הדרך היחידה היא... לוותר על ההלוואה בת 5,000 הדולרים, ולא להתחשב בה! דומה שאין אנשים רבים בדורנו שהיו מסוגלים לעשות כמעשהו של הרב הרמן, לא בכך זכה איש זה למה שלא זכו רבים אחרים. אבל המסר היוצא מסיפור זה יהיה חד יותר אם נרע ונבין שהדברים קשורים גם אלינו, ולאורחות-חינו. כי לפעמים אדם מגיע לנסיון קשה במיוחד, למבוי סתום, ולכאורה הוא אינו מוצא את הדרך להיחלץ מן הסבך. זה עלול לקרות לא רק כאשר מאן-דוהוא אינו מחזיר לנו הלוואה בסדר-גודל של רידה בבני ברק, אלא גם בהרבה מקרים אחרים. עד עכשיו, אומר האדם לעצמו, התגברתי על היצר הרע, והשתדלתי להרחיקו ממני ונקשתי לשם כך בכל דרך אפשרית. אבל כאשר מתרגש עליי נסיון כל כך קשה, ובלתי-עביר לכאורה, אינני מחויב עוד להתגבר על עצמי. עד כאן דבריו של היצר-הרע, ובדיוק לנקודה זו כיוון ר"י אברמסקי בדבריו, וחזק את הרב הרמן להמשיך ולעמוד על המשמר, גם בנסיון המאוד-קשה הניצב עתה בפניו.

(ברכי נפשי)

ועל הכל...

"פרפראות"

דרכו של רבי צבי הידש מרימינוב ז"ע היתה, לברך כל אחד בפריסת שתי ידיו הקדושות על גבי הראש, אבל כשהיה מברך לנשים, היה מגביה את ידיו למעלה מן הראש. פעם היתה אצלו אשה אחת, שבתמימותה פקפקה בחלולת הברכה בלי הנחת הידים על הראש ממש, ושאלה את הצדיק: למה אין הרבי נותן את ידיו על הראש ממש? אבל הצדיק בחכמתו השיב לה בנחת: הנדי לי, כיצד את נוהגת בשימת הידים בשעה שאת מברכת על מצות הדלקת הנרות של שבת ויו"ט? והראתה האשה בתנועת הידים, שהיא פורסת את ידיה מעל הנרות, בסמוך להם. שאל אותה הרבי: למה אין את מנחת את הידים על גבי שלהבת הנרות ממש? השיבה האשה: רבי! הרי זה לא יתכן, שאם אניח את הידים על הנרות ממש, האש שורפת את הידים! אמר לה הרבי: גם כאן, בתי, אי אפשר להניח את הידים, כי הנגיעה באשה היא אש שורפת! (נשמי ברכה)

"ענין של טעם"

טעם שאין הכוונה נושאין כפיים בשחיתת בתשעה באב, כיון שאין שאילת שלום בתשעה באב ואיך יאמר "וישם לך שלום", (יגדל מרבבה)

"מפי כתבם"

"על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו כאשר גלו כלל ישראל מארצם, הם ישבו על נהרות בבל ובכו. על מה הם בכו? "בוכנו את ציון" - בהיותם בידושלים היו כלל ישראל ברום המעלה, וברגע האחד נחרב הכל. אין לנו כלל השגה באהבה והענועים שכלל ישראל חשו כלפי השכינה הקדושה ביושבם על נהרות בבל. הם שכחו מהכל: מהיסורים, ומשאר צרותיהם, כי כאב החסרון של קירבת השי"ת היה גדול אצלם יותר ממכאובי הגוף... כמדומה שתיאוד מושגים נעלים אלו באזנינו, שווה להסבר הנאמר לעיוור על נחיצותו של אור השמש... אנחנו כבר נולדנו בתוך החושך. וכשם שילד קטן הנולד בתוך מרתף וגדל שם כל ימיו לא יוכל לתפוס מהו העולם, מאחר והוא לא הכיר יותר ממה שנמצא במרתף האפל והשחור בו הוא נמצא, ולדידו לא קיים בעולם מושג של 'אור', רק חושך, סבל ולחלוך, והוא מעולם גם לא שמע על כך שישנם הורים שעליו להתגעגע אליהם, כך לנו אין אפשרות לתפוס את עומקם של געגועי הכלל-ישראל באותה תקופה לאביהם שבשמים... גירוש ספרד היה אחד מן ההורבנות הגדולים שעברו עלינו. אלפי אנשים, נשים וטף עזבו את הכל מאחוריהם והלכו לגלות בעירום ובחוסר כל. עשירים גדולים שהיו ברום המדרגה, אף שהיה באפשרותם לדרת למחירת ושם לשמור את התורה, מאחר ולא היתה זו הצורה הנכונה לשמירת התורה והמצוות, הם העדיפו לעזוב ולצאת לגלות. אחד המעשים המופלאים שהתפרסמו מאותה תקופה, הוא על אותו יהודי שנמלט עם אשתו וילדו מן האינקוויזיציה הספרדית, ובספינה קטנה על פני ים נועש הגיע לאי סלעי אחד. בא הברק והרג את אשתו, וקבר אותה על אם הדרך כרחל אמנו. באה סערה והשילה את ילדו לים. לברו, ערדי כאבו, ערום ויחף, יריים שלוחות אל האלקים, המשיך היהודי לילך בדרכו על אי הסלעים השומם. הוא פנה אל האלקים וכך אמר לפניו: "ירבון העולמים! נמלטני לכאן כדי שאוכל לעבודך באין מפריע, לקיים את מצוותיך ולקדש את שמך בעולם. בנסיגות רבים העמדתני על מנת שאנטוש את דתי. ברם, מודיע אני לך אלוקי ואלוקי אבותי: יוכל אתה לזכאני, יוכל אתה לקחת מעמי את היקר לי והטוב ביותר בעולם, יוכל אתה לייסרני עד מוות - אני תמיד אאמין בך! יהודי אני ויהודי אהיה, ולא אודהר אחר מידותיך למרות כל מה שהבאת ושתביא עליי". (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שעל מעשה אחד עלול אדם לעבור על מילויני עבירות?

תשובה: העושה שריטה אחת על שש מיליון יהודים שנהרגו בשואה, כמבואר במכות (דף כ ע"א) שרט שריטה אחת על חמשה מתים חייב על כל אחת ואחת, וכך נפסק בשו"ע (ויד סימן קס ס"ח). (חשוקי חמד בשם רבי חיים קרייזרש זצ"ל)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

הנעשה ברצון, יעלה לרצון. (מרפא לנפש)

אשרי המדבר באוזן שומעת. (ספר החינוך)

נוהג שבעולם, האומר אינו עושה, והעושה אינו אומר. (אבודרהם)

מספורי המגיד

"חוכמת יהונתן"

פרק א' "גאון וחכם"

בית המדרש בעיר פינטשוב היה מלא וגדוש עד אפס מקום, הייתה זו שעה די מאוחרת והעלטה שוררת בכל רחובות העיר, עם זאת בית המדרש הגדול היה מלא בבני תורה שקובעים את תלמודם יומם ולילה, אך לא רק גדולי הלמדנים ישובים בבית המדרש, מכל בני הגיל נמצאו נוכחים רבים, בני תשחורת למדו יחד עם אנשים ששיבה כבר ניכרה בשערות ראשם חקנם. קול התורה הומה כסערת גלים המשתברים בכוח ובשצף אלי חוף.

חבורות גדולות ישבו יחד סביב שולחנות ארוכים וגמרות גדולות מונחות לידם (אם כי לא בשפע כהיום) והתנצחו ביניהם אודות רש"י או תוס' מוקשה, או סוגיא סותרת במקום אחר. לא חסרו גם מעיינים בשטח האגדה שטרחו לעמול ולהבין את עומק דברי חז"ל בשטח העמום ששמו אגדות חז"ל. למרות הקור העז ששרר בחוץ, בבית המדרש היה נעים מאד, בשל התנור הגדול שמוסק בעצים עבים שנתנו תוחלת חיים ארוכה וחום נעים מאד, הייתה זו עיר תורנית מיוחדת, בה נמצאים גדולי תורה ויראה במידה לא שכחה.

אחד הלומדים שהעסיק את כל סביבתו ביכוחים עמוקים ביותר, הוא ילד קטן בן שבע שנים, אך למרות רכותו בשנים העידה הבנתו כי הוא ראוי ללמוד בן 30, פניו מלאות חניניות ורצינות, זך וטהרה היה שרוי עליהן וקולו המתוק הצטרף לסימפוזיה המיוחדת, הוא התווכח עם שלושה בחורים ששנותיהם כפולות משלו והוכיח להם מכמה מקומות עד כמה טעו בהבנת הסוגיא, אך לא נשמע בטענותיו צליל נצחנות, אלא חתימה לאמת.

אורלוגין בית המדרש צלצל תריסר צלצולים מציין ששעת חצות הגיעה, מספר לומדים קמו ומתחו את אבריהם מרוב עייפות ושמו פעמיהם אל ביתם מתכוננים ליום נוסף, אך הילדון הצעיר אינו חושב לראג כי הגיעה השעה לפרוש מבית המדרש, אך אפשר לעזוב סוגיא כה מורכבת באמצעה, בלי לדעת את התשובות לכל השאלות שנשאלו עתה?

ילד זה היה בן עליה שכמותו לא ראו מאות שנים, יהונתן בן הגאון הקדוש והמקובל הענק רבי נתן נטע מקרקא, נכדו של הגאון הקדוש רבי נתן שפירא בעל "מגלה עמוקות" זיע"א. גם מצד אמו היה בעל יחוס עצום, אמו הייתה הרבנית מרת שיינדל בתו של הגאון רבי משה יצחק יהודה לייב צינץ צוק"ל רבה של פינטשוב (ולשעבר רבה של העלישו).

ההורים הצדיקים השקיעו את כל מעיינותיהם בנער הך כדי שיצמח לאילן בעל פארות רבים, הם לא חסכו מאמץ כדי להטמיע בו אהבת וחשקת התורה, כי בלא זה, גם הכישורים הגאוניים ביותר ילכו לאיבוד.

לאבא הגאון היו מיטב הכישורים להצמיח ילד חכם ונבון שכזה, הוא היה מפלפל עמו רבות בסוגיות הש"ס ונהנה לשמוע את תשובותיו העמוקות והמחוכמות שטובלות בחריפות ועמקות עצומה.

אחד האמרות המחוכמות שלו, כמענה לשאלה חריפה שהציג לו אביו בהיותו בן חמש שנים, תוך כדי שהיה עסוק בסוגיא של "הרהור כדיבור דמי".

"יהונתן יקירי יש לי תמיהה עצומה בדברי חז"ל, אם אנו אוחזים שהרהור כדיבור דמי, הוי אומר שמחשבה נחשבת כמו דיבור, אם כן, אני כעת מהרהר במחשבתי בדבר קושיא עצומה בגמרא והרני רוצה להציגה בפניך, ברם הרהור כדיבור דמי, על כן יחשב הדבר כאילו הצגתי את הקושיא בפניך, האם יש לך תירוץ הולם לקושייתי?

יהונתן לא נבהל מהשאלה המביכה שהוצגה בפניו, הוא החל לנענע בידו עם בוחן ידו הימנית במשך דקה שלימה וסיים: "ולפי זה הכל מיושב שפיר".

"לא שמעתי?" השיב האב כשבת צחוק פרוסה על פניו.

"אבל, הרהור כדיבור דמי, ואם השאלה נשאלה, התשובה היא באותו עניין". השיב הילד הפיקח.

הבין האב כי ילד כזה צריך מלמד הגון, הוא שכר לו את אחד מטובי הלמדנים בעיר כמלמד פרטי וביקשו שיתחיל ללמדו גמרא, המלמד סבר שצריכים ללמוד איתו את אחת ממסכות נזיקין שמלאות בדיני חו"מ המחכימים את הלומד בהם, אך רבי נתן נטע רצה שילמד עמו את מסכת ביצה. המלמד תמה על ההחלטה המשונה. "הלא מסכת ביצה אינה מורכבת כמסכתות ב"ק ב"מ וכו'? האם לא כדאי לבקן החורף שילמד את המסכות הללו?"

אצבע קטנה הורמה בבקשה לחוות דעה, היה זה יהונתן עצמו שרצה להביא את חוות דעתו: ביצה ניתן לבשלה בכל מיני אופנים, אפשר שתהיה רכה מאד, אך אם רוצים אפשר לבשל באופן שהביצה תהיה קשה מאד". שמע המלמד וביטל את דעתו. ואכן כבר ביום הראשון הבין המלמד כי לפניו עילוי שאין דומה לו, מוחו האדיר מפולפל ביותר, עד שבכל סוגיא הוא מחדש מיניה ביה חידושים עצומים שלא כל מוח אנושי יכול היה להכיל.

מספורי המגיד

אך הלימוד עם המלמד היה רק בתור הכנה ותחילת הבישול, את עיקר הלימוד עשה אצל אביו הגאון שהשקיע בו את כל כוחותיו, הוא היה בחר תלמידיו, למרות היותו רך בשנים, תחילה בפינטשוב, לאחר מכן כשעבר לעיר אייבשיץ לכהן שם כרב, פתח בה ישיבה גדולה עם בחורים מצוינים בתורה שנהרו אליו מכל רחבי המדינה. את יהונתן הכניס לישיבה למרות היותו הצעיר שבכולם, כבן 10 שנים שמקומו הטבעי בחיידר יחד עם בני גילו. אך בישיבה הייתה נוכחותו טבעית ביותר, בשל בגרותו המיוחדת, כאילו היה בחור בן 18. רבי נתן נטע רוזה ממנו נחת מלוא הכף, הוא היה תמצית עולמו, בפרט לאחר פטירת אשתו הרבנית לאחר מחלה בגיל צעיר מאד, יהונתן עבורו כל עולמו, אך בטבעו היה אדם חלוש מאד ומשא הרבנות יחד עם כל עול הבית היה מעבר לכוחו, לאחר זמן קצר הסתלק הוא עצמו בפתאומיות רבה, כשהוא במיטב שנותיו, הוא לא זכה להיות באייבשיץ רב זמן רב, כשנתיים בלבד, כיון שהוא היה כתרה ועמוד התווך של הישיבה, לא נמצא ממלא מקום שיוכל להמשיך לנהל את כל הפרויקט, כיון שכן התפזרה הישיבה ויהונתן נותר לבדו.

פרנסי הקהילה היו מסורים ליהונתן בנו חביבו של רבם המנוח שנותר יתום עגול, החליטו הפרנסים לדאוג לגידולו הגשמי והרוחני של העילוי הגדול, ההחלטה לא הייתה קשה ביותר, בעיר פרוסטיץ ששכנה לא הרחק מעירם אייבשיץ ישב אחד מענקי עולם, הגאון רבי מאיר אייזנשטט שנודע שמו בשל ספרו המונומנטאלי "פנים מאירות" הוא גם נודע בשם מהר"ם א"ש, מיוחד היה רבי מאיר כגאון הגאונים בכל תחומי התורה, עד שכמעט ולא נודע מי שיוכל להידמות אליו. סברו מנהיגי הקהילה בצדק כי יהונתן ברוך הכשרונות העצומים ראוי להיות תלמידו, בעיקר בשל מיוחדותו שבתו.

תחת הנהגתו פקע שמה של ישיבתו בכל הארצות כשישיבה של עילויים עצומים, כדי להבין את שיעורו של מהר"ם א"ש צריכים היו להיות עילוי ובקי עצום בש"ס, כי שיעורו הצטיין בשירת סוגיות זו בזו מכל רחבי הש"ס, מהר"ם א"ש היה חריף עצום ומעין המתגבר, הוא ידע לדמות מילתא למילתא בצורה מיוחדת במינה, עד שיכול היה לבלול את כל סוגיות הש"ס בתוך סוגיא אחת כשהכל שזור ושלוב כאילו היוו חטיבה אחת מאז ומעולם, לפיכך לא היה בה מקום לבעלי כשרונות שאינם עילויים מאד.

החליטו הפרנסים כי לטובת הנער הגאון, כדאי שיסע לישיבת מהר"ם א"ש, היא לא הייתה רחוקה מדד, והנער הצעיר לא יצטוק להיטלטל בדרכים ימים רבים. הם שלחו מכתב נרגש אל ראש הישיבה וסיפרו לו על העלם המיוחד, בנו של רבם המנוח שעתיד להיות "מאור הגולה" ושמחה גדולה תהיה להם, אם גידולו התורני יהיה נזקף לו.

כאשר הגיע יהונתן לראש הישיבה והחל לשוחח עמו מעט בלימוד, נוכח הלה כי אין שמץ גזמא בכל מה שסופר עליו, כיון שידע שהוא יתום עגול נטל על עצמו את כל עול גידולו הרוחני והפיזי. רבי מאיר היה מסור מאד לכל תלמידיו בלי יוצא מן הכלל, אבל ליהונתן היה לו יחס מיוחד, הוא אימץ אותו כבן ופרס עליו את חסותו, הוא נעשה בן בית מיתר ילדיו וכל הוצאותיו עליו, הוא לימד אותו את דרכו המיוחדת בלימוד, וראה את הפירות כמעט מיידית, יהונתן היה תלמיד המחכים את רבו בכפל כפליים, עד מהרה נעשו "חבורתא", כפשוטו, עד שלעומד מן הצד היה קשה להחליט, מי הוא הרב ומיהו התלמיד, מהר"ם א"ש העריץ אותו מאד והשקיע בו את כל כוחותיו.

כה אדוק היה הקשר ביניהם, עד שכאשר הוצעה לרבי מאיר לכהן ברבנות העיר שידלובצא בפולין כשהקהילה מתחייבת לשאת בכל הוצאות החזקת ישיבה שתפתח שם, לא ביקש את תלמידו להצטרף אל מסעו הרחוק, כי היה זה מסע ארוך וקשה ביותר, ממדינת בוהמיה לפולין, הבחורים נאלצו להתפזר לישיבות אחרות בכל רחבי בוהמיה והונגריה, אך על יונתן לא היה מהר"ם א"ש מוכן לוותר, כן הוא לו, אך בעדינותו לא רצה להפציר בו הוא פנה אליו כחבר.

"יונתן בני חביבי, היות שאני נאלץ לעזוב את הרבנות למדינת פולין הרחוקה, לא ביקשתי מכל תלמידי להצטרף, כי הדבר מעל כוחותי, אך נקשרתי אליך מאד, אשמח מאד אם תסכים להמשיך את השייכות הרוחנית שנטווחתה בימינו".

יהונתן שמח מאד, נפשו נקשרה מאד עם רבו, הוא ראה אותו מורה דרך ואבא רוחני ממש, מאז פטירת אביו לא התקשר לשום אדם בעבודות אהבה כאל רבו הקדוש.

"רבי קדוש ואבא חביב, הלא פרסתם עלי את חסותכם כאב אמיתי, אך אוכל להיפרד?! באשר ילך רבינו שם אהיה".

בעונו הרב לא יכול היה מהר"ם א"ש לשכור כרכרה מרופדת שתקל על טלטולי הדרך, כך נאלץ היה לנסוע בעגלות מעט רעועות, כשהוא צריך לעבור מעגלון לעגלון, לפי קצבת הדרך שיכלו להסיעו, המסע היה קשה מאד, אך הרב והתלמיד לא הופרעו בעמלם הרב בתורה, כשאין הם פוסקים לרגע מלימוד, במשך השבועות הללו סיימו כמה וכמה מסכתות בעיון רב, עד שלא ניכר היה הבדל בין ישיבתם בעגלה לישיבתם בבית המדרש.

לאחר המסע המפוך תקע מהר"ם א"ש יתד איתנה בעיר שידלובצא הוא פתח בה ישיבה גדולה, בני הקהילה קיימו את הבטחתם לרב, הם דאגו לבית מדרש מרווח שיכל כ-200 תלמידים, וכאשר נודע כי הרב פותח ישיבה לבעלי מוחין הגיעו מכל קצווי פולין כל החריפים ובעלי הכשרון להתקבל אצל הרב וראש הישיבה.

מהר"ם א"ש בחר את תלמידו אחד לאחד כאילו הם אתרוגים, רק בעלי מוח אדיר יכולים היו להתקבל לישיבתו, מי שלא היה ביכולתו לאחוז ראש בפלפולים האדירים אותם ארג מהר"ם א"ש הבין כי אין לו מה לחפש במקום, כי לאחר מספר דקות מתחילת השיעור היה ראש הישיבה נמצא בצומת דרכים סוערת ביותר שמלאה בעשרות קושיות מכל רחבי הש"ס ומערכות מפולפלות

מספורי המגיד

ביותר כדי ליישב את כל הקשיים. רק גאונים עצומים יכלו לעקוב אחרי השיעורים הללו, אך יונתן היה גבוה מעל גבוה, הוא היה בחיר השייבה בכל המובנים. למרות היותו בקושי בר מצוה, כבר היה רב חובל ותיק בכל סוגיות הש"ס, לא הייתה סוגיא אחת סבוכה בה לא היה לו מה לחדש.

שידוך ראשון:

בעניין זה יש כמה גרסאות, הגרסא הידועה בעולם שאביו רבי נתן נטע זצ"ל חפץ לשדך את בנו העילוי עם בתו המשכלת של השר המפורסם הגאון רבי שמשון וורהיימר זצ"ל מוינה, שמלבד עושרו העצום היה גאון הגאונים בתורה ובעל מידות מיוחדות במינן, הם גם היו ידידים בלב ונפש עוד מימי ילדותם, לפיכך סבר רבי נתן נטע לשדך את בנו הגאון עם בתו של רבי שמשון המשכלת לדבר ה' (לפי זה היה יהונתן ממש ילד צעיר כי התייתם בגיל 11 או 12).

ברם ישנה גרסא נוספת (בה אווז מחבר הספר חכם הרזים) שהשדכן היה רבו רבי מאיר א"ש, היה זה באמצע נסיעתם הארוכה מפרוסטיץ לשידלוואצ, רבי מאיר היה חונה בערים מרכזיות ונפגש עם גדולי ישראל, אחת התחנות הייתה בעיר וינה בירת אוסטריה בה התגורר רבי שמשון שהיה נדבן ומכניס אורחים מאין כמוהו. כיון שרבי שמשון היה גאון עצום בתורה חפץ רבי מאיר לפגוש בו כדי לשוחח עמו בתורה ולהחליף כוחות לאחר מסע מייגע.

כשהגיעו אל ביתו של רבי שמשון עמדו מופתעים לגדל הבית שהיה נראה כ"ארמון מלוכה ענק" אף בין הבניינים המיוחדים ביופיים בינה שמרובה הייתה במגדלים וצריחים וארמונות פאר בלט הבית ברוב פארו ויפיו.

כשהגיעו לבית, הוכנסו לחדר קבלה רחב ידיים, על ידי משרת לבוש הדר. הם לא היו בודדים, תור ארוך של אנשים מכל קצווי הקשת מכל רחבי אירופה ואף ממרוקו ותוניס הצטופפו סביב פקיד קבלה וסיפרו לו כל אחד על סיבת בואו לגביר. אלו שבאו במטרה שלא קשורה לנדבת כסף רק לראיון עם הגביר, המתינו למזכיר הדור בלבדו שעמד באמצע החדר כשבידו פנקס קטן והוא רושם בחריצות את שמות הבאים ואת מטרת הפגישה. הוא היה נכנס ויוצא אצל רבי שמשון ומעדכן אותו בנגעיה בחוץ.

כשהגיע אליו השם, מאיר אייזנשטאט מפרוסטיץ נרעש רבי שמשון, הוא ידע היטב מי הוא אורחו, אם ק"ש לו את הזכות לקבל את פני אחד מגדולי הדור שכבר פקע שמו למרחקים כגאון הגאונים בתורה. הפעם חרג מנוהגו עם יתר האורחים, שהמשרת נכנס עמם לחדר פנימה, אלא הוא בכבודו ובעצמו יצא אליו.

"שלום עליכם, מורנו ורבנו הגאון רבי מאיר, איזה כבוד הוא לי לארח את רבה של העיר הגדולה פרוסטיץ".

רבי מאיר נכנס עמו לחדר יחד עם יהונתן תלמידו, הוא החל לשוחח עמו על מטרת נסיעתו לעיר שידלוואצ וכי עתה הוא באמצע הנסיעה".

"ומי הוא הבחור החינני שהולך לצידכם?" שאל רבי שמשון את אורחו הגאון.

ברגע ששמע יהונתן כי מדברים עליו פרש מהחדר כולו מבוכה.

עתה יכול היה רבי מאיר לדבר עליו גלויות.

"ובכן זהו יהונתן תלמידי החביב ביותר, אחד מפלאי הבריא, זה בחור צעיר מאד, בקושי נער "בר מצוה" אבל גאונותו מבהילה על הרעיון, הוא חריף ומפולפל בצורה לא מצויה, מלבד זאת בקיא הוא כמעט בכל סוגיות הש"ס, כמעט שלא ניתן לתפוס אותו בסוגיא שאינה נהירה לו כשבילי עירו. מלבד זאת הוא פקח שבפקחים ויש לו יד ושם בשבע החכמות, חכם מחוכם בהוויות העולם, ניתן לדבר עמו בכל נושא והוא יכול ליעץ כבקי ורגיל בכל תחום שתשאלו עליו".

כששמע רבי שמשון את דברי רבי מאיר שידוע היה כאדם שקול וזהיר שאינו מרבה לומר שבחים על איש, ניצתה בו אש התלהבות, אולי משמים זימנו את הבחור לביתו, כי יש לו בת מיוחדת במינה מחוננת בכל המעלות המיוחדות שמצינת בהן בת ישראל כשרה ויראת שמים, נחשבת היא בעיני הבריות כ"כלילת המעלות" הוסף על כך את העושר הרב של הוריה, מי לא ירצה להשתדך ולהיקשר בקשר כזה!?

וממחשבה למעשה, מיהר רבי שמשון להציע לראש השייבה את השידוך עם יהונתן עבור בתו המשכלת.

שמח רבי מאיר מאד לרעיון, אף שידע שבכך יאלץ להיפרד מתלמידו האהוב, אין ספק שרבי שמשון לא יתן לחתנו לגלות למקום רחוק, הוא ירצה אותו סמוך ונראה אליו. אבל מאיך כצדיק אמיתי שנותן דעתו לטובת תלמידו סבור היה שעליו לתת את ידו לשידוך. הוא קרא ליהונתן לחדר ואמר לו להשתעשע עם הנגיד בלימוד, כשנכנס לחדר החל רבי שמשון לדיבר איתו במכלול נושאים בכל תחומי התורה כיד רוחו הטובה, הוא ביקשו להביא לו ראיות לכל מיני שאלות שהעלה בפניו ממקורות ברחבי הש"ס והמדרשים, יהונתן חשף בפניו את רוחב ידיעותיו כשהוא מוסיף על כך כהנה וכהנה ראיות מינה וביה. רבי שמשון היה מופתע מאד, הוא גילה כי כל מה ששמע הוא אפס קצהו, אכן בחור זה ראוי להיות חתנו.

לפני סגירת השידוך חשקה נפש השר להציג את יהונתן בפני הקיסר, הוא היה בטוח שהמלך יברכו על בחירתו המוצלחת.

פְּנִינֵי קֹדֶשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

בני ישראל פסלו את עבודתם הראשונה כהכנה לקבל קדושת ארץ ישראל

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וגו' (דברים א, א).

ביארו המפרשים (אור החיים הק' כאן; ועוד), שתיבת "אלה" מתפרש על דרך אמרם ז"ל (בראשית רבה יב, ג): "כל מקום שנאמר 'אלה' פוסל את הראשונים".

יש לומר הרמז בזה על פי המובא בספר "אמרי יוסף" (פר' לך): "נודע אשר הצדיק הקדוש מורינו הרב ברוך ממעזבוז זצוקללה"ה שלח להרה"צ הקדוש מורינו הרב מנחם מענדל מוויטעפסק זצלה"ה, שישלח לו הטעם של ארץ ישראל, ושלח לו על ידי שליח דברים האלו, דהנה כתיב בפ' שלח (במדבר יד, ז) 'טובה הארץ מאוד מאוד', ובמסכת אבות אמרו (פ"ד מ"ד) 'מאד מאד הוי שפל רוח', והענין, כי כל מה שהאדם משיג ביותר שפלות עצמו, אזי יוכל לראות יותר מעלת ארץ ישראל, ולכן אם תקיים 'מאד מאד' הוי שפל רוח, אזי תוכל לראות אשר טובה הארץ 'מאד מאד'".

והנה דרכו של הענין היא לפסול את עבודתו הקודמת, כי מחמת שפלותו הוא סבור שעבודתו לא היתה בתכלית השלימות.

כאשר הגיעו בני ישראל לעבר הירדן והתקרבו לארץ ישראל, החלו להשריש בקרבם ענוה ושפלות רוח ולפסול את עבודתם - בבחינת "אלה פסל את הראשונים" - כדי שיזכו לחוש ולטעום מזיווה ומנועם קדושתה של ארץ ישראל.

(סעודה א' תשסד)

רב לכם שְׁפָתַי - כי בו אתם מקבלים בחזרה את הכתרים

ה' אלקינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה (דברים א, ו).

יש לפרש בהקדם פירושו של כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע בזמר "אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל ביום השבת קודש שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל", על פי דברי הגמרא (שבת פה, ב): "דרש רבי סימאי, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ששים ריבוא של מלאכי השרת, לכל אחד אחד מישראל קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופירקום... אמר ריש לקיש, עתיד הקב"ה להחזיר לנו (לעתיד לבוא), שנאמר (ישעי' לה, י) 'ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם', שמחה שמעולם על ראשם".

ואיתא מהאר"י ז"ל (פרי עץ חיים שער השבת פ"ח), שבמתן תורה קיבל משה רבינו אלף אורות, ומחמת חטא העגל נאבד ממנו, ונשאר אצלו רק אחד מיני אלף, ואז ניתנו כתרי בני ישראל למשה כדי להשלים את

האור שנחסר ממנו, ובשבת משה מקבל בחזרה את אלף האורות, ולכן הוא מחזיר את הכתרים לישראל.

בזה מבואר היטב: "אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל" כי אז יחזירו להם את הכתרים שכנגד נעשה ונשמע, "ביום השבת קודש שישו ושמחו", כי בכל שבת הם מקבלים את הכתרים "כמקבלי מתן נחליאל" כמו במתן תורה שאז נתעטרו בכתרים אלו. ע"כ.

זהו הרמז: "רב לכם שְׁפָתַי", השבת הוא דבר גדול עבורכם, משום שאז אתם מקבלים בחזרה את הכתרים כמו "בהר הזה" בהר סיני, שבו זכיתם להתעטר בכתרים אלו.

(סעודה א' תשלח)

"פנו לכם צפונה" - להתבונן בחסידים הפנימיים הטמונים בתוך חשכת הגלות

רב לכם טוב את ההר הזה פנו לכם צפונה (דברים ב, ג).

במדרש (דברים רבה א, יט) מובא שני פירושים: א. "אם ראיתם אותם שמבקש להתגרות בכס... הצפינו עצמכם ממנו". ב. "המתינו עד עכשיו מלך המשיח לבוא (פירוש: המתינו עד שיבוא מלך המשיח), ויקיים (תהלים לא, כ) 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך'".

יש לפרש על פי דברי הצ"ח (פסחים ג, א): "שמעתי בילדותי מהמנוח הרב החסיד המוכיח הגדול המפורסם מורינו הרב ר' אפרים רישר זצלה"ה מגיד דקהל קדושה בראד... כתיב (ישעי' יב, א) 'אודך כי אנת בי', לפי שמעליון לא תצא הרעות, ואין דבר רע בא מהקב"ה, והכל הוא לטובה, ואפילו הפורעניות שבא על האדם אינו רעה אבל [-אלא] טובה לזכך אותו"...

"אלא שהאדם בעולם הזה אינו מבין הדבר לאשורו ונדמה בעיניו כאילו הוא רעה, כמו החולה שעושיין לו תחבושת ויש לו יסורים והחולה השוטה צועק להסיר התחבושת, אבל החכם סובל בשמחה, וכן הוא יסורי הרשעים הם תחבושת. אמנם... לעתיד לבוא כשזוכה לזה במהרה נאמר ביום ההוא 'אודך כי אנת בי', שנותן הודאה לשעבר על שנתאנף בו הקב"ה לפי שעה להיטיבו באחריתו". ע"כ.

זהו הפירוש: "אם ראיתם אותם שמבקש להתגרות בכס", אין לכם ליפול לעצבות ומרירות מחמת הצרה, אלא "הצפינו עצמכם ממנו", תתבוננו בטובה הצפונה בתוך הרעה ובאור הספון בתוך חשכת הגלות (זהו הפירוש הראשון במדרש).

ואף אם אינכם רואים ומבינים זאת, עם זאת, "המתינו עד עכשיו מלך המשיח לבוא", שאז יתגלה הטוב שהיה גנוז בתוך הגלות, ויקיים 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך' בתוך צרות הגלות (זהו הפירוש השני במדרש).

(סעודה א' תשסה)

הטעם מדוע בית המקדש השני נקרא "הבית האחרון"

"גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון" (חגי ב, ט).

הרשב"א נשאל (בשו"ת ח"ד סימן קפז) מאפיקורס אחד, שיש לו הוכחה מפורשת על כך שהבית השני הוא הבית האחרון, ולא יהיה עוד בית המקדש שלישי, שהרי מקרא מלא דבר הכתוב "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", ומוכח מזה שבית שני הוא הבית האחרון, ואין אחריו בית המקדש נוסף.

והרשב"א דחה דבריו, שהרי כתוב בפרשת שמות (ד - ה - ט): "והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון. והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה... ולקחת ממימי היאור ושפכת היבשה, והיו המים אשר תקח מן היאור והיו לדם ביבשת", ומזה משמע ש"אחרון" אין פירושו אחרון ממש, שהרי האות השני נקרא "אחרון" על אף שיש את שלישי אחריו.

בזה פירש ה"אמרי נועם" (פר' בא אות כט) את הפסוק (שמות יב, ג): "והיה הדם לכם לאות על הבתים", היינו, מופת הדם הוא לאות על הבתים, רומז שהוא לאות להיות לנו פתח תקוה על הבית המקווה, ועוד תבנה ירושלים במהרה בימינו אמנ".

אמנם, ראוי להבין מדוע בחר הנביא לשון שניתן לטעות בו, הרי היה עדיף שיאמר "גדול יהיה כבוד הבית הזה השני מן הראשון".

ונראה לפרש, דהנה בגמרא (סוכה כז, ב) נחלקו רבי אליעזר וחכמים, אם עושין סוכה בחולו של מועד או לא, דלרבי אליעזר אין עושין, כיון דבעינן סוכה הראויה לשבעת ימים, ולחכמים עושין, דלא בעינן סוכה הראויה לשבעה.

ואמרו בגמרא (שם): "ושוין שאם נפלה שחזור ובונה בחולו של מועד", והקשו "פשיטא" (דהא סוכת שבעה היא), ותירצו, "מהו דתימא האי אחריתי היא, ואינה לשבעה, קמשמע לן". וכתבו התוס', דמאחר שהוא בונה את הסוכה באותם עצים אין היא נחשבת לסוכה חדשה, ולכן מותר לבנותה בחול המועד.

מוכח מזה, שכאשר בונים סוכה, ואחר כך בונים סוכה נוספת עם אותם עצים שבהם בנו את הסוכה הראשונה, אין הסוכה השניה נחשבת לסוכה חדשה, אלא היא היינו הך עם הסוכה הראשונה (ולכן מותר לבנות בחול המועד סוכה שנפלה).

והנה איתא במדרש (במדבר רבה טו, יג) "שערי בית המקדש במקומן נגנזו", וביאר המהר"ל **דיסקין זצ"ל** ענין גניזת השערים, דהנה בית המקדש השלישי ירד בנוי ומשוכלל מן השמים, ואם כן יחסר לישראל המצוה של "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח), ולכן נגנזו שערי בית שני, כדי שכאשר יבנה בית המקדש השלישי, יוציאו שערים אלו ויעמידו אותם על מקומם, ובה יחשב לישראל כאילו הם בנו את הבית השלישי, כי המעמיד דלתות בבית נחשב לו כאילו בנאו (בבא בתרא נג, ב).

על כך אנו מבקשים בתפלה: "והראנו בבנינו" - כאשר ירד בנוי ומשוכלל מן השמים, "ושמחנו בתקוננו" בהעמדת שערינו. ע"כ.

מעתה יובן לנכון מדוע נקרא בית המקדש השני "הבית האחרון", כיון שבית המקדש השלישי יהא כהמשך מבית המקדש השני, ולא ייחשב כבית המקדש חדש, משום שהשערים - שהם גמר הבנין - לא יהיו חדשים.

(קידושא רבה תשלז)

בענייני דיומא

הבושה שיש לנו בתשעת הימים כדאית לכפרת עוונותינו

דרכו בקודש של הרה"ק **רבי ישכר בער מראדושיץ זי"ע** היה לערוך בכל שנה ביום ה' מנחם אב סיום מסכת, ולאכול סעודת מצוה של בשר ויין יחד עם תלמידיו וחסידיו. מדי שנה היה מספר בשעת הסעודה את הסיפור הבא:

בעיר אחת היה איש אחד שהיה רגיל לישון הרבה, והיה מפורסם בעיר בכינוי 'פעפער'. בהגיע חודש אלול ופחד נפל על כל אחד מישראל מאימת הימים הנוראים הממשמים ובהם, כולם היו מתעוררים לתשובה, אך הוא נשאר לישון.

הגיע יום ראש השנה, אשתו השכימה בבוקר ללכת לבית הכנסת להתפלל, והוא עודנו ישן. כשהגיע הש"ץ להודו, הלכה אשתו לביתה והתחילה להעירו, אך הוא לא קם ולא זע. כך כמה פעמים במשך התפילה, וללא הועיל.

כשהגיע הציבור לקריאת התורה, צעקה עליו בקול גדול ובבכיה: הלא תיכף יתקעו בשופר! ואז קם בבהלה גדולה משנתו, ורץ מהר לבית הכנסת, כשהוא לבוש בבגדי השינה מלאי נוצות, בעינים ישנות טרוטות ותנומה על עפעפיו.

בבואו לבית הכנסת הביטו עליו הכל בתמהון וצחקו ממנו, וגם הילדים והטף התלוצצו עליו, עד שהתבייש מאוד מן הבזיון הגדול, ובושתו עלתה השמימה לפני בית דין של מעלה, ופסקו את דינו שעוונותיו נמחלים בעד הבושה והבזיונות.

היה הרה"ק מראדושיץ מסיים: **"ועתה, הבושה הגדולה הזאת שיש לנו, שבזמן כזה ובימים אלה של חורבן בית מקדשנו אנחנו יושבים בסעודה, הבושה הזאת כדאית היא שתכפר עונות כל ישראל"**.

(שבת חזון תשעז)

הדג היה לגול של מתנגד

פעם אחת כאשר היה **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** במארינבאד, ובנו כ"ק **מרן מהר"א זי"ע** היה בבארדיוב, הורה מרן מהרי"ד זי"ע לעשות סיום על מסכתא באחד מתשעת הימים, ולהכין סעודה עם בשר ודגים.

אחר הסעודה הורה מרן זי"ע לבנו הרה"ק **רבי שלום מאפטא זצ"ל**, לערוך מכתב אל מרן מהר"א זי"ע, ולכתוב בו הלשון:

"מ'האט דא געמאכט א סיום, צו ווייזן דעם כבוד התורה, סאיז גיווען א ליטוואק א מתנגד, וואס זיי זאגן אויף די חסידים א גאנץ יאר לערנען זיי נישט, און אין די ניין טעג מאכן זיי א סיום, ער האט אפילו נישט געוואלט" (-ערכו כאן סיום, כדי להראות כבוד התורה. היה מתנגד ליטאי, שהם אמורים שהחסידים אינם לומדים במשך כל השנה, ובתשעת הימים הם עורכים סיום, הוא בכלל לא רצה).

אחד המשמשים בקודש שעמד שם בעת מעשה, לא הבין את דברי מרן מהרי"ד זי"ע ושייכותם לכאן, ושאל את בנו רבי שלום לפשר דברי אביו. השיב לו רבי שלום:

כאשר הלכתי לקנות את הדגים, תפס מוכר הדגים דג אחד שקפץ כמה פעמים חזרה אל המים, והיה קשה מאוד עד שתפסוהו, ומסתמא על כך נתכוין מרן במכתבו, שהדג היה לגול של מתנגד, ולכן ניסה להשתמש מלעלות על שלחן החסידים בסעודת סיום מסכתא בתשעת הימים.

(סעודת סיום מסכתא ה' אב תשלז)

השמחה בימים אלו – מכח האמונה שבמהרה יבנה בית המקדש

כאשר שהה **כ"ק מרן מהר"א זי"ע** בעיר באד-האמבורג בקיץ תרפ"ט, הגיעו לבקרו קבוצה נכבדה של עסקנים, ובראשם מנהיג "אגודת ישראל" הרב יעקב רוזנהיים ז"ל, בכדי לשמוע את חוות דעתו אודות כמה עניינים העומדים על הפרק.

אחת השאלות שאל הרב יעקב רוזנהיים ז"ל:

הרי ישנה מצוה לעבוד את הש"ת בשמחה, ואיך יתכן לעשות כן בשלשת השבועות של ימי בין המצרים, כאשר אנו נאנחים מרה על חרבן בית מקדשנו?!

השיב מרן זי"ע:

"ווען מיר געדענקען אבער אז אינגיכן וועט דאס בית המקדש אויפגעבויעט ווערן, קען מען זיין בשמחה אויך אין די דריי וואכן" (כאשר זוכרים שבמהרה יבנה בית המקדש, ניתן להיות בשמחה גם בשלשת השבועות).

(קידושא רבה פר' עקב תשלח)

תודותינו וברכותינו לאלו שתורמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת העסקן הדגול
הרה"ח ר' **אברהם יהודה**
בר' **ישעיה עקיבא פיינר** ז"ל

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **חיה סאסא** ע"ה בת הרה"ח ר' **אברהם ז"ל**
נפטרה י' סיון תשע"ט
אשת הרה"ח ר' **יעקב נחום לאנג** שליט"א

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **ברוך ב"ר אברהם מרדכי** ז"ל
מרת **ביילא** בת הר"ר **אהרן זאב** ע"ה
שוורץ

{ אז נדברו }

פרשת דברים תשע"ט | גליון מספר: 430 | לסדר: "יוסף עליכם ככם אלף פעמים"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מש' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדריים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

מה יקרה אם מחר בית המקדש נוחת עלינו מהשמים???

נכון לשעת כתיבת שורות אלו בית המקדש עדיין לא בנוי... אנחנו מצידנו מוכנים... מחכים... נו... מתי יבנה המקדש... נו... אז איפה זה תקוע?? לא יודע... לא ברור... כנראה שמהו שם בשמים תקוע... כי אנחנו מצידנו כבר מוכנים... אנחנו כל בוקר פותחים את העיתון (או את הרדיו) להתעדכן אולי בית המקדש נבנה... אז העיכוב לא מגיע מצידנו... אלא משמים... אתה מבין לבד שהמשפט הזה הוא לא נכון!!!! העיכוב בודאי לא מגיע משמים!!! הקב"ה משתוקק לרגע ולשניה שיהיה אפשר להשיב שכינתו לציון... ואם יש עדיין עיכוב... מוכרחים לומר שהעיכוב מגיע מצידנו... לא נותר לנו אלא למקד את עצמנו ולהצביע: איפה פה העיכוב???

איזה עיכוב יש מצידנו להשיב שכינתו לציון וסדר העבודה לירושלים???

לא תאמין מה העיכוב!!! הגאון ר' עזריאל טאבור זצ"ל היה כל הזמן מחדד את הנקודה הזו ואני אגיד את זה בשפראך שלי...

יתכן שאתה תהיה קצת בהלם... אבל לא זיק...

תאר לעצמך שמחר בבוקר... בום!!! פתאום ללא הודעה מוקדמת... פתאום יבא האדון אל ביתנו... הקב"ה מנחית עלינו את בית המקדש... וקדימה... בית המקדש בנוי... כולם מוזמנים להגיע... הירושלמים קמים בבוקר ורואים נוף חדש מהבית... בית המקדש מזדקר מולם...

נו... מה עכשיו?? מה קורה עכשיו?? איזה מהפך דרסטי הולך להיות לנו בחיים???

לא תאמין אבל כלום!!!!!! כלום לא יקרה!!! כל מי שעד היום הגיע לכותל... אז היום הוא יתחיל להגיע לא לכותל אלא לבית המקדש... מי שעד היום חלם בתפילה בכותל... מעכשיו הוא יחלום בתפילה בתוך בית המקדש... מי שעד היום הסתובב עם פרצוף חמוץ בשער יפו... אז עכשיו הוא יסתובב עם אותו פרצוף חמוץ בשער המזרח... מי שעד היום גרר את הרגלים בכותל... אז מעכשיו הוא יתחיל לגרור את הרגלים בבית המקדש... **נו... זה הבדל משמעותי???**

זה בסך הכל הרחבה של רחבת הכותל המערבי!!!! אם רחבת הכותל עד עכשיו נעצרה בכותל... הרי ברגע שיבנה ביהמ"ק רחבת הכותל תתרחב בעוד כמה מאות מטרים...

אה... ייבשתי אותך... נכון??? אבל יש לי הוכחה היסטורית לא רחוקה שזה לא אמור להיראות אחרת... תחשוב: יהודים במשך אלפיים שנה התגעגעו וכספו לחנון את עפרה של ארץ ישראל... סבתא שלי ושלך חיו באירופה ובכו בערגה ובכיסופים לזכות להגיע לארץ ישראל... והנה זה קרה... הגענו לכאן... נו... משהו השתנה?? אתה מרגיש שיש משהו מיוחד בארץ ישראל יותר מאירופה?? שום דבר!!!! את שק התלונות והמרמור שהיה לנו באירופה... סחבנו אותו יחד איתנו לכאן... פעם הסתובבנו עם פנים נפולות בורשא ועכשיו אנחנו מסתובבים עם פנים נפולות בתוך ארץ ישראל... (כל ההבדל בין פעם להיום... שבאירופה ליהודי היה לפחות סיבה טובה למה הוא מסכן... אני נגלות... אני נמצא מחוץ לארץ ישראל... ואילו עכשיו נשארו עם אותו פרצוף... רק עם תירוץ אחד פחות!!!) הלאה... כשהגענו לארץ ישראל... המשכנו כאמור להיות נעבעכים... אבל היה לנו סיבה טובה!!!! אתה יודע למה?? כי ס"ס הכותל והמקומות הקדושים לא היו בידנו... זה עדיין בשטח הירדני... לכן אנחנו מסכנים... לכן אנחנו אומללים... אבל ברגע שהכותל יהיה בידנו... ברגע שיהיה אפשר להגיע למאמע רחל... הכל יראה אחרת... כולנו נהיה מאושרים... והנה... מלחמת השחרור... והר הבית בידנו... איזו התרגשות... איזו שמחה... **נו... ו...?? משהו השתנה??** לא!!! שק התלונות שעד היום נעצר בגבולות ששים ושבע... כעת סחבנו אותו יחד איתנו עד הכותל... עד מאמע רחל... כן!!! זה אותו שק תלונות ומרמור!!!! רק פעם זה היה נעצר בגבולות אירופה... ועד מלחמת השחרור זה נעצר בגבול הירדני... וכעת זה נעצר בכותל המערבי... והנה... מחר יבנה המקדש... והגיע הזמן שוב לסחוב את השק... שוב להתקדם איתו עוד צעד... ואז כולנו ניקח את שק התלונות ונתקדם איתו לתוך בית המקדש... תוך חודש חודשיים לאחר שבית המקדש נבנה... המנגינה חוזרת להיות אותה מנגינה... יהודים סוחבים את עצמם לבית המקדש עם פנים נפולות... אוי... הדור שלנו... כמה בעיות... ומה יהיה... כל אחד סוחב איתו רשימה של אכזבות ממה שהוא רצה ולא קיבל... עד היום היה כותל הדמעות... ועכשיו יש ביהמ"ק של דמעות...

זו בדיקת הסיבה שבית המקדש עדיין לא נבנה!!!! אם הקב"ה היה יודע שבית המקדש יזיזו אצלנו משהו מבפנים... ממזמן הוא היה שולח לנו אותו מהשמים... דא עקא... שהוכח מדעית שהשינוי מוכרח להגיע מבפנים!! בית המקדש לא יכול לפתור את הבעיה מבפנים!!!! ואם אנחנו לא נעשה את השינוי מבפנים... בית המקדש יכול להיבנות ואנחנו נמשיך לגרור את עצמנו בתוכו... וכיון שכך עדיף כבר להשאיר אותו בטעם הטוב... עדיף להשאיר את בית המקדש ברקע התכלת של השמים... מאשר לחבר אותו עם כותל הדמעות...

לזה בית המקדש מחכה!!!! בית המקדש מחכה שנעשה את השינוי מבפנים... ושיהיה לנו מה לעשות בתוכו... בית המקדש לא מגיע בתוך שיפוץ והרחבת השטח של רחבת הכותל המערבי. הכותל המערבי מספיק גדול... יש מספיק מקום לבכות שם... בית המקדש מחכה שמהו בראש שלנו ישתנה... ואז יהיה לנו בית המקדש מחכה להיות בית שיקבל אותנו טוב!!!!

כלפי מה הדברים אמורים?? על כך בעמוד בדף 2 בקצרה...

לראשונה:

ניתן לקנות את הספר "וימאן"

במכירה באזורי הקייט בצפון:

(הספר עוסק בהתחזקות ובהעצמה ונתינת כלים בנושאי קדושה ושמיירת העיניים שצריכים תמיד חיזוק, ובפרט בימים אלו ש'שתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות')

לפניך רשימה חלקית שהתעדכנה עד כה:

רכסים:

ביהמ"ד דרכי דוב (שבת אחים) הורדים 9
בית הכנסת המרכזי היכל משה בני ביתך
ניתן להתקשר: 0548415410 או: 0527124662

חיפה:

שטיבלאך נדבורנא, רחוב מיכאל.
בית הכנסת תפארת ישראל רח' גאולה.
ניתן להתקשר: 0527683095 או 0527149369

צפת:

שטיבלאך וויניץ 'מאור חיים'.
יד עזרא ושולמית' (בית מרן) צה"ל 1
בית הכנסת 'חניכי הישיבות' צה"ל 4
בית הכנסת 'פאר הנצח' צה"ל 7
בית הכנסת 'אלקבץ'.

ניתן להתקשר 0533127052 (משפחת סימן טוב) צה"ל 6
מינוס 5

עפולה:

בית הכנסת אוהל משה (מאחורי עליית הנוער 6)
ניתן להתקשר 0527686876

טבריה:

השטיבלאך המרכזי בקרית שמואל, ר' וורנר.
בית הכנסת חניכי הישיבות שיכון ד'.
ניתן להתקשר: יאיר חזן 0504163727

כרמיאל:

ביה"כ המרכזי 'כרם מיכאל' נתיב הלוטוס 11
ניתן להתקשר: 0527136165

התשלום 15 !!! נא להשתדל לשלם

במזומן!!!!

אופני התשלום משתנים ממקום למקום לפי העניין...

ישנם מקומות שנעשה אי"ה מאמץ להניח קופה לתשלום במזומן... וישנם מקומות שהתשלום הוא דווקא בעמדות נדרים פלוס/קהילות... (בחור יקר: אתה פשוט פונה לאיזה מבוגר ואתה נותן לו את התשלום במזומן והוא ישלם עליך באשראי... אתה הבנת... אני סומך עליך... בין כך ובין כך, על כל הסתבכות... בשביל זה בכל מוקד מכירה יש מספר פלאפון ותמיד אפשר להתקשר ולשלם ישירות לנציג...

כאן ההזדמנות להודות מעומק לב לנציגים על ההתנדבות הגמורה מצידם בימי בין הזמנים ולא רק!!! אלא כל השנה כולה שמתמסרים בעקביות לטובת זיכוי הרבים בהפצת גיליון זה... ישלם ה' פועלם ותהי משכורתם שלימה מעם ה'... נא לכבד ולהוקיר טובה...

המשך מעמוד 1... מה יקרה אם מחר יבנה בית המקדש?

פרק ד' של שיר השירים מתחלק לשני חלקים: החלק הראשון מדבר על רעיה!!! והחלק השני מדבר על כלה!!! מה ההבדל בין כלה ל--רעיה?? כלה זה השלב שבין האירוסין לחתונה... ואילו רעיה זה כבר אשת איש באמצע חיי הנישואין המשותפים והסוערים...

נו... תכל'ס... מה באמת ההבדל ביניהם?? ההבדל הוא: שכלה היא קרואה בנעימה... רק בנעימה... רק כשה נעים... בשלב הראשוני היא לא חייבת להתחתן... והחתן צריך לזווג... צריך לשכנע אותה שזה נעים ומשתלם... ברגע שמשוהו לא מוצא חן בעיני הכלה... היא מורידה את הראש... והיא לא מעוניינת... לא... לא רוצה... לא מתאים לי... שלום... לא עשינו עסק... נתפרדה החבילה... עד כאן כלה!!! אבל רעיה?? רעיה זו כלה שכבר עברה את הצעד הראשוני. היא כבר הגיעה לשלב שהיא הכריזה על נאמנות "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה... יש לה נאמנות לבעלה גם אם זה בנעימה וגם אם פחות נעים לה... אני אחד איתך עד הסוף!!! זה חיי נישואין! כל זמן שזה לא כך. זה לא רעיה. זה רק כלה.

מובן שכלה זה שלב שאי אפשר לרלג עליו!!! יש את השלב של מסכת קידושין שהחתן מגיע ומתפרס וקונה את הכלה בכסף מלא והיא מואילה בטובה להשתכנע שזה כדאי ולהיות קרואה בנעימה... זה השלב של הכלה!!! אבל אחרי השלב של הכלה מוכרח להגיע השלב הבא... השלב של רעיה! האבת כלולותיך שזה "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה..." אם היא תמיד תרצה להיות קרואה רק בנעימה... אם ברגע שנהיה טיפ טיפה קשה ולא נעים אז היא כבר עושה פרצוף חמוץ ולא מוכנה ללכת... זאת אומרת: שהיא רוצה תמיד להישאר כלה... אם ככה... לא עשינו כלום!!! אין פה שום קשר נישואין!!! זה רק כסף פשוט!!!

ופה אנחנו אוחזים!!! אנחנו אוחזים בשלב שבין כלה ל--רעיה!!! אנחנו כלה של הקב"ה... הקב"ה הרעיף עלינו מלא חופנים כל טוב... יש לנו שפע שלא היה מעולם... הקב"ה פשוט קידש אותנו כלה קרואה בנעימה... אלא שאח"כ פתאום מגיעים כל מיני קשיים!!! יש לכל אחד מאיתנו התמודדויות בחיים... והכל בגזירת עליון... הכל משמים... זה קשיים משותפים... הקב"ה מזמין את הכלה ושואל: האם את מוכנה להיות רעייתי וללכת אחרי גם בארץ לא זרועה?? האם את מוכנה לחוות יחד איתי רגעים גם פחות נעימים??

וזה לא פשוט!!! הכלה שהתרגלה לשבת על הקתדרה ולהיות קרואה בנעימה... צריכה להחליף דיסק ולהבין שהגיע הזמן להיות רעיה!!! והשינוי הזה בתפיסה הוא לא קל!!! היא לא מכירה את זה!!! והיא מתחילה להתעצבן... מתחילה להתלונן... לא מתאים לי... זה מה שקורה לעם ישראל במדבר... אחרי שהקב"ה קידש אותם והם כלה... פתאום העסק מתחיל לחרוק... והכלה מתחילה להתלונן... מרגלים... מתאוננים... הכלה פתאום מגלה שיש שלב הבא!!! וזו הפתעה בשבילה... אבל לא כלה!!! הגיע הזמן שתהיי רעיה!!! הגיע הזמן לאהבת כלולותיך... שתבואי אחרי בשמחה ותגידי: אני אחד איתך באש ובמים...

ברגע שהכלה תפנים את זה... ברגע שהכלה תקבל נכונות ללכת אחרי בעלה באש ובמים באותה שניה היא מפסיקה להיות כלה... ומתחילה להיות רעיה!!! באותו רגע נעשה יחוד!!! ומזל טוב... נכנסנו לחיי הנישואין... הגיע התיקון השלם... ה' אחד ושמו- רעייתו- אחד.

ולרגע הזה בית המקדש מחכה!!! בית המקדש זה חדר יחוד! החדר יחוד מחכה!!! למי הוא מחכה?? לכלה שתסכים להתאחד!!! לכלה שתביע נכונות להפסיק להיות כלה ולהתחיל להיות רעיה!!! הקב"ה הביא אותנו לארץ ישראל... הרעיף עלינו מלא חופנים שפע גשמי וגם רוחני... אבל פה ושם יש קשיים. יש התמודדויות והקב"ה מזמין לכל אחד את ההתמודדויות האינדיבידואליות שלו... והכלה מתחילה להתלונן... לא מתאים לי... לא טוב לי... וכאן הגענו לגרעין הקשה!!! אבא שבשמים שואל את הכלה: האם את מוכנה להיות רעיה שלי?? האם אתה מוכנה לקבל אותי בכל מצב... או שאת מגיעה עם רשימה של דרישות... ואם אני לא מספק לך את הסחורה את מסתובבת עם פנים חמוצות ולא מעוניינת בקשר??

הבית מוכן!!! הבית מחכה!!! למי?? לרעייתי!!! למי שמוכנה ללכת אחרי באש ובמים...

כלה שקרואה בנעימה ורק שנעים לה היא מגיעה... אותה לא מכניסים לחדר יחוד!!! כלה אחרי האירוסין... חוזרת לבית של ההורים שלה... למה?? למה אחרי האירוסין הבעל לא מכניס אותה לביתו?? נו... למה לא?? כי היא עדיין לא בשלה לזה... היא לא מוכנה לזה נפשית... הבעל מחכה... מחכה מתי היא תבא מיוזמתה ותדפוק בדלת בשמחה ותאמר לו: אני אחד איתך!!! באש ובמים!!! רק אז מתחילים חיי הנישואין... (בזמן חז"ל המצב המתוקן הוא: שאת הקידושין עושה החתן ואת הנישואין עושה הכלה!!! החתן מקדש את הכלה ואוסר אותה על כל העולם ואז הכלה הייתה חוזרת לבית אביה... עד מתי?? עד שהיא תחליט ותהיה שלימה עם עצמה שהיא מעוניינת להיכנס תחת רשות בעלה!!! אז היא הייתה מופיעה... ופשוט נכנסת תחת רשותו ובוזה היה מתבטא הנישואין...).

לרגע הזה בית המקדש מחכה!!! אנחנו כלה של הרבש"ע... הקב"ה קידש אותנו... הרעיף עלינו מלא חופנים... אבל יש לנו הרבה דרישות... יש לנו רשימה של בקשות... ואם הקב"ה לא תמיד עומד בלוח הזמנים שלנו אנחנו עושים פרצוף עצוב ואנחנו מתלוננים... ככה אי אפשר לבנות בית המקדש!!! אין לקב"ה מה לעשות בחדר יחוד עם כלה עצובה!!! הקב"ה לא מכניס בכח לחדר יחוד! הקב"ה מחכה לראות שהכלה שמחה בהחלטה שלה... שהכלה מעוניינת להיות רעיה... ואז... אז יבא האדון אל ביתו... לזה קוראים במילה אחת: קבלת עול מלכות שמים!! להמליך את ה'. לקבל אותו! להיות אחד איתו! ללכת אחריו בכל מחיר...

בא נתבונן רגע... הפנים הנפולות שלנו... החוסר שביעות רצון שלנו... מאיפה זה נובע?? זה נובע מזה שאנחנו לא מוכנים לקבל את הקב"ה!!! הרי בל נשכח שהכל בגזירת עליון!!! כל הנתונים שלי... כל הבעיות שלי... כל מה שחסר לי בחיים... וכל רשימת האכזבות שלי מעצמי ומכל הנתונים שלי כל זה בגזירת עליון!!! ואם אני מתעצבן ולא מוכן לקבל את זה באהבה... במילים אחרות אני לא מקבל את הקב"ה!!! אני לא אחד איתו!!! אני מוכן להיות כלה של הרבש"ע... אבל לא מוכן להיות רעיה... כלה לא צריכה בית המקדש! אין לה מה לעשות עם בית המקדש!!! גם אם הקב"ה יבנה לה את בית המקדש... היא תגיע לשם ותמשיך להסתובב עם פנים נפולות... בית מיועד עבור רעיה!!! עבור מי שמוכנה ללכת בשמחה אחרי בעלה ולהגיד: אני אחת איתך!!! אני מקבלת אותך בכל מצב...

ברגע שאבינו שבשמים יראה את הנכונות שלנו להתאחד איתו בכל מצב... הנה... הגיע עת דודים... ופתאום יבא האדון אל ביתו!!! עכשיו שלא נתין לא נכון: בתחילת המאמר יבשתי אותך ואמרת שאם מחר ביהמ"ק נבנה הכל יהיה יבש... שום שינוי לא יהיה... כן... זה מה שיקרה אם הקב"ה ינחית בית של אבנים!!! דא עקא שבית השלישי הוא בית שעשוי מאבנים... אלא בית שעשוי מהמון המון אהבת כלולותיך... אחרי שאנחנו נמלא את עצמנו באהבת כלולותיך... אז ברגע שביהמ"ק ירד מהשמים הוא ירד עם המון המון אהבה שתשאוב את כל המציאות כולה להנך יפה רעייתי...

המאמר הפחות נחמד שתוכנו מתאים לט"ב...

בתשעה באב נוהגים לפתוח נושאים שפחות מעיזים לדבר עליהם בימים כתקנם... אז ברשותך קורא יקר... תרשה לי לפתוח נושא שהוא לכשעצמו לא כ"כ נועז... אבל קשה! קשה לישום!!! לא כף לדבר עליו... לא קל לבצע אותו... אבל צריך מידי פעם לזכור שיש גם כזו משימה...

ובכן: הנושא הוא: כל מי שיש בידו למחות באנשי ביתו... ואינו מוחה!!! (שבת נה). אנחנו לא מדברים כעת על מי שיש בידו למחות באנשי עירו או בכל העולם כולו... זה עוד החיים הכי קלים... לאדון אז נדברו יש אפשרות לשבת רגל על רגל ולחוש מעצמו שהוא יכול למחות בכל העולם כולו ולירות עליהם צרור רירות כיד ה' הטובה עליו... זה הכי קל בעולם... אז זהו!!! שהעבודה הקשה באמת זה "כל מי שיש בידו למחות באנשי ביתו"!!! כן... בתוך הבית... לא השכנים... לא השוליים של הקהילה... וגם לא בהכרח מדובר בעבירות הכי חמורות שכולם מבינים שזה לא עובר בשתיקה... לא... לא סוף העולם. בתוך המשפחה הקרובה יש כל מיני פרצות נקודתיות וכל מיני מעידות ספציפיות שטעונו תיקון... ולא נעים... הכי קל לשתוק... הכי קל להעלים עין...

אבל מה נעשה שהמחויבות שלנו לאבינו שבשמים לא מאפשרת לנו!!!

וצריך לדעת שהעונש על זה הוא חמור באופן קיצוני ניי!!!

עלי הכהן קדוש ה'... ששמואל הנביא הגיע לעולם בזכות ברכתו... והנה עלי הכהן כבר זקן מאוד!!! והוא שומע שהבנים שלו חפני ופנחס לא עושים מה שצריך... והוא קורא להם ומוכיח אותם... (עין שם שמואל א' ב') אבל כנראה שלא מספיק... והקב"ה מתגלה לעלי בנבואה (דרך אלקנה אביו של שמואל) ומעניש אותו בעונש נורא שהכהונה תפסוק מזרעו... וכל הצאצאים שלו עד סוף כל הדורות ימותו בגיל צעיר... כן... האמוראים שכ"כ מוכרים לנו מכל דף גמ' רבה ואביי שהם שלושים דורות אחרי עליו!!! נסתלקו מן העולם בגיל צעיר (אמנם אביי בגיל ששים...) ולמה??? כי הם צאצאים של עלי הכהן!!! ולמה?? למה נגזר על עלי הכהן כזה עונש איום ונורא??? על זה הקב"ה מתגלה שוב לשמואל (בנו של אלקנה) ומצביע על הנקודה: והגדתי לו כי יופט אני את ביתו עד עולם בעון אשר ידע כי מקללים להם (את עצמם) בני ולא כהה... שים לב מה כתוב פה??? בעון אשר ידע ולא כהה!!!! היות ועלי הכהן ידע שבניו עושים מה שלא צריך ולא מספיק מיחה במ... הוא נענש שכל צאצאיו עד סוף כל הדורות נסתלקו בגיל צעיר...

אתה מבין את זה??? תנסה לדמיין איך הגמ' שלנו הייתה נראית אם רבה היה נשאר לחיות עד גיל שמונים ולא היה מסתלק בגיל ארבעים... תנסה לדמיין אם אביי היה מאריך ימים קצת יותר מששים שנה??? תנסה לדמיין לאורך כל הדורות כמה עשרות אלפי אנשים יראים ושלמים מצאצאיו של

עלי הכהן מסתלקים בדמי ימיהם... ועל מה??? על שזיידע עלי הכהן ידע שמשוהו לא בסדר אצל בניו ולא לגמרי לגמרי מיחה במ...!! הוא כן מיחה במ... אבל כנראה שהיה אפשר עוד קצת יותר.

מה הפשט בזה??? למה העונש היה כ"כ כ"כ גדול???

סוף סוף מדובר בעלי קדוש ה'... שאם זה היה החטא שלו... זה אומר שזה היה החטא היחיד שלו... וכזה עונש איום ונורא הוא קיבל על זה??? עד סוף כל הדורות??? איך אתה מסביר כזה דבר???

אז תרשה לי להגיד איזה וורט... (לשיקול דעתך):

הרי למה באמת עלי הכהן לא מיחה בהם עד הסוף??? הרי הוא יכל לקרא לחפני ופנחס... ולדפוק על השולחן ולהגיד סטופ!!!! נגמר הסיפור הזה!!! הרי הוא ידע שזה לא בסדר... והוא היה צדיק יסוד עולם... אז למה באמת הוא לא מיגר לגמרי את התופעה???

נו... מה התשובה??? אני לא צריך להגיד את התשובה...

כל אחד מאיתנו יכול להגיד לבד את התשובה מניסיונו האישי...

כשעלי הכהן הוכיח את הבנים שלו... הוא כאילו נכנס להם לחיים!!!! אז אפשר אולי להעיר ככה בקריצת עין... אפשר לעשות איזה תנועה קטנה שמראה חוסר שביעות רצון... אפשר להעיר ככה בעדינות מידי פעם... אבל להעיר בצורה קצת יותר חזקה ??? ! ? !

ההלו... אבא!! אל תכנס לי לחיים!!! אני מבוגר / אני נשוי!! יש לי את החיים שלי!! יש לי את המסלול חיים שלי!! לא שהם אמרו את זה לעלי הכהן... אבל זו התחושה הפשוטה שכל אחד מאיתנו מרגיש כשהוא נאלץ להעיר לבני המשפחה הקרובים שכבר גברו...

יש ילד קטן ויש ילד גדול... לילד קטן אתה יכול להיכנס לחיים... אתה יכול להעיר לו... להכתיב לו מה לעשות ומה לא. אבל כשהוא כבר גדול ומסודר בחיים ויצא מהבית... כל ההורים מבינים וחייבים להבין (ואוי ואבוי אם הם לא יבינו...) שזהו!! יותר לא מתערבים לזוג בתוך החיים!!!! זה נכון!!! ובינינו... רוב הצרות בדורנו מגיעות מהורים שלא יודעים את המקום שלהם וכן מתערבים לילדים בחיים הפרטיים שלהם... כן... לדאבוננו... לא חסרים הורים לא חכמים שלא מבינים את הטאקט הפשוט הזה... אז נכון!!!! נכון שמצד אחד ההורים מוכרחים לדעת שאסור להם להתערב לילדים הנשואים בחיים...

אבל!!!! צריך לדעת שיש גם צד שני למטבע...

לכל צד יש את הצד השני... נכון שבדרך כלל אסור להתערב... (בפרט לא בזוגיות... שבזה אף פעם אסור להתערב... ואין צורך לומר זאת...) אבל לפעמים!!! לפעמים כן צריך להתערב!!! סוף סוף יש את המושג שנקרא כל מי שיש בידו למחות באנשי ביתו ואינו

מוחה!!!! אז כמובן שהשווער והשוויגער וההורים הטפשים יקחו את השורות האלו למידות רעות שלהם ויתחילו להתערב לבתם וחתנם בחיים... (בינינו... טיפס יעשה את זה גם בלי לקרא...) אבל החכם עיניו בראשו ויודע מתי מדובר בתשעים וחמש אחוז שזה לא נכון... ואילו מתי זה... זה... זה שייך לחמש אחוז שזה כן נכון... ואין ברירה אלא להעיר... זה מאוד מאוד קשה!!! והראיה: שעלי הכהן לא עשה את זה... עלי הכהן ידע שאם הוא יעיר קצת יותר מפעם אחת לבנים שלו... זה יהיה מאוד לא נעים והתחושה תהיה "מה אתה מתערב לנו בחיים..." מה זה עניין שלך... לכן!!! בדיק לכן העונש היה כ"כ נוראי... וכל צאצאיו של עלי הכהן הסתלקו בדמי ימיהם...

כי אז!!! ברגע שהתברר שמי שלא מוכיח את בני ביתו מקבל עונש כזה נורא... מכאן ואילך כבר הרבה יותר קל להוכיח את בני הבית... אתה יודע למה? אתה מגיע להוכיח את הבן או הבת המבוגרים... (או את הגברת בתחומים שהיא טוענת שאתה לא מבין בהם) ובאווירה המחשמלת מנסרת לה שאלה ללא מילים:

סליחה!!! מה אתה בדיק רוצה מהחיים שלי?? מה אתה 'חופר' לי בתחום האישי שלי? מה זה עניין שלך מה אני עושה...??? מה זה ענייך??? כאן תורך לדפוק על השלחן ולזעוק בדם לבן: שאר בשרי היקר! זה ענייני ועוד אף!!! אני לא רוצה שהצאצאים שלי ימותו בגיל צעיר... אם אני אראה אותך ואשתוק... אם אני אתן לך לעשות מה שאתה רוצה... אני אחטוף על זה... אני חלילה וחס לא אשכל את הנכדים שלי... זה נוגע אלי אישית!!! אל תגיד לי מה זה נוגע אלי... כי זה נוגע אלי... ועוד איך נוגע אלי... עלי הכהן לא התערב לילדים שלו בחיים... ומאז כל הנכדים שלו מתים בגיל צעיר... אצלי זה לא יקרה!!! אני לא אתן לזה לקרות!!! ולכן אין לי ברירה אלא לעשות את הדבר השנאוי ביותר עלי בחיים ולהגיד לך: לא!!! אל תעשה לי את זה!!! אין לי ברירה אלא לגשת אליך בשקט ולהסמיק עשר פעמים לפני שאני מעיר לך בעדינות... שההלו... הצניעות בבית... תעשה משהו בעניין...

וזה נורא נורא קשה!!! אבל אין לי ברירה!!! אני חייב להציל את נפשי! אני לא מוכן להיתבע על זה משממים!!! תוחלת החיים של צאצאי עומדת לנגד עיני וחשובה לי יותר מהחוסר נעימות שיהיה לי כעת כלפך... בקיצור: העונש הנורא הזה שעלי הכהן נענש על זה שהוא לא מיחה בבינו... המטרה של העונש הזה... להכניס אותך לתמונה!!! ולתת לך את הכרטיס ואת הקלף מיקוח לנמק... מה אתה מתערב... מה פירוש מה אני מתערב??? זה נוגע אלי אישית! אני חלילה וחס אחטוף על זה!!!

אז כמובן שצריך פה המון המון טקטיקה והמון פקחות... סו"ס גם כשצריך למחות... אסור לשכוח שיש מושג ש"אל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להישמע..." וחוף מזה... באופן כללי מסתמא כל המושג הזה ש"כל שאפשר לו למחות באנשי ביתו" זה מושג שמתחיל רק אחרי שהילדים כבר מסודרים בחיים וכבר עמדו על דעתם והם יציבים באישיותם... אבל כל זמן שיש לך עסק עם ילד או בחור... פה לא שייך בכלל המושג של מחאה... כאן יש סוגיה אחרת לגמרי שקוראים לה חינוך... ובחינוך הטקטיקה שונה לגמרי... כי בחינוך מצד אחד הרבה יותר קל להיכנס ולהתערב לילד לתוך החיים כי הוא עדיין ברשותך... אבל מצד שני דווקא אז! דווקא מול הילד או הבחור הרבה

שמים לב אליהם... ואצל הישיבוחר הצעיר שמגיע הבייתה זה אש בנעורת!!! מה תגיד על בחור בן עליה... בן למשפחה טובה מאוד... והוא מתקשר ושואל שאלה בחו"מ: יש אצלנו בבית ספר מקצועי... שנמצא אי שם למעלה בארון ספרים בבית... אף אחד כמעט לא זוכר על קיומו אבל בשבילי זה... זה... זה לא... ודווקא בגלל שלא אז כמובן שכן... האם אפשר לזרוק אותו לפח!!! (משקיל של און סהדי שגם ההורים היו מסכימים לזרוק אם הם רק היו יודעים שזה לא טוב ליי... זו שאלה מסובכת... מה שבטוח!!! מומלץ להיות עירניים... יש דברים שהם דווקא בסדר... אבל לא לכל אחד... ישנם רגישויות שונות שצריך להיות עירני כלפיהם... ישנם טיולים שאתה מצייד לא מבין מה הבעיה... למה לא ללכת... אבל אם הישיבוחר שלך אומר שזה לא עושה לו טוב... אל תתווכח איתו... כי הוא לא יפתח איתך את הנושא... מה שכן תנשק לו את המצח ותגיד תודה לקב"ה שאיתך בבן שיועד לשמור על עצמו ולעמוד על הגבולות האדומים שלו... **ואתה האבא היקר שיש לך מכשיר לא כשר...**

ואתה טוען ש-לך זה לא משנה כי אתה מבוגר ולא מעניין אותך שטויות וכו' וכו'... אני לא מתווכח איתך... אני מאמין לך!!! אבל **אתה לא חולם כמה שיחות** כבר הספקתי לנהל עם הבן שלך בחודש האחרון... הבחור ישיבה הקדוש הזה שכ"כ השתדל לשמור על עצמו בזמן קיץ האחרון... והוא רועד מפחד שלא יקרה לו שוב המעידה שקרתה לו בפסח האחרון עם הפלאפון שלך... אם היית חולם כמה שיחות ארוכות הוא נאלץ לעשות עם כל מיני אנשים מאחורי הגב שלך!!! מה עושים עם הפלאפון של אבא שלי??? אולי לעשות לעצמי חסימה פנימית בתוך הפלאפון של אבא שלי... שהוא אפילו בכלל לא ישים לב שעשיתי את זה כדי שאני לא אכשל... או אולי להעביר מסר עקיף לאבא שלי שיחוסם... לשלוח לו מכתב בעילום שם... האם לקבל ע"ע קנסות רציניים על כל פעם שאני חלילה נוגע בפלאפון שלו... שיחות ארוכות... כל מיני רעיונות עולים ויורדים... סביב מי??? **סביבך!!!** סביב האבא הכי יקר לך!!! האישיות הכי מעוררת אצלו!!! והוא עצמו בחור ישיבה זהב טהור!!!! שיש לו ב"ה יצר הרע כמו לכולנו... וברגעים קשים של בין הזמנים... כשהפלאפון שלך היה על השולחן בסלון והוא בדיוק לא נרדם כל הלילה הוא נכנס וגלש ואני אמרתי לו עם יד על הלב שאני גם לא הייתי עומד בניסיון... והמעידה הזו שורפת אותי!!!! לא! הוא לא התקלקל... הוא מיד תפס את עצמו כי הוא באמת בחור טוב... אבל הוא אכול מבפנים... הוא איבד את האימוץ בשליטה העצמית שלו... ולאורך כל זמן קיץ הוא רועד וחושש מהבין הזמנים הבא... כשהוא יגיע הבייתה שזה לא יקרה לו שוב... ואתה... איפה אתה בכל הסיפור הזה? לא ידעתי!!!! ואתה באמת לא יודע... אז אנא ממך... אל תעשה לו את זה... יש לך בן זהב... נשמה טהורה!!! לא מגיע לו העונש הזה!! לא מגיע לו להיאלץ לדבר על אבא שלו מאחורי הגב... אבל תבין אותו למה הוא מדבר מאחורי הגב **כי איתך הוא לא יכול לדבר על זה!!!** בטח שלא... כי אתה בעצמך הצהרת כבר כמה וכמה פעמים באזני שאתה לא מבין מה הבעיה בזה... אז תנסה לחשוב מה הוא אמור כעת לעשות?? **אני יודע שמאוד לא נחמד לך לשמוע שמדברים מאחורי הגב שלך...** אין בעיה!!!! תן פתרון אחר!!!! תן פתרון לבחור הזהב שלך בלע"ר... השמור הזה... תן לו פתרון איך הוא מתמודד מול זה... **בלי לדבר איתך!!!!** כי איתך א"א לדבר על זה... אני לא אוהב לעשות דברים מאחורי הגב... אז אנא... תעזור לי... תן לי את הגריסא הנכונה איך אני יכול לעזור לו מולך... נקודה למחשבה לליל תשעה באב... יהי רצון שהמשיח יקדים אותך...

לדעת??? אין כזה תירוץ!!!!

היום אחת הטענות המוכרות ביותר... ההורים קונים מחשב או פלאפון ככה ככה... או מצלמה ו... והכל בסייידר... ואז מגיע הילד... ותוך עשר דקות פורץ את החסימה המינימלית... (אף פעם זה לא ארך לו יותר זמן) ו... וכשהעסק יוצא מכלל שליטה... אז האבא מופיע כמו אבימלך בשעתו ועושה פרוצור המום: **לא ידעתי!!! וגם אתה לא הגדת לי בלתי היום!!! אז זהו! אין לא ידעתי!!!** לא ידעתי אתה יכול להגיד בתור תירוץ לילדים ולאשה... למה אני לא קונה מחשב??? כי אני לא מבין בחסיומות... והיות ואני לא יודע מהי החסימה הכי מאובטחת... לכן אני לא קונה... אבל לקנות מכשיר... ו... ואח"כ להגיד לא ידעתי??? **אין לא ידעתי!!!!**

קנית עבד... תדע מה הוא יכול לעולל... תפקח עליו... ואל תגיד לא ידעתי... קנית שור... תשים עליו עין... כי אתה הולך להתחייב בשן ורגל שלו... כרית בור ברשות הרבים...?? תכסה אותה ותשמור עליה כי אתה הולך לשלם על כל התקלות וכל המכשלות שעתידות לבא מחמתך...

לדאבוננו הרב כל בין הזמנים יש ילדים שטובעים בבריכה או בים ל"ע!!!!

ולכולנו ברור שההורים צריכים להשיג ולשים עין שזה לא יקרה...

אז זהו זה!!! שבכלל לא התכוונתי לטביעה בבריכה של מים... אלא לטביעה במפגעים רוחניים... וכל בין הזמנים זה קורה... כשילד קטן יוצא מהבית בצורה מוזנחת ככה בחופשיות וכמעט קופץ לכביש או שקורה לו משהו... כולנו מבינים שההורים צריכים לקבל על הראש שהם לא מספיק שומרים על הילדים שלהם... ואם ההורים האלו יעשו פרוצור מיתמם ויגידו "לא ידעתי!!!!" יתכן שהעובדת סוציאלית תצטרך להיכנס לתמונה ובחלק מהמקרים אנחנו גם ניאלץ לגבות אותה...

אז זהו!!! שלדאבוננו הרב ברוחניות הסכנה הרבה יותר מוחשית... ילד או בחור שבתוך!!!! בתוך הבית יכול "לצאת" ולגלוש במקומות הכי גרוועים... (ואני מדבר כאן על נתונים שמגיעים כל בין הזמנים מחדש!!!!!! סליחה... בדרך כלל הטלפון מגיע רק אחרי בין הזמנים...) ולהורים יש ראש קטן לא ידענו... שידעו להם שבשמים התירוצים האלו לא מתקבלים... אין לא ידעתי!!!! אבא שירים ידיים ויאמר אין לי שליטה על מה שהילד שלי עושה **מתוך לבית...** הוא צודק!!!! ובאמת כמעט ואין עליו תביעה... זה בסה"כ אבא ריאלי שלא מתכחש למציאות העגומה של היום... אבל **בתוך** הבית???? בתוך הבית אסור לילד שלך לטבוע!!!! אם זה קורה **מתוך** הבית... **מתוך** המחשב הביתי... כאן זו תביעה עצומה!!!! **אין לא ידעתי!** אין ראש קטן!

גם אם אתה תהיה צודק!!! לא יהיה מי שיצדיק אותך!!! סו"ס הילד שלך הוא פה הבן ערובה... הוא זה שמתמודד... ואסור לעשות לו את זה

עוד נקודה עדינה שאולי זו ההזדמנות לומר אותה: ישנם בתים נפלאים ושומרים... בתים מלאים ביראת שמים טהורה ובחינוך טהור... אבל ישנם דקויות שההורים לא כ"כ

פעמים צריך לשתוק ולהעלים עין... ובודאי שלא למחות... כי אם תפעיל מחאה מול התכשיט שלך שלפעמים מעשך נרגילה או שומע שירים לא לגמרי בלשון הקודש או שהוא קם אחרי זמן ק"ש... יתכן שאתה תפסיד אותו לגמרי... ממילא דווקא בייחס **לחנינו**... רוב ההורים עושים מעל ומעבר ואין עליהם תביעה שהיה להם למחות... (כמובן... חץ ממי שכן... לב יודע מרת נפשו...)

רק מה!! כשאנחנו מדברים על "**מי שיש בינו למחות באנשי ביתו**"... מדובר דווקא מול האשה והילדים שכבר מסודרים ומבוססים בחיים... שהם לא שבריריים מהסוג הזה שכל הערה הכי קטנה יכולה לרסק אותם ולגרום להם לשבור כלים ולנתק קשרי משפחה... **לא!!!** אנחנו מדברים על בני משפחה נחמדים... שכיף לך איתם וכיף להם איתך... והם בסה"כ בסיידר... ו... ובכל זאת יש לפעמים כל מיני פרוצור מהסוג הזה שמצד אחד זה לא בסדר וצריך להעיר!!! ו... ומצד שני אפשר גם לשחק אותה ראש קטן ולהעלים עין... אבל מה נעשה שהתורה לא מרשה באופן גורף להעלים עין!!!! עכשיו כמה... ואיפה... ואיך... ומתי זה לא כדאי... זה שאלות נצחיות שלעולם לא יגמרו... ויתכן מאוד שברובא דרובא של המקרים... **הדעת תורה תהיה בסוג של דבר לשתוק ולא להעיר!!!** אבל אתה צריך לקבל את ההיתר הזה... אי אפשר להתעלם בשאט נפש מהמחויבות הכ"כ תובענית הזו...

בפרשת וירא... אברהם אבינו מוכיח את אבימלך על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך וגם אתה לא הגדת לי בלתי היום... נו... מה עונה אבימלך??? **לאבימלך יש תשובה!!!! לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי בלתי היום!!!** לא ידעתי... אתה טוען לי שהעבדים שלי עשו את זה... מאיפה אני אדע... פעם ראשונה שאני שומע את זה... **מכיר את סוג התירוצים האלו??**

נו... אברהם אבינו מקבל את התירוץ של אבימלך??? האמת היא שלא כ"כ ברור!!! כי זהו!!! כאן הסתיימה השיחה ולא כתוב מה אברהם ענה לו!!! נו... מה אתה אומר? האם אברהם קיבל את התירוץ של אבימלך???

ברור שלא!!!! ולמה לא??? **כי אין כזה דבר לא ידעתי!!!!** מה זה לא ידעתי??? אם יש לך עבדים... אתה צריך לדעת מה הם עושים... לא אני זה שצריך להגיד לך מה הם עשו ואתה תפתח עלי זוג עיניים המומות ותגיד לי "גם אתה לא אמרת לי בלתי היום..." אני צריך להגיד לך??? **זה העבדים שלך... זו הסחורה שלך...** ואתה אמור לפקח עליהם ולקחת עליהם אחריות... אם אתה כזה שלמזל שאתה לא יודע מה עבדים שלך עושים אל תקנה עבדים... תשאיר אותם בשוק העבדים... קנית עבד...? קבלת על עצמך אחריות גמורה על מעשיו ומכאן ואילך אין לא ידעתי!!!!

את הפסוקים האלו אנחנו קוראים בקריאת התורה של ראש השנה!!!!

ויבא אבימלך ופיכול שר צבאו... איך אבימלך ופיכול שר צבאו הגיעו לראש השנה לפני התקיעות?? התשובה היא: אבימלך ופיכול שר צבאו הם הבבואה שלנו: **לא ידעתי!!!!** אז זהו!!! שבראש השנה לפני התקיעות אנחנו קוראים עליהם כדי לחדד ולהעמיד לנגד עינינו את הדמות של אברהם אבינו מול אבימלך!!! **אין לא ידעתי!!!!**

יתכן שלפעמים צריך להעלים עין... **אבל לא**

והפעם ברמה של גן... סיפור לילדים בגינה בתשעה באב... בין בים לביס...

מזל טוב... ליענקי נולד אח קטן וקוראים לו דוד... בהתחלה אמא הייתה טיפה חלשה וגם דוד היה מאוד קטן והוא כל הזמן בכה... אבל אחרי הברית אמא לחשה ליענקי... שעוד מעט... כשדוד יהיה כבר בן חודש ועשרה ימים... אנחנו- אבא ואמא ניסע יחד עם דוד הקטן לבית המקדש להגיד תודה לה'... ואנחנו ניקח רק אותך... רק את יענקי... ובאמת כל הילדים נשארו בבית ורק אני נסעתי עם אבא ואמא ודוד הקטן...

אבא לקח איתו כבשה גדולה... והניח אותה על הכתפיים... כדי להביא אותה מתנה לה'... (האמת היא שכבש זכר... לא כבשה וקבה... כי זה עולת יולדת שאינה באה נקיבה אבל שיאשר בינינו... ילד מכיר רק כבשה...) ואני יענקי... אני גם הבאתי לה' מתנה... אני הבאתי יונה קטנה קטנה... אמא שמרה לי על היונה... ועכשיו אנחנו נוסעים לבית המקדש כדי לתת לה' מתנה... כבשה!! ויונה!!! באמצע הדרך אמא נתנה לי להחזיק את היונה... ואני סיפרתי ליונה ולחשתי לך בשקט בשקט: שאנחנו עכשיו לוקחים אותך לבית המקדש ואנחנו יתן אותך מתנה לה'... והיונה מאוד מאוד שמחה... ואז הגענו לבית המקדש... איך שמחנו... הנה... הגענו לבית של ה'... אנחנו כ"כ אוהבים לבלק בבית של ה'... קודם אמא לקחה יחד איתי את היונה והבאנו את זה לכהן שביא אותה ה' בסתנה... (חסאת העוף- קרבן יולדת)... ואחרי שהכהן לקח את היונה... אז אבא הביא את הכבשה לכהן... שיתן מתנה לה'... והכהן לקח את הכבשה ואת היונה ונתן אותם לה'... איך שמחנו...

ואז אמא הסבירה לי שה' לא כך שמח שבאנו אליו... וה' כ"כ שמח ביונה שאנחנו נתנו לו... ולכן ה' ביקש שאנחנו נשארו בירושלים גם בלילה... (דין לינה בירושלים לאחר יום ההקרבה) כי הוא רוצה לראות אותנו עוד קצת... ואבא ואמא כ"כ שמחו... ואפילו דוד הקטן כל הזמן חיך ושמח... הלכנו לישון בירושלים... וזה היה מיטה אחרת וגם שכחנו את המוצץ בבית... אבל לא היה איכפת לי... כי אנחנו נמצאים ליד ה'... ואז מוקדם מוקדם באמצע הלילה אבא העיר אותי... ואמר לי: יענקי... בא... אתה רוצה לבא איתי לבית המקדש להתפלל לה' לפני שאנחנו חוזרים הבייתה??? קפצתי מהר מהמיטה... כן אבא... ואז אבא לקח אותי לבריכה גדולה שיש בה המון מים... ואבא אמר לי להכניס את כל הראש בתוך המים... כדי שאנחנו נהיה טהורים להיכנס לבית המקדש... ואז מהר התלבשתי והלכתי יחד עם אבא לבית המקדש... היה עדיין חושך... השמש עדיין לא התעוררה... וגם היה קצת קר... אבל המון המון אנשים הלכים מהר מהר... כולם רוצים להספיק להגיע לבית המקדש... ואז פתאום!!! פתאום שמענו קול חזק של חצוצרות... פפפ פפפ... ואז אבא הסביר לי שעכשיו ה' פותח לנו את הדלת של החצר של בית המקדש... כי ה' כבר רוצה לראות את יענקי... ה' מתגעגע לשמוע איך יענקי מברך יפה ואומר מודה אני בכוונה... ואז פתאום שמענו קול חזק חזק חזק: עמדו כהנים לעבודתכם ולוויים לשירתכם... ואבא הסביר לי שמעירים את כל הילדים שיקומו להתפלל ולהגיד לה' תודה על שנתן לנו עיניים ואף ואזניים ורגלים בריאות... נכנסנו לבית המקדש... ואז ראינו המון המון כהנים צדיקים שלבושים בגדים לבנים... ואבא הסביר לי שהם צדיקים כמעט כמו אמא... כי הם עובדים במטבח של ה'... וכמו שאמא שלנו עובדת בבית שלנו שה' מגיע אלינו!! ולכן ה' רוצה שנכבד אותה ונשמע בקולה... ככה אנחנו צריך לכבד את הכהנים כי גם הם עובדים בבית של ה'... ואז אבא הראה לי את הכהן שמדליק את האש על המזבח הגדול הגדול כמו אמא במטבח... ואז פתאום ראינו שלושה אנשים עולים במדרגות... ואבא תפס אותי חזק חזק בהתרגשות ואמר לי... הנה... עכשיו עכשיו פותחים את הברית של ה'... ועכשיו כל הילדים מתחילים להתפלל חזק חזק שה' יתן כח לאמא לגדל את דוד ושנאנחנו תמיד נהיה ילדים טובים... ושיענקי יגדל תלמיד חכם גדול... ואז יענקי ראה איך שהדלת נפתחה וכולם עוצמים את העיניים בכוונה ומתפללים וגם הוא התפלל חזק חזק שאבא יוכל להמשיך ללמוד הרבה הרבה תורה... ושסבא יהיה בריא וכו'...

נחזור לשנת התשע"ט אמא סיימה את הסיפור בגינה ונתנה לשלוימי את הביס האחרון ואמרה לו בשקט: שהיום אנחנו מאוד עצובים... כי בית המקדש נחרב... ויענקי כבר לא יכול להגיע עם אבא לבית המקדש... **ואתה יודע למה??? כי יענקי כל הזמן היה רב עם רותי... הוא לא הסכים לוותר לה בבימבה... הוא כל הזמן לקח לה את המשחקים... וגם רותי לא ויתרה ליענקי... וה' עשה נו נו נו ליענקי ולרותי... תפסיקו לריב... צריך לוותר... מי שלא מוותר... אני לא מרשה לו לבא לבית המקדש... ויענקי לא הקשיב לה'... הוא המשיך לריב כל הזמן עם רותי... ואז ה' אמר ליענקי... אני יותר לא מסכים לך שתבא אלי... אני לא רוצה את היונה שלך... כי אתה לא מוותר לרותי... אבל יענקי המשיך ולא הקשיב... ואז ה' נעל את הדלת של בית המקדש... ויום אחד יענקי שוב הגיע לבית המקדש וראה שהדלת סגורה!!! יענקי התחיל לבכות... ה'... באתי אליך עוד פעם עם יונה... אני רוצה לתת לך מתנה... תפתח לי את הדלת... יענקי עמד כל הלילה בחוץ ובכה... ה'... תפתח לי עוד פעם את השער... אני רוצה להגיד לך שלום... אבל ה' אמר: **לא יענקי!!!** אתה לא ויתרת לרותי בנדונה... ולכן אני לא מוכן שתבא אלי!!! תחזור עכשיו בחזרה הבייתה ותעשה שולם עם רותי... תוותר לה... תתן לה במשחקים... וגם אם היא לוקחת לך... אל תרביץ... ואם באמת תהיה ילד טוב ותתחיל לוותר לילדים בגן... אז אני רוצה שתבא אלי עוד פעם... ויענקי חזר הבייתה עצוב... כל הדרך הבייתה הוא בכה... ה' לא פתח לי את הדלת... ה' השאיר אותי בחוץ... גם היונה הייתה עצובה והיא בכתה כל הדרך יחד איתו... אבל כשיענקי הגיע הבייתה הוא החליט: זהו!!! מהיום אני מוותר לרותי... וגם רותי שמעה שה' סגר את הדלת... וגם היא החליטה שהיא מוותרת לדוד הקטן... ומאז יענקי כל הזמן משתדל לוותר... אבל לפעמים הוא שוכח!! והוא שוב לא מוותר... וחבל... כי ה' כבר כ"כ רוצה שיענקי יבא אליו... אבל כל זמן שיענקי מרביץ לחברים בגן וכל הזמן רב ה' לא פותח לו את הדלת...**

עד כאן הסיפור... תם ולא נשלם... מה שבטוב: אם את הסיפור הזה אנחנו נספר ליענקי שלנו בגינה הוא יבין... והוא יתחיל לוותר ובעז"ש הוא עוד יביא את האגולה... **אבל מתי אנחנו נבין את זה??? כתבתי בכותרת שהפעם הסיפור הוא ברמה של גן... הלוואי!!! הלוואי וזה היה סיפור ברמה של גן... אנחנו נמצאים עמוק עמוק בתוך הגן הזה... אז לי אמנם לא קוראים יענקי ולך גם לא קוראים רותי... וגם המשחקים והנדנדות שלנו הם טיפ טיפה שונים... אבל ממש לא בהרבה... ולמרבה הצער שם בית חיינו תקונו!!! שם הדלת סגורה!!! בא יענקי... בא תעזור לנו להבין עניין... אתה תשתדל מהיום לוותר לרותי... ואנחנו ההורים בעז"ש נשתדל ללמוד מך גם לוותר... ולתקן את השנאת חיים שיש בינינו... ואם נראה אותך מחר שוב מרביץ מכות לדוד... ושוב מתכסה איתו... לפחות נדע מה עובר על אבינו שבשמים כשאנחנו עושים את זה... כשזה יגמר בבכיות כמו תמיד... ואז תגיע לבכות אצלי, ומרוב כעס אתה תקלל את דוד עם כל אוצר הקללות שהבאת איתך מהחידר... ואני אכעס עליך ואעניש ואשתיק אותך... לפחות אני אדע מה עובר על אבינו שבשמים כשאני מדבר בגנותו של אחד מבני... מה שבטוב יענקי... נישא תפילה שתחינה עינינו בשובר לציון ברחמים... ועד אז זה תלוי בנו... רק בנו... הנה זה עומד אחר תלנו... יהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו.**

טיפ נקודתי לשוכרים דירה בין הזמנים ולא

דווקא!

באמת לאו דווקא!!! הטיפ הזה הוא משמעותי בעיקר בהרבה סיטואציות אחרות בחיים... **לדעת להגיד**

תודה!!!

אנחנו החרדים... היות ואנחנו רגילים למעשה חסד ונתינה... אז תקוע לנו בראש שמי שעושה טובה באמת צריך להכיר לו טובה ולהגיד לו תודה... אבל מי שהעיז לבקש כסף והוא אילץ אותי לשלם כסף ועוד שילמתי יקר... והיה לי קשה להוציא את הכסף מהכיס... והנה... כעת הוא לקח את הכסף עצמו והוא צוחק כל הדרך אל הבנק... אז הוא עוד רוצה לקבל ממני תודה??? למה??? שישכח מזה!!! נכון???

אז זהו שאני רוצה להקריא לך פסוק נדיר שכתוב במשלי... שאתה מסתמא לא מכיר אותו: **"רע רע**

יאמר הקונה ואחל לו אז יתהלל!!" (משלי כ') מה כתוב בפסוק הזה? אומר רבינו יונה: **לעסקים יש שפה**

משלהם!!! השפה של העסקים היא שפה לא יפה... שפה שלילית... ניקח את הדוגמא הזוטריית ביותר... אני מפרסם את הדירה שלי לקייט... ואני רוצה עליה

500 שקל ללילה... (אל תדאג... אני לא משכיר) אתה כעת מתקשר אלי ושואל: יש נוף לים?? לא!! כמה מדרגות יש?? 60? לא!! הדירה שלך לא שווה 500 שקל ללילה. בקיצור: אתה מחפש את כל החסרונות האפשריות שיש בדירה שלי בשביל להוריד את המחיר...

סליחה... אתה יודע שזה מעליב אותי?? אתה כבר חמש דקות מונה בפני את כל החסרונות של הדירה שלי... נראה לך שזה יפה??? אבל לא!!! זכותך!! כי זו השפה של משא ומתן!!! **רע רע יאמר הקונה!!!** בן אדם שקונה

משהו... הוא כעת נמצא בעמדה כזו שהוא צריך להתמקח על המחיר... ובשביל להוריד מחירים צריך להצביע על רע רע... על כל הדברים הרעים שיש במקח... אין מה לעשות!!! אפילו רבינו יונה החסיד מצדיק את

השפה הרעה הזו... כי זו שפת העסקים- **רע רע יאמר הקונה!!!** אבל יש המשך... **ואחל לך???** נגמרו? סיימת את המשא ומתן? החלטת שאתה הולך על זה? **ואחל לו**

אז יתהלל!!! עכשיו תהלל את המקח!! סוף סוף אם החלטת שאתה הולך על זה... אני סומך עליך שיעשית את השיקול שלך והחלטת שבסופו של דבר זה כן משתלם... כלומר: כנראה שזה לא רע רע כמו שבאמת הצגת את זה במשא ומתן... אז בבקשה... עכשיו תהלל את המקח... עכשיו תגיד מילה טובה... תגמור את זה יפה... **נכנסת**

למונית... והוא רצה מחיר מופקע... עשית מרפקים... התווכחת איתו בתקיפות... אמרת לו שזה לא שווה את הכסף... זה לא משתלם... ולא צריך... הייתי לוקח מישהו אחר... היה ביניכם אוירה לא נעימה... ובסוף הוא התקפל... יופי! הוא נכנע? אתה יצאת החזק?? עכשיו

בסוף הנסיעה מותר להגיד תודה!!! תגיד לו שזה כן היה משתלם!! שזו הייתה נסיעה טובה!!! אל תשאיר אותו עם האוירה המרירית של המשא ומתן ולמה?? כי תתפלא לשמוע!!! אבל גם נהג מונית... הוא לא מחפש לך רק רק את הכסף שלך... יש פה גם בן אדם שעשה לך שירות כל הדרך ודווקא מאוד איכפת לו לשמוע שהיה לך טוב בנסיעה... **ההובלות שהעביר לך את הדירה... נכון**

שהוא עושה את זה בשביל פרנסה... אבל אחרי שהוא כבר עבד וקיבל את הווימת שלו... כעת חשוב לו לשמוע שאתה מרוצה... תגיד מילה טובה... המשכיר של הדירת קייט שלך... נכון שהוא השכיר לך לצרכי פרנסה... הוא צריך את ההכנסה מהצד הזה בשביל ההוצאות של החגים בעוד חודש וחצי... אז מה... לכן הוא חושב רק רק על כסף... הוא גם בן אדם שיש לו דירה והוא נותן לך אותה וחשוב לו שתהנה... אז מותר להיות בן אדם ולהגיד תודה... (כמובן שאם יש טענות זה משהו אחר... אנחנו מדברים כשאין לך תרעומת או טענה רשמית... מה

אכפת לך להשאיר הרגשה טובה...) סוף סוף לא הכל זה כסף... וטוב לדעת את זה...

מישהו סיפר לי על איזה אוטובוס גדול בצבע ירוק... שמדי יום מגיע בהתנדבות לוקח אנשים עם כל הלב מעיר לעיר... אמנם בסוף היום הוא צריך להתפרנס... אבל כ"כ חשוב לו שלכולם יהיה טוב... קוראים לאיש הזה: נהג אוטובוס של אגד!!! אני לא אומר לך שכל הנהגים הם כאלו... אבל אם אני יום אחד אשכיר את הדירה שלי לקייטנים... אני מבטיח לך שזה מה שאני אהיה. ודו"ק.

הבן יקיר לי אפרים... אין גבול לאהבה הזאת!!!

ליל תשעה באב הראשון זה היה הלילה הזה שעם ישראל בכו בכיה של חינום... ולא רצו לעלות לארץ ישראל... והקב"ה העניש אותם ואמר להם: אתם בכיתם בכיה של חינום ואני אקבע לכם בכיה של דורות... **ויש פה שאלה מאוד מאוד פשוטה שכל אחד אמור לשאול אותה:** עם ישראל בוכים... לא רוצים לעלות לארץ ישראל... רוצים להישאר כאן במדבר... ככה??? ככה??? ככה אתם רוצים??? אני מעניש אתכם!!! מה העונש??? שאתם באמת תשארו כאן ולא תכנסו לארץ ישראל... רבש"ע: הרי זה **בדיוק** מה שהם רצו... הם לא רצו להיכנס לארץ... הם רצו להישאר במדבר... והנה... הם קיבלו את זה על מגש של כסף!!! הם השיגו את מבוקשם!!! דידן נצחו!!! בכינו... התעקשנו... והנה קבלנו... אז למה זה נקרא בכלל עונש??? אה... חשבת פעם על השאלה הפשוטה הזו???

התשובה על השאלה הזו מאוד מאוד מוכרת מהזוית החינוכית:

לפעמים אני רואה בחור שנמצא במצוקה... הוא צריך עזרה... משווע לעזרה... מתחנן שמישהו יבא ויתעניין בו... ואז אני מגיע אליו ומתחיל לדבר איתו... לדובב אותו... אני מנסה לעזור לו... **אבל הוא עושה עלי פוזות!!!** (ואפילו "יורד עלי וצוחק עלי" מאחורי הגב...) אני כבר מסכם איתו שאני אתפנה אליו ביום פלוני ואני אדבר איתו... והוא מברזז... לא מגיע... אני כמעט מתחנן אליו... בא... נדבר... עד שהוא עושה לי טובה... וסו"ס הוא מגיע... ומה האמת??? מה... הוא באמת עושה לי טובה שהוא מוכן לדבר איתו? **ממש לא!!!** הוא "ממממת" שאני אדבר איתו... הוא מצידו רוצה עכשיו לרוץ אלי לדבר איתי... (מאוד קל לזהות את זה)... מה העניינים שלו צועק: אנא... רק תקשיב לי... רק תתעניין בי...

רק מה??? למה הוא דוחה אותי? למה הוא עושה עלי פוזות??? כי חלק **בלתי נפרד** מהמצוקה שלו שהוא רוצה להרגיש **שבאמת אכפת לי ממנו!!!** לכן הוא דוחה אותי פעם אחר פעם... כי הוא פשוט מזמין לשמוע ממני **עוד פעם** ועוד פעם שאני רוצה לדבר איתו... הוא רוצה להרגיש שיש לי באמת רצון כנה ואמיתי לעזור לו... (וכאן מתחילה השאלה החינוכית הנקודתית לגופו של עניין... עד כמה זה נכון לרדוף ולהתרסס אליו? האם זה נכון להתעלם מהדחייות ולקבל אותה בהבנה ולהמשיך להתרסס אליו... אני שאני עושה פה נזק חינוכי שהוא מתרגל לסחוט יחס ותשומת לב בצורה שלילית (שבמשך החיים הרי הוא לא יקבל את זה)... ואני כעת סתם מרגיל אותו לזה... ואני הורס אותו??? זה כבר שאלה נקודתית) עכ"פ ברוב הפעמים שצעיר מתנגד ובוכה ובוטט... לא... לא רוצה... זה הרבה יותר **פן** מאשר **לא!!!** ה"לא" הוא אומר אני רוצה את זה--- אבל עם קצת יותר חיוביים ונשיקות... עם קצת יותר אהבה... והחכמה הגדולה היא לזהות את זה ולא להתבלבל!! זה א' ב' של התמודדות מול נוער...

וזה בדיוק הסיפור בחטא המרגלים... עם ישראל לא רוצים לעלות לארץ ישראל... מה... הם באמת לא רוצים?? אם הם באמת באמת לא היו רוצים... אז העונש להישאר שם... זה בכלל לא היה עונש... זה היה "דידן נצח" אחד גדול... אלא מאי?? **הם רצו!!! ועוד איך הם רצו לעלות לארץ ישראל...** אבל הם רצו את זה עם עוד כמה חיבוקים על הדרך... הם רצו שאבא שבשמים יקבל אותם ויכיל אותם וימשיך לאהוב אותם למרות שהם מתנגדים לו... ואז הקב"ה פתאום שינה את הטון ואמר להם... אה... אתם לא רוצים... אז לא צריך... תשארו פה!!! הופה... ברגע שהעונש הגיע... אז לפתע צפו ועלו הרצונות האמיתיים... אנחנו כן רוצים לעלות!!! פתאום מגיעים המעפילים ומגלים מסירות נפש גמורה שהם מוכנים לסכן את עצמם וללכת לארץ ישראל אפילו שמשא רבינו אומר להם במפורש ש"היא לא תצלח..."

ואגב: זה אחד מהשיטות בחינוך!!! רוב הפעמים שילד לא רוצה משהו... העונש החינוכי הטוב ביותר זה פשוט להסכים איתו... אה... אתה לא רוצה לאכול??? אין בעיה... תצא... תצא מהמטבח... תצא החוצה... אל תאכל... כל טוב... שלום... ואז אתה תראה איך הוא פתאום נדבק לרצפה ולא מוכן ללכת... פתאום הוא מסתבך עם עצמו... ופתאום הוא בעצמו מגלה איך שהוא בעצם רוצה לאכול... רק עם עוד כמה חיבוקים על הדרך...

וינסו אותי זה עשר פעמים!!! מה פירוש שעם ישראל ניסו את הקב"ה?? מה זה לנסות את הקב"ה?? הענין הוא פשוט מאוד: הקב"ה אומר לי שהוא אוהב אותי!!! מי אמר?? אולי לא?? וגם אם הוא אוהב אותי... כמה??? כמה הוא אוהב אותי?? עד עכשיו הייתי ילד טוב ועשיתי כל מה שאבא מבקש... אז לכן הוא היה נחמד איתי... אבל האם הוא אוהב אותי באמת באמת?? איך אני אדע?? ואז אפריימקה מתחיל למתוח את החבל... הוא מתחיל לעשות קצת בלגן... והוא כבר פחות מספק את ה"סחורה" והוא בודק... האם גם עכשיו אבא אוהב אותי??

כן... אבא עדיין אוהב אותי... ככה??? אם ככה אפריימקה שוב מותח את החבל בזירות... והפעם קצת יותר חזק... אפריימקה רוצה לבדוק איפה הקצה... איפה האהבה של אבא נגמרת... והפעם הוא כבר מתחיל לעשות נזקים... כעת אבא אמור להתרגז... ואבא מגיע ורואה ולא... לא מתרגז... כי הוא אוהב... ככה???

אפריימקה מתמלא ברגשות הומים!!! אוה... עד כדי כך אבא אוהב אותי... אבל אפריימקה מקבל תיאבון... ואני ניגש למתיחה הבאה... וכן הלאה וכן הלאה... עד הפעם העשירית שאפריימקה מותח את החבל עד הקצה... ואז אבא מתרגז ומתפרץ בחמת זעם על אפריימקה... ואז אפריימקה מבין: אה... הנה... עד כאן אהבה של אבא!!! פה הסתיימה האהבה של אבא!!! כאן זה הקצה של אהבה של אבא!!! אבא מסוגל לאהוב אותי ולהכיל את השטויות שלי עד גבול מסוים... והנה! הגענו לגבול... הגעתי לקצה... ככה אפריימקה חושב... ככה יענקי בטוח... **אבל אחרי!!! אחרי שאפריימקה קיבל את המנה**... אחרי שאבא הבהיר לאפריימקה שנגמרה החגיגה... פתאום אפריימקה שומע קול בכי מאחורי הדלת... אפריימקה הולך ושומע את אבא בוכה **הבן יקיר לי אפרים, אם ילד פשעונים כי מידי דכתיבו זכור אזכרנו עוה, על כן המו מעני לו רחם ארחמנו נאום ה'...**

אפריימקה עומד מאחורי הדלת ולא מאמין... אבא עדיין אוהב אותי!!!! אני הייתי בטוח שזהו... הגענו לקצה של אהבה... והנה כעת אני מגלה שאין גבול... אני מגלה שגם אחרי שמתחתי את החבל עד עד הקצה... גם כאן אבא אוהב אותי... רק מה??? הוא לא מוכן

שאני אעשה שטויות, המכות שהוא נתן לי זה לא מכות של "יש גבול..." לאהבה!!! לא!!!!!!

אלא יש גבול לשובבות!!! אני אוהב אותך ולכן אני אעצור את השובבות שלך... השובבות תפסק ואילו האהבה תמשיך...

זה עומק הסיבה למה דווקא הרגעים הקשים ביותר של החורבן הגדול!!! דווקא הם הרגעים הכי הכי עמוקים באהבה שבין קודשא בריך הוא לכנסת ישראל!!! הפסוקים הכי מרגשים ומלאי אהבה זה דווקא בספר ירמיה בשיא החורבן... **ולמה???** כי הרגע שאפריימקה מתח את החבל הכי הכי חזק... כדי לבחון האם האהבה של אבא מגיעה גם לשם... **דווקא זה הרגע של נקודת שיא במבחן**

האהבה!!! שאמנם הוא נעצר!!! אבא אמנם עצר את התהליך באיבו... אבל לא מחוסר אהבה!! **אלא מרוב אהבה!** אני לא מסכים שתשתובב... אני רוצה אותך אפריימקה... אני רוצה אותך אצלי... ולכן אני לא אתן לך לעזוב אותי יותר... ולכן הרגעים של מפגן אהבה הגדול ביותר מאי פעם זה דווקא הרגעים שהחבל הכי הכי נמתח!!!

הרגעים שהחבל הכי הכי נמתח ובכל זאת לא נקרע!!! זה הרגעים שהחבל הכי הכי הוכיח את עצמו עד כמה הוא חזק!!!

מה הפלא שברגע שנכנסו האויבים להיכל, הם מצאו את הכרובים כשפניהם איש אל אחיו... **מה הפשט בזה???** הקב"ה פונה לעם ישראל ואומר להם: מה אתם חושבים??? שיש קצה לחבל?? נראה לכם שיש גבול מסוים לאהבה שאם תעברו את הגבול הזה אז האהבה נעצרת?? **לא ולא!!!** דווקא עכשיו שמתחתם את החבל הכי חזק שיכול להיות ואני יותר לא אתן לכם לעשות את זה... זה מפגן אהבה הגדול ביותר **שאף גם זאת!!!** בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם!!

מאז שנחרב בית המקדש... התהפכו היוצרות...

כל זמן שבית המקדש היה קיים... אנחנו היינו עסוקים בלנסות את הקב"ה... אנחנו היינו מותחים את החבל... ולבחון ולנסות איפה הקצה של אהבה של הקב"ה אלינו... אבל מאז שנחרב ביהמ"ק רח"ל התהפכו היוצרות, ומאז כביכול הקב"ה הוא זה שמנסה אותנו... הקב"ה לוקח חבל של אמונה ומתחיל למתוח אותו ולנענע אותו מסוף העולם ועד סופו... הוא בודק ובוחר את גודל האהבה והנאמנות שלנו כלפיו... ולכל אחד יש את מתיחת החבל האישית שלו... והקב"ה פשוט מזמין מאיתנו אהבה!!! ואתה כבר אברך כולל... ואתה כבר מוכן להקריב למען התורה... והולך קשה עם המשכנתא... וגם כולל לא תמיד משלמים... ופתאום גם האשה הפסידה את העבודה... רבש"ע: למה???

הקב"ה מותח את החבל!!! חבל של אמונה!! הקב"ה יודע שאתה אוהב אותו... אבל הוא רוצה לגלות עד כמה!!! הוא רוצה לבחון אותך ולהעלות על נס עד כמה אתה אוהב אותו... וברגעים קשים של ימי השנאה חשבת לעצמך... מה זה ההסתרת פנים הזו... למה הקב"ה כ"כ כועס עליי? אבל לא!!! זה לא ימי שנאה... אבל ההיפך הגמור!!! זה ימי אהבה!!! נכון שאתה מרגיש כעת ימי שנאה... אבל הקב"ה מזמין כאן אהבה!!! אל דאגה... זה לא ימשיך כך... הקב"ה בשלב מסוים ישחרר את החבל וירעיף עליך סייעתא דשמיא וברכה בכל מעשה ידיך... אבל את האהבה שהפגנת לו באותם ימי שנאה את זה הקב"ה לעולם לא ישכח לך... זה מה שכתוב: **גם אלה תשכחנה-- ואנוכי לא אשכחך!!!** אתה **תשכח** את ימי השנאה שעברו עליך... אבל הקב"ה **לא ישכח** את מפגן האהבה שנתת לו באותם ימים...

אתה מחכה לשידוך... מחכה לילדים... וזה קשה... זה מר... והקב"ה מותח חבל של אמונה... עוד חודש ועוד תקופה של המתנה ולבנתיים אין... אל דאגה!!! החבל הזה ישתחרר בקרוב והישועה בא תבא... **גם אלה תשכחנה**... הימים הקשים והשנואים האלו עוד ישכחו ממך... אבל **אנוכי לא אשכחך**... את מפגן האהבה שנתת לקב"ה באותם ימים שנואים... את זה הקב"ה לא ישכח לך לעולם!!! זכור: כל יום קשה שעבר עליך... אחרי שהוא כבר עבר... תדע לך שאתה עוד תשכח את היום הקשה הזה... כי אתה בשר ודם... אבל הקב"ה לא ישכח לך את מבחן האהבה שהוא בחן אותך ומצא את לבבך נאמן לפניו גם ביום כזה קשה... אצל הקב"ה זה נרשם באש שחורה ע"ג לבנה... זכור תזכור: אנחנו על מבזבזים זמן!!! **כל יום של שנאה הוא מבחן אהבה!!!** המבחן יום אחד בא לא סיומו... אבל התוצאות נשמרות אצל הקב"ה ונכתבות בספר זכרון לפניו לנצח נצחים...

יש רגעים של מושבה... רבש"ע: למה אתה מנסה אותי בקשיים?? וכי יעלה על הדעת שאני אבגוד בך?? הרי גם אם לא תתן לי ולא תושיע אותי הרי "וכל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך..." אז מה העניין להמשיך לחכות ולהמתין מלהושיע אותי??? מה התשובה??? הקב"ה יודע!! הקב"ה יודע שאתה אוהב אותו ואתה נאמן אליו... **אבל הוא רוצה לשמוע את זה עוד פעם!!!** יש לאבא שבשמים כ"כ הרבה נבראים שלא מכירים בו כבורא עולם... לא מוכנים להמליך אותו... כמה אנשים יש לו כמון... שעומד ומכריז שוב ושוב ה' מלך!!! האם אתה מוכן להכריז את זה עוד כמה פעמים??? אל דאגה... אני לא אשאר לך חייב... אני אחזיר לך אהבה ככל כפליים... אבל לבנתיים **ברגע קטן עזבתך וברחמים גדולים אקבצך**... אני מותח את החבל לרגע... אני רק מזמין עוד אהבה... אני מזמין עוד עולמות של אהבה... שעליהם אני כביכול אתחייב להחזיר לכם "אהבת עולם" אהבתך... כדי שתהיו בעלי ההטבה של אהבתי לנצח נצחים!!! כדי שתקבל את האהבה הנצחית מצידי בדיון!!! אז תן... תן לי עוד נאמנות... וברחמים גדולים אקבצך...

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גודגיה זיע"א

להצלחת צבי בן יפה ודעייתו ובי"ב הי"ו	לע"נ רבינו חיים בן עטר זיע"א דברים		לע"נ רפאל בן פרוחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון	ט' באב תשע"ט, ירושלים		לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי			לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בן מול ז"ל	6:52	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לדפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	8:07	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לדפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	8:43	רבינו תם	לע"נ אירון מרים בת דוולאת ע"ה

יוסף עליכם ככם אלף פעמים, ויברך אתכם כאשר דבר לכם: זו משלי היא (רש"י). מה פירוש „זו משלי“? אלא זו משלי, והחשבון של אלף פעמים ככם אפשר להסביר כך: פעמיים נתברך משה רבינו מפי הקב"ה: במעשה העגל, אמר הקב"ה למשה: „ואעשה אותך לגוי גדול“, ובמרגלים — „ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו“, ואמרו חז"ל: כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה, אפילו על תנאי לא חזר בו, ומובא בחז"ל, שמידה טובה מרובה ממדת פורענות, ומפרש רש"י, מרובה על חמש מאות, אם כן, היו למשה שתי הבטחות מהקב"ה להרבות את זרעו, כל אחת ת"ק פעמים, „ככם“ ביחד הרי אלף פעמים, ומשה רבינו לפני מותו העניק ברכה זו לישראל, כמתנת פרידה, וזו הכוונה משלי, — משלי אני גותן ברכה זו לישראל, אבל ויברך אתכם כאשר דבר לכם. (עיטורי תורה).

מספרים על ממצואו של משחק השחמט, שאמר לו מלך פרס: לאות הערכה על המשחק הנאה שהמצאת, הנני מוכן למלא כל בקשה שתבקש ממני. גענה הלה ואמר לו: ינתנו לי גרגירי חיטה אשר מספרם יוכפל כמספר ששים וארבע המשבצות של לוח השחמט, היינו: נתחיל בגרגיר אחד, שני גרגירים, שנים כפול שנים, ארבע כפול ארבע, וכן הלאה וכן הלאה. לכתחילה צחק המלך בשמעו את בקשתו, „הפעוטה“ של הממצוא, אולם לאחר כך התברר, שבכל המדינה אין מספר כה גדול של גרגירי חיטה, כפי שיצא החשבון לבסוף.

הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם: אמר ר' ברכיא בשם ר' חנינא, צריכין הדיינים שיהיו בהם שבע מידות: — חכמים — נבונים — וידועים — אנשי חיל — יראי ה' — אנשי אמת — שוגאי בצע — ולמה לא נכתבו שבע כאחת, שאם לא נמצאו משבע מביא מארבע, ואם לא נמצאו מארבע מביא משלוש, ואם לא נמצאו משלוש מביא מאחת, ככתוב: „ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל“, מכאן ההוכחה שלא מצא רק אנשי חיל, מכל שבע המידות. (עיטורי תורה).

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

קידוש השם של המדפיסים מסלויטה

אמצעי במלחמתם בקדשי ישראל. נקל להבין כי בית הדפוס בסלויטה, שהדפיס ספרים חסידיים, היה לצנינים בעיני המשכילים. הם עשו הכל כדי להשמיץ את הדפוס ובעליו באוני הממשלה ובמאמציהם אלה לא גרתעו אפילו מדברי הלשנה נבזים ביותר.

ההודמנות להיפרע מבית הדפוס של סלויטה ניתנה למשכילים, כאשר ארע במקום מקרה טרגי: אחד הפועלים היהודיים של הדפוס, כורך לפי מקצועו, ששתה הרבה והיה תמיד שיכור, תלה את עצמו במצב של חוסר-הכרה ומת. ה"משכילים" נאחזו במקרה טרגי זה והסיתו את פקידי הממשלה הרוסית, באומרם כי החסידים ה"חשוכים" רדפו יהודי זה עד מוות. הם הוסיפו ואמרו כי בית הדפוס בסלויטה מהווה מבצר של כוחות החושך, המפריעים לממשלה במאמציהם הכנים והרצויים להביא קצת אור וקידמה לחיי ההמונים היהודיים.

הממשלה ניצלה את ההודמנות. ניתנה פקודה לעצור את האחים, שמואל-אבא ופנחס שפירא ולפתוח בחקירה נגדם. את אביהם לא עצרו בגלל גילו המופלג. האחים הובאו לקיוב, כשהם עצורים בנחושתיים ונכלאו בבית הסוהר, יחד עם פושעים פליליים מהסוג הגרוע ביותר.

במשך שלוש שנים נמשכה החקירה. במשך כל הזמן הזה ישבו האחים בציווק, כבולים בידיהם ורגליהם, ונשאו את יסוריהם בדומיה. למען התורה והחסידות הם היו מוכנים לכל קרבן ולא עוד אלא ראו זכות לעצמם להיות מעונים, בדיוק כמו צדיקים ואדמו"רים רבים לפניהם. ר' פנחס היה שרוי תמיד בשמחה. הוא נהג לומר כי כתוב בתורה "והיית אך שמח", אפילו כאשר המצב הוא "אך", כלומר אינו מזהיר ביותר, כי מה דעביד רחמנא לטב עביד...

סוף-סוף יצא פסק-הדין שהיה אופייני באכזריותו: שני האחים שפירא נידונו ל"קאסטרווי", היינו שהיו צריכים לעבור בין שתי שורות

בסלויטה שברוסיה היה פעם בית-דפוס עברי גדול שהתנהל על ידי משפחה חסידית. בעלי הדפוס היו: ר' משה שפירא, ראש המשפחה ושני בניו ר' שמואל-אבא ור' פנחס. השניים שהיו חסידים ואנשי מעשה, נמנו על צאצאי המגיד הקדוש מקוזניץ, שהיה תלמידו של הבעל-שם-טוב. בבית הדפוס שלהם הם הדפיסו אך ורך ספרי קודש: חנ"ך תלמוד, פוסקים, ספרי מוסר וחסידות.

היה זה בימי הצאר ניקולאי הראשון (1855 — 1825) שונא-היהודים המובהק, שהשתדל בכל כוחו להביא את היהודים לידי טשטוש זהותם, עד כדי שמד ממש. הוא היה גם בעל הגזירה הנוראה של ה"קאנטוניסטים" (1827) לפי יל-דים יהודיים רכים נקרעו מחיק הוריהם, גוייסו לצבא הרוסי למשך 25 שנה, הורחקו מביתם ואולצו לנתק קשריהם עם היהדות.

עד כמה שזה לא יאמן, עובדה היא כי נמצאו מנהיגים יהודיים מסויימים, ה"משכילים" הרוסיים, לשימחה, שביקשו לבולל את היהדות הרוסית במסוות של "חינוך" ו"השכלה" — שע-בדו יד ביד עם הממשלה הצארית וניסו לכפות על היהודים שישלחו את בניהם לבתי הספר הכלליים בהם למדו כל מיני לימודים אסורים או מיותרים. מאליו מובן כי מנהיגי הדור ובראשם הרבי מליובאוויטש דאז, רבי מנחם מנדל בעל ה"צמח צדק", וכמו כן הגאון רבי יצחק מוולוז'ין, התנגדו בכל כוחותיהם לנסיונה של הממשלה לכפות על ילדי ישראל חינוך לא להם, ועשו הכל כדי להפר את עצת ה"משכילים" ולקלקל את מחשבתם.

במיוחד ראו ה"משכילים" בחסידים את אויבם העיקרי ואת המכשול הראשי להפצת השכלה כללית. החסידים היו בעיניהם בחינת "יסודות חשוכים" שאינם נותנים להחדיר קרן, "אור", היינו ההשכלה הכפרנית, לבתי ישראל. הם היו עשויים ללא חת ולא גרתעו משום דבר ולא בחלו בשום

אותו באכזריות חימה, אך הוא עמד על עמדו ולא זו.

בראותו את הגבורה הבלתי רגילה של היהודי, נתן האתראי על ביצוע גזר-הדין פקודה להפסיק להכות והוא בעצמו ניגש, הרים את הכיפה ושם על ראשו של ר' פנחס. אז הוא המשיך ללכת ועשה את הדרך שלוש פעמים. שבור ונבדס הוא הובל לבית החולים אך נשאר בחיים, אם בעינו אתה, שנחבלה, נשאר עיוור.

גם ר' שמואל-אבא עבר את ה"קאסטרווי" שלוש פעמים, באותה רוח גבורה כמו אחיו. אולם אביהם הזקן, ר' משה, לא יכול היה לסבול את הכאב שגרם לו המשפט וכל הכרוך בו והוא נפטר באותה שנה.

החסידיים בסלנויטה וקורץ אספו כסף רב והצ" ליהו לפעול כי השלטונות ימירו את צו הגירוש לסיביר למאסר-עולם בתוך מוסקבה גופא. כמעט 17 שנה ישבו שני האחים בכלא, עד אחרי מות ניקולאי ועליית הצאר אלכסנדר השני על כס המלוכה. אז הם זכו לחנינה ושחררו.

שבורים ורצוצים מבחינה פיזית חזרו האחים שפירא לעירם. יהודי סלנויטה קיבלו אותם באהבה ויראת-כבוד. ר' שמואל-אבא חי עוד שמונה שנים אחרי שחרורו מהכלא ונפטר. ר' פנחס נפטר בשנת תרל"ב (1872).

זמן רב אחרי כן סיפרו אמהות יהודיות ליל-דיהן על גבורתם הנפלאה של שני האחים המד-פיסים מסלנויטה שקידשו שם שמים ברבים.

חיילים קוזאקים שבידיהם פרגולים והללו מצ-ליפים על גבם החשוף 1500 הצלפות. אם אחרי כל זה עוד יישארו בחיים, יישלחו לסיביר לכל ימי חייהם.

בערב ראש חודש אלול תקצ"ט (1839) בוצע גזר-הדין. בכרך השוק הרחבה נעמדו שתי שו-רות קוזאקים, 250 חיילים בכל שורה ובידיהם פרגולים ומגלבים. על האסירים היה לעבור שלוש פעמים בין השורות ולספוג את מכות הרצח שיומטרו עליהם. קהל גדול התאסף במקום, כדי להזין עיניו במחזה האכזרי. האסירים הובאו האשמה וגזר-הדין-הוקראו והם החלו להתוכח בניגהם מי יהיה הראשון שיעבור בין השורות. כל אחד רצה להיות ראשון, כדי שלא יראה את אחיו בסבלו. ר' שמואל-אבא טען כי הוא הבכור ולכן הוא צריך להיות הראשון ואילו אחיו, ר' פנחס, ביקשו בדמעות בעיניו להגיה לו להיות ראשון. לבסוף וויתר ר' שמואל-אבא "לטובת" אחיו הצעיר.

הסירו ממנו את כל בגדיו העליונים, רק את הכיפה הירשו לו להשאיר על ראשו. אחרי שהו-דיע כי בלי הכיפה אינו זו אפילו צעד אחד. קשרו את ידיו לאחור והוא החל ללכת בין שורות החיילים האכזרים בקומה זקופה, ומבלי להניד עפעף. גופו התנדנד ונודעזע אחרי כל מכה שהונחתה עליו. פתאום הוא נעצר ולא המשיך ללכת. הסתבר כי הכיפה נפלה לו מהראש וב-ידיים קשורות לא יכול היה להרימה. הם היכו

שמע בין אחיכם ושפטתם צדק: שאלו את ר' יוחנן אייבשיץ ביום שנכנס למצוות: הרי עד עכשיו לפני שמלאו לך שלוש עשרה שנה, לא היה לך יצר הטוב, ורק היצר-הרע מצא לו מסילה ללבך הרך, אם כן איך יכולת לו? ומה עשית כשבא היצר לפתותך לעבירה? ענה הנער: כשבא לפני היצר הרע לפתותני, השבתי לו תשובה ניצחת, הזכרתי לו מאמר חז"ל על הפסוק, "שמע בין אחיכם ושפטתם צדק" ואמרו חז"ל: "הרי זו אזהרה לבית דין שלא ישמעו דברי בעל דין קודם שיבוא בעל דין חברו" ומתוך הלכה פסוקה זו, הייתי משתיק את היצר-הרע, כי הייתי דורש ממנו להפסיק את פיתויו, שהרי אסור לי לשמוע טענת בעל דין אחד, שלא בפני בעל דין חברו. אם כן חייב לחכות עד שיבוא גם היצר הטוב לטעון את טענותיו, ואז אדע להחליט עם מי הצדק, וכך ניצלתי ממנו.

הבו לכם אנשים חכמים נבונים וידועים: וידועים — חביבים, מלשון "כי ידעתיו" לשון חיבה, תבחרו לכם דיינים כאלה, שיהיו חביבים ומקובלים על הציבור.

שבת ט' אב התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:14	20:04	20:56
19:12	20:02	20:53
19:14	20:04	20:56
19:12	20:02	20:53

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת דברים

מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

תורה בטהרה פעם הגיע לשיבתו של המקובל הרב **מרדכי שרעבי** זיע"א, אדם שעסק בתורת הקבלה באוניברסיטה ר"ל. הקשיב לשיעורו של הרב ולא הביין מאומה. נכנס אל הרב וביקש שיסביר לו מדוע **לא הביין** את השיעור. הסביר לו הרב שאין כל ערך ללימוד הקבלה באוניברסיטה. לימוד זה- הבל הוא. כשנוכח אותו אדם שבזבו את ימיו על **הבל ורעות רוח**, פרץ בבכי מר וביקש מהרב שידריך אותו ללמוד תורה בטהרה.

כשהגיע חכם **מונחם מנושה** זצ"ל לירושלים החל לתור אחר מלאכה שיעסוק בה, כדי להחיות את נפשות בני ביתו, ועבור תשלום שכירות על הדירה בה התגורר, ביקש ומצא את **עבודת השמשות** בשיטבלאך של שכונת "בית ישראל" שהיה סמוך לביתו. שטיבלאך זה כלל חצר גדולה ובתוכה מבנה בן כמה חדרים שפתחם לחצר, וכל חדר שימש כמקום תפילה בפני עצמו.

באחד מבתי החצר גר הגאון הקדוש המפורסם רבי **עושון אהרון פולונסקי** המכונה **הגאון מטעפליק** זצ"ל- רב השכונה.

השכר היה מועט ו**הספיק בקושי** לשכירות הדירה ולמצרכים בסיסיים כלחם, סוכר, ורק בחודש תשרי היה להם עופות לערב כיפור ולהג הסוכות, מה"כפרות" שקיבלו מאנשי השכונה.

שאלו את החכם: מפני מה חכמת מחברך?
אמר: מפני **שהוצאתי בשמן**, יותר ממה שהוציאו הם ביין.

גביר אחד נכנס אל רבי **אברהם-שמואל בנימין מפרסבורג**, זצ"ל וסיפר לו על אורה-חייו. כשנשאל כיצד הוא נוהג באשר למתן צדקה, השיב שהוא מעסיק **משרת מיוחד** שתפקידו לקבל את פני מבקשי הצדקה ולתת להם תרומה נאה. אמר לו רבי אברהם-שמואל-בנימין: "עיקר גדול במצוות צדקה הוא לקבל את הנוקב **במאור-פנים**, לקרבו ולעודדו.

לא די בעצם נתינת הצדקה, אלא חשוב שהיא תיעשה על-ידי בעל-הבית עצמו, בכבוד ובאהבה. "הוא שנאמר בתורה 'את העני עמך' - עליך להכניס את העני שיהיה עמך, פנים אל פנים".

זהירותו בין הזמנים...

הנקודה המרכזית בחייו התורניים הינוכיים של הרב **אליהו ראטה** זצ"ל, היתה לעסוק בתורת חסד. "תורת חסד" ביאורה, ללמוד עם אלו הזקוקים לעזרתו.

כל ימיו **עודד חירו** בחורים ואברכים לעסוק בחסד זה לשאלת אחד הבחורים לטיב החברותא שעליו לבחור לעצמו, האם לבחור במי שיוכל ללמד אותו, או מישהו בדרגתו, או פחות ממנו? פרס לפניו רבי אליהו את האני מאמין' שלו, עליו אמון היה כל ימיו.

עדיף לך לעשות חסד בלימוד.

התורה הורתה: "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה!". אמר **האדמו"ר מגור**, בעל "אמרי אמת" זצ"ל, למרות שהדבש מתוק מאין כמוהו, **אין מתוק יותר** מאשר לקיים את מצוות התורה...

הכרה חושית **פועלת הרבה** יותר על האדם מהכרה שכלית!

למרות שהיה אומן במלאכת השחיטה והמילה רבי **אברהם יפת** זצ"ל לא רצה ליהנות מהם **ולא קיבל שכר** על המצווה שעשה ואף על שחיטת בהמות גסות שיש בזה טירחה מרובה. וביום פטירתו ראינו אשה שבאה לביתו ומיררה בבכי רבי יפת מי יתן לי בשר להאכיל את בני ביתי והתרברר שאת הבשר שקיבל אחרי השחיטה **היה מחלק** לקשיי יום ולנוקקים.

נקודה פתוחה

ככל שמשקיעים יותר, כך אוהבים יותר, כך קשורים יותר. וזה נכון לכל דבר בחיים... הכסף של האבא, והחום והפינוק של האימא, גרמו שמה יצמח מפונק שלא יעשה כלום בחיים שלו. 'ואם לא תעשה עם זה עכשיו משהו, 'הכנאדם לא ידע לעשות כלום בחיים שלו! אבא של משה לקח את העניין ברצינות, וכבר למחרת שלח את משה החוצה: 'אתה לא חוזר הביתה בלי **שהרווחת קצת כסף**. לך תתאמץ, תחפש לך עבודה כמו כולם, תרוויח כמה שקלים ותחזור! 'מה בדיוק אעשה? אבא! 'תתאמץ! תגלה אחריות! צא וחפש לך עבודה, תתרגל שלא הכול מגיע על מגש של כסף! משה לקח את התיק, העמיס אותו על כתפו בחוסר רצון מופגן ויצא החוצה. אמו יצאה אחריו. 'קח את אלו', אמרה האם, והושיטה לו כמה שטרות כסף מוגהצים, בערב תחזור הביתה תביא לאבא את הכסף. תגיד לו שהרווחת אותו בעבודה!'

משה חזר בערב, הושיט לאבא את הכסף. 'הנה, הרווחתי אבא, עשיתי כמו שרצית'. האבא הסתכל על משה, לקח את הכסף והשליך אותו לתוך האח הבוזרת. משה **נשאר אדיש**. 'תלך מחר שוב. ותתאמץ על הכסף'. אמר האבא ולא נימק. למחרת שוב חזר הדבר על עצמו, אמא נותנת כסף, משה חוזר בערב הביתה, אבא משליך את הכסף לאח, ומשה נותר אדיש. 'תלך לעבוד! תפסיק לבלות! אמר האבא גם בערב השני. משה הביין שאבא שלו יודע משהו שהוא לא יודע.

הוא הביין שאין לו ברירה והוא חייב להתאמץ ולהרוויח בעצמו. והוא עשה את זה. הוא יצא, חיפש התאמץ ומצא עבודה, הזיע, עבד קשה והרוויח. הוא חזר הביתה כשהשטרות בידו. 'הרווחתי! הוא אמר, וידי רועדות. אבא שוב תפס את השטרות בכוונה להשליך אותם לאח. 'לא! קפץ משה, 'בבקשה אבא, לא! אל תזרוק!'. **הפעם זה באמת שלך!** כל הכבוד בן! עבדת והרווחת!'. 'איך ידעת? אבא, שאל משה. 'איך ידעת אתמול שהכסף אינו שלי, שלא עבדתי עליו?'. 'פשוט מאוד', אמר האבא, 'ראיתי שלא אכפת לך, שהוא לא יקר לך מספיק, הבנתי שלא עבדת בשבילו!'.
אדם שזוכה. ל'קים מצווה ועוד מתוך נסיונות וצער. לא מוכן לימכור אותה **בשום הון שבעולם**. וחביבה עליו עד מאד. (העורך)

רביס האמינו ב-ה', אבל אצל אברהם
אבינו הייתה זו אמונה ללא סייג

בימי המהפכה הקומוניסטית מסר רבי
יוסף צחק שניאורסון מליובאוויטש
זצ"ל את נפשו כדי לקיים ישיבות
ותלמודי-תורה. **נסף על הדיפות** מצד
השלטונות, היה קשה מאוד להחזיק את
המוסדות. אחד המנהלים פנה ליהודי
עשיר, וישב רוטטוב, וביקשו לסייע
בהחזקת הישיבה. האיש אמר שהוא מוכן
לעזור לישיבה בתנאי שתיתן לו הבטחה
כי ייוולד לו בן, שכן כבר עברו כמה שנים
מאז נישואיו ועדיין אין לו ילדים.

המנהל קיבל את הכסף והעניק לו את
ההבטחה. שנה חלפה, ועוד שנה, והאיש
לא נושע. הוא החל לבוא אל המנהל
בתביעה **לעמוד בהתחייבות**.

בצר לו ניכנס המנהל אל הרבי וסיפר כי
האיש אינו מניח לו. אמר הרבי: "לך
עכשיו לאיש ואמרו לו בשמי כי בשנה
הבאה ייוולד לו בן.
אבל להבא אל תבטיח הבטחות שאינך
יכול לעמוד בהן". וכך היה, בשנה הבאה
נולד לאיש בן, בשעה טובה.

כן הדרך בכל הניסים שבתנ"ך,
לעשות כל אשר **בד האדם**
והשאר יהיה בידי שמים

בשיעור היה כמתלמד ומשמיע

לעצמו את דבריו" סיפר הגאון
הצדיק רבי **משה רזונשטיין**
זצ"ל המשגיח דלמאז"ל: בעת שמסר
רבי **שמעון שקאב** זצ"ל את
שיעוריו,

ניכר היה שלא היתה מגמתו להשמיע
חידושי תורה ולהתאמץ להטעים
דבריו כדי שיעלו לרצון לפני
התלמידים. כל עת השיעור היה
נראה כמתלמד ומשמיע לעצמו את
דבריו לראות ולהיווכח הנכונים הם
אם לא,

שואל ומסתפק **ונימלך בתלמידים**,
ונכון בכל רגע בלי קושי לחזור
מדבריו, אם יעמידוהו על האמת.

פעם אחת שבת רבינו **הבעל-שם-טוב** זיע"א
בקהילת-קודש אצל בעל-הבית, ובעל-הבית היה פרנס-
חודש. ובשבת במנחה הלך בעל-הבית לבית-הכנסת
לשמוע הדרשה מדרשן אחד אורח, והמתין עליו הבעל-
שם-טוב בסעודה שלישית שיבוא מבית-הכנסת. ובתוך
כך שמע שהדרשן **מלשין על ישראל**, ורגז הבעל-שם-
טוב ואמר לגבאי שילך ויקרא לבעל-הבית, וגילה הגבאי
לכמה אנשים שרגז הבעל-שם-טוב על הדרשן.

וראה הדרשן שבאולם נשמעים אחד אחד, ופסק
מלדרוש. וביום מחר בא הדרשן להבעל-שם-טוב ונתן לו
שלום. ושאל אותו מי הוא, ואמר: אני הדרשן, מפני מה
רגזתם עלי? קפץ הבעל-שם-טוב ממקומו **חלגו דמעות**
מעניו ואמר: אתה תדבר רע על בר ישראל?! תדע שבר
ישראל הולך כל יום ליומא דשוקא, ולעת ערב שנוגה לו
מתחדד ואומר: אוי לי שאעבור זמן מנחה! והולך לבית
אחד ומתפלל מנחה, ואינו יודע מה שמדבר,
ואפילו הכי מזדעזעים שרפים ואופנים מזה.

"אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזה..." -
פירש **האדמו"ר מסלונים** זצ"ל, אם אדם מרגיש
שהוא נתון משלו, יש לבזו לו, כי מי שמרגיש שהכל
של הקב"ה שנתן לו חלק, **אין בוים לו**...

לאחר שרבי **אליעזר מביאליסטוק** זצ"ל
התאלמן מאשתו, סבל עוני ומחסור,
אך לא רצה לקבל עזרה מבני-אדם.
אחד מעשרי החסידים החליט **לדאוג למחסורו**. מה
עשה? הוא ידע שרבי אליעזר יושב בבית-המדרש, הכין
אפוא סעודה והביאה לבית-המדרש. הכינו לרבי אליעזר
מנה נאה והגישוה לו. נטל רבי אליעזר את המנה
והניחה בצד, עד שיגמור את שיעורו.
כשסיים ללמוד, ניגש למקום שהניח שם את המנה,
ומצא **שחתול קדמו** וחיסל הכול. חייך רבי אליעזר:
"אם הקב"ה אינו רוצה להשביע את אליעזר, גם
נדיבות-ליבו של גביר אינה מועילה..."

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבוה

**שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה (תהלים צ, טו),
נכנסנו לחודש אב שעתיד להיות אב לכל החודשים, לגדול הטובות
שעתידים להיות בו.**

בראש חודש אב נפטר **אהרון הכהן**, עמוד השלום, אוהב שלום ורודף שלום
אוהב את הבריות ומקרבן לתורה (אבות פ"א מ"ב).

על אהרון הכהן נאמר **ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל** (במדבר כ,
כט) ודרשו רבותינו (אבות דרבי נתן פרק י"ב ד"ה אוהב שלום) שכולם בכו
בפטירתו של אהרון, אנשים נשים וטף, וזאת מפני שהועיל לכל עם ישראל
בהשכנת השלום והאחוזה, שזהו העיקר, לא מיצא הקב"ה כלי מחזיר ברכה אלא
השלום (עוקפין פ"ג מ"ב). אהרון הכהן היה הכלי של עם ישראל להחזקת
השלום, הוא העליון להסיר את המחיצות שהיו בין יהודי ליהודי, בין איש לאשתו,
בין שכן לשכנו ובין אדם לחברו.

ישנו מחיצות שנוצרות בין בני אדם, הרבה פעמים אלו מחיצות הנובעות מדמיון
שמדמיון האדם, "תראה את פלוני שעשה כך, הוא התכוון לעשות כך וכך, תיזהר
ממנו", ואלויבא דאמת יכול להיות שלא הייתה בליבו שום כוונה רעה אלא
אדרבה להיפך רעה להועיל, אולם במציאות מחיצות אלו מפרידות בין בני האדם
ואהרון הכהן היה דואג להסירן בכל יום ויום.

ולכן הזכירה התורה את תאריך פטירתו של אהרון, ללמדנו שמיד משנכנס אב
ניתן לב לרדוף ולאהוב השלום, ולשמוח במעלות ובהצלחות חברנו. ועל ידי כך
נזכה שיתרבה השמחה בחודש זה בגאולתנו ופדות נפשנו.

מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים
(ברכות לב ע"ב), העבודה המוטלת עלינו היא להסיר את המחיצות המפרידות
והמבדילות בינינו, להרבות באהבה ואחוזה שלום ורעות, וכך במידה כנגד מידה
תוסר המחיצה הנוראה המפסיקה בינינו לבין בוראנו, ונזכה לראות בגאולה
השלימה במהרה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שני קשישים ישבו על
ספסל בגן הציבורי
ופטפטו בנחת:
נו יעקב איך הייתה
פגישת המחזור אתמול?
מה אני אניד לך, הזיכרון
שלי נחלש כל כך לא
זכרתי שהיו איתנו כל כך
הרבה פיליפינים
בביתה.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

"המעביר על

מידותיו", ו"הדן את חברו
לכף זכות" - מי גדול
ממי? לכאורה, זה המעביר
על מידותיו, שהרי הוא
חייב **להתאפק ולהבליג**.
אולם לא כן הדבר, שהרי
המעביר על מידותיו,
מעשה יפה עשה, בסלחו
למי שעולל לו רע, אך
חברו שפגע בו נשאר
בעבירה.
לעומת זאת, כשאתה דן
את חברך **לכף זכות**,
הרי שאתה לא רק
מתעלה, אלא גם מעלה את
למדרגה גבוהה יותר...

אל הצדיק בעל **'אוהב ישראל'** מאפטה זצ"ל נכנס יהודי

שנראה מכובד, וסיפר שכל חייו הקפיד שלא להזדקק למתנת בשר-ודם,
והקב"ה עזר לו להתפרנס מעסקיו. כעת, בגיל זקנה, יש לו שתי בנות
שהגיעו לפרקן, ואין בידו להשיאן. הוא מבקש מהצדיק לברכו שהקב"ה
ימציא לו את הכסף מעסקיו. אמר הרב: "יש קפידה עליך.

אתה רוצה להתנהג נגד רצון הבורא. ידוע לך, שיש בעולם הזה נשמות
שאינן להן שום זכות מלבד העובדה שלפעמים הן עושות טובה ליהודי
כשר ומסייעות לו בשעת דוחקו. הקב"ה, ברצונו שהנשמות האלה יבואו
לידי תיקונן, מזמן להן **יהודי כשר**, כדי שייסייעו לו ושיגנו את התיקון
הדרוש. ואילו אתה מסרב לעשות זאת. הנני מצווה עליך לנסוע בעיירות
ישראל ולזכות יהודים במצוות הכנסת כלה".

אחד הולך לחבר שלו ורואה

בחוז שלט חדש-זהירות כלב
בחצר
כולו נכנס רועד מפוחד..
איזה כלב יצא לי עכשיו?

פתאום הוא רואה כלב קטנטן
אומר לחבר שלו: למה שמתם
את השלט הזה?

החבר עונה: מה השתגעת?
אתה יודע כמה פעמים
דרכו לי עליך?

להמשכת
הפעילות
(100 ש"ח לשבת)
052-7656075

הקדשת הלימוד והברכות
פרשת דברים
לעילוי נשמת
חיים בן שמחה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

ממתק שחרית,
קריאת התהלים
ואבות ובנים

כשהאמת ברורה שום דבר לא יכול להניא אותנו
לסובב את הראש הצידה, אף לא במעלה אחת. התורה,
מתארת מצב מדהים: איש בעל יכולות מדהימות מגיע
ומוכיח באותות ובמופתים שיש ממש בעבודת אלילים
הוא **מצליח לשנות** סדרי בראשית ודבריו מתקיימים
אחד לאחד.

ובני ישראל עתידים לעמוד מול האיש הזה ולשאלו את
עצמם איך להתייחס אליו? האם האותות והמופתים אכן
מוכיחים שיש ממש בעבודת האלילים? האם זנחו את
האמת. את תורת משה ואלהי ישראל וילכו אחרי נביאי
השקר?! לא! הם לא יסובבו את הראש.

עליהם להיות בטוחים **באמת הנצחית** שלהם, לאחוז
באמונתם במלוא העוצמה ולדעת ש"אין עוד מלבדו",
ומתוך ידיעה ברורה זו הם מתמודדים עם כל אחיות
עיניים שהיא. והיכולת המדהימה שלו, אינה **אלא**
ניסיון. מדובר בניסיון, בעבודה במבחן, כי מי שהאמת
ברורה לו, אינו מסב את ראשו. זו כוחה של האמת.

דפוס דרוקער

אבי זמנו
בטל קיבנו

לוח שנה

י"א אב

לך זה לא יקרה

ב לרסאמט

מזמינים בבוקר
ומקבלים עד הערב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00